

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„Службен весник на СРМ“ излегува по потреба. Ракописите не се враќаат. Огласи по тарифата.

Петок, 12 април 1963
Скопје

Број 15

Год. XIX

Претплатата за 1963 год. изнесува 1.800 дин. Овој број чини 160 дин. Жиро сметка број 802—11/1—698.

86.

На основа член 41 точка 5 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија,

Народното собрание на Народна Република Македонија, на заедничката седница на Републичкиот собор и Соборот на производителите, одржана на 12 април 1963 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ

НА УСТАВОТ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Се прогласува Уставот на Социјалистичка Република Македонија, усвоен од Републичкиот собор на седницата одржана на 12 април 1963 година и од Соборот на производителите на седницата одржана на 12 април 1963 година.

Во Скопје, 12 април 1963 година.

Претседател
на Народното собрание,
Љупчо Арсов, с. р.

Тргнувајќи од историскиот факт дека македонскиот народ предводен од работничката класа на чело со Комунистичката партија, со својата борба здружен со другите југословенски народи во Народноослободителната војна и Социјалистичката револуција

го урна класниот поредок што се темелеше на експлоатација, политичко угнетување и националната нерамноправност за да изгради општество во кое човечкиот труд и човекот ќе бидат ослободени од искористување и самоволие,

создаде сопствена држава, Народна Република Македонија, во која ги оствари историските стремежи на македонскиот народ за национална слобода и државна самостојност, на народностите — националните малцинства за рамноправност и на работните луѓе за социјална слобода и на основа на правото на самоопределување вклучувајќи го и правото на отцепување, доброволно се соедини со другите народи на Југославија во социјалистичка федеративна заедница на слободни и рамноправни народи и народности, свесен дека само во неа може да си обезбеди услови за свој слободен и сестран национален, материјален, политички и културен развнток;

имајќи предвид дека натамошното продлабочување и постојано јакнење на нераскинливото братство и единство на југословенските народи и на нивните слободни и рамноправни односи се основа на меѓусебното почитување и заемното гарантирање на националната индивидуалност и слобода, што на народот на Македонија му обезбедува сестран размав на неговите творечки сили, како во негов сопствен интерес така и во заеднички интерес на здружените југословенски народи и дека работниот народ на Македонија со сопствената творечка дејност и со заеднички напори на работните луѓе на Југославија остварил и остварува постојан напредок во сите области на општествениот живот, јакнејќи ја материјалната основа и изградувајќи ги и проширувајќи ги социјалистичките односи меѓу луѓето;

изразувајќи ги суверените права на народот на Македонија и неговите стремежи да се зацврстат придобивките на Социјалистичката револуција и постигнатите резултати во социјалистичката преобразба на земјата, да се обезбеди натамошен непречен развнток на социјалистичките демократски односи меѓу луѓето како и други услови за нивната благосостојба и слобода;

поради тоа што со развитокот на материјалната основа во земјата и на социјалистичките општествени односи се создадени општествени и политички измени што го прераснуваат постојниот Устав, а во согласност со начелата на Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија,

Народното собрание на Народна Република Македонија

донесува

УСТАВ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Увод

ОСНОВНИ НАЧЕЛА

I

Општественото и политичкото уредување на Социјалистичка Република Македонија се темели на начелата на единствениот социјалистички општествен и политички систем на Југославија, утврден во Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и се засновува на односите меѓу луѓето како слободни и рамноправни производители и творци, чиј труд служи исклучиво за задоволување на нивните лични и заеднички потреби.

Во согласност со тоа, неприкосновена основа на положбата и улогата на човекот сочинуваат:

— општествената сопственост на средствата за производство, која го исклучува враќањето на каков било систем на експлоатација на човек од страна на човек и која, укинувајќи ја отуѓеноста на човекот од средствата за производство и другите услови на трудот, обезбедува услови за самоуправување на работните луѓе во производството и распределбата на производот на трудот, како и за општествено насочување на стопанскиот развиток;

— ослободувањето на трудот, како надминување на историски условените општествено-економски нееднакости и на зависноста на луѓето во трудот, кое се обезбедува со укинувањето на наемните односи, со самоуправувањето на работните луѓе, со сестраниот развиток на производните сили, со смалувањето на општествено потребното работно време, со развивањето на науката, културата и техниката и со постојаното проширување на образованието;

— правото на човекот, како поединец и член на работната заедница, да ги ужива плодовите на својот труд и на материјалниот напредок на општествената заедница според начелото „Секој според способностите — секому според неговиот труд“, со обврска да го обезбедува развитокот на материјалната основа на сопствениот и општествениот труд и да придонесува за задоволувањето на другите општествени потреби;

— самоуправувањето на работните луѓе во работната организација; слободното здружување на работните луѓе, работните и другите организации и општествено-политичките заедници заради задоволување на заедничките потреби и интереси; самоуправувањето во општината и другите општествено-политички заедници заради што поне-

посредно учествување на граѓаните во насочувањето на општествениот развиток, во вршењето на власта и во одлучувањето за другите општествени работи;

— демократските политички односи што му овозможуваат на човекот да ги остварува своите интереси, правото на самоуправување и другите права и заемни односи, да ја развива својата личност со непосредна активност во општествениот живот, а особено во органите на самоуправувањето, во општествено-политичките организации и здруженија, што сам ги создава и преку кои влијае на развивањето на општествената свест и на проширувањето условите за својата активност и за остварувањето на своите интереси и права;

— еднаквоста на правата, должностите и одговорноста на луѓето, во согласност со единствената уставност и законитост;

— солидарноста и соработката на работните луѓе и работните организации, нивната заинтересираност и слободна иницијатива во развивањето на производството и другите општествени и лични дејности во корист на човекот и неговата општествена заедница;

— економската и социјалната сигурност на човекот.

Општественото и политичкото уредување на Социјалистичка Република Македонија произлегува од ваквата положба на човекот и му служи нему и на неговата улога во општеството.

Секој облик на управување со производството и со другите општествени дејности и секој облик на распределба кој — во вид на бирократско самоволие и привилегии засновани врз монополистичка положба, или во вид на приватно-сопственичка себичност и партикуларизам — ги изопачува општествените односи засновани на ваквата положба на човекот, им е спротивен на поединечните и општите интереси на човекот и на општественото и политичкото уредување утврдено во овој Устав.

II

Средствата за производство во општествена сопственост, како заедничка неотуѓива основа на општествениот труд, служат за задоволувањето на личните и заедничките потреби и интереси на работните луѓе и за развитокот на материјалната основа на општествената заедница и социјалистичките општествени односи. Со средствата за производство во општествена сопственост непосредно управуваат работните луѓе што работат со тие

средства, во сопствен интерес и во интерес на општествената заедница, одговорни едни на други и на општествената заедница.

Тргувајќи од тоа дека никој нема право на сопственост на општествените средства за производство, никој — ниту општествено-политичка заедница, ниту работна организација, ниту одделен работен човек — не може по никаков правносопственички основ да го присвојува производот на општествениот труд, ниту да управува и располага со општествените средства за производство и труд, ниту самоволно да ги определува условите за распределба.

Трудот на човекот е единствена основа за присвојување на производот на општествениот труд и основа на управувањето со општествените средства.

Општествениот производ служи за обновување и проширување на материјалната основа на општествениот труд, како и за непосредно задоволување на личните и заедничките потреби на работните луѓе согласно на начелото за распределба според трудот.

Делот на општествениот производ наменет за обновување и проширување на материјалната основа на општествениот труд е заедничка основа на општествената репродукција, која на основа на самоупраувањето ја остваруваат работните луѓе во работните организации, во меѓусебната соработка на тие организации и во општествено-политичките заедници.

Со единствениот систем на распределба се обезбедува работните организации да ги користат средствата за репродукција сразмерно на својот удел во нивното создавање и во зависност од своите можности најефикасно да ги користат во рамките на општествената поделба на трудот утврдена со општествените планови.

Заради остварување на поединечните и заедничките интереси на работните луѓе и самоупраувањето, поттикнување на нивната иницијатива, создавање на што поповолни услови за развитокот на производните сили, изедначување на условите за работа, остварување на распределбата според трудот и развитокот на социјалистичките односи, општествената заедница со планирањето го насочува и усогласува развитокот на стопанството и материјалната основа на другите општествени дејности. Планирањето го вршат работните луѓе во работните организации како носители на производството и општествениот труд и општествено-политичките заедници во вршењето на своите општествено-економски функции.

Со општествениот план на Македонија се усогласуваат основните односи во производството и распределбата. Во рамките на тие односи и на единствениот стопански систем работните луѓе во работните организации и во општествено-политичките заедници самостојно планираат и ја развиваат материјалната основа на својата дејност.

Заради изедначување на материјалните услови на општествениот живот и работата на работните луѓе, заради што поскладен развиток на стопанството како целина, Социјалистичка Република Македонија му посветува посебно внимание на по-

бриот развиток на производните сили во стопански недоволно развиените краишта и за таа цел обезбедува потребни средства и презема други мерки.

Општествената сопственост на средствата за производство е основа на личната сопственост стекната со сопствен труд, која служи за задоволување на личните потреби и интереси на човекот.

Заради развивање на социјалистички односи во земјоделството и унапредување на земјоделското производство се обезбедуваат услови за развивање на производството на основа на општествените средства и општествениот труд, како и за здружување на земјоделците и за нивна соработка со работните организации на начелото на доброволност.

Уживајќи го со уставот утврденото право на сопственост на обработливо земјиште, земјоделците имаат право и обврска да го искористуваат тоа земјиште заради унапредувањето на земјоделското производство во сопствен интерес и во интерес на општествената заедница.

III

Сите облици на управување, вклучувајќи ја и политичката власт, ги создаваат работничката класа и целиот работен народ за себе заради организирање на општеството како слободна заедница на производителите, и тоа го обезбедуваат:

— со остварување на општественото самупраување како основа на општествено-политичкото уредување;

— со одлучувањето на граѓаните за сите општествени работи непосредно или преку делегати што тие ги избираат во претставничките тела на општествено-политичките заедници и во другите органи на општественото самоупраување;

— со воспоставувањето и развивањето на рамноправни и демократски односи меѓу граѓаните, со остварувањето на човечките и граѓанските слободи и права во согласност со јакнењето на солидарноста, со исполнувањето на општествените должности на граѓаните и со материјалниот и општествениот развиток на социјалистичката заедница;

— со личната одговорност на сите носители на јавни функции а посебно на носителите на функциите на власта, и со одговорноста на политичко-извршните и управните органи пред претставничкото тело на општествено-политичката заедница и јавноста;

— со судската контрола на уставноста и законитоста; со општествениот надзор над работата на државните органи, органите на општественото самоупраување и организациите што вршат работи од јавен интерес;

— со општествено-политичката активност на социјалистичките сили организирани во општествено-политичките организации.

Функциите на власта утврдени со уставот им се доверуваат на претставничките тела на општествено-политичките заедници како територијални органи на општественото самоупраување. Претставничките тела се конституирани и смзливни

во општината избрани делегации на сите граѓани, а посебно на работните луѓе во работните заедници.

Освен функциите на власта и општите работи на општественото самоуправување што ги вршат преку претставничките тела и одговорните пред нив органи, граѓаните одлучуваат за општествените работи во работните и другите самоуправни организации и преку облици на непосредно одлучување, а своите други заеднички интереси ги остваруваат и во општествено-политичките организации и здруженијата што сами ги основаат.

Непосредно и преку своите општествено-политички организации и здруженија граѓаните се двигатели на општествените активности, вршат јавна контрола над работата на органите на власта и другите носители на јавни функции, создаваат норми за меѓусебни односи и им даваат поддршка на државните органи, органите на општественото самоуправување и организациите што вршат работи од јавен интерес.

Заради остварување на самоуправувањето и другите права на граѓаните се обезбедува јавност во работата на државните органи, органите на општественото самоуправување, организациите и носителите на јавните функции и се создаваат услови граѓанинот да биде сестрано известен и способен за вршење на општествени работи.

Со начелото на ограничување на повторен избор и именување на определени функции се обезбедува сменливост на носителите на функциите на власта и на други определени јавни функции, заради што пошироко учество на граѓаните во вршењето на јавните функции и заради зацврстувањето и развивањето на демократските односи во општеството.

IV

Во социјалистичките општествени односи и во условите на општествено самоуправување работните луѓе доброволно се здружуваат во синдикати заради што непосредна соработка во остварувањето и развивањето на социјалистичките општествени односи и општественото самоуправување, во усогласувањето на своите поединечни и заеднички интереси со општите интереси, во остварувањето на начелото на распределба според трудот и во осposувањето на работниците за работа и управување, како и заради преземање на иницијатива и мерки за заштита на своите права и интереси и за подобрување на своите животни и работни услови, заради развивање на солидарноста, усогласување на мислења и меѓусебни односи и заради решавање на други прашања од заеднички интерес.

Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Македонија, создаден во Народноослободителната војна и Социјалистичката револуција како доброволен демократски сојуз на граѓаните, е најширока опора на општествено-политичката активност и на општественото самоуправување на работниот народ.

Во Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Македонија, како дел на Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Југославија, граѓаните: — расправаат општествено-политички прашања од сите области на општествениот живот, ги

усогласуваат мислењата и донесуваат политички заклучоци за решавање на тие прашања, за насочување на општествениот развој и за јакнење на самоуправувањето, остварувањето на правата и интересите на човекот и граѓанинот и унапредувањето на социјалистичките и демократските односи;

— изнесуваат свои мислења и оценки за работата на државните органи, органите на општественото самоуправување, организациите и носителите на јавни функции и вршат општествена контрола над нивната работа, особено во поглед на обезбедувањето на јавноста и одговорноста во нивната работа;

— се борат за остварувањето и заштитата на сите облици на општествено-политичкиот живот што го поттикнуваат социјалистичкиот и демократскиот развој; даваат политичка иницијатива во сите области на општествениот живот; обезбедуваат што попотполно остварување на своите изборни и други права;

— создаваат услови за сестрано учество на младината и нејзините организации во општествениот и политичкиот живот;

— се борат за хумани односи меѓу луѓето, за развивање на социјалистичката свест и на нормите за социјалистички начин на живеење, како и за отстранување на појавите што го ограничуваат развојот на социјалистичките и демократските општествени односи или на друг начин им причинуваат штета.

Сојузот на комунистите, двигател и организатор на Народноослободителната војна и Социјалистичката револуција, со нужноста на историскиот развој станал организирана раководна сила на работничката класа и на работниот народ во изградувањето на социјализмот и во остварувањето на солидарноста на работните луѓе и на братството и единството на народите.

Сојузот на комунистите со својата насочувачка идеја и политичка работа во условите на социјалистичката демократија и општественото самоуправување, е основен двигател на политичката активност заради заштитата и натамошниот развој на придобивките на Социјалистичката револуција и социјалистичките општествени односи, а посебно заради јакнењето на социјалистичката општествена и демократска свест на луѓето.

V

Општествено-политичките односи и обличите утврдени со овој устав се насочени кон проширувањето на условите за натамошниот развој на социјалистичкото општество, за надминувањето на неговите спротивности, и за таков општествен напредок кој, на основа на сестраната развиеност на производните сили, високата производност на трудот, изобилието на производите и сестраниот развој на човекот како слободна личност, ќе го овозможи развивањето на такви општествени односи во кои ќе се остварува начелото на комунизмот „Секој според способностите — секому според потребите“.

За таа цел сите државни органи, органите на општественото самоуправување, организациите и

граѓаните непосредно — се повикани со целокупната своја дејност:

— да ја прошируваат и јакнат материјалната основа на општеството и животот на поединците со развивањето на производните сили, подигањето на производноста на трудот и постојаното унапредување на социјалистичките општествени односи;

— да создаваат услови во кои ќе се надминуваат општествено-економските разлики помеѓу умствениот и физичкиот труд и во кои човечкиот труд ќе станува сè попотполно изразување на творештвото и на човечката личност;

— да ги прошируваат и развиваат сите облици на општественото самоуправување и социјалистичкиот демократизам, особено во областите во кои преовладуваат функциите на политичка власт, да ја ограничуваат присилбата и создаваат услови за нејзиното отстранување и да изградуваат меѓу луѓето односи засновани на свеста за заеднички интереси и на слободна дејност на човекот;

— да придонесуваат за остварувањето на човечките слободи и права, за хуманизирањето на општествената средина и човечката личност, за јакнењето на солидарноста и човечноста меѓу луѓето и за почитувањето на човечкото достоинство;

— да развиваат сестрана соработка и зближување со сите народи, во согласност со прогресивните тежненија на човештвото кон создавање на слободна заедница на сите народи во светот.

VI

Изразувајќи ги основните начела на социјалистичкото општество и неговиот напредок, овој дел на Уставот е и основа за толкувањето на Уставот и законите, како и за дејствувањето на сите и секого.

Глава I

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Социјалистичка Република Македонија е државна социјалистичка демократска заедница на народот на Македонија заснована на власта на работниот народ и самоуправувањето.

Социјалистичка Република Македонија е во составот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Член 2

Општествено-економското уредување и општествено-политичкиот систем утврдени во Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија се основа на општествено-економското и општествено-политичкото уредување на Социјалистичка Република Македонија.

Во Социјалистичка Република Македонија се обезбедува остварувањето и заштитата на слободите, правата и должностите на човекот и граѓанинот предвидени во Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Член 3

Во Социјалистичка Република Македонија работниот народ остварува општествено самоуправување, уредува општествени односи, го насочува

развитокот на стопанството и на општествените служби, обезбедува остварување на правата на граѓаните, уставноста и законитоста и ги врши сите општествени работи од заеднички интерес за политичкиот, стопанскиот и културниот живот и општествениот развиток во Републиката, освен работите што со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија се утврдени како права и должности на федерацијата.

Член 4

Територијата на Социјалистичка Република Македонија е составен дел од територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Границите на Социјалистичка Република Македонија можат да се менуваат само на основа на согласност со соседната република и мислење на населението од соодветното подрачје.

Член 5

За граѓаните на Социјалистичка Република Македонија постои државјанство на Социјалистичка Република Македонија.

Државјаните на другите републики во Социјалистичка Федеративна Република Југославија ги имаат во Социјалистичка Република Македонија истите права и должности како и нејзините државјани.

Член 6

Социјалистичка Република Македонија соработува со другите републики во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во работите од заеднички интерес и со нив развива меѓусебни односи.

За остварување на определени цели од заеднички интерес Социјалистичка Република Македонија согласно со другите републики основа заеднички организации, презема заеднички акции и поттикнува размена на искуства и други облици на стопанска и друга соработка.

Член 7

Одлуките, исправите и другите акти издадени од државните органи и овластените организации од другите републики во Социјалистичка Федеративна Република Југославија имаат во Социјалистичка Република Македонија иста важност како и во републиката во која се издадени.

Член 8

Грбот на Социјалистичка Република Македонија претставува поле опкружено со житни класја, испреплетено со плодови од афион и тутунови лисја, што се поврзани на дното со лента прошарана со народни мотиви. Меѓу врвовите на класјето има петокрака ѕвезда. Среди во полего се оцртува планина во чие подножје тече река. Зад планината изгрева сонце.

Член 9

Знамето на Социјалистичка Република Македонија е црвено со петокрака ѕвезда. ѕвездата е црвена со златен (жолт) раб и има правилен петокрак облик. Односот на широчината и должината на знамето е еден спрема два.

Кога ќе се подели знамето на четири правоаголници, тогаш средишната точка на ѕвездата се

поклопува со точката во која се сечат дијагоналите на горниот правоаголник што е до придрвениот дел на знамето. Горниот крак на ѕвездата е управен спрема горната линија од должината на знамето а долните краци се управени спрема долната линија од должината на знамето. Полупречникот на ѕвездата е еднаков со една шестинка од широчината на знамето.

Член 10

Главен град на Социјалистичка Република Македонија е Скопје.

Глава II

ОПШТЕСТВЕНО-ЕКОНОМСКО УРЕДУВАЊЕ

1. Општествено-економски односи

Член 11

Основа на општествено-економското уредување на Социјалистичка Република Македонија се слободниот здружен труд со средствата за производство во општествена сопственост и самоуправањето на работните луѓе во производството и распределбата на општествениот производ во работната организација и во општествената заедница.

Член 12

Единствено трудот и резултатите на трудот ја определуваат материјалната и општествената положба на човекот.

Никој не може непосредно или посредно да се здобива со материјални и други користи со експлоатација на туѓ труд.

Член 13

Средствата за производство и другите средства на општествениот труд, рудните и другите природни богатства се општествена сопственост.

Располагањето со одделни средства за производство и со други предмети во општествена сопственост и другите права на тие средства и предмети се определуваат со закон според нивната природа и намена.

Член 14

Производот на општествениот труд остварен во работните организации, како основа на општествената репродукција и на задоволувањето на општествените потреби и на личните и заедничките потреби на работните луѓе, се распоредува во рамките на единствениот систем на распределба и на основа на единствени услови и мерила, со кои се обезбедува општествена репродукција, распределба според трудот и општествено самоуправање.

✓ Работната организација — откако ќе обезбеди средства со кои ја обновува вредноста на средствата употребени во работата и по издвојувањето на делот на остварената вредност на производот заради изедначување на условите на трудот и стекнување на доходот — го распоредува доходот на работната организација на дел што служи за проширување на материјалната основа на трудот и на дел за задоволување на личните и заедничките потреби на работните луѓе.

На работната организација ѝ се обезбедува за проширување на материјалната основа на нејзината работа дел од остварената вредност на производот сразмерно со нејзиниот удел во создавањето на средства за општествена репродукција, а во нестопанските дејности согласно со задачите на работната организација и општествените потреби. За задоволување на личните и заедничките потреби на работните луѓе на работната организација ѝ припаѓа делот од остварената вредност на производот сразмерно со производноста на трудот на работните луѓе и во зависност од деловниот успех на работната организација, а во нестопанските дејности — сразмерно со резултатите од работата во задоволувањето на општествените потреби.

Средствата на работната организација наменети за обновување и проширување на материјалната основа, на трудот, како заеднички средства на општествената репродукција, служат за проширување на материјалната основа на работната организација и на општествената заедница како целина. Работната организација располага со овие средства согласно со единствените начела за користење на средствата на општествената репродукција утврдени со сојузен закон и со условите и мерилата определени со прописите со кои се обезбедува усогласувањето на стопанскиот развој и остварувањето на другите односи предвидени со општествените планови.

На работната организација ѝ се обезбедува за проширување на материјалната основа на нејзината работа, покрај средствата што ги создала со својата работа, под еднакви услови да користи и други општествени средства во согласност со единствените начела на кредитниот систем.

Член 15

На секој работен човек во работната организација му припаѓа, согласно со начелото за распределба според трудот, личен доход според резултатите на неговиот труд и работата на работната единица и работната организација како целина.

Член 16

Работните луѓе што со личен труд самостојно вршат културна, професионална или друга слична дејност имаат во начело иста општествено-економска положба и во основа исти права и обврски како и работните луѓе во работните организации.

Работните луѓе што вршат вакви дејности можат да го здружуваат својот труд и да образуваат привремени или потрајни работни заедници, кои имаат во основа иста положба како и работните организации, и во кои работните луѓе имаат во основа исти права и должности како и работните луѓе во работните организации.

Со закон се утврдуваат условите под кои овие работни луѓе и нивните заедници ги остваруваат своите права и ги исполнуваат обврските, како и условите под кои тие во вршењето на својата дејност можат да користат општествени средства и да управуваат со нив.

Член 17

Граѓаните можат со личен труд, во границите и под условите определени со закон, да вршат земјоделска, занаетчиска и друга услужна или слична дејност заради стекнување на доход.

Со закон се определуваат границите и условите под кои граѓаните можат да имаат право на сопственост на средствата на трудот и на деловни простории за вршење на земјоделска, занаетчиска и друга услужна или слична дејност со личен труд.

Забрането е запослувањето на туѓа работна сила заради стекнување на доход.

Во областа на земјоделското производство, занаетчиството и другите услужни или слични дејности што ги вршат граѓаните со свои средства на трудот, може да се дозволи, во границите и под условите определени со закон, употреба на дополнителен труд на други лица.

Член 18

Земјата е добро од општ интерес.

Секое земјиште мора да се искористува согласно со предвидените со закон општи услови кои обезбедуваат рационално искористување на земјиштето и други општи интереси.

Шумите и шумското земјиште уживаат посебна заштита определена со закон.

Начинот на користењето на водите за стопански и други цели се уредува со закон.

Член 19

Општествената заедница обезбедува материјални и други услови за основање и развој на земјоделски работни организации на основа на општествената сопственост на земјата и општествениот труд, како и за соработка на земјоделците со задружните и другите работни организации.

На земјоделците им се гарантира право на сопственост на обработливо земјоделско земјиште во најголема површина од десет хектари на домаќинство.

Со закон се определува во кои граници и под кои услови земјоделците можат да имаат право на сопственост на друго земјиште, како и во кои граници и под кои услови другите граѓани можат да имаат право на сопственост на земјоделско и друго земјиште.

Правото на сопственост на шумите и шумското земјиште се уредува со закон.

Член 20

На граѓаните им се гарантира право на сопственост на предмети што служат за лична потрошувачка, употреба или за задоволување на нивните културни и други лични потреби.

Граѓаните можат, во границите определени со сојузен закон, да имаат право на сопственост на станбени згради и станови за задоволување на личните и семејните потреби, како и за вршење на дејности со личен труд во согласност со правата на граѓаните гарантирани со уставот и условите определени со закон.

Член 21

Со закон се определуваат условите под кои општествено-политичките организации и здруженијата на граѓаните можат да имаат право на

сопственост на недвижностите и другите предмети што служат за остварување на заедничките интереси на нивните членови и на задачите на организацијата, како и условите под кои тие можат да располагаат со општествени средства што служат за истата цел.

Член 22

Недвижностите на кои граѓаните и правните лица имаат право на сопственост можат, со правичен надоместок, да се експроприраат или тоа право може да се ограничи ако тоа го изискува општиот интерес утврден на основа на сојузен закон.

Правото на сопственост на предмети од посебно културно значење може на основа на закон да се ограничи ако тоа го изискува општиот интерес.

Член 23

Заради обезбедување на услови за што поповолен стопански и општествен развој, заради изедначување на општите услови за работа и стекнување на доход, заради утврдување на општи мерила за распределба на општествениот производ, заради остварување на начелото на распределба според трудот и развојот на социјалистичките општествени односи, општините и Социјалистичка Република Македонија, во рамките на своите права и должности, преземаат мерки за остварување на единствениот стопански систем, го планираат развојот на стопанството и на материјалната основа на другите дејности и за таа цел донесуваат општествени планови.

Заради остварување на односите утврдени со општествените планови, општините и Социјалистичка Република Македонија донесуваат прописи и други општи акти, образуваат општествени фондови и општествени резерви и преземаат економски и други мерки.

Член 24

Средствата на општествената репродукција создадени на територијата на општествено-политичките заедници, како заеднички средства на општествената репродукција, се користат во тие заедници сразмерно на уделот на работните луѓе во нивното создавање. Овие средства се користат во согласност со единствените начела за користење на средствата на општествената репродукција и со условите и мерилата определени со прописи со кои се обезбедува усогласувањето на стопанскиот развој и остварувањето на другите односи предвидени со општествените планови.

За развојот на материјалната основа на општествено-политичките заедници служат и други општествени средства во согласност со единствените начела на кредитниот систем.

На општествено-политичките заедници им припаѓаат од личните доходи, како и од другите извори утврдени со сојузен закон, во согласност со начелото за распределба според трудот, средства за задоволување на општествените потреби на нивната територија, и тие самостојно ги утврдуваат тие средства и располагаат со нив.

На стопански недоволно развиените краишта општествената заедница им обезбедува материјал-

ни и други услови за нивен побрз стопански развоток и за создавање на материјална основа на општествените дејности.

Член 25

Градовите, индустриските населби, селата и другите населени места, како и подрачјата со посебна намена, се изградуваат и уредуваат на основа на урбанистички и регионални просторни планови, кои мораат да бидат во согласност со стопанскиот и општествениот развоток.

Со закон се пропишуваат општи услови за донесување на урбанистичките и регионалните просторни планови.

2. Просвета, наука и култура

Член 26

Општествената заедница се грижи и го поттикнува развотокот на просветата, науката, културата и уметноста.

Член 27

Воспитувањето и образованието на граѓаните се остварува во единствениот систем на воспитување и образование што се утврдува со закон.

Училиштата и другите установи за образование се должни на сите граѓани да им овозможуваат под еднакви услови утврдени со закон да се здобиваат со знаење и спрема.

На припадниците на другите народи на Југославија што живеат во Социјалистичка Република Македонија им се гарантира, според условите утврдени со закон, правото на настава и културна дејност на нивниот јазик.

Член 28

Основното школување во траење од осум години е задолжително и се финансира од општествени средства. Со закон може да се предвиди задолжително школување и во подолго траење.

Општествената заедница обезбедува материјални и други услови за основањето и работата на училиштата и другите установи за образование на граѓаните и за унапредување на нивната дејност.

Работните и другите организации со свои средства ја помагаат работата на установите за образование и им осигуруваат средства за работа на установите што ги основале.

Член 29

Со цел да се развива научната мисла и научната творечка дејност, општествената заедница обезбедува услови за унапредување на науката и научно-испитувачката работа.

Општествено-политичките заедници, работните и другите организации основаат и ја помагаат работата на научно-испитувачките установи и обезбедуваат материјални и други услови за научното творештво и за примената на научните достигања.

Научните работници се должни, според условите определени со закон, да ги објавуваат резултатите на своите научни испитувања и да го овозможуваат нивното користење и примена.

Член 30

Општествената заедница обезбедува услови за развотокот и унапредувањето на уметничките и другите културни дејности, како и за задоволу-

вањето на уметничките и другите културни потреби на граѓаните.

Член 31

Научното и уметничкото творештво е слободно.

Творците на научни и уметнички дела, како и на научните откритија и технички пронајдоци имаат морални и материјални права на своите творби.

Член 32

Спомениците на културата и природните реткости, објектите од историско значење и другите вредности на националната историја и култура се под посебна заштита на општествената заедница и можат да се користат на начинот определен со закон.

Правата и должностите на државните и другите органи, како и правата и обврските на сопствениците и корисниците на спомениците на културата, објектите од историско значење и другите вредности на националната историја и култура, како и на природните реткости што се наоѓаат под посебна заштита, се уредуваат со закон.

Член 33

Заради што пошироко известување на јавноста општествената заедница создава услови за развотокот на соодветните дејности и го помага основањето на организациите што се занимаваат со објавување и ширење на информации.

Печатот, радиото и телевизијата се должни вистинито и објективно да ја известуваат јавноста, како и да ги објавуваат мислењата и информациите на органите, организациите и граѓаните што се од интерес за известување на јавноста.

Се гарантира правото на исправка на објавена информација со која се нанесува повреда на право или интерес на човекот или на организација.

3. Здравствена и социјална заштита

Член 34

Општествената заедница обезбедува услови за основање на здравствени установи, се грижи за здравствената заштита на граѓаните и ја организира и унапредува здравствената служба.

Во организирањето на здравствената служба и осигурувањето на здравствената заштита учествуваат работните и другите организации, како и граѓаните.

Работите на здравствената заштита непосредно ги вршат здравствени установи и здравствените работници како членови на работните заедници.

Секоја здравствена установа и секој здравствен работник се должни да им укажуваат на граѓаните итна медицинска помош.

Член 35

Општествената заедница, а особено општината и работната организација, создаваат услови за развотокот на физичката култура, како и за одмор и разонода на граѓаните и даваат поддршка на иницијативите на граѓаните и нивните здруженија во овие области.

Член 36

Општествената заедница се грижи за остварувањето на социјалната заштита на граѓаните, ја организира и унапредува социјалната служба и ја поттикнува и помага дејноста на организациите во оваа област.

Член 37

Семејството ужива заштита на општествената заедница.

Општествената заедница им дава посебна заштита на мајката и детето.

Општествената заедница особено се грижи за малолетниците за кои нивните родители не се грижат и за други лица што не се во можност да се грижат сами за себе и за заштита на своите права и интереси.

Член 38

Општествената заедница создава услови за оспособување на инвалидите на трудот и на другите граѓани што не се наполно способни за работа.

На граѓаните што се неспособни за работа а немаат средства за издржување, општествената заедница им обезбедува помош.

Член 39

Работниците задолжително се осигуруваат на основа на начелото на заемност и солидарност во рамките на единствениот систем на социјалното осигурување утврден со сојузен закон.

На основа на задолжителното социјално осигурување им се обезбедува на работниците здравствена заштита и други права за случај на болест, намалување или губиток на работна способност, и за старост.

Здравствена заштита и права за случај на смрт на осигуреникот, како и други права на основа на социјалното осигурување, под условите определени со закон, им се обезбедуваат и на членовите на семејството на работникот.

Со закон се воведува и за другите граѓани осигурување заради обезбедување на здравствена заштита и други права на основа на социјалното осигурување.

Со службата на социјалното осигурување управуваат осигурениците непосредно и преку органи што сами ги избираат и отповикуваат.

Член 40

Општествената заедница се грижи за одржувањето на станбените згради и за станбената изградба.

Станбената изградба и одржувањето на станбените згради се врши од средства на граѓаните и од општествени средства.

4. Работни организации**Член 41**

Работна организација можат да основаат, согласно со закон, општествено-политичките заедници, работните и другите организации и граѓаните.

Работна организација се основа како претпријатие или друга стопанска организација за дејности во областа на стопанството, или како установа или друга организација за дејности во об-

ласта на воспитувањето и образованието, науката, културата, заштитата на здравјето, социјалната заштита или другите општествени служби.

Работните организации, без оглед кој ги основаат, имаат иста положба.

На основа на закон можат да се пропишуваат општи услови за вршење на определени дејности на работните организации од посебен општествен интерес.

Со закон можат да се пропишуваат услови за соединување на работните организации, како и за осамостојување или издвојување на нивни одделни делови.

Член 42

Работната организација е самостојна и самоуправна организација.

Работната организација има својство на правно лице и е носител на определени права во поглед на средствата во општествена сопственост со кои управува. На работната организација тие права не можат да ѝ се одземат ниту можат да се ограничат, освен ако тоа го изискува општ интерес утврден со сојузен закон и во постапка пропишана со тој закон, и со соодветен надоместок.

Работната организација е должна да ја запази несмалена вредноста на општествените средства со кои управува.

Работната организација одговара за своите обврски со општествените средства со кои управува.

Член 43

Заради организирање и поттикнување на општествениот труд и соработката на работните луѓе што работат со свои средства на трудот во областа на земјоделството и во другите области на стопанството, заради поврзување на тие дејности со општественото стопанство и проширување на социјалистичките општествени односи во тие области, се основаат задруги како работни организации.

Членувањето во задругите е доброволно.

Со закон и со статутот на задругата или на друга работна организација може да се предвиди работните луѓе што работат со свои средства на трудот и трајно стопански соработуваат со работната организација да учествуваат во управувањето со работната организација во работите во кои соработуваат.

Со закон може да се пропише обврска за здружување на земјоделците што работат со свои средства на трудот или нивна соработка со определена работна организација, заради изведување на мелиорациони работи, подобро искористување на мелиорираното земјиште, искористувањето на водите и одбрана од водите, заштита на земјиштето од ерозија и уредување на пороите, или кога тоа го изискува посебен општествен интерес во областа на одгледувањето и искористувањето на шумите или на унапредувањето на земјоделското производство на определени земјишта.

Член 44

Стопанска организација може, под услови и во постапка предвидени со сојузен закон, да биде укината ако не е во можност да ги обновува средствата за производство и другите средства на

трудот со кои управува или да исполнува други обврски определени со закон.

✓ Стопанска организација може, под услови и постапка предвидени со сојузен закон, да биде привремено ставена под присилна управа ако со своето делување тешко ги оштетила општествените интереси.

Установа може, под услови и во постапка предвидени со закон, да биде укината ако не ги исполнува повеќе условите определени со закон или ако нема услови за вршење на нејзината дејност.

Член 45

За остварување на рационална поделба на трудот и делувањето во прашањата од заеднички интерес, работните организации можат да се здружуваат во деловни здруженија.

Работните организации можат да се здружуваат и заради унапредување на производството или другите свои дејности, заради меѓусебна соработка и разгледување и решавање на други прашања од заеднички интерес.

Управувањето со здруженијата на работните организации се заснова на начелата на самоуправањето на работните луѓе во здружените работни организации.

✓ Работните организации можат да ги соединуваат своите средства заради унапредување и развивање на својата дејност и да склучуваат други спогодби за заедничка дејност и делување.

Член 46

Забрането е здружување или соединување на работни организации и секоја друга дејност на организација и државен орган што е насочена кон спречување или ограничување на слободната размена на производите и услугите заради стекнување на материјални и други предимства што не се засноваат на нивниот труд или со кои се нарушуваат социјалистичките економски односи или се создаваат други нерамноправни односи во делувањето или се нанесува штета на општите интереси утврдени со сојузен закон.

Глава III

ОПШТЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧКО УРЕДУВАЊЕ

Член 47

Работниот народ е единствен носител на власта и на управувањето со општествените работи.

Граѓаните остваруваат самоуправување непосредно на собирите на избирачи, преку референдум или други облици на непосредно одлучување во работната организација, општината и другите општествено-политички заедници и преку свои делегати што ги избираат во органите на управување на работните и другите самоуправни организации и во претставничките тела на општествено-политичките заедници.

Противуставен е секој акт со кој се повредува правото на самоуправавање.

1. Самоуправување во општествено-политичките заедници

Член 48

Општествено-политички заедници се општините, околиците и Социјалистичка Република Македонија.

Општествено-политичките заедници се правни лица.

Член 49

Самоуправувањето на граѓаните во општината е политичка основа на општествено-политичкото уредување на Социјалистичка Република Македонија.

Во општината се создаваат и остваруваат облици на општественото самоуправање од кои произлегуваат органите што вршат функција на власт.

Единството на општествено-политичкото уредување се обезбедува со остварувањето на правата и должностите на сите општествено-политички заедници и со нивните меѓусебни односи утврдени со устав и закон.

Член 50

Функциите на власта и на управувањето со општествените работи ги вршат претставничките тела, како општи органи на општественото самоуправање на општествено-политичките заедници, и органите што ним им се одговорни.

Судската функција ја вршат судовите како самостојни органи на општествената заедница.

Заштитата на уставноста му се доверува на Уставниот суд на Македонија.

Член 51

Претставнички тела на општините, околиците и Републиката се собранија што ги сочинуваат делегати на граѓаните и на работните луѓе во работните заедници.

Во општините, околиците и Републиката се образдуваат политичко-извршни органи и органи на управата на собранијата.

Член 52

Членовите на општинските собранија ги избираат непосредно граѓаните и работните луѓе во работните организации, а членовите на околицките собранија и на Собранието на Социјалистичка Република Македонија се избираат според начелото на делегација на општината како основна заедница на граѓаните и работните луѓе.

Непосредните избори за членови на претставничките тела на општествено-политичките заедници се вршат врз основа на општо и еднакво избирачко право.

Член 53

Член на собрание можат избирачите односно собранието што го избрало да го отповикаат.

✓ Изборот и отповикувањето на членовите на сите претставнички тела се врши со тајно гласање.

Изборот и отповикувањето на членовите на претставничките тела се уредува со закон.

Член 54

Членовите на собранијата се избираат за време од четири години.

Секој две години се избира половината од членовите на секој собор на собранието.

Член 55

Никој не може двапати едноподруго да биде член на ист собор на исто собрание.

Никој не може едновременно да биде член на Собранието на Социјалистичка Република Македонија и на Сојузната скупштина, ниту член на два собора на исто собрание. Член на Собранието на Социјалистичка Република Македонија делегиран во Соборот на народите на Сојузната скупштина го задржува мандатот и на републички пратеник.

Член на Републичкиот собор што бил делегиран во Соборот на народите може да биде избран за пратеник на Републичкиот собор и за наредниот период од четири години, но во овој период не може да биде делегиран во Соборот на народите.

Член на општинско собрание што бил делегиран во околско собрание може да биде избран за член на општинско собрание и за наредниот период од четири години, но во овој период не може да биде делегиран во околско собрание.

Член 56

Со овој Устав и со закон се определува кои носители на јавни овластувања подлежат на повторен избор односно именување по истек на определено време.

Член 57

Собранијата, нивните политичко-извршни органи и органите на управата ги вршат работите од својата надлежност на основа и во рамките на уставот и законите.

Секој државен орган, организација или поединец што има јавни овластувања, ги врши своите функции само во границите на овластувањата определени со уставот и законите.

Државните органи имаат спрема работните и другите самоуправни организации само права утврдени на основа на уставот.

Член 58

Меѓусебните односи на органите на општествено-политичките заедници се засноваат на правата и должностите утврдени на основа на уставот.

Органите на управата соработуваат со другите органи на управата и работните и другите организации по прашања од заеднички интерес, обезбедуваат заемно известување во работата, и со својата работа овозможуваат ефикасно остварување на правата и интересите на граѓаните и организациите.

Со закон можат, во согласност со правата и должностите на Републиката, да се утврдуваат права и должности на републичките органи на управата спрема околските и општинските органи на управата во поглед на надзорот над извршувањето на прописите на сојузните и републичките органи.

Член 59

Никој не може да врши јавни овластувања ако тие, согласно со уставот, не му се доверени од граѓаните или од органите што тие ги избираат.

Секој носител на јавна или друга општествена функција е лично одговорен за нејзиното вршење.

Со закон се утврдуваат видовите и условите на одговорност на сите носители на јавни и други општествени функции.

Носител на јавна функција има право да поднесе оставка и да ја образложи.

Член 60

Работата на државните органи, органите на општественото самоупраување и организациите што вршат работи од јавен интерес е јавна и тие се должни да ја известуваат јавноста за својата работа.

Начинот на обезбедувањето на јавноста се определува со закон и статут. Со закон се определува кои податоци мораат да се чуваат како тајна или не можат да се објавуваат.

Заради обезбедување на јавноста и општествената одговорност во работата на државните органи, органите на општественото самоупраување, организациите што вршат работи од јавен интерес и на општествено-политичките заедници, претставничкото тело во вршењето на општествениот надзор претресува општи прашања во врска со располагањето со општествените средства и со распределбата на доходот, како и со начинот на извршувањето на правата и должностите на тие органи и организации.

Претставничките тела вршат општествен надзор во соработка со органите на самоупраувањето и влијаат на развивањето одговорноста и социјалистичките норми во самоупраувањето, делувањето и располагањето со општествените средства.

Со општествениот надзор не може да се ограничуваат со устав и закон утврдени права на органите, организациите и граѓаните ниту да се нанесува повреда на нивните права и на закон засновани интереси.

Член 61

Работата на сите државни органи, на органите на општественото самоупраување и на организациите што вршат работи од јавен интерес се врши на македонски јазик.

Незнаењето на македонскиот јазик не може да биде пречка за одбраната и за остварувањето на правата и оправданите интереси на граѓаните и организациите.

На секого му е гарантирано правото во постапката пред судот или другите државни органи и организации што во вршењето на јавните овластувања решаваат за права и обврски на граѓаните, да го употребува својот јазик и во таа постапка да се запознава со фактите на својот јазик.

2. Самоупраувањето во работните организации

Член 62

Самоупраувањето во работната организација особено опфаќа право и должност на работните луѓе:

1) да управуваат со работната организација непосредно или преку органи на управување што сами ги избираат;

2) да го организираат производството или другата дејност, да се грижат за развитокот на работната организација и да ги утврдуваат плановите и програмите за работа и развиток;

3) да одлучуваат за размената на производите и услугите и за другите прашања од делувањето на работната организација;

4) да одлучуваат за употребата на општествените средства и за располагањето со нив и да ги користат економски целисходно заради постигање на најголем ефект за работната организација и за општествената заедница;

5) да го распоредуваат доходот на работната организација и да го обезбедуваат развитокот на материјалната основа на својот труд; да го распределуваат доходот на работните луѓе; да ги исполнуваат обврските на работната организација спрема општествената заедница;

6) да одлучуваат за стапувањето на работните луѓе во работна организација, за престанокот на нивната работа и за другите меѓусебни работни односи; да го определуваат работното време во работната организација согласно со општите услови за работа; да уредуваат други прашања од заеднички интерес; да обезбедуваат внатрешна контрола и јавност на работата;

7) да ги уредуваат и унапредуваат условите на својата работа, да организираат заштита во работата и одмор, да обезбедуваат услови за своето образование и за подигање на личниот и општествениот стандард;

8) да одлучуваат за одделувањето на дел од работната организација во одделна организација и за соединувањето и здружувањето на работната организација со други работни организации.

Во управувањето со работната организација во работите од посебен општествен интерес можат да учествуваат и заинтересираните граѓани и претставници на заинтересираните организации и на општествената заедница.

Заради обезбедување на единствена општествено-економска положба на работните луѓе, со закон и статут се утврдуваат правата на самоуправување на работните луѓе што работат во државните органи, општествено-политичките организации или здруженијата во согласност со природата на дејностите на тие органи и организации.

Работните луѓе го остваруваат самоуправувањето во единствениот општествено-економски систем во согласност со уставот, законите и статутот и се одговорни за својата работа.

Член 63

Работните луѓе што работат во работна организација воспоставуваат, како членови на работната заедница меѓусебни работни односи и се рамноправни во самоуправувањето.

Организацијата на работата и управувањето во работната организација треба да овозможат работните луѓе на секој степен и во сите делови од работниот процес, што претставуваат целина, што непосредно да одлучуваат за прашањата на трудот, уредувањето на меѓусебните односи, распре-

делбата на доходот и другите прашања на својата економска положба, обезбедувајќи истовремено најповолни услови за работа и делување на работната организација како целина.

Со закон и со статутот на работната организација се определува во кои случаи во работната организација се одлучува со референдум.

Член 64

Остварувајќи во работната организација самоуправување, работните луѓе, во согласност со уставот, законот и статутот им доверуваат определени функции на управување на органите на работната организација: работничкиот совет, управниот одбор и директорот, односно на други соодветни органи на управување.

Со закон и со статутот можат да се образуваат и одделни надзорни, стручни и други органи на управување на работната организација.

Во работна организација што врши дејност или работи од посебен општествен интерес заинтересираните граѓани и претставниците на заинтересираните организации и на општествената заедница учествуваат, во согласност со законот, во управувањето со определени работи како членови на органите на управување на работната организација или на друг начин определен со закон и статут.

Во овие работни организации, за организацијата на работата и за распределбата на доходот одлучуваат само органите на управување што ги избираат членовите на работната заедница. Со закон можат да се определат општи услови и мерила за распределба на доходот и да се предвиди согласност на определен орган на управување на таа работна организација, на друга организација или на државен орган на одделни акти за распределба на доходот или акти на одлучување за работниот процес што се од посебен општествен интерес.

Член 65

Работната организација донесува, во согласност со уставот и законот, статут и други општи акти со кои се уредуваат односите во работната организација.

Со статут се утврдува внатрешната организација, делокругот и одговорноста на органите на управувањето, положбата на работните единици и правата на работните луѓе во управувањето со тие единици, работните и другите внатрешни односи, начинот на делувањето, како и други прашања од значење за самоуправувањето во работната организација и за нејзиното делување. Со статутот може да се предвиди и определена деловна самостојност на одделни делови на работната организација.

Статутот на работната организација, пред конечното усвојување, му се поднесува на разгледување на општинското собрание. Со закон може да се пропише статутот на определени работни организации да се поднесува на разгледување на собранието на друга општествено-политичка заедница.

Со закон може да се утврди обврска за донесување на одделни општи акти на работната организација и постапка за донесување на статутот и

другите општи акти и можат да се предвидат определени овластувања на надлежниот орган на општествено-политичката заедница во поглед на давањето потврда или согласност на статутот или другите општи акти во целина или на одделни нивни делови.

Член 66

Работничкиот совет утврдува статут и други општи акти, утврдува планови и програми за работата и развитокот на работната организација и одлучува за други општи прашања.

Членовите на работничкиот совет ги избираат работните луѓе непосредно.

Работна заедница со помал број членови непосредно ги врши и функциите на работнички совет.

Управниот одбор одлучува за делувањето на работната организација.

Членовите на управниот одбор ги избира работничкиот совет или работната заедница, а со закон или статут може да се определи работната заедница со помал број членови непосредно да ги врши и функциите на управниот одбор.

Членовите на работничкиот совет се избираат на две години, а членовите на управниот одбор на една година.

Никој не може да биде избран двапати еднопудруго за член на работнички совет, ниту повеќе од двапати еднопудруго за член на управниот одбор.

Секоја година се избира половината членови на работничкиот совет.

Член 67

Органите на самоупраување на работната организација за својата работа одговараат пред работната заедница, како и пред општествената заедница.

На начин и под услови определени со закон работната заедница може да ги отповикува членовите на органите на самоупраување на работната организација. Под исти услови општествено-политичките заедници, заинтересираните организации и граѓани можат да ги отповикуваат членовите на органите на самоупраување што тие ги избрале.

Член 68

Директорот на работната организација раководи со делувањето на работната организација, ги извршува одлуките на работничкиот совет и на другите органи на управување и ја застапува организацијата. Директорот е самостоен во работата и лично е одговорен пред работната заедница и органите на управувањето на работната организација, а за законитоста во работата на работната организација и за исполнувањето на обврските определени со закон е одговорен и пред општествената заедница.

Директорот на работната организација има право и должност да го запре извршувањето на незаконита одлука на работната заедница, на работничкиот совет или управниот одбор и е должен за запирањето веднаш да го извести општинското собрание.

Член 69

Директорот на работната организација го имедува на основа на јавен конкурс работничкиот совет по предлог од конкурсната комисија според условите и по постапка што се определуваат со закон. Конкурсната комисија е составена од определен со закон број на претставници на работната организација и на општината односно на друга општествено-политичка заедница.

Со закон може да се определи и поинаков начин на именување на директор на работна организација што врши дејност од посебен општествен интерес.

Директорот на работната организација се имедува за време определено со закон и може според истата постапка да биде повторно именуван.

Со закон се определува под кои услови работничкиот совет односно друг надлежен орган може да го разреши директорот и пред истеког на времето за кое е именуван.

Член 70

Заради отстранување и решавање на определени колективни спорови помеѓу работните луѓе на одделни делови на работната организација, и помеѓу работните луѓе во работната организација и органите на општествено-политичките заедници, на основа на закон се образуваат арбитражи.

Член 71

Со работите од заеднички интерес во областа на управувањето со станбените згради и во другите области на општествениот живот, граѓаните управуваат непосредно или преку органи што ги избираат сами и што им се одговорни за работата.

3. Права на народностите — националните малцинства

Член 72

Припадниците на народностите — националните малцинства што живеат во Социјалистичка Република Македонија се рамноправни во сè и имаат исти права и должности како и Македонците.

Општествено-политичките заедници се грижат припадниците на одделните народности — националните малцинства да бидат застапени во претставничките тела на општествено-политичките заедници, водејќи сметка за структурата на населението на нивното подрачје.

Член 73

На секоја народност — национално малцинство ѝ се гарантира правото слободно да го употребува својот јазик, да ја изразува и развива својата култура и да основа установи и организации што ѝ ги обезбедуваат овие права.

Член 74

Во местата во кои живеат народности — национални малцинства образованието и воспитувањето на припадниците на народностите — националните малцинства се остварува во училишта односно одделенија и воспитни установи во кои наставата и воспитувањето се изведуваат на јазикот

на соодветната народност — национално малцинство.

Со закон се уредуваат условите за основањето, организацијата и работата на училиштата и одделенијата во кои наставата се изведува на јазиците на народностите — националните малцинства.

Член 75

Во општините односно околиците на чие подрачје живее поголем број припадници на одделни народности — национални малцинства, одлуките и другите поважни акти на општинските и околицките собранија се објавуваат и на јазикот на народноста — национално малцинство.

Сите жители на национално мешаните подрачја во Социјалистичка Република Македонија имаат еднакво право да го употребуваат својот јазик во управната и судската постапка. Јавните натписи на овие подрачја се двојазични.

Со статутот на општината односно околицата, во согласност со општите услови утврдени со закон, се определуваат поблиски услови и постапка што обезбедуваат остварување на правата на припадниците на народностите — националните малцинства.

4. Народна одбрана

Член 76

Неотуѓиво право и должност на народот на Социјалистичка Република Македонија е да ја штити и брани независноста и територијалната целост на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Одбраната на земјата е право и должност на секој граѓанин, работна и друга организација, како и на општината, околицата и Социјалистичка Република Македонија.

Општините, околиците и Социјалистичка Република Македонија, согласно со Уставот на Југославија и сојузен закон, се одговорни за организирањето на цивилната заштита, предвојничката обука и воопшто за подготвувањето и организирањето на одбраната на земјата.

Социјалистичка Република Македонија е должна да го обезбедува остварувањето на правата и извршувањето на должностите и одговорноста на граѓаните и работните и другите организации во областа на народната одбрана определени со сојузен закон.

Глава IV

ОПШТИНА

1. Права и должности на општината

Член 77

Општината е основна општествено-политичка заедница.

Општината ги има особено следните права и должности:

1) обезбедува материјални и други услови за работа на луѓето и за развој на производните сили; го поттикнува подигањето на производноста на трудот;

2) го насочува и усогласува развојот на стопанството и на општествените служби;

3) ги утврдува и ги распоредува средствата за потребите на општината;

4) се грижи за остварување на начелото за распределба според трудот;

5) ја утврдува кредитната политика во рамките на единствениот кредитен систем;

6) создава услови за задоволување на потребите на граѓаните во областа на воспитувањето и образованието, културата, здравството, социјалната заштита, комуналните служби, снабдувањето и другите нивни заеднички потреби;

7) ги усогласува поединечните и заедничките интереси на граѓаните и работните и другите самоуправни организации со општите интереси;

8) определува општи услови за вршење на дејности на комунални и слични организации; непосредно во согласност со законот, ги врши функциите во поглед на уредувањето и користењето на земјиштето и имотот во општа употреба, како и во поглед на изградувањето и користењето на станбените згради и уредувањето на станбено-комуналните односи;

9) остварува што непосредно општествено самоуправање;

10) обезбедува услови за остварување на слободите и правата на граѓаните и уредува односи од непосреден интерес за граѓаните во општината;

11) ја заштитува законитоста;

12) го штити општествениот имот и имотот на граѓаните;

13) ја заштитува сигурноста на луѓето и го обезбедува јавниот ред и мир;

14) врши општествен надзор;

15) образува органи на општината, комунални и други служби од интерес за граѓаните и се грижи за нивното функционирање;

16) ги извршува законите и другите прописи, до колку нивното извршување не е ставено во надлежност на органите на другите општествено-политички заедници;

17) остварува и други права и должности на општествената заедница, освен оние што со уставот се утврдени како права и должности на другите општествено-политички заедници.

Член 78

Правата и должностите на општината се утврдуваат со устав, закон и статутот на општината.

Правата и должностите на општината ги вршат граѓаните на собираите на избирачите и преку други облици на непосредно одлучување, општинското собрание и неговите органи и месните заедници. Правата и должностите на општината овие органи ги остваруваат со учество и во соработка со другите органи на општественото самоуправање во општината.

Член 79

Општините меѓусебно соработуваат, слободно ги здружуваат своите средства заради вршење на определени работи од својата надлежност или заради создавање на услови за задоволување потреби од заеднички интерес, основаат заеднички

органи, организации и служби, преземаат заеднички акции и разменуваат искуства.

Член 80

Со општествениот план на општината, во согласност со општествените планови на пошироките општествено-политички заедници, особено се насочува и усогласува развитокот на производните сили и општествените служби; се утврдува политиката на запослување; се утврдуваат средствата на општината и се врши нивна основна распределба; се усогласува личната потрошувачка на граѓаните и заедничката потрошувачка со производството, доходот и продуктивноста на трудот; се определуваат и други мерки за развитокот на стопанството и општествените служби на подрачјето на општината.

Член 81

Општината, во рамките на утврдените со закон извори и видови на приходи, самостојно ги утврдува своите приходи и располага со нив. Своите приходи општината ги распоредува во буџетот и фондовите.

На општините што со своите средства не можат да го финансираат извршувањето на своите задачи и работата на општествените служби, им се обезбедуваат од републичките приходи дополнителни средства за финансирање на општествените служби и другите служби на општината, согласно со условите утврдени со закон.

Член 82

Со буџетот на општината се утврдуваат и распоредуваат средствата за работата на општинското собрание и неговите органи и служби, за финансирање на определени општествени служби како и за дотации на установите, организациите и здруженијата на граѓаните.

Со буџетот на општината во прв ред се обезбедуваат средства неопходни за работата на органите на општината, на основните училишта и за остварување на основната здравствена заштита на граѓаните.

Член 83

За финансирање на развитокот и унапредувањето на стопанството и другите општествени дејности, општината може да образува фондови.

Со закон може да се предвиди задоволително образување на одделни фондови на општината и да се утврдат извори на средства за тие фондови.

Организацијата, начинот на управувањето и делувањето на фондовите на општината и намената на нивните средства се одредуваат со статутот на општината односно одлуката за нивното образување.

Член 84

Општината има статут.

Со статутот на општината, во рамките на уставот и законите, се утврдуваат особено: правата и должностите на општината и начинот на нивното остварување; односите помеѓу граѓаните, работните и другите организации во решавањето на прашања од заеднички интерес; организацијата на комуналните и другите служби; начинот на обезбедувањето на јавноста во работата на органите и ор-

ганизациите во општината; постапката за донесување на прописите, општествениот план и буџетот на општината, како и на урбанистичкиот план; правата на граѓаните, работните и другите самоуправни организации во користењето на фондовите, општествените и другите служби, имотот во општа употреба и другите општествени средства за кои управува општината; организацијата на општинското собрание и другите општински органи и нивните права, должности и овластувања; подрачјата, организацијата и правата на месните заедници и други облици на самоупраување во населените места; како и подрачјата и начинот на работата на собирачите на избирачите; облиците на соработка меѓу општествено-политичките организации и општинските органи во утврдувањето и спроведувањето на политиката на општината, како и други прашања во рамките на правата и должностите на општината.

Статутот на општината го донесува општинското собрание самостојно со мнозинство од две третини на гласови од вкупниот број членови на секој собор.

Член 85

Општина се образува за подрачје на едно или повеќе населени места кои се поврзани со заеднички интереси на граѓаните и во кое постојат услови за самостојно остварување на правата и должностите на општината, за нејзиниот материјален и општествен развиток, за развитокот на општественото самоупраување, како и за остварување на правата на граѓаните и вршење на нивните должности.

На подрачјето на град Скопје можат да се образуваат повеќе општини.

Општина се образува и нејзиното подрачје се утврдува со закон, по претходно мислење од граѓаните и соодветните општински и околски собранија.

2. Општинско собрание

Член 86

Општинското собрание е највисок орган на власта и орган на општественото самоупраување во рамките на правата и должностите на општината.

Општинското собрание може заедно со претставниците на општествено-политичките организации и здруженијата, како општ собор, да претресува прашања од општ интерес за општината.

Член 87

Општинското собрание го сочинуваат: општински собор и собор на работните заедници.

Со закон може да се предвиди образување на повеќе собори што ги избираат работните луѓе во работните заедници за одделни области на трудот, како и да се утврди нивниот делокруг.

Соборите на општинското собрание имаат еднаков број членови. Бројот на членовите на соборите се утврдува со статутот на општината во границите определени со закон.

Член 88

Членовите на општинскиот собор ги избираат граѓаните непосредно, а членовите на соборот на

работните заедници — работните луѓе што на подрачјето на општината работат во работните организации, државните органи, општествено-политичките организации и здруженијата, земјоделците — членови на задруга или друга работна организација, како и други граѓани што работат на подрачјето на општината, а за кои тоа е определено со закон.

За член на општински собор може да биде избран секој граѓанин што има избирачко право, а за член на собор на работните заедници може да биде избран секој работен човек што има право да избира членови на овој собор, како и член на орган на управување на работната организација односно на работна заедница, член на орган на управување на здружение на работни организации, како и функционер на синдикатите или на општествено-политичка организација во општината.

Член 89

Одборник на општинско собрание не може истовремено да биде именуван функционер или службеник на државен орган што му одговара на собранието, ниту судија на општински суд.

Член 90

Правата и должностите на одборниците на општинското собрание се утврдуваат со статутот на општината.

Одборниците на општинското собрание се одговорни пред избирачите и пред општинското собрание за вршење на своите права и должности.

Функцијата на одборник на општинско собрание е почесна и бесплатна.

Со статутот на општината може да се определи одборник што врши постојана функција во собранието да има право на постојана месечна награда.

Член 91

Одборник на општинското собрание во вршењето на својата должност ужива имунитет.

Одборник на општинско собрание не може да биде лишен од слобода без одобрение на соборот во кој членува, освен ако е во прашање кривично дело за кое истражниот затвор е задолжителен или ако одборникот бил затечен во вршење на кривично дело за кое е пропишана казна строг затвор или затвор подолга од една година.

Член 92

Општинското собрание работите од својата надлежност ги врши на седници на собранието односно на соборите, извршните работи по правило преку своите совети, а управните работи преку своите органи на управата.

Член 93

Општинското собрание исклучиво на своите седници: ја определува политиката и одлучува за основните прашања од значење за политичкиот, стопанскиот, културниот, просветниот, здравствениот, социјалниот, комуналниот и другиот општествен живот и развој на општината; го донесува и менува статутот на општината; донесува општествен план и програми за развојот на општината, буџет на општината и завршна сметка за

извршување на буџетот; основа работни и други самоуправни организации и фондови; донесува урбанистички и регионален просторен план; ја утврдува организацијата и овластувањата на органите на општината; одлучува за склучување на заеми; избира претседател на собранието, претседатели и определен број членови на советите, како и судии и судии поротници на општинскиот суд; избира членови на претставничките тела на пошироките општествено-политички заедници; именува секретар и раководни службеници во органите на управата на собранието; ја претресува состојбата и општите проблеми на правосудството; врши буџетска контрола, надзор над работата на советите и органите на управата; врши општествен надзор; врши и други работи определени со закон или статут на општината.

Општинското собрание, во вршењето на работите од својата надлежност, донесува одлуки, наредби, упатства, решенија, заклучоци и насоки.

Општинското собрание може да разгледува општи прашања од значење за развојот на стопанството и другите области на општествениот живот и по тие прашања може да им дава препораки на месните заедници, работните и другите самоуправни организации.

Член 94

Соборите на општинското собрание работат и одлучуваат по правило на заедничка седница.

Соборите на општинското собрание работат и одлучуваат на одделни седници во случаите предвидени со статутот на општината и кога тоа ќе го побара една четвртина од членовите на еден собор.

Со статутот на општината се уредува постапката за отстранување на несогласностите помеѓу соборите. Оваа постапка може да се уредува и со закон.

Член 95

Општинското собрание може за проучување на одделни прашања од својата надлежност, за претресување на предлози и вршење други работи да образува постојани и повремени комисији.

Постојаните комисији на собранието се образуваат и нивниот делокруг се утврдува со статутот на општината.

Член 96

Во општинското собрание се образува комисија за прашања на изборите и именувањата, која ги претресува прашањата во врска со изборот, именувањата и разрешувањата на членовите на телата на собранието и другите функционери и на собранието му поднесува предлози. Оваа комисија ги претресува и општите прашања на кадровската политика во рамките на правата и должностите на општината.

Комисијата ја сочинуваат членови на собранието и претставници на општествено-политичките организации. Составот на комисијата поблиску се определува со статутот на општината.

Член 97

Општинското собрание избира претседател на собранието од редот на членовите на собранието.

Претседателот го претставува собранието и ги свикнува неговите седници, се грижи за извршува-

њето на одлуките и другите прописи на собранието, ја усогласува работата на органите на собранието и врши други работи утврдени со статутот на општината.

Член 98

Советите се политичко-извршни органи на општинското собрание и територијални органи на општественото самоуправање во областа за која се образувани.

Советите, во рамките на својот делокруг, се грижат за остварување на политиката утврдена од собранието и за извршувањето на законите и другите прописи како и одлуките и другите прописи на општинското собрание, даваат предлози за утврдување на политиката на собранието и ги утврдуваат предлозите на одлуките и другите прописи што ги донесува собранието, вршат надзор и им даваат општи насоки за работа на органите на управата, како и претресуваат прашања од заеднички интерес за работните и другите самоуправни организации во областа за која се образувани и им даваат препораки.

Советите вршат управни работи само кога тоа е изречно предвидено со закон или со одлука на општинското собрание.

Советите донесуваат наредби, упатства, решенија, заклучоци и насоки.

Советите за својата работа одговараат пред општинското собрание.

Член 99

Советите се образуваат и нивниот делокруг се утврдува со статутот на општината.

Советите на општинското собрание ги сочинуваат членови избрани од работните и општествените организации и членови што ги избира собранието од редот на своите членови и другите граѓани.

Бројот на членовите на советите избрани од општинското собрание не може да биде поголем од половината од вкупниот број членови на советот.

Членовите на советите се избираат на две години.

Член 100

За вршење управни работи во рамките на правата и должностите на општината, општинското собрание со статутот на општината образува органи на управата.

Органите на управата непосредно ги извршуваат законите, општествените планови и другите прописи, како и заклучоците на собранието и неговите совети, решаваат во управни работи, ја спроведуваат политиката утврдена од собранието, ја следат состојбата во областите за кои се образувани, подготвуваат предлози на прописи и мерки и вршат други стручни работи за собранието и неговите совети, вршат управен надзор и други управни дејности.

Видовите на органите на управата и условите за нивно образување се определуваат со закон.

Работите од својот делокруг органите на управата ги вршат самостојно, во рамките на овластувањата што им се дадени со закон и други про-

писи и во согласност со насоките на општинското собрание и неговите совети.

Органите на управата за својата работа одговараат пред собранието и неговите совети.

Член 101

Собранието на Социјалистичка Република Македонија може во случај на вонредни околности во Републиката да го продолжи мандатот на членовите на општинските собранија додека траат тие околности.

3/ Општини на подрачјето на град Скопје

Член 102

Во град Скопје за вршење определени работи од заеднички интерес за градот како целина се образува Градско собрание.

Градското собрание го сочинуваат градски собор и собор на работните заедници. Одборниците на Градското собрание ги избираат како делегати на општините општинските собранија од подрачјето на градот од редот на своите членови, сразмерно со бројот на жителите на општините.

Начинот на изборот на одборниците на градското собрание се определува со закон.

Надлежноста на Градското собрание и неговата организација, како и начинот на финансирањето се определуваат со закон и со статутот на град Скопје.

Статутот на град Скопје го донесува Градското собрание со мнозинство гласови на сите свои членови, а влегува во сила откако ќе го усвои мнозинството од општините на подрачјето на градот.

4. Месни заедници

Член 103

Во месната заедница, како самоуправни заедница на граѓаните на селските и градските населби, граѓаните непосредно остваруваат самоуправање во дејностите што служат за непосредно задоволување на потребите на работните луѓе и нивните семејства.

Со статутот на општината може да се определи месната заедница да врши и други работи заради задоволување на комуналните, социјалните и другите заеднички потреби на граѓаните, како и начинот на финансирањето на овие дејности.

Месната заедница има својство на правно лице.

Член 104

Месните заедници се образуваат за подрачја на општините што претставуваат урбанистичка и комунална целина.

Месните заедници се образуваат со одлука на општинското собрание а по предлог од собирачите на избирачите.

Со статутот на општината и со статутот на месната заедница се утврдуваат органите и организацијата на месната заедница.

Статутот на месната заедница го потврдува општинското собрание.

Средствата за извршување на задачите на месните заедници се утврдуваат со статутот на општината, а се образуваат од надоместоци за услуги, од средствата што за таа цел ќе ги одделат

работните организации, од средствата што општината ќе ги пренесе на месните заедници, а за одделни намени и од самопридонесите од граѓаните врз основа на нивна непосредна одлука.

Месните заедници самостојно располагаат со своите средства.

5. Собири на избирачите

Член 105

На собирите на избирачите граѓаните претресуваат прашања од значење за животот и работата во населбата и општината и други прашања од општествен интерес, даваат иницијатива и поднесуваат предлози за нивното решавање, непосредно одлучуваат за прашања определени со закон и статутот на општината и предлагаат кандидати на изборите за членови на претставничките тела.

Работните луѓе на собирите во работните заедници предлагаат кандидати за членови на претставничките тела и вршат други работи на управување утврдени со закон и статут.

Со закон и со статутот на општината се определуваат прашањата за кои надлежните органи можат да одлучуваат само по претходно дадени мислења од собирите на избирачите.

Начинот на свикувањето и работењето на собирите на избирачите се определува со статутот на општината.

Член 106

На собирот на избирачите членовите на општинските собранија поднесуваат извештаи за својата работа и за работата на општинското собрание и одговараат на прашања на избирачите.

Органите на општественото самоуправување, по барање од собирите на избирачите, се должни да ги известуваат собирите за својата работа и да им даваат потребни известувања.

Член 107

Органот на кој му се упатени заклучоците, предлозите и мислењата на собирите на избирачите е должен да ги земе во разгледување и во рок утврден со статутот на општината да ги извести собирите за своите становишта и преземените мерки.

6. Референдум

Член 108

Општинското собрание може да распише референдум заради претходно изјаснување на граѓаните за одделни одлуки или мерки од негова надлежност или заради потврдување на такви одлуки или мерки.

Со закон или со статутот на општината можат да се определат прашања за кои задолжително се распишува референдум.

Одлуката донесена на референдумот е задолжителна.

Глава V

ОКОЛИЈА

Член 109

Околијата како општествено-политичка заедница се образува за вршење работи од заеднички интерес за две или повеќе општини.

Околија се образува и нејзиното подрачје се определува со закон по претходно мислење од собранијата на заинтересираните општини.

Член 110

Правата и должностите на околијата се утврдуваат, во рамките на правата и должностите на Републиката, со овој Устав и со закон.

Општините можат со одлука на своите собранија да ѝ доверат на околијата да врши и определени работи од заеднички интерес за општините. Со одлука на Собранието на Социјалистичка Република Македонија може да се предвиди обврска за околијата да ги врши овие работи.

Член 111

Околијата ги има особено следните права и должности:

1) ја усогласува и поттикнува активноста на општините;

2) се грижи за развитокот на стопанството и другите општествени дејности на своето подрачје, организира посебни служби како и установи за урбанистичко и регионално просторно планирање;

3) се грижи за развитокот на општественото самоуправување;

4) организира и дава стручна и друга помош на општините во остварувањето на нивните права и должности;

5) основа работни и други самоуправни организации и служби од заеднички интерес за општините;

6) врши општествен надзор;

7) врши надзор над законитоста на работата на органите на општините согласно со законот;

8) ги извршува законите и другите прописи кога е изречно овластена;

9) врши и други права и должности утврдени со закон.

Член 112

Правата и должностите на околијата ги остваруваат околисткото собрание и неговите органи со учество и во соработка со другите органи на општественото самоуправување во околијата.

Член 113

Начинот на финансирањето на околијата се уредува со закон.

Околијата самостојно ги распоредува своите средства во буџет и фондови.

Член 114

Околијата има статут.

Со статутот на околијата, во рамките на уставот и законите, особено се утврдуваат: правата и должностите на околијата; организацијата и делокругот на органите на околијата; постапката за донесување на прописи и програми за развитокот на стопанството и другите општествени дејности;

условите за основање на работни и други самоуправни организации и служби од заеднички интерес за општините, како и правата и обврските на општините во врска со нивното користење; облиците на соработка помеѓу околските и општинските органи; начинот на вршење надзор над законитоста на работата на општинските органи и други прашања од заеднички интерес за општините во околицјата.

Статутот на околицјата го донесува околското собрание самостојно со мнозинство од две третини гласови од вкупниот број членови на секој собор, по претходно мислење од општинските собранија од подрачјето на околицјата.

Член 115

Околското собрание е највисок орган на власта и орган на општественото самоуправување во рамките на правата и должностите на околицјата.

Околското собрание може заедно со претставниците на општествено-политичките организации и здруженијата, како општ собор, да претресува прашања од општ интерес за околицјата.

Член 116

Околското собрание го сочинуваат околски собор и собор на работните заедници.

Одборниците на околското собрание ги избираат, како делегати на општините, општинските собранија од подрачјето на околицјата од редот на своите членови, сразмерно со бројот на жителите на општината.

Начинот на изборот на одборниците на околското собрание се определува со закон.

Соборите на околското собрание имаат еднаков број членови. Бројот на одборниците на соборите се утврдува со статутот на околицјата во границите определени со закон.

Собранието на Социјалистичка Република Македонија може во случај на вонредни околности во Републиката да го продолжи мандатот на членовите на околските собранија додека траат тие околности.

Член 117

Одборник на околското собрание не може истовремено да биде именуван функционер или службеник на државен орган што му одговара на собранието, ниту судија на окружен суд.

Член 118

Правата и должностите на одборниците на околското собрание се утврдуваат со статутот на околицјата.

Одборниците на околското собрание за вршење на своите права и должности се одговорни пред избирачите и пред општинското собрание што ги делегирало.

Функцијата на одборник на околско собрание е почесна и бесплатна.

Со статутот на околицјата може да се определи одборник што врши постојана функција во собранието да има право на постојана месечна награда.

Член 119

Околското собрание исклучиво на своите седници: ја утврдува политиката во рамките на

правата и должностите на околицјата; го донесува и менува статутот на околицјата; донесува програми за развитокот на стопанството и другите општествени дејности за подрачјето на околицјата или за делови од тоа подрачје; донесува буџет и завршна сметка за извршување на буџетот на околицјата; ја претресува состојбата и општите проблеми на правосудството; основа работни и други самоуправни организации и служби; избира претседател на собранието и претседатели и членови на советите на собранието; избира судии и судии поротници на окружниот суд; именува секретар и раководни службеници во органите на управата на собранието; врши буџетска контрола, надзор над работата на советите и органите на управата; врши општествен надзор; врши и други работи за кои тоа е определено со закон или статутот на околицјата.

Програмите за развитокот на стопанството и на другите општествени дејности што ги донесува околското собрание се задолжителни за општините ако ги усвојат општинските собранија од подрачјето на околицјата односно од делот на подрачјето за кое тие се однесуваат.

Околското собрание во вршењето на работите од својата надлежност донесува одлуки, наредби, упатства, решенија, заклучоци и насоки.

Околското собрание може да разгледува општи прашања од значење за развитокот на општините и одделните области на општествените дејности и по тие прашања може да дава препораки.

Член 120

Соборите на околското собрание работат и одлучуваат по правило на заедничка седница.

Соборите на околското собрание работат и одлучуваат на одделни седници во случаите предвидени со статутот на околицјата и кога тоа ќе го побара една четвртина од членовите на еден собор.

Со статутот на околицјата се уредува постапката за отстранување на несогласностите помеѓу соборите. Оваа постапка може да се уредува и со закон.

Член 121

Околското собрание може за проучување на одделни прашања од својата надлежност, за претресување на предлози и за вршење други работи да образува постојани и повремени комисији.

Постојаните комисији на собранието се образдуваат и нивниот делокруг се утврдува со статутот на околицјата.

Член 122

Во околското собрание се образува комисија за прашања на изборите и именувањата, која ги претресува прашањата во врска со изборот, именувањата и разрешувањата на членовите на телата на собранието и другите функционери и на собранието му поднесува предлози. Оваа комисија ги претресува и општите прашања на кадровската политика во рамките на правата и должностите на околицјата.

Комисијата ја сочинуваат членови на собранието и претставници на општествено-политич-

ките организации. Составот на комисијата поблиску се утврдува со статутот на околијата.

Член 123

Околисткото собрание избира претседател на собранието од редот на членовите на собранието.

Претседателот го претставува собранието и ги свикнува неговите седници, се грижи за извршување на одлуките и другите прописи на собранието и врши други работи утврдени со статутот на околијата.

Член 124

Советите се политичко-извршни органи на околисткото собрание и територијални органи на општественото самоуправување во областа за која се образувани.

Советите, во рамките на својот делокруг, се грижат за остварувањето на политиката утврдена од собранието и за извршувањето на законите и другите прописи како и одлуките и другите прописи на околисткото собрание, даваат предлози за утврдување на политиката на собранието и ги утврдуваат предлозите на одлуките и другите прописи што ги донесува собранието, вршат надзор и им даваат насоки за работа на органите на управата, како и претресуваат прашања од заеднички интерес за работните и другите самоуправни организации во областа за која се образувани, а чија дејност се простира на подрачјето на околијата, и на овие организации им даваат препораки.

Советите вршат управни работи само кога тоа изречно е предвидено со закон или со одлука на околисткото собрание.

Советите донесуваат наредби, упатства, решенија, насоки и заклучоци.

Советите за својата работа одговараат пред околисткото собрание.

Член 125

Советите се образуваат и нивниот делокруг се утврдува со статутот на околијата.

Советите ги сочинуваат членови што ги избира околисткото собрание од редот на своите членови, од редот на членовите на соодветните совети на општинските собранија, како и од редот на другите граѓани.

Бројот на членовите на советите избрани од редот на членовите на околисткото собрание не може да биде поголем од половината од вкупниот број членови на советот.

Членовите на советите се избираат на две години.

Член 126

За вршење на управни работи, во рамките на правата и должностите на околијата, околисткото собрание со статутот на околијата образува органи на управата.

Органите на управата подготвуваат предлози на прописи и други општи акти и вршат други стручни работи за собранието и неговите совети, ги извршуваат одлуките и другите прописи на собранието и неговите совети, кога се изречно овластени непосредно ги применуваат законите и другите прописи и вршат надзор над извршува-

њето на законите и другите прописи, како и други управни дејности.

Видовите на органите на управата и условите за нивното образување се уредуваат со закон.

Работите од својот делокруг органите на управата ги вршат самостојно во рамките на овластувањата што им се дадени со закон и други прописи и во согласност со насоките на околисткото собрание и неговите совети.

Органите на управата одговараат пред собранието и неговите совети.

Глава VI

ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 127

Социјалистичка Република Македонија ги има следните права и должности:

1) обезбедува услови за остварувањето и развитокот на општественото самоуправување;

2) ги штити слободите и правата на човекот и граѓанинот и обезбедува услови за нивното остварување;

3) ги штити самоуправните права на работните организации, општините и околиците и се грижи за нивното остварување;

4) ги штити правата на народностите — националните малцинства и се грижи за обезбедувањето на нивното рамноправно учество во општествениот живот;

5) го штити општествено-економското и општествено-политичкото уредување; го обезбедува и заштитува јавниот поредок на територијата на Републиката;

6) обезбедува услови за што поповолен стопански и општествен развиток, како и услови за јакнење на социјалистичките општествено-економски односи; го насочува и усогласува развитокот на стопанството и на другите дејности на Републиката;

7) го утврдува делот на општествениот производ остварен на територијата на Републиката што е потребен за остварување на правата и должностите на Републиката;

8) ги распределува општествените средства на Републиката;

9) ја утврдува кредитната политика во рамките на единствениот кредитен систем и го насочува кредитното и банкарското делување;

10) се грижи и обезбедува услови за развитокот на науката и ја помага и усогласува научно-испитувачката работа;

11) се грижи за развитокот на културата и обезбедува услови за унапредување на културните дејности од општ интерес за Републиката;

12) се грижи за развитокот на просветата и за единството на школскиот систем; обезбедува услови за развитокот на високото школство;

13) се грижи за развитокот на здравствената заштита и презема мерки од општ интерес за Републиката во оваа област; го утврдува системот на организацијата на здравствените служби;

14) се грижи за развитокот на социјалната заштита и другите општествени дејности и пре-

зема мерки од општ интерес за Републиката во овие области; го утврдува системот на организацијата на социјалните и другите општествени служби;

15) уредува со закон и други прописи прашања од општо значење за Републиката;

16) го обезбедува единството на правниот поредок на Републиката и единствената примена на републичките закони; ја обезбедува заштитата на уставноста и законитоста;

17) основа републички органи и стручни служби од општ интерес за Републиката и се грижи за нивното функционирање; основа работни организации од општ интерес за Републиката;

18) врши судска функција во рамките на републичката надлежност и ја уредува организацијата на правосудството во Републиката;

19) утврдува општи начела за организацијата на органите на општините и околиците и се грижи за унапредувањето на нивното работење;

20) врши и други права и должности утврдени со Уставот.

Правата и должностите на Социјалистичка Република Македонија ги остваруваат републичките органи, во рамките на нивната надлежност определена со овој устав и законите.

Своите политички, општествено-економски, културни и други заеднички интереси граѓаните ги остваруваат и преку општествено-политичките и другите организации, што својата дејност ја вршат на целата територија на Републиката.

Во остварувањето на своите права и должности Републиката се потпира на соработката на општините и околиците, како и на општествено-политичките и другите организации.

Член 128

Социјалистичка Република Македонија, во согласност со општествените планови на Југославија, го утврдува општиот правец на развитокот на стопанството и другите општествени дејности, ги утврдува основните односи во распределбата на општествениот производ, го усогласува развитокот на стопанството и односите помеѓу стопанските гранки и области, ги изедначува општите услови за работа и за стекнување на доход заради остварување начелото на распределбата според трудот, ја утврдува политиката на развитокот на неразвиените подрачја, политиката на запослувањето и порастот на продуктивноста на трудот и личната потрошувачка, политиката на изградба на стопански објекти и објекти за потребите на општествените дејности од општ интерес за Републиката што се финансираат од републички средства и создава што поповолни општи услови за остварувањето на заедничките интереси на работните луѓе, дејностите на работните организации и функциите на општините и околиците во областа на општествено-економските односи.

Член 129

За остварувањето на своите права и должности Републиката, во рамките на единствениот систем на распределба, самостојно ги утврдува своите приходи и располага со нив.

Средствата на Републиката служат:

1) за финансирање на обврските и задачите на Републиката; за развитокот на одделни општествени дејности; за финансирање на потребите на републичките органи; за дотации на општините, на работните и другите самоуправни организации што остваруваат задачи од општ интерес за Републиката и на републичките фондови;

2) за интервенции во стопанството заради усогласување на односите помеѓу одделни дејности, за изедначување на условите за работа и стекнување на доход, за обезбедување стабилноста на стопанството и снабденоста на пазарот;

3) за финансирање на побрзиот стопански развиток на стопански недоволно развиените краишта;

4) за финансирање на изградбата на стопански објекти и објекти за потребите на другите општествени дејности што се од општ интерес за Републиката.

Републиката самостојно располага со овие средства и ги распределува во буџетот и фондовите.

Член 130

Се образува посебен фонд на Републиката за кредитирање на побрзиот стопански развиток на недоволно развиените краишта.

Со закон се утврдуваат постојани извори за финансирање на фондот, посебните услови за кредитирање и начинот на делување на Фондот.

Член 131

За финансирање на одделни дејности во рамките на своите права и должности, Социјалистичка Република Македонија може да основа свои фондови.

Фондовите се основаат и укинуваат со закон

Со средствата на фондовите самостојно располагаат органите на управување на фондовите во согласност со општата политика што ја утврдува Собранието на Социјалистичка Република Македонија.

Член 132

Средствата на Републиката наменети за развитокот на стопанството се даваат во вид на кредит, ако со закон или со републичкиот општествен план не е определено поинаку.

Средствата наменети за развитокот на другите дејности се даваат во вид на кредит или без обврска за враќање на начин определен со закон или со републичкиот општествен план.

Член 133

Прашањата што се од општ интерес за Републиката се уредуваат со закон.

Само со закон се уредува: образувањето и укинувањето на општините и околиците и утврдувањето и менувањето на нивните подрачја; републичкото државјанство; изборот и отповикувањето на пратениците на Собранието на Социјалистичка Република Македонија и одборниците на општинските и околиците собранија; амнестијата и помилувањата; републичките празници; референдумот; организацијата на републичките органи и стручни служби и начелата за нивната

работа; општите начела за организацијата на органите на општините и околиците и за нивната работа; организацијата на правосудството; системот и организацијата на научно-испитувачката работа; системот и организацијата на воспитувањето и образованието; организацијата на културните и уметничките установи; системот и организацијата на здравствената и социјалната заштита; урбанистичкото и регионалното просторно планирање; други прашања за кои тоа е определено со овој Устав.

Член 134

Во областите што се уредуваат само со закон општините можат да донесуваат одлуки само ако за тоа се овластени со законот.

Во другите области општините можат, во рамките на своите права и должности, самостојно да донесуваат одлуки заради уредување на прашања и односи од непосреден интерес за општината. Овие одлуки општините се должни да ги усогласат со подоцна донесениот закон во рок од три месеци по влегувањето во сила на законот.

Член 135

Општините можат да донесуваат прописи за извршување на законите само ако за тоа се овластени со закон.

Општинските органи го обезбедуваат извршувањето на законите и другите прописи и непосредно ги извршуваат, доколку со законот или прописот нивното извршување не е ставено во надлежност на републичките или околските органи односно во надлежност на установите и организациите што вршат работи од јавен интерес.

Член 136

Околиците можат да донесуваат прописи само кога за тоа се овластени со закон.

Околиците можат да бидат овластени да донесуваат прописи само за уредување на работите од заеднички интерес за општините и граѓаните од нивното подрачје.

Околиците можат да донесуваат прописи и за уредување на работите од заеднички интерес на општините што тие им ги довериле.

Член 137

Републичките органи имаат спрема општинските и околските органи само права утврдени со уставот и со законите.

Општинските и околските органи се должни да го обезбедуваат извршувањето на законите, другите прописи и мерки на републичките органи во работите од општ интерес за Републиката и за таа цел да соработуваат со нив кога тие оваа соработка ја бараат во согласност со законот.

Само со закон може да се предвиди во извршувањето на одделни работи од општ интерес за Републиката, републичките органи да имаат право на општинските и околските органи да им издаваат задолжителни инструкции и да вршат право на надзор над работата на тие органи, како и други овластувања заради обезбедување на извршувањето на овие работи.

Работи од општ интерес за Републиката се со закон определени работи за чие извршување се

одговорни републичките органи и кога непосредно ги извршуваат органите во општината и околиците.

Член 138

Само со закон може на подрачјето на општината и околиците да се образуваат органи на управата за вршење одделни управни работи од надлежност на Републиката, како и да се пропишува обврска за општините и околиците да образуваат органи на управата за вршење на такви работи или работи од општ интерес за Републиката што се пренесени во надлежност на општината односно околиците.

Републиката може непосредно преку свои органи да го обезбедува извршувањето на законите и другите републички прописи за чие што извршување се надлежни општинските и околските органи, ако и додека овие органи не ги извршуваат тие прописи, со обврска општината односно околиците да ги надоместат причинетите со тоа трошоци.

Со закон може да се определи републичките органи што вршат работи на инспекција или надзор да ги вршат овие работи непосредно на целата територија на Републиката заради контрола на извршувањето на законите и заштитата на законитоста и правата на граѓаните и организациите.

Член 139

Одделни работи од надлежност на Републиката во врска со извршувањето на законите можат со закон да се пренесат во надлежност на општинските и околските органи. Во овој случај Републиката е должна на општините и околиците да им обезбеди соодветни средства односно извори на приходи за вршење на тие работи.

Член 140

За решавање на прашања од општ интерес за Републиката, како и за претходно изјаснување на граѓаните за одделни предлози на закони, одлуки и мерки или за нивното потврдување може да се распише референдум.

Со закон можат да се определат прашања по кои задолжително се распишува референдум.

Одлуката на избирачкото тело на референдумот е задолжителна.

Глава VII

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. Положба и надлежност

Член 141

Собранието на Социјалистичка Република Македонија е највисок орган на власта и орган на општественото самоуправање во рамките на правата и должностите на Републиката.

Собранието своите права и должности ги врши на основа и во рамките на уставот и законите.

Член 142

Собранието, како основен носител на правата и должностите на Социјалистичка Република Македонија, непосредно и исклучиво:

- 1) го менува Уставот;
- 2) донесува закони и дава автентични толкувања на законите;
- 3) донесува републички општествени планови, републички буџет и завршна сметка за извршувањето на буџетот;
- 4) донесува и одобрува финансиски планови и завршни сметки на републички фондови определени со закон;
- 5) одлучува за распишување на јавни заеми;
- 6) претресува општи политички прашања и ги утврдува основите на политиката во рамките на правата и должностите на Републиката; ги утврдува обврските на републичките органи и организации за извршување на законите и другите акти и политиката на Собранието;
- 7) одлучува за измена на границите на Социјалистичка Република Македонија;
- 8) распишува републички референдум;
- 9) основа работни и други самоуправни организации од општ интерес за Републиката определени со закон;
- 10) дава амнестија за кривични дела определени со републички закони;
- 11) ги претресува извештаите на републичките судови за примената на законите од страна на судовите; ги претресува извештаите на органите на републичката управа, како и извештаите на самоуправните организации определени со закон;
- 12) врши политичка контрола над работата на Извршниот совет и републичките органи на управата, врши контрола над извршувањето на републичките општествени планови, републичкиот буџет и финансиските планови на републичките фондови определени со закон; врши општествен надзор; зазема начални стѐвови по извештаите што ги претресува;
- 13) одлучува за продолжување на мандатот на пратениците и одборниците на општинските и околските собранија;
- 14) избира и отповикува определен број пратеници за Соборот на народите на Сојузната скупштина;
- 15) избира и разрешува претседател и потпретседател на Собранието;
- 16) избира и разрешува претседател и членови на Извршниот совет, на одборите и комисиите на Собранието;
- 17) избира и разрешува претседател и судии на Уставниот суд на Македонија, на Врховниот суд на Македонија и на другите судови кога е тоа определено со закон;
- 18) именува и разрешува републички секретари, секретар на Извршниот совет како и функционери и членови на органите на управувањето на организациите определени со закон или друг акт на Собранието;
- 19) врши други работи утврдени со Уставот.

Собранието може да донесува декларации и резолуции и на државните органи и самоуправни организации да им дава препораки во кои се изразува мислење по прашања од општ интерес.

Член 143

Собранието на Социјалистичка Република Македонија може заедно со претставниците на општествено-политичките организации и здруженијата, како општ собор, да претресува прашања од општ интерес за Републиката.

2. Состав и избор

Член 144

Собранието го сочинуваат Републички собор, како собор на делегати на граѓаните во општините, и Стопански собор, Просветно-културен собор, Социјално-здравствен собор и Организационо-политички собор, како собори на делегатите на работните луѓе во работните заедници.

Член 145

Републичкиот собор има 100 пратеници а Стопанскиот, Просветно-културниот, Социјално-здравствениот и Организационо-политичкиот имаат по 50 пратеници, што се избираат согласно со нормата еден пратеник да се избира на еднаков број жители и во една или повеќе општини, како изборна единица, да се избира по еден пратеник за секој собор.

Член 146

Пратеници за Републичкиот собор избираат општинско собрание односно собранија на две или повеќе општини и граѓаните непосредно.

Пратеници за соборите на работните заедници на Собранието избираат општинско собрание односно собранија на две или повеќе општини.

Пратенички кандидати за Републичкиот собор предлагаат граѓаните на собирањето на избирачи или група на граѓани, а пратенички кандидати за соборите на работните заедници работните луѓе во работните заедници од соодветната област на трудот.

Член 147

Право да биде избран за пратеник во Републичкиот собор има секој граѓанин што има избирачко право.

Право да биде избран за пратеник во Стопанскиот, Просветно-културниот односно Социјално-здравствениот собор има секој работен човек или член на орган на управување на работна организација односно на работна заедница во соодветната област на трудот, член на орган на управување на здружение на работни организации и функционер на синдикатите, во соодветната област на трудот.

Право да биде избран за пратеник во Организационо-политичкиот собор има секој член на орган на управување на работна организација односно на работна заедница, член на орган на управување на здружение на работни организации, како и функционер на општествено-политичка организација или здружение, чија што дејност се однесува на прашања од областа на општествено-политичкиот систем.

За пратеник на секој од соборите на работните заедници може да биде избран, според условите определени со закон, и друг граѓанин што се занемава со дејност од соодветната област.

За пратеник на собор на работните заедници може да биде избран само граѓанин што има избирачко право.

Член 148

Пратеник во Републичкиот собор станува кандидатот избран во општинското собрание односно во општинските собранија со мнозинство определено со закон за кој по тој избор гласало мнозинството од сите избирачи на изборната единица, а ако се избрани повеќе кандидати, пратеник станува кандидатот што добил најголем број гласови во изборната единица.

Пратеник во Стопанскиот, Просветно-културниот, Социјално-здравствениот односно Организационо-политичкиот собор станува кандидатот што е избран во општинското собрание односно во општинските собранија со мнозинство определено со закон.

Член 149

Пратеник не може истовремено да биде именуван функционер или службеник на државен орган што му одговара на Собранието, ниту судија на републички суд.

Член 150

Пратеник на Собранието е отповикан ако за отповикување се изјаснило мнозинство на избирачите определено со закон.

Член 151

Избори за пратеници распишува претседателот на Собранието.

Изборите за нови пратеници мора да се одржат најдоцна на петнаесет дена пред истекот на изборниот период на пратениците на кои мандатот им истекнува.

Ако е распуштен некој собор на Собранието избори се распишуваат во рок од 15 дена од денот на распуштањето.

Мандатот на пратениците на новоизбраниот собор трае до истекот на времето за кое биле избрани пратениците на соборот што е распуштен.

Од денот на распишувањето на изборите до денот на изборот на пратениците не може да помине повеќе од два месеци ни помалку од еден месец.

Со денот на верификацијата на мандатот на сите пратеници им престанува функцијата на пратениците на кои им истекол мандатот.

Член 152

Собранието може во вонредни околности да го продолжи мандатот на пратениците за време додека таквата состојба трае. Избори се распишуваат веднаш штом ќе престанат околностите поради кои бил продолжен мандатот на пратениците.

3. Делокруг и работа

Член 153

Работите од надлежноста на Собранието ги врши Републичкиот собор заедно со друг надлежен собор рамноправно.

Определени работи од надлежноста на Собранието врши одделен собор на Собранието самостојно.

Собранието врши определени работи од својата надлежност на заедничка седница на сите собори.

Собранието врши определени работи од својата надлежност во одбори, комисии и други тела на соборите и на Собранието.

Член 154

Републичкиот собор рамноправно со Стопанскиот собор:

претресува прашања од интерес за работните заедници од областа на стопанството, како и други прашања од областа на стопанството и финансиите;

донесува закони и други акти во тие области; донесува републички општествени планови.

Член 155

Републичкиот собор рамноправно со Просветно-културниот собор:

претресува прашања од интерес за работните заедници од областа на просветата, науката, уметноста и другите области на културата, физичката култура, како и други прашања од тие области; донесува закони и други акти во тие области.

Член 156

Републичкиот собор рамноправно со Социјално-здравствениот собор:

претресува прашања од интерес за работните заедници од областа на здравјето, социјалното осигурување и другите области на социјалната политика, како и други прашања од тие области; донесува закони и други акти во тие области.

Член 157

Републичкиот собор рамноправно со Организационо-политичкиот собор:

претресува прашања од областа на општествено-политичкото уредување и другите области од надлежноста на Собранието, освен прашањата што според овој устав спаѓаат во рамноправен делокруг на другите собори или во самостоен делокруг на некој друг собор;

донесува закони и други акти доколку тоа не спаѓа во рамноправен делокруг на другите собори или во самостоен делокруг на Републичкиот собор; донесува републички буџет и завршна сметка

Член 158

Републичкиот собор самостојно:

1) одлучува за измена на границите на Социјалистичка Република Македонија;

2) дава амнестија за кривични дела определени со републички закон;

3) одлучува за продолжувањето на мандатот на одборниците на општинските и околските собранија;

4) избира пратеници на Соборот на народите на Сојузната скупштина;

5) ги укинува или поништува прописите и другите акти на Извршниот совет што се во спротивност со Уставот или со законите;

6) избира и разрешува претседател и членови на Извршниот совет, претседатели и членови на своите одбори и комисии;

7) избира и разрешува претседател и судии на Уставниот суд на Македонија, на Врховниот суд на Македонија и на другите судови кога е тоа определено со закон;

8) именува и разрешува републички секретари, секретар на Извршниот совет, како и функционери и членови на органите на управување на организациите за кои тоа е определено со закон или со друг акт на Собранието;

9) одлучува за надоместоците на пратениците и функционерите што Собранието ги избира или именува;

10) врши други работи од надлежноста на Собранието што не се ставени во рамноправен делокруг на други собори или во самостоен делокруг на друг собор.

Член 159

Соборите на работните заедници можат, секој во својот делокруг, самостојно да претресуваат прашања во врска со извршувањето на законите и другите акти на Собранието и други прашања од заеднички интерес за работните и другите самоуправни организации и работните заедници од соодветната област на трудот, со цел да се усогласуваат нивните односи и да се развива нивната меѓусебна соработка. Овие собори имаат право по овие прашања на соодветните самоуправни организации, работни заедници и државни органи да им даваат препораки.

Секој собор може, во својот делокруг, да бара извештаи од Извршниот совет и да му упатува прашања.

Секој собор може, во својот делокруг, да бара извештаи и објаснувања од републичките секретари и другите функционери што раководат со републичките органи на управата.

Член 160

Собранието на заедничка седница на сите собори избира и разрешува претседател и потпретседател на Собранието, одлучува за продолжувањето на мандатот на пратениците и утврдува дека престанале околностите поради кои мандатот на пратениците бил продолжен.

Член 161

Секој собор на Собранието донесува полноважни одлуки со мнозинство гласови на седница на која присуствува мнозинство од членовите на соборот, доколку со овој устав за донесување на одредени одлуки не се бара посебно мнозинство.

Собранието на заедничка седница на сите собори, донесува полноважни одлуки со мнозинство гласови, доколку со овој устав не се бара посебно мнозинство. За донесување на одлуки на заедничка седница потребно е присуство на мнозинството од членовите на секој собор.

Член 162

Секој собор на Собранието заседава и одлучува одделно на свои седници, но соборите можат да одлучат и да заседаваат и работат заедно.

Два собора кои учествуваат рамноправно во донесувањето на закон или друг акт можат да одлучат законот или актот да го претресат или да го донесат на заедничка седница.

Два или повеќе собори можат да одлучат на заедничка седница да претресат прашања од заеднички интерес за тие собори.

Соборите кога ќе одлучат да гласат на заедничка седница, членовите на секој собор гласаат одделно.

Гласањето е јавно, освен ако Собранието или соборот не определи гласањето да се врши тајно.

Член 163

Собранието има свој деловник што се донесува на заедничка седница на сите собори.

Секој собор на Собранието самостојно донесува деловник за својата работа.

Член 164

Секој собор на Собранието самостојно врши верификација на мандатите и одлучува за мандатно-имунитетните прашања на своите членови.

4. Донесување на закони

Член 165

Право на предлагање закони или други акти има секој пратеник во својот собор, Извршниот совет и одбор на собор.

Секој собор може да предложи донесување на закони и други акти од делокругот на другиот собор.

Барање за донесување на закони може да потекне и од општинско или околиско собрание, од самоуправни организација, од општествено-политичка организација, здружение и од граѓаните.

Член 166

Секој собор на Собранието има право да претресува предлог на закон, општествен план и буџет како и друго прашање од делокругот на друг собор и по тој предлог или прашање да му даде мислење на надлежниот собор, ако предлогот или прашањето се однесува и на области од неговиот делокруг.

Надлежниот собор може да бара од другите собори мислење по предлог на закон, општествен план, буџет и по други прашања.

Надлежниот собор е должен да го земе во претрес мислењето на другите собори и да заземе став по нив.

Член 167

Надлежните собори на Собранието можат да одлучат предлог на закон да се изнесе на јавна дискусија или при претресувањето на предлогот на закон или друг акт можат да повикаат претставници на самоуправните организации, на општествено-политичките организации и на здруженијата за давање на мислења и предлози.

Член 168

Законот или друг акт во чие донесување рамноправно учествуваат два собора на Собранието се смета за донесен кога е изгласан во истоветен текст во обата собора.

Ако не се постигне согласност за истоветноста на текстот на законот или другиот акт по два претреса едноподруго на спорното прашање, соборите образуваат заедничка комисија составена од еднаков број членови на обата собора, на која ѝ се доверува составување на предлог за решавање на спорот.

Ако во заедничката комисија не се постигне согласност или ако еден собор не го усвои текстот што го предложила комисијата, предлогот на законот или другиот акт се изнесува на заедничка седница на обата собора.

Ако не се постигне согласност ни на заедничката седница, предлогот на законот или другиот акт се симнува од дневниот ред на Собранието и одново може да се стави на дневен ред по предлог на еден од соборите или Извршниот совет дури по истекот на шест месеци од денот на симнувањето од дневниот ред. На основа на одлука на обата собора спорниот акт може да се стави на дневен ред и пред истекот на овој рок.

Член 169

Кога поради несогласност помеѓу Републичкиот собор и друг надлежен собор не можел да биде донесен општествениот план или буџетот до рокот кога тие мора да влезат во сила, обата собора се распуштаат и општествениот план односно буџетот се сметаат за донесени во текстот изгласан во Републичкиот собор.

Новоизбраните собори можат да донесат нов општествен план односно буџет.

Кога поради несогласност помеѓу Републичкиот собор и друг надлежен собор, ни по постапката предвидена за постигање согласност, не можел да биде донесен закон чие донесување Извршниот совет го смета за неопходно и итно, обата собора се распуштаат и за донесен се смета законот во текстот изгласан во Републичкиот собор.

5. Претседател на Собранието и претседатели на соборите

Член 170

Собранието има претседател и еден или повеќе потпретседатели што се избираат од редот на пратениците на Републичкиот собор.

Претседателот и потпретседателите на Собранието и претседателите на соборите кои ја вршеле оваа функција четири години не можат на истата функција да бидат избирани за наредниот период од четири години.

Собранието има секретар што го именува и разрешува Републичкиот собор.

Член 171

Претседателот на Собранието го претставува Собранието, свикува заеднички седници на соборите и им претседава, се грижи за примената на деловникот на Собранието и врши други работи утврдени со Уставот и деловникот на Собранието.

Претседателот на Собранието може да свика заедничка седница на сите собори заради претресување на прашања од општо политичко значење.

Претседателот на Собранието свикува заедничка седница на сите собори по предлог од најмалку три собора, а заедничка седница на два или повеќе собори — по предлог од два собора.

Претседателот на Собранието ги потпишува сите акти на Собранието, освен препораките на одделните собори.

Претседателот на Собранието со указ ги прогласува законите.

Член 172

Претседателот на Собранието со потпретседателите на Собранието и претседателите на соборите ги толкува одредбите на деловникот на Собранието и на соборите за надлежноста на соборите и одборите на Собранието и зазема ставови по други прашања од заеднички интерес за работата на соборите определени со деловникот на Собранието.

Член 173

Секој собор на Собранието има претседател и потпретседател што ги избира од редот на своите членови.

Седници на одделен собор свикува претседателот на соборот на основа на одлука на самиот собор или по сопствена иницијатива, а е должен да свика седница по предлог од претседателот на Собранието или Извршниот совет и кога е тоа определено со овој устав.

Ако претседателот на соборот не свика седница кога е тоа определено со овој устав, соборот ќе се состане по повик од дваесет свои членови или претседателот на Собранието.

Претседателот на соборот ги потпишува препораките што ги донесува самостојно соборот

6. Права и должности на пратениците

Член 174

Секој пратеник има право да му поднесува на соборот чиј е член предлози на закони, одлуки, препораки, декларации и резолуции и да подига други прашања од делокругот на соборот.

Член 175

Пратеникот има право да му предлага на соборот чиј е член претресување на прашања што се однесуваат на политиката и работата на Извршниот совет, на извршувањето на законите или на работата на републичките органи на управата.

Определен број пратеници има право согласно со деловникот да предлага избор, именување и разрешување на функционери што ги избира односно именува Собранието, доколку со овој устав не е определено поинаку.

Секој пратеник има право да им поставува на Извршниот совет или на функционерите што раководат со републичките органи на управата прашања што се однесуваат на нивната работа или на работите од нивната надлежност.

Член 176

Секој пратеник има право да бара известување од републичките секретари и другите функционери што раководат со самостојните републички органи на управата.

Секретарот односно другиот функционер е должен на пратеникот да му го даде бараното известување.

Член 177

Пратеникот им е одговорен на избирачите и е должен за својата работа и за работата на соборот чиј е член да ги известува избирачите на изборната единица во која е избран.

Пратеникот има право да учествува во работата на општинското собрание што го избрало.

Пратеникот е должен општинското собрание по негово барање, да го известува за својата работа и за работата на соборот чиј е член. Тој е должен по барање од Собранието да изнесе пред соборот чиј е член негов предлог или мислење за прашања од надлежноста на соборот.

Заради вршење на својата пратеничка должност пратеникот има право да бара од државните органи, рабстните и другите самоуправни организации од подрачјето на изборната единица во која е избран, податоци што му се потребни за неговата работа во Собранието.

Член 178

Пратеник на Републичкиот собор не може истовремено да биде именуван функционер ниту службеник во државен орган.

Со закон се определува под кои услови пратеник на Републичкиот собор има право да се врати на своето поранешно или на соодветно работно место и има определени права што се стекнуваат на основа на трудот.

Член 179

Пратеникот ужива имунитет во Собранието и надвор од него.

Пратеникот не може да биде повикан на одговорност, притворен, ниту казнет за искажано мислење или давање на глас во Собранието.

Пратеникот не може да биде притворен без одобрение на соборот чиј е член, ниту против него ако се повика на имунитетот може да се поведе кривична постапка без одобрение на соборот чиј е член.

Пратеникот може да биде притворен без одобрение на соборот чиј е член само ако е затекнат во вршење на кривично дело за кое е пропишана казна строг затвор во траење подолго од пет години. Во таков случај државниот орган што го лишил пратеникот од слобода е должен за тоа да го известити претседателот на Собранието. Претседателот ќе го изнесе ова прашање пред соодветниот собор за да одлучи дали постапката ќе се продолжи односно дали решението за лишување од слобода ќе остане во сила.

Соборот може да го воспостави имунитетското право и на пратеник кој не се повикал на имунитетот ако е тоа потребно заради вршењето на функцијата на пратеник.

Ако соборот не заседава, одобрение за лишување од слобода и за поведување односно за продолжување на кривичната постапка дава и одлучува за воспоставувањето на имунитетското право на пратеникот мандатно-имунитетската комисија на соодветниот собор со дополнителна потврда на соборот.

7. Одбори и комисији

Член 180

За разгледување на општите прашања на политиката и за поднесување предлози на Собранието по тие прашања, за проучување на предлозите на закони и други акти на Собранието и за претресување на други прашања од делокругот на Репуб-

личкиот собор, се образуваат постојани одбори на Републичкиот собор.

Овие одбори се образуваат и нивниот делокруг се определува со одлука на Републичкиот собор.

Член 181

Постојаните одбори на Републичкиот собор во рамките на својот делокруг особено:

ја претресуваат состојбата во одделни области на општествениот живот, ја следат работата на републичките органи и извршувањето на законите и другите акти на Собранието и му предлагаат на Собранието и на Извршниот совет утврдување на политиката и мерките за извршување на законите и другите акти на Собранието;

ги проучуваат предлозите на законите и другите акти и другите прашања од надлежноста на Собранието и му поднесуваат на Републичкиот собор свои извештаи и предлози;

ги утврдуваат предлозите на законите и другите акти на Собранието и имаат право од републичките органи на управата да бараат да изготват нацрти на одделни закони и други акти на Собранието.

Член 182

Постојаните одбори на Републичкиот собор можат да бараат од Извршниот совет да го изнесе својот став преку свој претставник по одделни прашања што се на дневен ред на седницата на одборот или да му достави свое мислење за нацрт на одделен закон или друг акт.

Одборите можат од републичките функционери да бараат да ја изнесат состојбата во соодветната област на управата, да поднесат извештаи за извршувањето на законите и другите прописи и за други прашања од делокругот на соодветниот орган на управата, како и усно или писмено да им одговорат на поставените прашања и да им дадат известувања и објаснувања.

Член 183

Постојаните одбори на Републичкиот собор можат да вршат анкети и сослушувања и за таа цел да бараат од државните органи и организациите потребни податоци, акти и исправи. Одборите не можат да имаат иследни или судски функции.

Одборите можат да повикуваат претставници на одделни организации за давање мислења и предлози или за советување по одделни прашања.

Член 184

За проучување на предлозите на законите и другите акти и за претресување на други прашања од својот делокруг Стопанскиот, Просветно-културниот, Социјално-здравствениот и Организационо-политичкиот собор можат да образуваат свои одбори.

Член 185

Во Собранието се образува комисија за прашања на изборите и именувањата.

Претседателот и мнозинството членови на оваа комисија ги избираат Републичкиот собор и другите собори од редот на пратениците, а определен број членови делегира Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Македонија.

Оваа комисија ги претресува сите прашања во врска со изборите, именувањата и разрешувањата, од надлежноста на Собранието, како и општите прашања на кадровската политика во рамките на правата и должностите на Републиката.

Член 186

Собранието и неговите собори можат да образуваат и други постојани и повремени комисии и други тела, на кои им доверуваат проучување на определени прашања, составување нацрти на одделни закони и предлози на други акти и вршење на анкети. Членовите на овие комисии се избираат од редот на пратениците, а членовите на одделни комисии можат да се именуваат и од редот на стручњаците и јавните работници.

Собранието може да образува и стручни, советодавни и слични служби потребни за работата на Собранието.

8. Измена на Уставот

Член 187

За измена на Уставот одлучува Републичкиот собор по постапка утврдена со овој устав.

Предлог за измена на Уставот можат да поднесат најмалку дваесет пратеници на Републичкиот собор или Извршниот совет.

Републичкиот собор претходно одлучува дали да пристапи кон решавање за измена на Уставот. Одлуката се донесува со мнозинство гласови на сите пратеници на Републичкиот собор.

Член 188

Пред претресувањето на предлогот за измена на Уставот, Републичкиот собор им го доставува предлогот на Стопанскиот собор, Просветно-културниот собор, Социјално-здравствениот собор и Организационо-политичкиот собор, кои го претресуваат предлогот за измена на Уставот и на Републичкиот собор му даваат свое мислење. Откако ќе ги добие мислењата од другите собори, Републичкиот собор пристапува кон претрес на предлогот за измена на Уставот.

Член 189

Во текот на претресот на предлогот за измена на Уставот Републичкиот собор зазема став и по мислењата на другите собори на Собранието.

Измената на Уставот е усвоена ако за неа гласаат две третини од пратениците на Републичкиот собор.

Член 190

Ако најдоцна во рок од петнаесет дена по усвојувањето на измената на Уставот во Републичкиот собор, најмалку три собори не се согласат со усвоениот текст на измената, измената на Уставот усвоена во Републичкиот собор се изнесува на референдум.

Референдумот за измена на Уставот го распишува претседателот на Собранието. Референдумот ќе се одржи во рок од два месеца од денот на усвојувањето на измената во Републичкиот собор.

Измената на Уставот изнесена на референдум е усвоена ако за неа гласа мнозинство од сите избирачи во Републиката.

Измената на Уставот ја прогласува Републичкиот собор.

Глава VIII

ПОЛИТИЧКО-ИЗВРШНИ И УПРАВНИ ОРГАНИ НА СОБАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

А) ИЗВРШЕН СОВЕТ

Член 191

Извршниот совет е орган на Собранието на кого му се доверува политичко-извршната функција во рамките на правата и должностите на Републиката.

Извршниот совет е одговорен за спроведувањето на политиката на Републиката чии основи ги утврдува Собранието.

Извршниот совет работите од својата надлежност ги врши на основа и во рамките на уставот и законите.

Член 192

Извршниот совет го сочинуваат претседател и определен број членови.

Бројот на членовите на Извршниот совет се определува при неговиот избор.

Член 193

Претседателот и членовите на Извршниот совет ги избира Републичкиот собор од редот на пратениците на Собранието.

Предлог за претседател на Извршниот совет поднесува комисијата за прашања на изборите и именувањата, а можат да поднесат и најмалку дваесет членови на Републичкиот собор.

Републичкиот собор го избира Извршниот совет по предлог од пратеникот предложен за претседател на Извршниот совет и на основа на мислење од комисијата за прашања на изборите и именувањата.

Член 194

Републичкиот собор може по исклучок да избере за претседател или член на Извршниот совет пратеник кој непосредно пред тоа оваа функција ја вршел четири години, ако за тоа постојат оправдани причини, но најмногу за време од уште четири години. За претседателот на Извршниот совет одлука за тоа донесува Републичкиот собор по предлог од комисијата за прашања на изборите и именувањата или најмалку дваесет членови на Републичкиот собор, а за член на Извршниот совет по предлог од претседателот на Извршниот совет односно пратеникот што е предложен за претседател.

Пред преминот на избор, Републичкиот собор одлучува со мнозинство гласови од своите членови за оправданоста на изложените причини за отстапување од начелото за ограничување на повторен избор.

Претседателот на Извршниот совет има право да му предлага на Републичкиот собор разрешување на одделни членови на Советот и избор на нови.

Предлог за разрешување на претседателот на Извршниот совет можат да поднесат комисијата за прашања на изборите и именувањата или најмалку дваесет членови на Републичкиот собор.

Разрешувањето од должној на претседател на Извршниот совет повлекува разрешување на целиот Совет.

Оставката на претседателот на Извршниот совет како и оставката на мнозинството членови на Советот повлекува оставка на целиот Совет.

Член 195

Извршниот совет:

1) му предлага на Собранието утврдување на политиката и се грижи за спроведувањето на политиката што ја утврдува Собранието;

2) се грижи за извршувањето на законите, на републичките општествени планови, републичкиот буџет и другите акти на Собранието; врши надзор над работата на републичките органи на управата и им дава општи насоки за нивната работа;

3) му предлага на Собранието донесување на закони и други акти и има право да дава мислења по предлозите на закони што на Собранието му ги поднесуваат соборите, одборите на соборите или пратениците;

4) ги утврдува предлозите на републичките општествени планови, републичкиот буџет и завршната сметка за извршување на буџетот;

5) донесува уредби, одлуки и упатства за извршување на републичките закони и другите општи акти на Собранието кога за тоа е овластен со законот или со тие акти;

6) основа републички органи на управа што не се основаат со закон како и стручни служби на Советот;

7) основа, согласно со закон, работни организации и други организации за вршење на работи за потребите на Советот и на другите републички органи;

8) утврдува општи начела за внатрешната организација на републичките органи на управата;

9) ги укинува прописите на републичките органи на управата ако се во спротивност со закон, уредба или други прописи на Извршниот совет;

10) му предлага на Собранието избор и разрешување на претседател и судии на Врховниот суд на Македонија и на другите судови чии избор е ставен во надлежност на Собранието;

11) именува функционери во Советот и во републичките органи на управата и директори на работните организации, како и членови на органите на управување во работните организации, за кои тоа е определено со закон или со актот за нивното основање;

12) располага, во рамките на законите, со определени републички фондови;

13) врши помилувања;

14) врши и други работи утврдени со Уставот и законите.

Член 196

Извршниот совет за работите од својата надлежност одлучува на седници.

На седниците на Извршниот совет со права на член на Советот учествуваат републичките секретари и секретарот на Советот кога на дневен ред на седницата се прашања од делокругот на секретаријатот со кој раководат.

Извршниот совет може да образува свои одбори и други тела за координирање на работата на републичките органи на управата и за претресување на прашања од заеднички интерес за повеќе органи на управата.

Организацијата и начинот на работата на Извршниот совет се утврдуваат со закон.

Во Извршниот совет можат да се именуваат републички секретари и други функционери, на кои им се доверува самостојно вршење на определени работи.

Член 197

Претседателот на Извршниот совет го претставува Советот, се грижи за спроведувањето на заклучоците и за остварувањето на политиката на Советот.

Претседателот на Советот свикува седници на Советот по своја иницијатива или по предлог од најмалку пет члена.

Претседателот на Советот ја координира работата на републичките органи на управата заради спроведување на општата политика на Советот.

Член 198

Извршниот совет за својата работа му одговара на Собранието.

Собранието може да укине или поништи пропис или друг акт на Извршниот совет што е во спротивност со Уставот или законот.

Член 199

Извршниот совет е должен да го известува Собранието за својата работа.

Извршниот совет може да им предложи на надлежните собори на Собранието да се одложи претресот на предлог на закон или друг акт, или заради претресување на определено прашање да се образува заедничка комисија од членови на надлежниот собор на Собранието и членови на Извршниот совет, или да се свика седница на надлежниот собор на Собранието на која ќе го изнесе својот став.

Ако Собранието усвои предлог на закон или друг акт што е спротивен на образложено мислење на Извршниот совет, Советот може на Републичкиот собор да му поднесе колективна оставка ако смета дека не е во состојба да го обезбеди извршувањето на тој закон или акт.

Извршниот совет во оставка останува на должност до изборот на нов Извршен совет.

Б) РЕПУБЛИЧКА УПРАВА

Член 200

За вршење работите на државната управа од надлежноста на Републиката се образуваат републички секретаријати и други републички органи на управата.

Републичките органи на управата непосредно ги извршуваат сојузните и републичките закони, општествените планови и други прописи и општи акти, ја спроведуваат политиката утврдена од Собранието, ја следат состојбата во областа во која се образувани, организираат и вршат определени служби, подготвуваат нацрти на закони и други прописи и вршат други стручни работи за Собранието и Извршниот совет, решаваат во управните

работи, вршат управен надзор и други управни дејности во рамките на правата и должностите на Републиката.

Секретаријати се образуваат во оние гранки на управата во кои управните работи од надлежноста на Републиката се од поголем обем.

За вршење определени стручни, управни и други работи од областа на правата и должностите на Републиката можат да се образуваат совети и други републички органи и организации.

Секретаријатите и другите самостојни републички органи на управата, созетите, како и организациите што вршат работи од општ интерес за Републиката, се основаат, се укинуваат и нивниот делокруг се определува со закон.

Член 201

Републичките органи на управата работите од својата надлежност ги вршат самостојно на основа и во рамките на уставот и законите.

Во вршењето на работите од својата надлежност републичките органи на управата се придржуваат и за другите сојузни и републички прописи.

Републичките органи на управата се должни да го обезбедуваат спроведувањето на законите и другите сојузни и републички прописи, како и политиката утврдена од Собранието и општите насоки на Извршниот совет.

Член 202

Републичките секретари, секретарот на Извршниот совет и други републички функционери определени со закон ги именува и ги разрешува Собранието по предлог од претседателот на Извршниот совет, што тој го поднесува од името на Советот.

Функционерите што ги именува Собранието не можат да бидат на тие функции повеќе од четири години непрекинато. Овие функционери можат да останат на тие функции најмногу уште четири години ако тоа го бараат оправдани причини. Републичкиот собор, по предлог од претседателот на Извршниот совет претходно одлучува со мнозинство гласови за оправданоста на изложените причини за отстапувањето од начелото на ограничувањето на повторно именување.

Член 203

Републичките секретари и функционери што раководаат со други републички органи на управата лично се одговорни за работата на тој орган и за извршувањето на задачите и работата од неговата надлежност.

Републичките секретари и функционерите што раководаат со други републички органи на управата можат да донесуваат правилници, наредби и упатства за извршување на законите и прописите на Извршниот совет, кога за тоа се овластени со законот односно прописот на Извршниот совет.

Член 204

Републичките секретари и функционерите што раководаат со други републички органи на управата се должни да го известуваат Собранието и Извршниот совет за состојбата во соодветната об-

ласт на управата и за работата на органот на управата со кој раководаат.

Републичките секретари и функционерите што раководаат со други републички органи на управата се должни по барање од собор, одбор и комисија на Собранието да им даваат известувања и објаснувања по прашањата од делокругот на органот што го раководаат, како и да даваат одговори на прашањата на пратениците.

Глава IX

ПРАВОСУДСТВО

Член 205

Во Социјалистичка Република Македонија како судови од општа надлежност судската функција ја вршат општински судови, окружни судови и Врховниот суд на Македонија.

За судење на стопански спорови и за одлучување по други правни предмети од интерес за стопанството постојат стопански судови.

Член 206

Под условите определени на основа на сојузен закон судска функција можат да вршат избрани судови односно арбитражи.

На основа на закон можат да се основаат мировни совети и други установи за расправање на меѓусебните спорови на граѓаните или организациите.

Член 207

Судовите одлучуваат за основните лични, имотни, работни и други права на граѓаните и за нивните обврски, за имотните и другите права и обврски на организациите и општествено-политичките заедници, изрекуваат казни и други мерки спрема сторителите на кривични дела и стопански престапи, одлучуваат во управен спор за законитоста на поединечните акти на државните органи и на организациите што вршат јавни овластувања и решаваат за други односи кога тоа е предвидено со закон.

Судовите ги следат и ги проучуваат општествените односи и појави од интерес за остварувањето на своите функции и даваат предлози за спречување на општествено опасните и штетните појави и за зацврстување на законитоста.

Судовите, во рамките на својот делокруг, имаат право и должност да го известуваат Собранието на соодветната општествено-политичка заедница за примената на законите и за проблемите на работата на судовите.

Член 208

Судовите во вршењето на судската функција се независни и судат на основа на уставот и законите.

Член 209

Судовите ги основа Собранието на Социјалистичка Република Македонија со закон.

Општинските судови се основаат за една или повеќе општини.

Окружни судови се основаат за една или повеќе околии или за одделни делови на околии.

Член 210

Постапката пред судовите се води на македонски јазик.

Лицата што не го знаат македонскиот јазик имаат право пред судовите да се служат со својот јазик.

Член 211

Врховниот суд на Македонија:

1) утврдува начелни ставови и начелни правни сфаќања по прашања од значење на единството во примената на републичките закони од страна на судовите од општа надлежност;

2) одлучува по редовните правни средства против одлуките на окружните судови;

3) одлучува по вонредните правни средства против правосилните одлуки на општинските и окружните судови во случаите предвидени со закон;

4) одлучува по управните спорови во случаите предвидени со закон;

5) ги решава споровите за надлежност помеѓу судовите од територијата на Републиката;

6) врши други работи определени со закон.

Организацијата и работата на Врховниот суд се утврдува со закон.

Член 212

Јавното обвинителство е самостоен орган кој врши кривично гонење и презема определени со закон мерки и правни средства заради единствена примена на законите и заштитата на законитоста.

Глава X

УСТАВНОСТ И ЗАКОНИТОСТ

Член 213

Заради остварување на утврдените со уставот и законот општествено-економски и политички односи и на единството на правниот поредок, како и заради заштитата на слободите и правата на човекот и граѓанинот, правата на самоуправување и другите права на организациите и на општествено-политичките заедници, се обезбедува заштита на уставноста и законитоста.

Член 214

Грижата за уставноста и законитоста е должност на судовите и другите државни органи, органите на општественото самоуправување и на секој што врши јавни или други општествени функции.

Уставниот суд на Македонија како носител на заштитата на уставноста обезбедува и законитост во согласност со Уставот.

Член 215

Сите прописи и други општи акти мора да бидат во согласност со Уставот.

Член 216

Законите мора да бидат во согласност со уставот. Другите прописи и општи акти на Собранието мора да бидат во согласност со уставот и со законите.

Прописите и другите општи акти на Извршниот совет мора да бидат во согласност со уставот, со законите и со другите прописи и општи акти на Собранието.

Прописите и другите општи акти на републичките органи на управата мора да бидат во согласност со уставот, со законите, со другите прописи и општи акти на Собранието, како и со прописите и другите општи акти на Извршниот совет.

Член 217

Статутите на општините и околиите мора да бидат во согласност со уставот и со законите.

Прописите и другите општи акти на општинските и околистите собранија и нивните органи мора да бидат во согласност со уставот, со законите и со другите прописи на републичките органи донесени на основа на закон.

Член 218

Статутите и другите општи акти на работните и другите самоуправни организации мораат да бидат во согласност со уставот и со законите.

Член 219

Општинското односно околистото собрание може да поништи или укине противуставен или незаконит пропис или друг општ акт на свој совет или орган на управата. Советот на општинско односно околистото собрание може да поништи или укине противуставен или незаконит пропис или друг општ акт на општински односно околистски орган на управата.

Член 220

Совет на околистото собрание може да го запре извршувањето на противуставните и незаконитите прописи и други општи акти на советите на општинските собранија, а околистите органи на управата да го запрат извршувањето на противуставните и незаконитите прописи и други општи акти на општинските органи на управата. Советот односно органот на управата се должни истовремено да побараат од општинското собрание да го поништи или укине прописот или актот на својот совет односно орган на управата во рок од триесет дена.

Ако општинското собрание во определениот рок не го поништи односно укине прописот односно актот на својот совет или орган на управата, околистото собрание може да поведе постапка за оценување на нивната уставност односно законитост.

Член 221

Извршниот совет има право, до одлуката на Уставниот суд на Македонија, да го запре извршувањето на статутот на околијата и на пропис или на друг општ акт на околистото собрание ако се во спротивност со уставот или со законите.

Републичките секретаријати имаат право да го запрат извршувањето на противуставните и незаконитите прописи и други општи акти на советите и органите на управата на околистите собранија и се должни да побараат истовремено од околистото собрание да го поништи или укине прописот односно актот во рок од триесет дена. Ако околистото собрание во определениот рок не го поништи или укине прописот односно актот, републичкиот секретар ќе го извести Извршниот совет.

Околистото собрание има право, до одлуката на Уставниот суд на Македонија, да го запре извршувањето на статутот на општината и на пропис

или друг општ акт на општинското собрание ако се во спротивност со уставот или со законите.

Член 222

Ако околиското собрание не го запре извршувањето на статутот на општината и на пропис или друг општ акт на општинско собрание што е во противност со уставот или со законите во рок од триесет дена од денот на нивното објавување, запирањето ќе го изврши Извршниот совет.

Ако советот или орган на управата на околisko собрание не го запре извршувањето на противуставен или незаконит пропис или друг општ акт на совет или орган на управата на општинското собрание во рок од петнаесет дена од нивното објавување, запирањето ќе го изврши соодветниот републички секретаријат.

Член 223

Општинското собрание има право, до одлуката на Уставниот суд на Македонија, да го запре извршувањето на статутите и општите акти на работна или друга самоуправна организација ако се во спротивност со уставот или со законите.

Со закон може да се предвиди извршувањето на општите акти на определени работни и други самоуправни организации, под исти услови, да го запира друг орган на општината, околицата или Републиката.

Член 224

Кога судот смета дека законот што треба да се примени не е во согласност со Уставот ќе му предложи на Врховниот суд на Македонија да поведе постапка за оценување на неговата согласност со Уставот.

Член 225

Законите и другите прописи и општи акти се објавуваат пред да влезат во сила.

Законите и другите прописи и општи акти влегуваат во сила најрано осмиот ден од денот на објавувањето.

Само од особено оправдани причини може да се определи законот и друг пропис или општ акт да влезат во сила во рок покус од осум дена од денот на објавувањето.

Член 226

Законите и другите прописи на републичките органи се објавуваат на македонски јазик во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Статутите и прописите на општините и околиците се објавуваат во службеното гласило што ќе го определи статутот на општината односно околицата.

Член 227

Прописите и другите општи акти не можат да имаат повратно дејство.

Само со закон може да се определи одделни негови одредби и прописи донесени на основа на такви одредби да имаат повратно дејство.

Кривични дела, стопански преступи и прекршоци се утврдуваат и казните за овие дела се применуваат според законот што важел во времето кога е извршено делото, освен ако новиот закон е поблаг за сторителот.

Член 228

Сите акти и мерки на органите на управата и на другите државни органи што вршат политичко-извршни и управни работи, како и актите што ги донесуваат организациите во вршењето на јавни овластувања, мораат да се засноваат на закон или на друг законито донесен пропис.

Член 229

Државните органи и организациите што вршат јавни овластувања можат да решаваат во поединечни предмети за правата и обврските или на основа на закон да применуваат мерки на присилба или ограничување, само според пропишана со закон постапка во која секому му е дадена можност да ги брани своите права и интереси и против донесениот акт да употреби жалба или друго со закон предвидено правно средство.

Органите на управата можат да им налагаат обврски на одделни организации во поглед на нивната работа, само ако со закон се изречно овластени и во постапка пропишана со закон.

Член 230

Против решенијата и други поединечни акти на судските, управните и другите државни органи, како и против таквите акти на организациите што вршат јавни овластувања, донесени во прв степен, може да се изјави жалба до надлежниот орган.

Со закон може, по исклучок, во определени случаи да се исклучи жалбата, доколку на друг начин е обезбедена заштитата на правата и законитоста.

Член 231

За законитоста на конечните поединечни акти со кои државните органи или организациите што вршат јавни овластувања, решаваат за правата или обврските, решава судот во управен спор, доколку за определена работа со закон не е предвидена друга судска заштита.

Член 232

Општествената заедница создава услови за укажување правна помош преку адвокатурата како самостојна општествена служба, како и преку други видови на правна помош.

Државните органи и установите и организациите пред кои се води постапката се должни на странките да им укажуваат помош во остварувањето на нивните права.

Член 233

Уставниот суд на Македонија:

1) одлучува за согласноста на републичките закони со Уставот;

2) одлучува за согласноста на прописите и другите општи акти на Извршниот совет со Уставот и со републичките закони;

3) одлучува за согласноста на прописите на републичките органи на управата со Уставот, со републичките закони, со другите прописи и општи акти на Собранието, како и со прописите и другите општи акти на Извршниот совет;

4) одлучува за согласноста на статутите на општините и околиците и прописите на општинските и околиските собранија и нивните органи со Уста-

бот, со републичките закони и со другите прописи на републичките органи донесени на основа на закон;

5) одлучува за согласноста на статутите и на другите акти на работните и другите самоуправни организации со Уставот, со републичките закони и со другите прописи донесени на основа на закон;

6) решава по споровите за правата и должностите помеѓу Републиката и општините и околиите, помеѓу две или повеќе општини односно околии и помеѓу општина и околија, како и помеѓу нив и работните и другите самоуправни организации, ако за решавањето на овие спорови не е определена надлежност на друг суд;

7) решава по споровите за надлежност помеѓу судовите и републичките, околските и општинските органи;

8) врши и други работи што му се ставени во надлежност со уставот и законите, во согласност со правата и должностите на Републиката.

Уставниот суд на Македонија одлучува и за заштитата на правото на самоуправување и на другите основни слободи и права утврдени со Уставот на Југославија кога тие права и слободи ги повредиле со поединечен акт или дејство општинските, околските или републичките органи и во други случаи определени со закон, а за кои не е обезбедена друга судска заштита.

Член 234

Уставниот суд на Македонија ги следи појавите од интерес за остварување на уставноста и законитоста и на основа на тоа му дава на Собранието на Социјалистичка Република Македонија мислења и предлози за донесување на закони и за преземање на други мерки за обезбедување на уставноста и законитоста и за заштита на правото на самоуправување и другите слободи и права на граѓаните и организациите.

Член 235

Постапка за оценување уставноста и законитоста пред Уставниот суд на Македонија можат да поведат:

1) Собранието на Социјалистичка Република Македонија;

2) Извршниот совет, освен за оценување на уставноста на законите;

3) Врховниот суд на Македонија, ако прашањето за уставноста и законитоста се појави во постапка пред судовите;

4) републичкиот јавен обвинител, ако прашањето на уставноста и законитоста се појави во врска со работата на јавното обвинителство;

5) општинско или околско собрание или работна и друга самоуправни организација ако е повредено некое нивно право утврдено со Уставот;

6) општинско собрание ако е во прашање согласност на статут, правилник или друг општ акт на работна и друга самоуправни организација со Уставот и законите.

Постапка за оцена на уставноста и законитоста поведува Уставниот суд на Македонија и по сопствена иницијатива.

Со закон може да се определи под кои услови другите државни органи, организациите и граѓаните можат пред Уставниот суд на Македонија да поведат постапка односно да даваат иницијатива за поведување на постапка за оценување на уставноста и законитоста.

Член 236

Ако Уставниот суд на Македонија утврди дека републичкиот закон не е во согласност со Уставот, Собранието е должно во рок од шест месеци од денот на објавувањето на одлуката на Уставниот суд да го усогласи законот со Уставот.

Ако Собранието не го изврши усогласувањето, во овој рок, законот односно одредбите што не се во согласност со Уставот престануваат да важат, што Уставниот суд на Македонија го утврдува со своја одлука.

Кога во случај на несогласност помеѓу одлуки на општинско или околско собрание и републички закон, Уставниот суд на Македонија утврди дека републичкиот закон не е во согласност со Уставот на Социјалистичка Република Македонија ќе одлучи, до донесувањето на конечна одлука, да не се применуваат одредбите на републичкиот закон што не се во согласност со Уставот.

Член 237

Ако Уставниот суд на Македонија утврди дека некој пропис, освен закон, или некој друг општ акт не се во согласност со Уставот или со републичкиот закон, ќе го поништи или ќе го укине таквиот пропис или акт односно одредбите што не се во согласност со Уставот или со законот.

Член 238

Кога Уставниот суд на Македонија во постапката за оценување на уставноста и законитоста установи дека закон или друг пропис не е спротивен на Уставот или на републички закон, може по повод примената на овој пропис да ја утврди со одлука неговата смисла што одговара на Уставот или законот.

Член 239

Уставниот суд на Македонија го сочинуваат претседател и шест судии.

Претседателот и судиите на Уставниот суд се избираат за време од осум години и можат да бидат повторно избрани само уште за следниот период од осум години. Половината од судиите на Уставниот суд се избира секоја четврта година.

Претседателот и судиите на Уставниот суд не можат истовремено да бидат сојузни и републички пратеници, членови на Извршниот совет ниту функционери или службеници на органите на државната управа или на друг суд.

Претседателот и судиите на Уставниот суд можат да бидат разрешени од должност пред истекот на времето за кое се избрани, согласно со закон, само ако сами побараат да бидат разрешени; ако бидат осудени за кривично дело на казна лишување од слобода, ако изгубат деловна способност или ако станат трајно физички неспособни за вршење на својата функција.

Претседателот и судиите на Уставниот суд уживаат имунитет како и пратениците на Собранието.

Член 240

Со закон поблиску се определува надлежноста, постапката на Уставниот суд на Македонија и правното дејство на неговите одлуки.

Уставниот суд самостојно ја уредува својата организација и работа.

Глава XI

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 241

За спроведувањето на овој Устав и за обезбедувањето на преминот на неговото применување ќе се донесе посебен уставен закон.

Член 242

Овој Устав го прогласува Народното собрание на Народна Република Македонија.

87.

На основа член 41 точка 5 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија,

Народното собрание на Народна Република Македонија, на заедничката седница на Републичкиот собор и Соборот на производителите, одржана на 12 април 1963 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА УСТАВНИОТ ЗАКОН
ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА УСТАВОТ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Се прогласува Уставниот закон за спроведување на Уставот на Социјалистичка Република Македонија, усвоен од Републичкиот собор на седницата одржана на 12 април 1963 година и од Соборот на производителите на седницата одржана на 12 април 1963 година.

Народно собрание

на Народна Република Македонија

Број 169

12 април 1963 година

Скопје

Претседател
на Народното собрание,
Љупчо Арсов, с. р.

УСТАВЕН ЗАКОН

ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА УСТАВОТ НА
СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

I. ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА НА УСТАВОТ

Член 1

Уставот на Социјалистичка Република Македонија влегува во сила и се применува кога ќе го прогласи Народното собрание на Народна Република Македонија, доколку со овој закон не е поинаку определено.

Одредбите на Уставот со кои поинаку се регулираат прашањата утврдени со одредбите на постојните републички закони, кои во смисла на од-

редбите на овој закон остануваат во сила, до нивното усогласување со Уставот се применуваат со денот на влегувањето во сила на законот со кој постојниот закон се доведува во согласност со Уставот односно со истекот на рокот за усогласување определен со овој закон.

II. ПРИМЕНА НА УСТАВНИТЕ ОДРЕДБИ НА
РЕПУБЛИЧКИТЕ ОРГАНИ

Член 2

Одредбите на Уставот што се однесуваат на организацијата и составот на Собранието на Социјалистичка Република Македонија (Собрание) се применуваат од денот на првиот состанок на новоизбраното Собрание, а одредбите што се однесуваат на другите органи на Републиката се применуваат од денот на изборите на тие органи односно од денот на именувањето на функционерите во републичките органи на управата од Собранието.

Член 3

До првиот состанок на Собранието избрано според Уставот, претседателот, потпретседателот и секретарот на Народното собрание остануваат на своите должности и своите функции ги вршат според досегашните прописи.

Административниот одбор и Комисијата за толкување на законите продолжуваат со работа до првиот состанок на Собранието и ги вршат своите права и должности според досегашните прописи.

Административниот одбор по работите од својот делокруг одлучува во согласност со претседателот на Народното собрание.

Задолжителните толкувања на Комисијата за толкување на законите ќе се поднесат на потврда на надлежните собори на Собранието.

Член 4

До изборот на Извршен совет според Уставот, Извршниот совет продолжува со работа според Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија од 1953 година и другите постојни прописи, доколку со овој закон не е наку определено.

Член 5

До конституирањето на Собранието, Извршниот совет може да презема привремени мерки што се неодложни заради обезбедување стабилност во стопанството или заради извршување на Републичкиот општествен план и Републичкиот буџет, како и да располага со општествените средства во рамките на правата и должностите на Републиката.

Прописите за мерките од претходниот став остануваат во сила најмногу еден месец од денот на првиот состанок на Собранието.

Член 6

Се областува Извршниот совет, до именувањето на соодветните функционери од новоизбраното Собрание, да може да разрешува од должност одделни републички секретари и други функционери на републичката управа и да именува, според Уставот, републички секретари и други функционери во

Извршниот совет и републичките органи на управата, во согласност со одредбите на овој закон.

Член 7

Законот за Уставниот суд на Македонија ќе се донесе најдоцна шест месеци од денот на конституирањето на Собранието.

Денот на почетокот со работа на Уставниот суд на Македонија ќе го определи Собранието.

1. Собрание на Социјалистичка Република Македонија

Член 8

Собранието се избира според Законот за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија што се донесува на основа Уставот.

Со посебен закон за изборните единици Народното собрание ќе ги определи изборните единици за избор на пратеници на Собранието.

Член 9

Новоизбраното Собрание ќе се состане најдоцна во рок од триесет дена од денот на изборот на Републичкиот собор.

Новоизбраното Собрание го свикнува претседателот на Народното собрание на Народна Република Македонија.

Член 10

Новоизбраното Собрание веднаш по своето конституирање ќе изврши избор на определениот број на републички пратеници во Соборот на народите на Сојузната скупштина; избор на претседател и членови на Извршниот совет и именување на републички секретари и секретар на Извршниот совет.

2. Републички органи на управата

Член 11

Со денот на влегувањето во сила на овој закон постојните државни секретаријати, секретаријати на Извршниот совет и други републички органи на управата продолжуваат со работа под следните називи:

- 1) Републички секретаријат за внатрешни работи;
- 2) Републички секретаријат за правосудство;
- 3) Републички секретаријат за законодавство и организација;
- 4) Републички секретаријат за буџет и организација на управата;
- 5) Републички секретаријат за информации;
- 6) Републички секретаријат за народна одбрана;
- 7) Републички секретаријат за финансии;
- 8) Републички секретаријат за индустрија;
- 9) Републички секретаријат за земјоделство и шумарство;
- 10) Републички секретаријат за трговија и туризам;
- 11) Републички секретаријат за сообраќај и врски;
- 12) Републички секретаријат за труд;
- 13) Републички секретаријат за општи стопански работи;

14) Републички завод за стопанско планирање.

Сите останати постојни републички органи на управата и други органи што вршат работи од надлежноста на Републиката, продолжуваат со работа според досегашните прописи, доколку со овој закон не е поинаку определено.

Член 12

Органите од претходниот член ќе продолжат со работа според одредбите на Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија од 1953 година и другите постојни прописи што се однесуваат на организацијата и одговорноста на републичките органи на управата, до нивното усогласување со Уставот односно до донесувањето на посебен закон.

3) Републички совети

Член 13

Советот за народно здравје, Советот за социјална политика и комунални работи, Советот за просвета и Советот за култура продолжуваат со работа според досегашните прописи до конституирањето на Собранието.

Со денот на конституирањето на Собранието советите од претходниот став престануваат со работа. Извршните работи во врска со извршувањето на законите и другите акти на Сојузната народна скупштина и Народното собрание, прописите на Сојузниот извршен совет и на Извршниот совет, спроведувањето на политиката на извршувањето на републичките прописи, како и управните работи од надлежноста на укинатите совети се пренесуваат на нивните секретаријати кои продолжуваат со работа како републички секретаријати под следните називи: Секретаријат за народно здравје; Секретаријат за социјална политика и комунални работи; Секретаријат за просвета и Секретаријат за култура.

Член 14

Во одделни републички секретаријати и во Републичкиот завод за стопанско планирање може да се именува заменик на секретарот односно на директорот, кој со сите овластувања го заменува во случај на негова отсутност односно спреченост и го застапува во определени работи. Заменикот го именува и разрешува од должност Собранието по предлог од претседателот на Извршниот совет, што тој го поднесува од името на Советот.

III. ПРИМЕНА НА ОДРЕДБИТЕ НА УСТАВОТ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈАТА НА ОПШТИНСКИТЕ И ОКОЛИСКИТЕ СОБРАНИЈА

Член 15

Одредбите на Уставот што се однесуваат на организацијата на општинските и околиците собранија се применуваат од денот на нивниот прв составок, доколку со овој закон не е поинаку определено.

Член 16

По влегувањето во сила на овој закон општинските и околиците народни одбори ќе го утврдат со одлука бројот на одборниците на општинскиот односно околицкиот собор и бројот на одборниците на соборот на работните заедници.

Со посебна одлука општинските народни одбори ќе ги утврдат изборните единици за избор на одборници.

Член 17

Општинските и околските народни одбори со свои одлуки ќе ја утврдат организацијата и делокругот на општинските и околските собранија и нивните органи.

Со посебна одлука општинските и околските собранија, во согласност со одредбите на Уставот, ќе утврдат кои работи од делокругот на собранието според досегашните републички прописи ќе ги врши собранието на седница, а кои од нив ќе врши соодветен совет односно орган на управата.

Член 18

Одлуките од претходните членови општинските и околските народни одбори ќе ги донесат на заедничка седница на рбата собора по постапката за донесување на статутите на општините и околните предвидена со Уставот.

Член 19

Општинските и околските собранија, до донесувањето на статутите, можат со свои одлуки донесени на начинот предвиден во претходниот член да уредуваат одделни прашања кои според Уставот се регулираат со статутот на општината односно околицјата.

Член 20

Конституирањето на општинските собранија ќе се изврши во рок од десет дена од изборот на соборот на работните заедници, а на околските собранија во рок од седум дена од конституирањето на општинските собранија.

Новоизбраните општински и околски собранија ги свикнува претседателот на народниот одбор на општината односно околицјата.

Член 21

До првиот состанок на општинските и околските собранија народните одбори и нивните органи ќе продолжат со работа според досегашните прописи, доколку со овој закон не е поинаку определено.

IV ПРИМЕНА НА ОДРЕДБИТЕ НА УСТАВОТ НА ОРГАНИЗАЦИЈАТА НА ГРАДСКОТО СОБРАНИЕ НА ГРАД СКОПЈЕ

Член 22

Одредбите на Уставот што се однесуваат на организацијата на Градското собрание на град Скопје се применуваат од денот на неговиот прв состанок.

Член 23

Подрачјето на град Скопје го сочинува подрачјето на сегашната Скопска околица во која влегуваат општините Идадија, Кале, Кисела Вода, Саат Кула, Горче Петров, Драчево и Петровец.

Член 24

Бројот на одборниците на Градскиот собор и на соборот на работните заедници на Градското собрание, како и бројот на одборниците што ги избираат во овие собори собранијата на општините

од подрачјето на град Скопје, ќе го утврди, со одлука Народниот одбор на Скопска околица.

Член 25

Со свои одлуки Градското собрание ќе ја утврди организацијата и делокругот на собранието и неговите органи.

Со посебна одлука, во согласност со Уставот, Градското собрание утврдува кои работи од делокругот на Градскиот совет на град Скопје и на околскиот народен одбор според досегашните републички прописи ќе ги врши Собранието на седница, а кои од нив ќе врши соодветен совет односно орган на управата.

Член 26

До донесувањето на законот со кој ќе се определи надлежноста на Градското собрание и на статутот на град Скопје, општинските собранија можат со свои усогласени одлуки да утврдуваат работи од заеднички интерес за градот како целина што ќе ги врши Градското собрание.

Со одлуките од претходниот став општинските собранија ќе ги утврдат и средствата нужни за извршување на тие работи.

Член 27

Одлуките од член 24—26 се донесуваат според одредбите на чл. 18 од овој закон.

Член 28

Конституирањето на Градското собрание ќе се изврши во рок од седум дена од денот на конституирањето на собранијата на општините од подрачјето на град Скопје.

Градското собрание го свикнува претседателот на Народниот одбор на Скопска околица.

Член 29

До првиот состанок на Градското собрание ќе продолжи со работа Градскиот совет на град Скопје според досегашните прописи.

Член 30

Со денот на првиот состанок на Градското собрание престанува со работа Градскиот совет на град Скопје, а работите од неговата надлежност се пренесуваат на Градското собрание и неговите органи.

Член 31

Правата и должностите на околицјата на подрачјето на град Скопје ги врши Градското собрание од денот на неговиот прв состанок.

V. УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПРОПИСИТЕ СО УСТАВОТ

Член 32

Републичките закони и другите прописи што не се укинуваат со овој закон остануваат во сила, а нивните одредби кои не се во согласност со Уставот ќе се усогласат со него во рок од две години од влегувањето во сила на овој закон.

Член 33

При усогласувањето со Уставот на постојните републички закони од определена област, со законот ќе се доведат во согласност и оние одредби

од другите републички прописи од таа област што се однесуваат на односи кои според Уставот можат да се уредуваат, само со закон.

Ако со законот од претходниот став не се усогласени прописите донесени на основа законот од соодветната област, републичкиот орган кој со законот е овластен да донесува прописи за извршување на законот, е должен тие прописи да ги усогласи со Уставот и законот најдоцна во рок од три месеци од денот на донесувањето на законот за усогласување.

Член 34

Сојузните општи закони во областите за кои не се донесени републички закони ќе се применуваат непосредно до донесувањето на тие закони.

Член 35

Одредбите на републичките прописи кои се однесуваат на органите на управување во работните организации и на нивниот делокруг, а што се спротивни на Уставот престануваат да важат. Наместо нив ќе се применуваат соодветните одредби од Уставот ако за нивната непосредна примена не е предвидено донесување на закон.

Работните организации од претходниот став, до донесувањето на статутите според одредбите на Уставот, ќе ги усогласат постојните статутите односно правила за своето работење во делот за управувањето со Уставот во рок од шест месеци по влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на прописи за избор на директор на работните организации, остануваат во сила одредбите на постојните републички прописи со кои се уредува постапката за назначување на директори во работните организации.

Член 36

Самостојните прописи што народните одбори ги донеле на основа овластувањата од Законот за народните одбори на општините односно Законот за народните одбори на околиите општинските односно околските собранија ќе ги усогласат со начелата од Уставот на Социјалистичка Република Македонија и Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во рок од една година од денот на своето конституирање.

Останатите прописи на народните одбори ќе се усогласат на начинот и во роковите што ќе се определат со посебни закони.

Член 37

Со денот на конституирањето на општинските и околските собранија престануваат да важат:

- Законот за народните одбори на општините („Службен весник на НРМ“ бр. 22/52 и 29/53);
- Законот за народните одбори на околиите („Службен весник на НРМ“ бр. 22/52 и 29/53);
- Законот за спроведување уредувањето на општините и околиите („Службен весник на НРМ“ бр. 20/55).

По исклучок, до почнувањето со работа на Уставниот суд на Македонија остануваат во сила одредбите на законите од претходниот став со кои е предвидено право и должност на републичките и околските органи да задржуваат од извршување, да поништуваат и укинуваат прописи на органите

на општината односно околицата што се спротивни на Уставот и законите.

Член 38

Решавањето на одделни управни работи кое, според досегашните републички прописи, е ставено во првостепена надлежност на околските народни одбори и нивните органи се пренесува во надлежност на соодветните општински органи, освен инспекциските работи за кои со посебен републички пропис е определена првостепена надлежност за околски орган.

Околските органи за внатрешни работи ја задржуваат својата надлежност според досегашните републички прописи до донесувањето на соодветни републички прописи со кои ќе се одреди кои од тие работи и натаму остануваат во надлежност на околските органи. Тие прописи ќе се донесат најдоцна во рок од шест месеци од влегувањето во сила на овој закон.

Член 39

Сегашните сојузни прописи за јавните службеници и републичките прописи донесени на основа на нив ќе се применуваат на службениците и работниците на државните органи во Републиката (републички, околски и општински органи) до донесувањето на посебни прописи.

Член 40

Собранието по своето конституирање ќе образува посебна комисија која ќе се грижи за подготвување и поднесување на предлози за усогласување на сегашните републички закони и други републички прописи со Уставот.

Комисијата од претходниот став се образува од редот на членовите на Републичкиот собор, на Извршниот совет и на функционерите и стручните службеници на републичките органи на управата.

Комисијата ќе утврди план за работата на усогласувањето на републичките закони и другите републички прописи со Уставот, водејќи сметка за итноста на усогласувањето со Уставот на односите во одделни области.

Предлозите на законите за усогласување што му се поднесуваат на Собранието ги утврдува Комисијата.

До образувањето на Комисијата од став 1 од овој член, Извршниот совет ќе образува посебна комисија што ќе приготви материјали нужни за усогласување на републичките прописи со Уставот.

VI. ОСТАНАТИ ОДРЕДБИ

Член 41

Народното собрание, по донесувањето на овој закон, ќе донесе: Закон за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија, Закон за изборните единици за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија, Закон за избор на одборници на општинските и околските собранија и Закон за организацијата и работењето на Извршниот совет.

Член 42

Првите избори за одборници на општинските и околските собранија односно на Градското собрание на град Скопје и за пратениците на Собра-

нието ќе се одржат во рок од три месеци од денот на нивното распишување.

Одлуката за распишувањето на изборите сд претходниот став ја донесува Народното собрание со рамноправно учество на соборите.

Републичкиот собор ќе ги именува членовите на републичките изборни комисии за спроведувањето на овие избори.

Член 43

По распишувањето на изборите Народното собрание ќе донесе одлука за своето распуштање.

Член 44

На половината одборници односно пратеници избрани на првите избори по влегувањето во сила на Уставот мандатот им трае две години. Со одлуките односно со законот со кој се утврдуваат изборните единици согласно овој закон ќе се определат изборните единици во кои на одборниците на општинските собранија односно пратениците избрани на првите избори мандатот им трае две години.

Околските собранија односно Градското собрание на град Скопје, во согласност со општинските собранија, ќе утврдат на кои околиски одборници односно одборници на Градското собрание избрани на првите избори мандатот им трае две години.

Член 45

Изборот на одборниците на општинските и околистите собранија и на Градското собрание на град Скопје на местото на оние чии мандат трае две години ќе се изврши во април 1965 година, а на местото на оние чии мандат трае четири години во април 1967 година. На одборниците на кои им истечува мандатот, функцијата им престанува на 15 април во годината во која се вршат изборите.

Изборот на пратениците на Собранието на местото на оние чии мандат трае две години ќе се изврши во мај 1965 година, а на местото на оние чии мандатот трае четири години во мај 1967 година. На пратениците на кои им истечува мандатот, функцијата им престанува на 15 мај во годината во која се вршат изборите.

Член 46

Ограничувањето на повторниот избор на пратениците, членовите на Извршниот совет и на одборниците на општинските и околистите собранија и Градското собрание на град Скопје, како и ограничувањето на повторното именување на републичките секретари, секретарот на Извршниот совет и другите републички функционери ќе се применува од денот на нивниот избор односно именување според Уставот.

На пратениците и на одборниците на општинските и околистите собранија и Градското собрание на град Скопје, избрани на првите избори по влегувањето во сила на Уставот, на кои мандатот им трае две години, не се применуваат за наредниот изборен период одредбите на Уставот за ограничување на повторниот избор.

Член 47

Статутите на општините, околиците и град Скопје, ќе се донесат според Уставот во рок од една година од влегувањето во сила на овој закон.

Член 48

Врховниот суд на Народна Република Македонија продолжува со работа како Врховен суд на Македонија.

Член 49

Државните органи ќе ги изменат печатите, штембилите и жиговите најдоцна во рок од една година од влегувањето во сила на Уставот.

Трб на Социјалистичка Република Македонија можат да имаат само државни органи, а од работните и другите организации само оние за кои тоа ќе се определи на основа закон.

Член 50

Покрај законите односно одделните нивни одредби чии престанок се утврдува со овој закон, со неговото влегување во сила се укинуваат:

1. Уставот на Народна Република Македонија од 1946 година во делот што беше во важност до денот на влегувањето во сила на Уставот на Социјалистичка Република Македонија;

2. Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија од 2-II-1953 година („Службен весник на Народна Република Македонија“ бр. 3/53, 29/53 и 10/54) доколку одделни негови одредби не се привремено задржани во сила на основа овој закон;

3. Законот за спроведување на Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на НРМ од 2-II-1953 година („Службен весник на Народна Република Македонија“ бр. 3/53).

Член 51

Одредбите на овој закон по прашањата што според Уставот се уредуваат со закон, можат да се менуваат односно укинуваат со закон.

Член 52

Овој закон влегува во сила кога ќе го прогласи Народното собрание на Народна Република Македонија.

88.

УКАЗ ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈАТА И РАБОТЕЊЕТО НА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ

На основа член 71 точка 11 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија, се прогласува Законот за организацијата и работењето на Извршниот совет, што Народното собрание на Народна Република Македонија го усвои на седницата на Републичкиот собор одржана на 12 април 1963 година.

У бр. 13

12 април 1963 година

Скопје

Претседател на Народното собрание, Претседател на Извршниот совет,
Љупчо Арсов, с. р. Александар Грличков, с. р.

ЗАКОН ЗА ОРГАНИЗАЦИЈАТА И РАБОТЕЊЕТО НА ИЗВРШНИОТ СОВЕТ

1. Уводни одредби

Член 1

Заради остварување на утврдените со Уставот права и должности и одговорност на Извршниот совет како политичко-извршен орган на Собранието на Социјалистичка Република Македонија со овој закон се утврдуваат основите на организацијата и работењето на Советот.

Извршниот совет самостојно ја уредува својата внатрешна организација и начин на работа, како и организацијата и делокругот на органите и службите кои вршат работи за потребите на Советот.

2. Состав и избор

Член 2

Извршниот совет го сочинуваат претседател и најмалку десет членови што ги избира Републичкиот собор од редот на пратениците на Собранието.

Член 3

Предлог за претседател на Извршниот совет поднесува Комисијата за прашањата на изборите и именувањата, а можат да поднесат и најмалку дваесет членови на Републичкиот собор.

Републичкиот собор го избира Извршниот совет по предлог од пратеникот предложен за претседател на Извршниот совет и на основа на мислење од Комисијата за прашањата на изборите и именувањата.

Со одлуката за изборот на Извршниот совет, Републичкиот собор го утврдува и бројот на членовите на Советот, по предлог од пратеникот што е предложен за претседател на Извршниот совет.

Републичкиот собор може, по предлог од претседателот на Извршниот совет, да го зголеми или намали бројот на членовите на Советот со тоа што тој не може да биде помал од десет.

Член 4

Претседателот и членовите на Извршниот совет се избираат за време од четири години.

Републичкиот собор може да го разреши Извршниот совет во целина или одделен негов член и пред истекот на овој рок.

Републичкиот собор на местото на членовите на Извршниот совет на кои им престанал мандатот на пратеник избира нови.

3. Претседател и членови на советот

Член 5

Претседателот на Извршниот совет го претставува Советот, се грижи за остварувањето на политиката и извршувањето на заклучоците на Советот.

Претседателот на Советот ги свикнува седниците на Советот, раководи со нив и го утврдува предлогот на дневниот ред, се грижи за организирање на работите во врска со работењето на Извршниот совет и ја усогласува работата во Советот.

Претседателот на Советот ја координира работата на републичките органи на управата заради спроведување на општата политика на Советот.

Претседателот на Советот ги потпишува прописите и другите акти на Советот.

Член 6

Извршниот совет може да има потпретседател, што го избира од редот на своите членови.

Потпретседателот го заменува претседателот на Советот во случај на отсутност или спреченост и врши работи што ќе му ги довери претседателот од својот делокруг односно што ќе ги определи Советот.

Ако Извршниот совет не избере потпретседател претседателот го заменува еден од претседателите на одборите на Извршниот совет што ќе го определи Советот.

Член 7

Членовите на Советот имаат право и должност да присуствуваат на седниците на Советот, да учествуваат во претресувањето и одлучувањето и да предлагаат донесување на прописи и други акти од надлежноста на Советот.

Член 8

Извршниот совет има секретар.

Секретарот му помага на претседателот на Советот во организирањето на работите во врска со работата на Советот и со спроведувањето на заклучоците на Советот, раководи со работата на стручните и другите служби на Советот и врши други работи што ќе му ги определи Советот или што ќе му ги довери претседателот на Советот.

4. Работа на Советот

Член 9

Извршниот совет одлучува за работите од својата надлежност на седници.

За координирање на работата на републичките органи на управата и за претресување на прашања од заеднички интерес за повеќе органи на управата се образуваат одбори и комисии на Советот.

Советот може, во согласност со овој закон, на одделни комисии да им довери да одлучуваат за определени прашања од неговата надлежност.

Член 10

Седниците на Советот ги свикнува претседателот на Советот по своја иницијатива или по барање од најмалку пет членови на Советот.

Член 11

На седниците на Извршниот совет со права на член на Советот учествуваат републичките секретари и секретарот на Извршниот совет кога се утврдуваат предлозите на Републичкиот општествен план и на Републичкиот буџет како и општи начела за внатрешната организација на републичките органи на управата. Со овие права републичките секретари учествуваат и кога се претресуваат и други прашања од делокругот на секретаријатот со кој раководат.

Правата на републичките секретари од претходниот став ги има и директорот на Републичкиот завод за стопанско планирање.

Член 12

Извршниот совет одлучува со мнозинство гласови на присутните членови.

Член 13

Извршниот совет донесува уредби, одлуки, упатства и решенија.

Советот може да донесува и заклучоци.

Член 14

Извршниот совет и неговите одбори и комисији во подготвувањето нацрти на прописи и други акти и во вршењето работи од надлежноста на Советот соработуваат со соодветните органи на општините и околиите, како и со самоуправните и другите организации.

5. Одбори и комисији**а) Одбори****Член 15**

Одбори се образуваат за координирање работата на републичките органи на управата во спроведувањето на политиката изразена во законите и другите акти на Собранието и на Извршниот совет за претресување прашања од надлежноста на Советот и предлагање на донесување на акти и преземање на мерки по тие прашања, како и за претресување на нацртите на законите и другите акти кои на Советот му ги предлагаат републичките органи на управата и давање мислења по тие нацрти.

Одборите можат во рамките на својот делокруг да бараат од републичките органи на управата да подготват нацрти на одделни прописи и други материјали потребни за нивната работа.

Член 16

Извршниот совет образува одбори во областа на внатрешната политика, стопанството, општественото планирање, општествено-политичката изградба, општествените служби и други области.

Одборите се основаат и нивниот делокруг се утврдува со одлука на Извршниот совет.

Член 17

Членовите на одборите ги именува Извршниот совет од редот на членовите на Советот, републичките секретари и другите функционери во републичките органи. Претседателите на одборите Советот ги именува од редот на своите членови.

За членови на одделни одбори можат да се именуваат и функционери на околските собранија, претставници на Републичката стопанска комора, на работните и другите самоуправни организации што ги основаат републичките органи, како и на општествени организации.

Составот и бројот на членовите на одборите го спределува Советот со одлуката за именувањето на членовите.

Член 18

Одборите работат на седници.

Одборот донесува заклучоци со мнозинство гласови на присутните членови, а полноважно одлучува ако на седниците присуствува мнозинството од неговите членови.

Поблиски одредби за работата на одборите се пропишуваат со Деловникот на Извршниот совет.

б) Комисији**Член 19**

Извршниот совет има Административна комисија, Комисија за помилувања, Комисија за кадровски прашања.

Советот може со своја одлука да образува и други комисији за подготвување одделни предлози и за давање мислења по поедини прашања.

Член 20

Административната комисија донесува решенија по управната постапка и други поединечни решенија во работите од надлежноста на Извршниот совет, што Советот ги определува со своја одлука.

Комисијата за помилувања ги проучува и подготвува предлозите за помилувања.

Решението за поединечно помилување е донесено ако предлогот на Комисијата го усвои претседателот на Советот.

Комисијата за кадровски прашања ги претресува прашањата во врска со именувањата и назначувањата за кои е надлежен Извршниот совет и му дава на Советот мислења.

Член 21

Претседателот и членовите на Административната комисија и на Комисијата за помилувања ги именува Советот од редот на своите членови.

Претседателот и членовите на другите комисији Советот ги именува од редот на своите членови како и од редот на републичките секретари и други републички функционери и општествените работници.

6. Стручни совети**Член 22**

Извршниот совет како советодавни тела може да образува стручни совети во одделни области.

Стручните совети се должни, по барање од Извршниот совет и неговите одбори и комисији како и одборите и комисиите на Собранието, да даваат мислења и предлози по одделни прашања од нивниот делокруг.

Претседателите и членовите на стручните совети ги именува Извршниот совет.

Делокругот и начинот на работата на стручните совети се утврдува со актот за нивното основање.

7. Односи помеѓу Извршниот совет и Собранието**Член 23**

Извршниот совет го претставува во Собранието претседателот на Советот, член на Советот што ќе го определи Советот или друг републички функционер што ќе го определи Советот.

Член 24

Извршниот совет има право и должност да се грижи за подготвувањето на нацртите на законите и другите акти за спроведувањето на политиката што ја утврдило Собранието.

Извршниот совет обезбедува републички органи на управата и другите републички органи за потребите на Собранието, неговите собори, одбори и

комисии да подготвуваат нацрти на одделни прописи и други акти и да вршат стручни работи.

Член 25

Републичкиот секретар кој на Извршниот совет му поднел нацрт на закон, или неговиот заменик, учествува како претставник на Советот во работата на одборите и соборите на Собранието.

Советот може да определи свој член, републички секретар или негов заменик или друг републички функционер како претставник на Советот да учествува во работата на одборите и соборите на Собранието.

Советот може да определи одделни членови на Советот, републички секретари или републички функционери за свои постојани претставници во одделни одбори на Собранието или за определени прашања.

Член 26

Претставникот на Извршниот совет присуствува на седниците на соборите и одборите на Собранието, го изнесува ставот на Советот по одделни прашања, има право во името на Советот да предложи амандмани на предлозите на законите и другите акти за кои одлучува Собранието и да се изјаснува за другите амандмани по предлозите на законите и другите акти што ги утврдил Советот.

Претставникот на Извршниот совет може да му предложи на соборот или одбор на Собранието да го одложи решавањето на одделно прашање за да може Извршниот совет да заземе став по него.

Член 27

Извршниот совет упатува свои повереници на седниците на соборите на Собранието и неговите одбори на кои се претресува предлог на закон или друг акт што го поднел Советот.

Извршниот совет ќе упати повереници и кога тоа го бара собор, одбор или претседателот на Собранието, или кога Советот смета дека е тоа потребно.

Поверениците се определуваат од редот на функционерите и службениците во републичките органи на управата, или од редот на другите стручњаци.

Повереникот дава известувања и објаснувања за предлозите на законите и другите акти и за другите прашања што соборот или одборот ги претресува.

Член 28

Одговори на прашањата од пратениците упатени до Извршниот совет што се однесуваат на општата политика на Советот дава претседателот на Советот или членот на Советот кога ќе го определи Советот.

Одговори на прашањата од пратениците по работи од надлежноста на Извршниот совет што се однесуваат на областите од делокругот на републичките секретаријати даваат републичките секретари, ако Советот не определи поинаку.

8. Односи меѓу Советот и републичките органи на управата

Член 29

Извршниот совет и неговите одбори можат да бараат од републичките органи на управата во рамките на својот делокруг да подготват нацрт на за-

кон или друг акт, како и да изготват елаборати, документација и други материјали потребни за работата на Советот.

Член 30

Извршниот совет може да бара од републичките органи на управата извештаи за состојбата во одделни области од нивниот делокруг или за извршувањето на определени задачи од надлежноста на овие органи.

Советот може да му наложи на републички органи на управата да ја испита состојбата во определена област, да проучи определено прашање или во определен рок да изврши работа од својот делокруг и да му поднесе извештај за тоа.

Советот може да ја претресе состојбата во одделни републички органи на управата и на основа претресот да определи мерки и задачи кои тие се должни да ги преземаат заради извршување на работите што со закон и други прописи се ставени во нивен делокруг.

Член 31

Републичките секретаријати по своја иницијатива или по барање од Советот му поднесуваат на Советот нацрти на закони и други акти од надлежноста на Собранието, заради утврдување предлози на закони, како и нацрти на прописи и други акти што ги донесува Советот.

Член 32

Републичките органи на управата се должни со нацртот на законот и предлогот на друг пропис или друг акт да му ги достават на Извршниот совет и сите начелни и други поважни забелешки на другите органи, установи и организации кои не ги усвоиле и да го образложат своето мислење за тие забелешки.

Член 33

Ако републички орган на управа е овластен да донесе пропис во согласност со друг орган на управата, а помеѓу овие два органа не можела да биде постигната согласност, Извршниот совет за решавање на спорните прашања ќе им определи смерници кон кои тие се должни да се придржуваат.

На ист начин ќе се постапи и ако помеѓу републичките органи на управата настане спор околу надлежноста или се појават други спорни прашања во вршењето работите од нивната надлежност.

9. Стручни и други служби на Извршниот совет

Член 34

За вршење на стручни, административни и технички работи во врска со работењето на Извршниот совет се организираат стручни и други служби потребни за работа на Советот.

За вршење на работите во врска со кадровските прашања од надлежноста на Советот, постои Управа за персонални прашања.

За вршење на работите во врска со испитувањето на претставките и поплаките упатени до Собранието и Извршниот совет, постои Биро за претставки и поплаки.

Член 35

За вршење на определени работи од делокругот на Извршниот совет можат во Советот да се име-

нуваат републички секретари, советници на Советот и други функционери.

Член 36

За вршење стручни и други работи од надлежноста на Извршниот совет, како и за потребите на претседателот и одделни членови на Советот постојат кабинети и други организациони единици.

10. Завршни одредби

Член 37

Со влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Уредбата за организација и работа на Извршниот совет („Службен весник на НРМ“ бр 21/58, 20/59, 38/60 и 24/62 — пречистен текст — 26/62) како и другите прописи што се во спротивност со одредбите на овој закон.

Член 38

Овој закон влегува во сила со денот на конституирањето на новоизбраното Собрание на Социјалистичка Република Македонија.

89.

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ НА СОБРАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

На основа член 71 точка 11 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија, се прогласува Законот за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија, што Народното собрание на Народна Република Македонија го усвои на седницата на Републичкиот собор, одржана на 12 април 1963 година и на седницата на Соборот на производителите, одржана на 12 април 1963 година.

У бр. 10

12 април 1963 година

Скопје

Претседател на Народното собрание, **Љупчо Арсов, с. р.** Претседател на Извршниот совет, **Александар Грличков, с. р.**

ЗАКОН

ЗА ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ НА СОБРАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Глава I

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Изборот и отповикувањето на пратениците на Собранието на Социјалистичка Република Македонија (Собрание) се вршат според одредбите на овој закон.

Член 2

Пратениците на Републичкиот собор на Собранието ги избираат општинските собранија и граѓаните непосредно.

Пратениците на Стопанскиот, Просветно-културниот, Социјално-здравствениот и Организационно-политичкиот собор на Собранието (собори на работните заедници) ги избира општинското собрание односно две или повеќе општински собранија.

Член 3

Пратениците се избираат за време од четири години.

Секои две години се врши избор на половината од пратениците на секој собор на Собранието.

Изборите за пратеници на Собранието се одржуваат во месец мај.

Почетокот на траењето на мандатот се смета од денот на верификацијата на мандатот. Мандатот на поранешните пратеници им престанува на 15 мај во годината во која се вршат изборите, кога се верифицираат мандатите на новоизбраните пратеници.

Член 4

Право да избира пратеник на Републичкиот собор и да биде избран за пратеник на тој собор има секој граѓанин што има избирачко право.

Член 5

Изборот на пратениците на Републичкиот собор од страна на граѓаните се врши на основа на општо, еднакво и непосредно избирачко право.

Член 6

Право да биде избран за пратеник на Стопанскиот собор има работен човек во работна организација или друга работна заедница и член на орган на управување на работна организација или работна заедница во областа на производството, сообраќајот и врските, трговијата, угостителството, туризмот, занаетчиството, комуналните дејности, банкарството, издавачката, новинската или друга стопанска дејност, како и работен човек во работна организација што се занимава со научни испитувања во областа на стопанството и член на орган на управување на таква организација; член на орган на управување на здружение на работни организации во областа на стопанството; земјоделец — член на земјоделска задруга и земјоделците — членови на други работни организации; занаетчија — член на комора; земјоделски и занаетчиски работници што работат во работна организација; функционер на синдикатот во кој се зачленети работните луѓе од областа на стопанството.

Член 7

Право да биде избран за пратеник на Културно-просветниот собор има работен човек во работна организација или друга работна заедница и член на орган на управување на работна организација или работна заедница во областа на просветата, науката, уметноста и другите области на културата и физичката култура; член на орган на управување на здружение на работни организации во областа на просветата, науката, уметноста и другите области на културата и физичката култура, како и функционер на синдикатот во кој се зачленети работните луѓе во тие области.

Член 8

Право да биде избран за пратеник на Социјално-здравствениот собор има работен човек во работна организација или друга работна заедница и член на орган на управување на работна организација или работна заедница во областа на здравството и социјалните служби, како и работен човек во работна организација што се занимава со научни испитувања во областа на здравството и социјалните служби и член на орган на управување на таква организација; член на орган на управување на здружение на работни организации во областа на здравството, социјалните служби, како и функционер на синдикатот во кој се зачленети работните луѓе во тие области.

Член 9

Право да биде избран за пратеник на Организационо-политичкиот собор има член на орган на управување на секоја работна организација или друга работна заедница; член на орган на управување на здружение на работни организации, како и функционер на општествено-политичка организација или здружение чија дејност се однесува на прашања од областа на општествено-политичкиот систем.

Член 10

За член на секој собор на работните заедници може да биде избран и работен човек што работи во државен орган и функционер на општествено-политичка организација или здружение, кој се занимава јавно со прашања од соодветната област.

За член на секој собор на работните заедници може да биде избран само граѓанин што има избирачко право.

Член 11

Избори за пратеници распишува претседателот на Собранието.

Изборите за нови пратеници мора да се одржат најдоцна еден месец пред истекот на изборниот период на пратениците на кои им престанува мандатот.

Избори во случај на распуштање на одделни собори на Собранието се распишуваат најдоцна во рок од петнаесет дена од денот на распуштањето на соборите.

Од денот на распишувањето на изборите до денот на изборите на пратениците не може да помине повеќе од два месеца, ниту помалку од еден месец.

Член 12

Именуван функционер и службеник на орган што му одговара на Собранието и судија на републички суд не може истовремено да биде пратеник.

На функционерот, службеникот и судијата од претходниот став што е избран за пратеник, му престанува функцијата односно службата со денот на ферификацијата на мандатот.

Член 13

Изборот на пратеници се врши во една или повеќе општини кои образуваат изборна единица

Дел од подрачје на општина не може да се припојува кон друга општина или со дел од нејзино подрачје да образува изборна единица.

Општина што според бројот на жителите избира два или повеќе пратеници се дели на толку изборни единици колку пратеници избира.

Член 14

Изборните единици за избор на пратеници се определуваат со посебен закон.

Изборните единици се определуваат на основа податоците од општиот попис на жителите.

Ако со определувањето на бројот на пратениците што се избираат во една општина на основа нормата, не би бил распределен вкупниот број на пратеници што се избираат во одделен собор на Собранието, останатиот број пратеници за секој собор се распределува на оние општини што по ред имаат најголем остаток.

Општините, чиј број на жители е помал од најголемиот остаток, се соединуваат со соседна општина во единствено подрачје на кое се образува една или повеќе изборни единици.

Член 15

Во изборната единица се избира по еден пратеник во еден собор на Собранието.

Исто лице може да биде кандидат за пратеник само во една изборна единица.

Исто лице може да биде кандидат за пратеник само на еден собор на Собранието.

Член 16

Кандидати за пратеници на Републичкиот собор предлагаат граѓаните на собири на избирачите, како и со овој закон определен број на избирачи.

Кандидати за пратеници на соборите на работните заедници предлагаат собирите на работните луѓе во работните организации и други работни заедници од соодветната област на трудот. Кандидати за пратеници на овие собори можат да предлагаат, под условите од овој закон, и други работни луѓе што се занимаваат со дејности од соодветната област на трудот

Член 17

Заради што пошироко учество на граѓаните и што попотполно остварување на начелото на јавноста во постапката на кандидирањето, организациите на Социјалистичкиот сојуз на работниот народ можат, со учество на претставници на општествено-политичките и другите организации, јавно да ги претресуваат прашањата во врска со предлагањето на кандидати за пратеници.

Член 18

Изборите на пратеници за сите собори на Собранието во општинските собранија се вршат во ист ден на целата територија на Социјалистичка Република Македонија.

Изборите на пратеници на Републичкиот собор од избирачите се вршат во недела и тоа во ист ден на целата територија на Социјалистичка Република Македонија.

Со одлуката за распишување на изборите се определува и денот на одржувањето на изборите.

Член 19

Ако изборите за републички пратеници во општинското собрание се вршат во истиот ден кога и изборите за сојузни пратеници, сите изборни дејства се вршат одделно за Собранието, а одделно за Сојузната скупштина.

Во случај непосредните избори за пратеници на Републичкиот собор да се вршат во ист ден кога и изборите за пратеници на Сојузниот собор, сите изборни дејства можат да се вршат на исти избирачки места, но со спроведувањето на изборите раководат посебни избирачки одбори и сите изборни дејства се вршат одделно за секој собор.

Ако кандидирањето на републички пратеници се врши во истиот ден кога и кандидирањето на пратеници за Сојузната скупштина, кандидирањето може да се врши на истите собири на избирачите односно на собири на работните луѓе, но предлагањето и гласањето за кандидатите се врши одделно за сојузните, а одделно за републичките пратеници.

Член 20

Пратеник на Републичкиот собор станува кандидатот што бил избран во општинското собрание односно во општинските собранија со мнозинство определено со овој закон и за кого гласало мнозинството од сите избирачи на изборната единица, а од повеќе кандидати избрани во општинските собранија, кандидатот што добил најголем број на гласови во изборната единица.

Пратеник на соборот на работните заедници станува кандидатот што со мнозинство определено со овој закон е избран во општинското собрание односно во општинските собранија.

Член 21

Верификација на мандатите врши секој собор одделно.

Во случај на распуштање на одделен собор на Собранието, состанокот на новоизбраниот собор за верификација на мандатите мсра да се одржи најдоцна петнаесет дена од денот на одржаните избори.

Член 22

На пратеник му престанува мандатот пред истекот на времето за кое е избран:

- 1) со губиток на избирачкото право;
- 2) со правосилна судска пресуда на казна затвор во траење подолго од шест месеци или на друга потешка казна;
- 3) со отповикување;
- 4) со уважување на оставка од страна на соборот чиј е член;
- 5) ако настапи случај на несповиност на пратеничката функција со друга функција односно служба;
- 6) со смрт на пратеникот.

Член 23

Избирачите можат да го отповикаат пратеникот што го избрале.

Пратеникот во секој собор на работните заедници има право да го отповика, под условите предвидени со овој закон, општинското собрание односно општинските собранија што го избрале за пратеник.

Член 24

Пратеникот на Републичкиот собор е отповикан ако за отповикувањето гласало мнозинството на избирачите од подрачјето на изборната единица во која е избран.

Пратеникот на секој собор на работните заедници е отповикан ако за отповикувањето гласале две третини од сите одборници на општинското собрание односно две третини од сите одборници на секое од општинските собранија во кои е избран

Член 25

На пратеникот што е отповикан му престанува пратеничката функција од денот кога Собранието ќе утврди дека мандатот му престанал со отповикување.

Член 26

Гласањето на изборите и гласањето за отповикувањето е тајно и се врши со гласачки ливчиња.

Избирачите гласаат лично

Секој избирач има право само на еден глас и на исти избори може да гласа само еднаш за еден собор.

Член 27

Граѓанинот што е запишан во избирачкиот список не може да биде лишен од право на глас, ниту да биде спречен да гласа.

Член 28

Загарантирана е слободата на определувањето на избирачите и тајноста на гласањето.

Ниту еден државен орган или службено лице не може да го повика избирачот на одговорност за гласањето, ниту од него да бара да каже за кого гласал, или зашто не гласал односно дали гласал за или против отповикувањето.

Член 29

Со спроведувањето на изборите за пратеници и со гласањето за отповикување раководат изборни комисии и избирачки одбори.

Органите од претходниот став се независни во својата работа и работат според закон и други прописи донесени на основа на закон.

Изборните комисии се образуваат за време од четири години.

Глава II

ОРГАНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ

Член 30

Изборни комисии се: Републичка изборна комисија, околиски изборни комисии и општински изборни комисии.

Член 31

Републичката изборна комисија ја сочинуваат претседател, секретар и пет членови.

Околиските и општинските изборни комисии ги сочинуваат претседател, секретар и еден член.

На претседателот, секретарот и членовите на изборните комисии им се определуваат заменици.

Член 32

Членовите на Републичката изборна комисија ги именува Републичкиот собор на Собранието, а

на околските и општинските изборни комисији — Републичката изборна комисија.

Претседателот на Републичката изборна комисија и неговиот заменик се именуваат од редот на судиите на Врховниот суд на Македонија, а претседателите на околските изборни комисији и нивните заменици од редот на судиите. Претседателите на општинските изборни комисији и нивните заменици се именуваат од редот на судиите, а во недостиг на судии можат да се именуваат и од редот на други лица што имаат правна спрема односно лица што постојано работат на правни работи.

Со решението за именување на членовите на изборната комисија се определува и нејзиното седиште.

Составот и измените во составот на изборните комисији се објавува во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Член 33

Републичката изборна комисија:

1) се грижи за законито спроведување на изборите;

2) ја усогласува работата и им дава упатства на изборните комисији по сите прашања во врска со спроведувањето на изборите;

3) се грижи за обезбедување на изборен материјал за сите органи што ги спроведуваат изборите;

4) ги објавува резултатите на изборите за пратеници на Собранието, како и резултатите на гласањето за отповикување;

5) дава објаснувања за примена на одредбите од овој закон што се однесуваат на изборната постапка;

6) врши и други задачи според одредбите на овој закон.

Републичката изборна комисија пропишува образци за извршувањето на овој закон.

Материјални средства за спроведување на изборите обезбедува Собранието

Член 34

Околските изборни комисији:

1) ја усогласуваат работата и им даваат упатства на општинските изборни комисији за спроведување на изборите;

2) обезбедуваат извршување на технички подготовки за изборите на подрачјето на околицата;

3) вршат и други задачи според одредбите на овој закон.

Член 35

Општинските изборни комисији:

1) ги потврдуваат кандидатурите за избор на пратеници;

2) ги утврдуваат резултатите на изборите за пратеници и ги прогласуваат кандидатите избрани за пратеници;

3) поставуваат избирачки одбори за раководење со гласањето на изборите за пратеници на Републичкиот собор како и за раководење со гласањето за отповикување на тие пратеници;

4) вршат технички подготовки за изборите;

5) се грижат за правилната работа на избирачките одбори и вршат надзор над нивната работа;

6) издаваат соопштенија за резултатите на изборите на своето подрачје;

7) вршат и други задачи според одредбите на свој закон.

Општинска изборна комисија се образува по правило за секоја изборна единица. Во општините во кои има две или повеќе изборни единици се образува една општинска изборна комисија.

Член 36

Со гласањето за избор и отповикување на пратениците на Републичкиот собор раководат избирачки одбори.

Избирачки одбори се образуваат за секое место во кое се врши гласање (избирачко место). Избирачките места ги определува општинската изборна комисија.

Избирачките одбори обезбедуваат правилност и тајност на гласањето.

Избирачките одбори се состојат од претседател и два члена.

На претседателот и на членовите на избирачкиот одбор им се определуваат заменици. Општинската изборна комисија е должна да му врати на претседателот и на членовите на избирачкиот одбор решение за поставувањето во избирачкиот одбор.

Член 37

Со изборот на пратеници во општинското собрание раководи претседателот на општинското собрание со помош на два одборника на општинското собрание што ќе ги определи Собранието.

Член 38

Член на изборна комисија или на избирачки одбор, како и нивни заменик може да биде граѓанин што има избирачко право.

Членовите на изборната комисија и избирачкиот одбор како и нивните заменици не можат да бидат кандидати за пратеници, а ако се согласат да се кандидираат им престанува должноста на член односно заменик во тие органи.

За член на изборна комисија или избирачки одбор, како и за нивни заменик, не може да биде поставен пратеник за чие отповикување се гласа.

Член 39

Органите за спроведување на изборите и гласањето за отповикување одлучуваат со мнозинство на гласови на своите членови.

Околската и општинската изборна комисија и избирачкиот одбор можат да одлучуваат само во полн состав.

Член 40

Општинското собрание и другите органи се должни да им даваат помош на изборните комисији и на избирачките одбори во извршувањето на нивните задачи.

Глава III

ПРЕДЛАГАЊЕ НА КАНДИДАТИ

А) Предлагање на кандидати за пратеници на Републичкиот собор

а) Од собирите на избирачите

Член 41

Собири на избирачите за предлагање кандидати за пратеници на Републичкиот собор се одржуваат за оние подрачја за кои се одржуваат собири на избирачите за предлагање на кандидати за одборници на општинскиот собор.

Општинската изборна комисија најдоцна во рок од три дена од денот на распишувањето на изборите со оглас ќе ги објави сите подрачја за кои ќе се одржат собири на избирачите. Огласот се објавува во седиштето на секоја општина и во сите места на подрачјето на изборната единица.

Член 42

Собирот на избирачите го свикнува претседателот на општинското собрание на онаа општина на чие подрачје се одржува собирот и тоа најдоцна три дена од денот на објавувањето на подрачјата на собирите на избирачите.

Ако претседателот на општинското собрание не го свика собирот на избирачите во определен рок, во натамошен рок од пет дена собирот ќе го свика општинската изборна комисија.

Свикнувањето на собирот на избирачите се објавува на вообичаен начин најдоцна три дена пред неговото одржување со означување на дневниот ред на собирот.

Времето и местото на одржувањето на собирот на избирачите се определува така што да се овозможи присуство на што поголем број избирачи.

Член 43

Собирот на избирачите свикан за предлагање на кандидати може да се одржи ако присуствува најмалку една десетина од вкупниот број на избирачи од подрачјето за кое собирот се одржува, но тој број не може да биде помал од педесет. Ако вкупниот број на избирачите од подрачјето за кое се одржува собирот е помал од сто, собирот може да се одржи ако присуствува најмалку една тртина од вкупниот број на избирачите.

Ако на собирот не присуствува бројот на избирачите определен со претходниот став, тој може да се одржи по истекот на еден час од времето определено за почетокот на собирот со присутниот број на избирачи или одржувањето на собирот може да се одложи односно да се свика нов собир на избирачите.

Член 44

Право на одлучување на собирот на избирачите имаат само лицата што имаат избирачко право и имаат пребивалиште односно боравиште на подрачјето за кое се одржува собирот, а се запишани во избирачкиот список.

Член 45

Претседателот на општинското собрание или одборникот на општинското собрание што тој ќе го определи го отвора собирот на избирачите и ра-

ководи со неговата работа до изборот на претседателство на собирот.

Ако собирот на избирачите го свикала општинската изборна комисија, собирот го отвора и со неговата работа до изборот на претседателство на собирот раководи лицето што ќе го определи општинската изборна комисија.

Член 46

Со работата на собирот на избирачите раководи претседателство на собирот што го избираат избирачите на собирот од својата средина. Претседателството се состои од претседавач и два члена.

Собирот на избирачите избира од својата средина и два заверувачи на записникот.

За работата на собирот на избирачите се води записник што го потпишуваат претседавачот, записничарот и заверувачите на записникот.

Секретарот на општинското собрание е должен на собирот на избирачите да му обезбеди записничар, но собирот може за записничар да избере и друго лице.

Член 47

По изборот на претседателството на собирот на избирачите претседавачот ја објаснува целта на свикнувањето на собирот и начинот на неговата работа и ги чита одредбите на член 44 и 45—50 од овој закон.

Потоа претседавачот на собирот предлага дневен ред:

- 1) предлагање на кандидати и
- 2) утврдување на кандидатите.

Член 48

По утврдувањето на дневниот ред се пристапува кон предлагање на кандидати.

Секој избирач има право да предложи по еден кандидат за пратеник. Ако предлогот го подржат најмалку четири избирачи, предложениот кандидат влегува во листата на кандидати за која собирот гласа

Предлозите се поднесуваат усно.

Член 49

По свршеното предлагање на кандидати се пристапува кон гласање.

Избирачите гласаат одделно за секој предложен кандидат и тоа по редот по кој кандидатите се предложени.

Гласањето се врши јавно со кревање рака.

Во случај на потреба се врши пребројување на гласовите. Секои пет избирачи имаат право да бараат да се изврши пребројување на гласовите.

Член 50

За кандидат на собирот на избирачите се смета секој од предложените кандидати за кого гласало мнозинството од присутните избирачи.

Ако ниту еден од предложените кандидати не го добил мнозинството на гласови од претходниот став, се врши повторно предлагање и утврдување на кандидати.

По свршеното гласање претседавачот на собирот на избирачите ги соопштува резултатите на гласањето, како и кои од предложените кандидати се прифатени за кандидати на собирот на избирачите.

Член 51

Кандидат на собирите на избирачите во изборната единица станува секој кандидат чија кандидатура е прифатена на собирите на избирачите што опфаќаат најмалку една петтина од вкупниот број од избирачите запишани во избирачките списоци за подрачјето на изборната единица

Член 52

Записникот на собирот на избирачите содржи особено: ден и час на почетокот и местото на одржувањето на собирот; подрачје и изборна единица за кои се одржува собирот; кој го свикал и отворил собирот; фамилијарно, татково и родено име на членовите на претседателството на собирот, на записничарот и на заверувачите на записникот; вкупен број на избирачи запишани во избирачкиот список за подрачјето за кое се одржува собирот; број на присутните избирачи; дневниот ред на собирот кои кандидати биле предложени; кои кандидати се прифатени и со колкав број гласови; на кој начин е утврден резултатот на гласањето; други околности од значење за работата на собирот и час на свршувањето на собирот.

Член 53

На основа заклучокот на собирот на избирачите се составува предлог на кандидатура кој содржи:

1) означување дека предлогот се поднесува за избор на пратеник на Републичкиот собор, како и означување на изборната единица и денот на изборите во општинското собрание;

2) означување дека предлогот е утврден на собирот на избирачите и наведување податоци за тоа во кое место и за кое подрачје е одржан собирот и кога;

3) фамилијарно, татково и родено име и место на живеење за секој кандидат утврден на собирот на избирачите.

Предлогот на кандидатура на собирот на избирачите го потпишува претседавачот на собирот на избирачите. Покрај потписот мора да се означи и неговото фамилијарно, татково и родено име, занимање и место на живеење. Неговиот потпис мора да биде заверен од органот надлежен за заверување.

Кон предлогот на кандидатурата на собирот на избирачите мора да се приложи писмена изјава од кандидатот дека е согласен да биде кандидиран, заверена од органот надлежен за заверување; потврда од надлежниот општински орган дека кандидатот е запишан во избирачкиот список, што може да се даде на самиот предлог на кандидатурата, и записник за работата на собирот на избирачите

Кон предлогот на кандидатурата на собирот на избирачите не мора да се приложат изјавата и потврдата од претходниот став ако се веќе приложени кон предлогот на кандидатурата на некој друг собир на избирачите на истата изборна единица.

б) Од група избирачи

Член 54

Кандидат за пратеник на Републичкиот собор може да предложи и група од сто избирачи од

подрачјето на изборната единица, што се запишани во избирачкиот список.

Ако изборната единица ја сочинуваат јовеќе општини, предлагачите на кандидатурата мораат да бидат најмалку од половината општини од подрачјето на изборната единица, со тоа што од секоја од тие општини мора да има најмалку по десет предлагачи.

Член 55

Предлогот на кандидатура на група избирачи содржи:

1) означување дека предлогот се поднесува за избор на пратеник на Републичкиот собор, како и означување на изборната единица и денот на изборите;

2) фамилијарно, татково и родено име и место на живеење на кандидатот.

Предлогот го потпишуваат сите предлагачи. Покрај потписот на секој предлагач мора да биде означено неговото фамилијарно, татково и родено име, занимање и место на живеење. Потписите на предлагачите мораат да бидат заверени од органот надлежен за заверување.

Член 56

Кон предлогот на кандидатурата мора да се приложи:

1) писмена изјава на кандидатот дека е согласен да биде кандидиран, заверена од органот надлежен за заверување;

2) потврда од надлежниот орган дека кандидатите се запишани во избирачкиот список, а предлагачите во избирачкиот список на подрачјето на изборната единица. Потврдата може да се даде и на предлогот на кандидатурата.

Член 57

Едно лице може да биде предлагач само на една кандидатура на група избирачи. Ако исто лице како предлагач потпише два или повеќе предлози на кандидатури, ќе се смета за предлагач само на онаа кандидатура што прва е поднесена на потврдување.

Б) Предлагање на кандидати за пратеници на соборите на работните заедници

Член 58

Предлагање на кандидати за пратеници на секој собор на работните заедници се врши на собирите на работните луѓе.

Собирите на работните луѓе според овој закон се одржуваат во работните организации (стопанска организација, земјоделска задруга, установа) и работните заедници во државен орган, општествено-политичка организација односно здружение (работна заедница) за кои се одржуваат собири на работните луѓе за предлагање на кандидати за одборници на соборот на работните заедници на општинското собрание.

Член 59

Предлагање на кандидати за пратеници на Стопанскиот собор се врши на собири на работните луѓе во работните организации во областа на произ-

водството, сообраќајот и врските, трговијата, угостителството, туризмот, занаетчиството, комуналните дејности, банкарството, издавачката, новинската или друга стопанска дејност.

На собирот на работните луѓе учествуваат сите работни луѓе што работат во работната организација односно работната заедница како и земјоделците — членови на земјоделска организација, земјоделците — членови на друга работна организација, членовите на нивните домаќинства што според статутот на задругата односно на другата работна организација се сметаат за нејзини членови, земјоделските работници што работат во работна организација, занаетчиите — членови на комора и занаетчиските работници што работат во работна организација.

Член 60

Предлагање на кандидати за пратеници на Пролетно-културниот собор се врши на собирите на работните луѓе во работните организации и други работни заедници во областа на просветата, науката, уметноста и другите области на културата и физичката култура (основни, средни, виши и високи школи, факултети, научни установи, музеи, библиотеки, театри, радио-станции, телевизиски станици, издавачки и новински установи, установи во областа на информативната служба и др.).

На собирот на работните луѓе во работна организација односно во работна заедница учествуваат сите работни луѓе што работат во таа организација односно заедница.

Член 61

Предлагање на кандидати за пратеници на Социјално-здравствениот собор се врши на собирите на работните луѓе во работните организации односно работните заедници во областа на здравството и социјалните служби (здравствени станици, диспанзери, центри за здравствена заштита на мајки и деца, здравствени домови, станици за брза помош, болници, заводи за здравствена заштита, служби за трансфузија на крв, заводи и станици за дезинфекција, дезинсекција и дератизација, медицински заводи, медицински институти, природни лекувалишта, опоравилишта, аптеки, здравствени центри, центри за рехабилитација, центри за социјална работа, домови за деца и возрасни, установи за дневен престој на деца, заводи за социјални прашања, заводи за социјално осигурување и др.).

На собирот на работните луѓе во работна организација односно во работна заедница учествуваат сите работни луѓе што работат во таа организација односно заедница.

Член 62

Предлагање на кандидати за пратеници на Организационо-политичкиот собор се врши на собири на работните луѓе во сите работни организации, како и во работните заедници во државните органи, општествено-политичките организации и здруженијата.

На собирот на работните луѓе во работната организација и во работната заедница во државен орган, општествено-политичка организација односно

здружение учествуваат сите работни луѓе што работат во таа организација односно заедница.

Член 63

Општинската изборна комисија најдоцна три дена од денот на распишувањето на изборите со оглас објавува за која работна организација, погонска или деловна единица односно работна заедница во државен орган, општествено-политичка организација или здружение се одржува посебен собир, како и за кои од тие организации, односно работни заедници се одржуваат заеднички собири заради предлагање на кандидати за пратеници, како и местото на нивното одржување.

Член 64

Собирот на работните луѓе во работна организација го свикува претседателот на работничкиот совет, претседателот на задружниот совет односно на нив соодветниот функционер во органот на управување; во погоните или другите деловни единици што немаат органи на управување собирот го свикува раководителот на работната единица за која се одржува посебен собир, а во работната заедница — функционерот кој раководи со работата на органот, организацијата односно службата (свикувач на собирот).

Ако се одржува заеднички собир на работните луѓе за две или повеќе работни организации односно работни заедници, собирот го свикува претставникот на организацијата односно заедницата во која се одржува собирот односно функционерот кој раководи со работата на органот, организацијата односно службата.

Член 65

Право да предлагаат кандидати и да одлучуваат на собирот на работните луѓе во работна организација или во работна заедница имаат само работните луѓе што работат во работната организација, односно работната заедница за која собирот се одржува односно другите работни луѓе кои имаат право да учествуваат на собирот и имаат избирачко право.

Член 66

Собирот на работните луѓе во работната организација односно во работната заедница го отвора и со него раководи, до изборот на претседателство на собирот, свикувачот на собирот.

Член 67

За кандидат на собирите на работните луѓе во работните организации односно во работните заедници на подрачјето на изборната единица се смета кандидатот чија кандидатура е прифатена на собирите што опфаќаат најмалку една петтина од сите работни луѓе во работните организации односно работните заедници.

Член 68

Доколку со одредбите на чл. 58—67 од овој закон не е поинаку определено, на работата на собириите на работните луѓе сходно се применуваат одредбите на чл. 41—52 од овој закон.

Глава IV

ПОТВРДУВАЊЕ НА КАНДИДАТУРИТЕ

Член 69

Предлогот на кандидатурата на собирот на избирачите или на собирот на работните луѓе, како и предлогот на кандидатурата од група избирачи се поднесува на надлежната општинска изборна комисија најдоцна петнаесет дена пред денот определен за избор на пратеници во општинските собранија.

Потписниците на предлогот на кандидатурата на собирот на избирачите односно на собирот на работните луѓе, како и првите три потписници на предлогот на кандидатурата од група избирачи се сметаат за подносителите на предлогот на кандидатурата.

Член 70

Општинската изборна комисија веднаш по приемот на предлогот на кандидатурата утврдува дали предлогот е поднесен во определениот рок и дали е составен според одредбите на овој закон, како и дали е поднесена заверена писмена изјава на кандидатот за согласност да биде кандидираан.

Ако најде само формални недостатоци, комисијата најдоцна 24 часа по приемот на предлогот ќе ги повика подносителите во рок од три дена да ги отстранат недостатоците.

Ако општинската изборна комисија установи дека предлогот на кандидатурата е поднесен по истекот на рокот за поднесување на предлогот на кандидатурата на потврдување, или ако подносителите на предлогот не постапат според одредбите од претходниот став со решение ќе го одбие предлогот на кандидатурата.

Член 71

Ако во предлогот на кандидатурата нема формални недостатоци односно ако утврдените недостатоци се отстранети во определениот рок, комисијата ќе утврди дали за предложените кандидати е исполнет условот од член 53 односно член 67 од овој закон, па ако установи дека и тој услов е исполнет ќе ја потврди поднесената кандидатура.

Член 72

Ако општинската изборна комисија утврди дека во поглед на одделни или за сите кандидати не е исполнет условот од член 53 односно член 67 од овој закон, тоа ќе го утврди со образложено решение и решението ќе им го достави на подносителите на предлогот на кандидатурата.

Ако општинската изборна комисија утврди дека одделен кандидат што ги исполнува условите од чл 53 и 67 од овој закон, не може според законот да биде избран за пратеник, со решение ќе го одбие предлогот на кандидатурата и за тоа, со доставување на решението, ќе ги известат подносителите на предлогот на кандидатурата.

Ако исто лице е предложено за кандидат во повеќе од една изборна единица или за кандидат за пратеник на повеќе собори, општинската изборна комисија ќе го одбие предлогот на кандидатурата што е поднесен подоцна и за тоа ќе ги известат под-

носителите на предлогот на кандидатурата со доставување на решение.

Член 73

Решението за потврдување или одбивање на предлогот на кандидатурата, општинската изборна комисија ќе го донесе најдоцна 48 часа по истекот на рокот за поднесување на предлогот на кандидатурата на потврдување, односно 48 часа по истекот на рокот определен за отстранување на недостатоците.

Во решението за потврдување на предлогот на кандидатурата ќе се означи денот и часот кога е примен предлогот на кандидатурата за соодветниот кандидат и која е по ред таа кандидатура.

Редот на кандидатурите што ги предложиле собирите на избирачите односно собирите на работните луѓе се определува според времето кога е примен последниот предлог на кандидатурата за определен кандидат. Ако последниот предлог на одделен собир на избирачите односно на собир на работните луѓе, потребен за утврдување на кандидатурата, опфаќа два или повеќе кандидати што се опфатени и во претходните предлози, редот на нивните кандидатури се определува според редот по кој имињата на тие кандидати се наведени во последниот предлог.

Член 74

Ако во предлогот на кандидатурата нема недостатоци или ако тие бидат отстранети, општинската изборна комисија ќе го потврди предлогот на кандидатурата најдоцна 48 часа по неговиот прием, а во решението за потврдување ќе го означи и часот во кој кандидатурата е примена и која е таа по ред. За потврдување на предлогот на кандидатурата комисијата ги известува подносителите со решение што го објавува на огласната табла во службените простории. Оваа објава го заменува доставувањето на решението.

Член 75

Ако предлогот на кандидатурата им бил вратен на подносителите заради отстранување на формални недостатоци, а подносителите постапат според примедбите на општинската изборна комисија во определениот рок, ќе се смета дека предлогот е поднесен во времето кога прв пат ѝ е поднесен на изборната комисија.

Член 76

Општинската изборна комисија ќе објави во своите службени простории за секој потврден предлог на кандидатура, веднаш по неговото потврдување, дека предлогот на кандидатурата е потврден. Ова објавување го заменува доставувањето на решението за потврдување на предлогот на кандидатурата.

Решението за потврдување на кандидатурите со утврдената листа на кандидати за секој собор на Собранието општинската изборна комисија го доставува на општинските собранија од подрачјето на изборната единица, а решението за потврдувањето на кандидатурите на пратениците за соборите на работните заедници на Собранието го доставува

до Републичката изборна комисија преку надлежната околска изборна комисија.

Член 77

Ако до истекот на рокот за поднесување на предлозите на кандидатурите не е поднесена на потврда ниту една кандидатура или ако сите поднесени предлози на кандидатури биле одбиени може, на собирите на избирачите односно на собирите на работните луѓе, дополнително а најдоцна десет дена пред денот на изборите во општинските собранија, да се предлагаат нови кандидати.

Најмалку дваесет избирачи од подрачјето за кое се предлага свикување на собирот односно најмалку дваесет работни луѓе што работат во работна организација односно работна заедница имаат право да бараат свикување на собири на избирачите односно на собири на работните луѓе.

Ако собирот не биде свикан во рок од 24 часа од предавањето на писмениот предлог за свикување на собирот, собирот можат да го свикаат предлагачите сами, за што ја известуваат веднаш општинската изборна комисија. Во овој случај собирот го отвора и со неговата работа, до изборот на претседателство на собирот, раководи лице што ќе го определи општинската изборна комисија.

Во поглед свикувањето и работата на овие собири сходно се применуваат одредбите на чл. 41—52 и чл. 58—68 од овој закон.

Член 78

Во случај на смрт на кандидат чија кандидатура е потврдена, собирот односно групата што ја предложила кандидатурата може наместо умрениот кандидат да ѝ предложи на општинската изборна комисија на потврдување нов кандидат. Кандидатурата на новиот кандидат го задржува редот што го имала кандидатурата на умрениот кандидат.

Во поглед свикувањето на собирите на избирачите или собирите на работните луѓе за предлагање на нов кандидат и работата на тие собири важат одредбите на член 77 став 2—4 од овој закон.

Предлогот на новата кандидатура што го предлага група на избирачи мора да биде потпишан од определен број на избирачи (член 54) од кои најмалку педесет мораат да бидат од редот на предлагачите што го потпишале предлогот на кандидатурата за умрениот кандидат.

На начинот предвиден во став 1 и 2 од овој член ќе се постапи и во случај ако кандидатот од потврдена кандидатура не ги исполнува условите за кандидат за пратеник.

Предлогот на кандидатурата во смисла на став 1—3 од овој член, ѝ се поднесува на општинската изборна комисија најдоцна десет дена пред денот на изборите во општинските собранија.

Член 79

Секој кандидат може да се откаже од потврдена кандидатура.

Откажувањето од кандидатурата се поднесува писмено до надлежната општинска изборна комисија.

Во случај на откажување на кандидатот од кандидатурата, собирите односно групите што ја

предложиле неговата кандидатура можат најдоцна десет дена пред денот на изборите во општинските собранија да ѝ поднесат на општинската изборна комисија кандидатура за друг кандидат.

Член 80

Ако предлогот на кандидатурата биде одбиен или кандидатот се откаже од кандидатурата или умре, а новиот предлог на кандидатурата не биде поднесен најдоцна десет дена пред денот на изборите во општинското собрание, изборите ќе се спроведат во определен ден на основа на останатите потврдени кандидатури.

Ако во случаите од претходниот став од овој член нема ниту еден предлог на потврдена кандидатура, изборите ќе се спроведат најдоцна 30 дена од денот определен за одржување на изборите.

Во случаите од претходниот став предлозите на новите кандидатури се поднесуваат најдоцна десет дена пред дополнително определен ден за избори.

Член 81

Во случаите од чл. 78—80 од овој закон во поглед на утврдувањето на нови кандидати на собирите на избирачите односно собирите на работните луѓе и во поглед на кандидатурите на тие кандидати важат одредбите од чл. 46—53 односно чл. 64—68 од овој закон.

Надлежната општинска изборна комисија со овие предлози на кандидатури ќе постапи најитно во смисла на одредбите од овој закон за потврдување на кандидатурите.

Член 82

Општинската изборна комисија најдоцна десет дена пред денот определен за избори на пратеници во општинските собранија ќе ја објави листата на сите потврдени кандидатури со назначување на изборните единици и соборите за кои се одделни кандидати кандидирани и тоа во сите места од подрачјето на изборната единица.

Глава V

ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ ВО ОПШТИНСКОТО СОБРАНИЕ

1) Избор и утврдување на резултатот на гласањето во општинското собрание

Член 83

Изборот на пратениците на сите собори на Собранието се врши на заедничка седница на соборите на општинското собрание односно на општинските собранија од подрачјето на изборната единица.

Право да избира пратеници во општинското собрание за сите собори на Собранието има секој одборник на општинското собрание.

Член 84

Заедничка седница на соборите на општинското собрание за избор на пратеници свикува претседателот на општинското собрание најдоцна пет дена пред денот определен за избор на пратеници во општинското собрание.

Ако претседателот не го свика општинското собрание во рокот од претходниот став, седницата ќе ја свика општинската изборна комисија.

Член 85

Седницата на општинското собрание свикана за избор на пратеници може да се одржи ако присуствува мнозинството на одборниците од секој собор на општинското собрание. Оваа околност ја утврдува претседателот на општинското собрание во почетокот на седницата на основа на списокот на одборниците на општинското собрание.

Ако седницата не може да се одржи поради тоа што не присуствува мнозинството на одборниците од претходниот став ќе се одржи нова седница најдоцна во рок од седум дена од денот определен за одржување на неодржаната седница.

Член 86

Откако ќе утврди дека општинското собрание може полноважно да решава, претседателот ја соопштува целта на свикнувањето на седницата и го објавува почетокот на изборите.

Член 87

Во општинско собрание може да се избира пратеник на Републичкиот собор само од редот на кандидатите предложени на собирањето на избирачите или од група избирачи, а чиј предлог на кандидатура го потврдила општинската изборна комисија, а на секој собор на работните заедници на Собранието — само од редот на кандидатите предложени на собирањето на работните луѓе чии предлози на кандидатури ги потврдила надлежната изборна комисија.

Член 88

Гласањето се врши со гласачки ливчиња.

Гласачките ливчиња се одделни за избор на пратеници на Републичкиот собор и за избор на пратеници на соборите на работните заедници на Собранието.

Гласачкото ливче за избор на пратеници на соборите на работните заедници на Собранието е единствено за тие собори.

На гласачкото ливче за избор на пратеници на Републичкиот собор прво се означува изборната единица за која се избира пратеникот, а потоа се наведува фамилијарното, татковото и роденото име на секој кандидат од потврдените предлози на кандидатурите.

На гласачкото ливче за избор на пратеници на соборите на работните заедници на Собранието прво се означува изборната единица, а потоа се наведува фамилијарното, татковото и роденото име на секој кандидат од потврдените предлози на кандидатурите и тоа според овој ред: Стопански собор, Просветно-културен собор, Социјално-здравствен собор и Организационо-политички собор.

На гласачките ливчиња прво се наведуваат имињата на кандидатите од потврдените предлози на кандидатурите што се предложени од собирањето на избирачите односно од собирањето на работните луѓе, а потоа имињата на кандидатите од потврдените предлози на кандидатурите што се предложени од група избирачи и тоа по редот по кој предлозите на кандидатурите се потврдени.

Пред имињата на секој кандидат се става реден број.

Гласачките ливчиња мораат да бидат заверени со печатот на општинската изборна комисија.

Член 89

Во просторијата за гласање се поставуваат две кутии за гласање — една за Републичкиот собор и една за сите собори на работните заедници на Собранието.

Во просторијата за гласање мора да се истакнат огласи за потврдувањето на секој предлог на кандидатура за секој собор на Собранието.

Член 90

Претседателот на општинското собрание ќе му даде на секој одборник гласачко ливче одделно за избор на пратеник во Републичкиот собор и одделно за избор на пратеник во соборите на работните заедници на Собранието. Одборникот гласа на тој начин што го заокружува редниот број пред името на кандидатот за кого сака да гласа.

Одборникот може да гласа само за еден кандидат за секој собор на Собранието во една изборна единица.

Одборникот може да гласа само за кандидатите чии имиња се наведени во гласачкото ливче.

Член 91

Откако ќе сврши гласањето, во општинското собрание се пристапува кон утврдување резултатите на гласањето и тоа за секој собор одделно.

Резултатот на гласањето се устанува на тој начин што прво се утврдува, според списокот на одборниците на општинското собрание, вкупниот број на одборниците што гласале, а потоа колку гласови добил секој кандидат за одделен собор на Собранието, а колку имало неважни гласачки ливчиња.

Ако се појави разлика меѓу бројот на оние што гласале според списокот на одборниците на општинското собрание и бројот на предадените гласачки ливчиња, важи резултатот на гласањето според гласачките ливчиња.

Претседателот на општинското собрание на седницата го објавува резултатот на гласањето. Резултатот на гласањето се објавува и на огласната табла на општинското собрание.

Откако ќе се објави резултатот на гласањето претседателот на општинското собрание ја заклучува седницата.

Член 92

За работата на седницата на општинското собрание се води записник, кој содржи особено: ден и час на почетокот и место на одржувањето на седницата; означување на изборната единица; вкупен број на одборниците; број на присутните одборници; кои граѓани се предложени за кандидати; колку одборници гласале; колку гласови добил секој одделен кандидат и колку имало неважни гласачки ливчиња; текот на гласањето и други околности од значење за гласањето, како и евентуални приговори на одборниците во поглед правилноста на гласањето; час на свршувањето на гласањето.

Записникот го потпишува претседателот на општинското собрание и двата одборника (член 37).

Член 93

Претседателот на општинското собрание најтжно и доставува на општинската изборна комисија посебен омот со изборните акти кој содржи: записник од седницата на општинското собрание; список на одборниците на општинското собрание на основа кој се гласало и сите гласачки ливчиња.

2) Утврдување на резултатите на гласањето во изборната единица

Член 94

Резултатите на гласањето во изборната единица ги утврдува надлежната општинска изборна комисија на основа на изборните акти и тоа за секој собор на Собранието одделно.

Член 95

Општинската изборна комисија претходно утврдува колку одборници има секое општинско собрание и колку вкупно одборници гласале, колку гласови добил одделен кандидат во одделно општинско собрание, а колку во целата изборна единица, како и колку имало неважни гласачки ливчиња и на основа на тоа ги утврдува резултатите на гласањето.

Член 96

Во општинското собрание е избран кандидатот за пратеник во Републичкиот собор што добил мнозинство на гласови на сите одборници на општинското собрание.

Ако во општинското собрание ниту еден кандидат не добие мнозинство на гласови на сите одборници на општинското собрание, граѓаните избираат пратеник за Републичкиот собор меѓу оние двајца кандидати што во општинското собрание добиле најголем број гласови.

Ако изборната единица ја сочинуваат две или повеќе општини, во општинските собранија е избран кандидатот за пратеник на Републичкиот собор што добил мнозинство на гласови на сите членови во секое општинско собрание од подрачјето на изборната единица. Ако ниту еден од кандидатите не го добие потребното мнозинство, граѓаните избираат пратеник на Републичкиот собор меѓу оние кандидати што во кое било општинско собрание од подрачјето на изборната единица добиле најголем број на гласови.

Ако во општинското собрание односно општинските собранија два или повеќе кандидати со најголем број на гласови добиле еднаков број на гласови, граѓаните избираат пратеник на Републичкиот собор меѓу сите тие кандидати.

Член 97

За пратеник на Стопанскиот, Просветно-културниот, Социјално-здравствениот односно Организационо-политичкиот собор е избран кандидатот што добил мнозинство на гласови на сите одборници на општинското собрание.

Ако ниту еден од кандидатите не добие во општинското собрание мнозинство на гласови од претходниот став, изборот се повторува и на повтор-

ниот избор е избран кандидатот што добил најголем број на гласови.

Ако изборната единица ја сочинуваат две или повеќе општини за пратеник на Стопанскиот, Просветно-културниот, Социјално-здравствениот односно Организационо-политичкиот собор е избран кандидатот што добил мнозинство на гласови во секое општинско собрание.

Ако ниту еден кандидат не добие потребно мнозинство на гласови од претходниот став изборот се повторува. Ако и на повторниот избор ниту еден кандидат не добие потребно мнозинство во секое општинско собрание, изборот се повторува по втор пат и на повторниот избор е избран кандидатот што добил најголем број на гласови во собранието на една или повеќе општини од подрачјето на изборната единица на чија територија работи повеќе од половината од вкупниот број работни луѓе од соодветната област на трудот. Ако ниту на вториот повторен избор не се постигне потребно мнозинство целата изборна постапка се повторува.

Ако во случајот од став 2 и 4 од овој член, два или повеќе кандидати со најголем број на гласови, добиле еднаков број на гласови, изборот се повторува меѓу сите тие кандидати.

Член 98

За својата работа општинската изборна комисија води записник за секој собор на собранието одделно. Записникот особено содржи:

1) колку имало кандидати во изборната единица чии предлози на кандидатури ги потврдила општинската изборна комисија;

2) фамилијарно, татково и родено име и место на живеење на секој кандидат;

3) вкупен број на одборници на општинското собрание односно на општинските собранија што гласале;

4) вкупен број на гласови што ги добил секој кандидат на подрачјето на изборната единица, како и бројот на неважните гласачки ливчиња;

5) фамилијарно, татково и родено име и место на живеење на кандидатот што е избран за пратеник.

Записникот го потпишуваат сите членови на општинската изборна комисија. Секој член на комисијата има право да го издвои своето мислење и да става забелешки на записникот.

Член 99

По свршената работа, општинската изборна комисија ќе објави на огласната табла на општинското собрание односно на општинските собранија на подрачјето на изборната единица:

1) колку гласови добил секој кандидат и колку имало неважни гласачки ливчиња;

2) фамилијарно, татково и родено име на секој кандидат што е избран за пратеник и за кој собор на Собранието.

Член 100

Општинската изборна комисија им издава на избраните пратеници на Стопанскиот, Просветно-културниот, Социјално-здравствениот и Организационо-политичкиот собор уверение дека се избра-

ни за пратеници и е должна за резултатот на изборот во изборната единица за овие собори веднаш да ја извести Републичката изборна комисија и да и го достави изборниот материјал преку надлежната околиска изборна комисија.

Републичката изборна комисија на основа на изборните акти, ќе му поднесе на секој собор на работните заедници на Собранието извештај за резултатот на изборите за пратеници на тие собори по изборни единици и со извештајот ќе ги достави сите изборни акти.

Извештајот на Републичката изборна комисија ќе се објави во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Член 101

Општинската изборна комисија е должна за резултатите на изборот на кандидатите за пратеници на Републичкиот собор во општинското собрание односно општинските собранија веднаш да ја извести Републичката изборна комисија, и да ѝ го достави изборниот материјал преку надлежната околиска изборна комисија.

3) Објавување и огласување на кандидатите избрани во општинското собрание за пратеници на Републичкиот собор

Член 102

Републичката изборна комисија е должна најдоцна десет дена пред денот определен за избор на пратеници на Републичкиот собор од страна на избирачите да ги објави во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“ имињата на кандидатите избрани во општинското собрание односно општинските собранија како и изборните единици во кои тие кандидати се избрани.

Во случаите од член 77 и 80 од овој закон Републичката изборна комисија ќе ги објави на ист начин накнадно потврдените предлози на кандидатури најдоцна пет дена пред денот на изборите.

Член 103

Општинската изборна комисија е должна да ги огласи имињата на кандидатите за пратеници на Републичкиот собор избрани во општинското собрание односно во општинските собранија најдоцна седум дена пред денот на изборите. Во случаите од член 77 и 80 од овој закон изборната комисија ќе ги огласи најдоцна три дена пред денот на изборите.

Огласот содржи назив на изборната единица, како и фамилијарно, татково и родено име и место на живеење на кандидатот што е избран.

Глава VI

ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ НА РЕПУБЛИЧКИОТ СОБОР ОД ИЗБИРАЧИТЕ

1) Избирачки места и изборен материјал

Член 104

Гласањето на изборите за пратеници што во Републичкиот собор ги избираат граѓаните непосредно се врши на избирачките места што ги определува општинската изборна комисија по предлог од органот на општинското собрание надлежен за работите за општа управа. Изборната комисија ги

определува избирачките места најдоцна 15 дена пред денот на изборите.

Член 105

На секое избирачко место на подрачјето на општината му се определува реден број.

Најдоцна пет дена пред денот на изборите во сите избирачки места на подрачјето на изборната единица општинската изборна комисија ќе објави кои избирачки места се определени, со назначување кои избирачи на кое избирачко место ќе гласаат.

Член 106

Избирачките места се определуваат така што на едно избирачко место да гласаат приближно петстотини избирачи. Во болниците, санаториумите, породилиштата, инвалидските домови и слични установи во кои има повеќе од дваесет и пет избирачи се определува посебно избирачко место.

За избирачко место се определува посебна просторија.

Во просторијата каде што се врши гласањето ќе се уреди барем една, а по можност и повеќе простори така оградени што никој од останатиот дел на просторијата да не може да види како избирачот го пополнува гласачкото ливче.

Член 107

Најдоцна три дена пред денот на изборите кандидатот што е предложен од група на избирачи, може да ѝ пријави на општинската изборна комисија по еден претставник и негов заменик за секое избирачко место, како и свој претставник и негов заменик во општинската изборна комисија. За претставник на кандидатот и негов заменик може да биде предложено лице што има избирачко право.

Претседателот на општинската изборна комисија ќе му издаде најдоцна 48 часа пред денот на изборите на секој пријавен претставник и негов заменик посебно уверение кое ќе им служи како легитимација за учество во работата на избирачкиот одбор односно општинската изборна комисија.

Претставниците на кандидатот имаат право да учествуваат во работата на избирачкиот одбор односно општинската изборна комисија, но без право на одлучување.

Член 108

Општинската изборна комисија за подрачјето на изборната единица благовремено ќе подготви потребен број на гласачки кутии и отпечатени гласачки ливчиња, како и друг изборен материјал.

Член 109

Секое гласачко ливче содржи:

- 1) означување на изборната единица;
- 2) фамилијарно, татково и родено име на кандидатот за пратеник на Републичкиот собор.

Член 110

Ако во општинското собрание односно општинските собранија се избрани два или повеќе кандидати за пратеници на Републичкиот собор, на гласачкото ливче се испишуваат прво имињата на оние кандидати што се предложени од собирите на из-

бирачите и тоа по редот по кој предлозите на кандидатурите се поднесени на општинската изборна комисија, а потоа се испишуваат имињата на кандидатите што се предложени од група на избирачи, ако такви има и тоа по редот по кој предлозите на кандидатурите ѝ биле поднесени на општинската изборна комисија.

Пред името на секој кандидат се става реден број.

Општинската изборна комисија ќе го завери секое гласачко ливче со својот печат.

Член 111

Општинскиот орган надлежен за работите на општа управа е должен спроти денот на изборите да му го предаде на избирачкиот одбор потребниот материјал за гласање (гласачки кутии, гласачки ливчиња, извод од постојаниот избирачки список, оглас на изборната комисија), а избирачкиот одбор е должен истиот ден да утврди дали сите подготовки потребни за гласањето се правилно извршени и за тоа ќе состави записник.

2) Гласање

Член 112

На денот на изборите во 7 часот ќе се состане избирачкиот одбор во просторијата определена за гласање и за нејзината состојба и за состојбата на материјалот за гласање (член 111) ќе состави записник, што го потпишуваат сите членови на избирачкиот одбор и присутните претставници на кандидатите.

Претседателот на избирачкиот одбор веднаш потоа го објавува почетокот на гласањето.

Член 113

За сето време на гласањето мораат да бидат присутни сите членови на избирачкиот одбор односно нивните заменици. Ако некој претставник на кандидатот на група избирачи го напушти избирачкото место тоа ќе се внесе во записникот, но гласањето продолжува без него.

Член 114

Претседателот на избирачкиот одбор се грижи, со помош на останатите членови на одборот, за одржување на редот и мирот, за време на гласањето. Во случај на потреба претседателот ќе побара помош од припадниците на Народната милиција, кои кога ќе дојдат на избиралиштето се под негово раководство.

Никој не може да пристапи на избиралиштето под оружје или со опасно оружје, освен во случајот предвиден во претходниот став.

Како избиралиште се смета зградата и нејзиниот двор.

Член 115

Во просторијата во која се гласа не може во исто време да има повеќе од десет избирачи.

Претседателот на избирачкиот одбор е должен при предавањето на гласачкото ливче да му го објасни на избирачот начинот на гласањето.

Членовите на избирачкиот одбор се должни на избирачот, кога тоа тој ќе го побара, повторно да му го објаснат начинот на гласањето, а особено ќе внимаваат на избирачот никој да не му пречи во

пополнувањето на гласачкото ливче и во потполност да биде обезбедена тајноста на гласањето.

Член 116

Избирачот, откако ќе го прими гласачкото ливче, оди во оградениот простор определен за пополнување на гласачкото ливче.

Избирачот може да гласа само за кандидатите чии имиња се наведени во гласачкото ливче.

Избирачот може да гласа само за еден кандидат.

Откако ќе го пополни гласачкото ливче со заокружување на редниот број пред името на кандидатот за кого сака да гласа, избирачот го спушта свитканото ливче во гласачката кутија.

Член 117

Избирачот, кој поради некоја телесна мана или поради тоа што е неписмен, не може да гласа на начинот определен во член 116 од овој закон има право со себе да поведе пред избирачкиот одбор лице што наместо него ќе го пополни гласачкото ливче односно ќе го спушти ливчето во гласачката кутија. За ова избирачкиот одбор ќе донесе одлука и ќе ја забележи во записникот.

Член 118

Избирачот е должен откако ќе гласа да го напушти избиралиштето.

Член 119

Избирачкиот одбор не може да го спречи да гласа лицето што е запишано во изводот од постојаниот избирачки список, ниту лицето што по овој закон може да гласа на основа на потврда. Ако одделен член на избирачкиот одбор или претставник на кандидатот во поглед на одделен избирач има нешто да забележи, тоа ќе се внесе во записникот.

Ако некој избирач се јави да гласа, а на негово име некој веќе гласал, претседателот на избирачкиот одбор ќе нареди фамилијарното, татковото и роденото име, занимањето и местото на живеење на тоа лице да се внесе во записникот за гласањето, но нема да му дозволи да гласа.

Член 120

Избирачот, што на денот на изборите не се наоѓа во местото каде што е запишан во избирачкиот список, може да гласа во местото во кое се наоѓа на денот на изборите и тоа на основа на потврда од надлежниот орган дека е внесен во избирачкиот список. Тој избирач гласа за кандидатите чии предлози на кандидатури се потврдени за изборната единица на чие подрачје се наоѓа на денот на изборите.

Потврди од претходниот став можат да се издаваат од денот на распишувањето на изборите до три дена пред изборите. При издавањето на вакви потврди ќе се назначи во избирачкиот список дека на соодветното лице му е издадена потврда.

Во записникот за гласањето ќе се внесе фамилијарното, таковото и роденото име на секој избирач што гласал на основа на потврда, а не е внесен во избирачкиот список за тоа избирачко место.

Член 121

Гласањето трае непрекинато до 19 часот. Само во случај на нереди избирачкиот одбор може да го прекине гласањето додека редот не се воспостави. Времето за кое гласањето морало да биде прекинато и причините за прекинувањето на гласањето се внесуваат во записникот за гласањето.

Во 19 часот се затвора избиралиштето и потоа никој не смее да се пушти во него, но на избирачите што се затекле во избиралиштето ќе им се дозволи да гласаат. Ако гласањето поради неред било прекинато подолго од еден час, гласањето ќе се продолжи за времето колку што траел прекиниот подолг од еден час.

Член 122

За време на гласањето се води записник. Во записникот се внесуваат сите околности што се важни за гласањето. Членовите на избирачкиот одбор и претставниците на кандидатот можат да бараат внесување на определени околности во записникот.

Сите членови на избирачкиот одбор мораат да го потпишат записникот. Записникот го потпишуваат и претставниците на кандидатите, но ако тие не го потпишат, записникот е полноважен и без нивните потписи. Секој член на избирачкиот одбор односно претставник на кандидатот може да даде во записник издвоено мислење или да стави забелешки на записникот.

3) Утврдување на резултатите на гласањето на избирачките места**Член 123**

По свршеното гласање избирачкиот одбор најнапред ќе ги преброи неупотребените гласачки ливчиња и ќе ги стави во посебен омот, што ќе го затвори и запечати.

Потоа избирачкиот одбор го утврдува, според изводот од избирачкиот список и на основа потврдите, вкупниот број на избирачи што гласале. Потоа, избирачкиот одбор ја отвора гласачката кутија и ги пребројува гласовите. Пребројувањето на гласовите се врши на следниот начин: претседателот на избирачкиот одбор вади од гласачката кутија едно по едно гласачко ливче и од секое ливче го чита името на кандидатот за кој избирачот гласал и ги одделува оние ливчиња што се прогласени за неважни; еден од членовите на избирачкиот одбор бележи за секој кандидат посебно колку гласови добил, како и колку имало ливчиња прогласени за неважни; секое прочитано ливче претседателот го предава на другиот член на избирачкиот одбор.

Претседателот ќе го покаже секое гласачко ливче и на претставникот на кандидатот, ако тој тоа го бара.

Како неважно се смета гласачкото ливче на кое е заокружен редниот број пред имињата на повеќе од еден кандидат како и ливчето на кое се внесени и заокружени нови имиња, непополнетото ливче како и ливчето што е пополнето така што да не може со сигурност да се утврди за кој кандидат избирачот гласал.

Ако се јави разлика меѓу бројот на гласовите според изводот од избирачкиот список, односно меѓу збирот на тој број и бројот на избирачите што гласале на основа на потврда и бројот на гласовите според гласачките ливчиња, важи резултатот на гласањето според гласачките ливчиња.

Член 124

Откако избирачкиот одбор ќе го утврди резултатот на гласањето, во записникот за гласањето ќе внесе особено: колку избирачи имало според изводот од избирачкиот список на тоа избирачко место; колку избирачи гласале според изводот од избирачкиот список; колку на основа на потврда и колку вкупно; колку гласови добил секој одделен кандидат и колку имало неважни гласачки ливчиња. Во записникот ќе се внесат и издвоените мислења на членовите на избирачкиот одбор.

Записникот го потпишуваат сите членови на избирачкиот одбор и присутните претставници на кандидатите.

Секој член на избирачкиот одбор и претставник на кандидатот може да стави забелешки на записникот.

На претставниците на кандидатите ќе им се издаде по нивно барање потврда за резултатот на гласањето. Претседателот на избирачкиот одбор ќе го објави јавно резултатот на гласањето пред зградата во која се гласало.

Член 125

По свршеното пребројување на гласовите избирачкиот одбор ќе ги стави во одделен омот записникот со изводот од избирачкиот список, потврдите на основа на кои гласале избирачите што не се запишани во избирачкиот список за соодветното избирачко место, употребените гласачки ливчиња како и неупотребените гласачки ливчиња, поодделно.

Избирачкиот одбор потоа најитно и по најкус пат омотот со изборните акти го доставува на надлежната општинска комисија на начинот што ќе го определи Републичката изборна комисија.

Член 126

По свршеното утврдување на резултатите на гласањето, а најдоцна утредента, избирачкиот одбор е должен да го врати изборниот материјал на органот од кој го примил материјалот.

4) Утврдување на резултатите на гласањето во изборната единица**Член 127**

Резултатот на изборите за пратеници во секоја изборна единица го утврдува општинската изборна комисија на основа на изборните акти примени од избирачките одбори.

Член 128

Ако во изборот учествувал само еден кандидат, за избран за пратеник се смета ако за него гласало мнозинството од сите избирачи што се запишани во избирачките списоци на подрачјето на изборната единица.

Ако не е постигнато мнозинството од претходниот став се вршат повторни избори.

Ако на изборите учествувале два или повеќе кандидати за пратеник е избран кандидатот што добил најголем број на гласови.

Ако на изборите учествувале два или повеќе кандидати, и добиле еднаков број на гласови, се вршат повторни избори.

Член 129

Изборната комисија претходно утврдува колку избирачи вкупно биле запишани во избирачкиот список и колку вкупно гласале во изборната единица, колку гласови добил секој кандидат во целата изборна единица, како и тоа колку неважни гласачки ливчиња имало и на основа тоа утврдува кој кандидат во смисла на член 128 од овој закон е избран за пратеник.

Ако изборната комисија утврди дека кандидатот што сам учествува во изборот не го добил потребното мнозинство (член 128 ст. 1) или дека два или повеќе кандидати со најголем број гласови добиле еднаков број на гласови (член 128 ст. 4) ќе објави дека во таа изборна единица ниту еден кандидат не е избран за пратеник и за тоа ќе ја извести Републичката изборна комисија, преку околската изборна комисија

Ако изборната комисија утврди неправилности при спроведувањето на изборите на одделни избирачки места или на целата изборна единица што битно влијаеле или можеле да влијаат на резултатот на изборите, ќе го поништи гласањето на избирачките места на кои имало неправилности и ќе определи повторно гласање.

Член 130

За својата работа изборната комисија води записник во кој внесува особено:

1) колку кандидати имало во изборната единица како и фамилијарното, татковото и роденото име и местото на живеење на секој кандидат;

2) вкупно по избирачки места: бројот на сите дадени гласови, бројот на гласовите дадени за секој кандидат и бројот на неважните гласачки ливчиња;

3) фамилијарното, татковото и роденото име на кандидатот избран за пратеник.

Записникот го потпишуваат сите членови на изборната комисија. Секој член на изборната комисија има право да го издвои своето мислење и да стави забелешки на записникот. Овие права ги имаат и претставниците на кандидатите на група избирачи, но записникот важи и ако тие не го потпишат.

Член 131

По свршената работа општинската изборна комисија на огласната табла на општинското собрание ќе објави колку гласови добил секој кандидат за пратеник на секое избирачко место и во изборната единица, името на кандидатот избран за пратеник како и бројот на неважните гласачки ливчиња. Општинската изборна комисија ќе им достави на сите општински собранија на подрачјето на изборната единица извештај за тоа, за да го објават на вообичаен начин.

Општинската изборна комисија му издава на избраниот кандидат уверение дека е избран за

пратеник на Републичкиот собор.

Општинската изборна комисија најитно и по најкус пат го доставува до околската изборна комисија записникот со сите изборни акти, а околската изборна комисија овој материјал го доставува најитно и по најкус пат до Републичката изборна комисија.

Член 132

Републичката изборна комисија се состанува штом ќе ги добие изборните акти. Републичката изборна комисија, на основа на изборните акти, ќе му поднесе извештај на Републичкиот собор за резултатите на изборите за пратеници во Републичкиот собор по изборни единици, а заедно со извештајот ќе ги достави и сите изборни акти.

Извештајот на Републичката изборна комисија ќе се објави во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Глава VII

ПОВТОРНИ И ДОПОЛНИТЕЛНИ ИЗБОРИ

1) Повторни избори

Член 133

Повторни избори од граѓаните за пратеници на Републичкиот собор се вршат:

1) ако надлежната изборна комисија го поништи гласањето поради неправилности при спроведувањето на изборите;

2) ако во изборот учествувал само еден кандидат и тој не добил мнозинство на гласови од сите избирачи запишани во избирачкиот список во изборната единица;

3) ако два или повеќе кандидати со најголем број на гласови добиле еднаков број на гласови.

Повторни избори за пратеници на соборите на работните заедници се вршат ако и на третото повторно гласање ниту еден кандидат не добие потребно мнозинство (член 97 ст. 4).

Повторни избори за пратеници се вршат и во случај кога во постапката за верификација на мандатите во соодветниот собор на Собранието се поништи изборот на пратеникот поради неправилности при спроведувањето на изборите.

Член 134

Ако гласањето се поништи поради неправилности при спроведувањето на изборите на одделни избирачки места повторно гласање се врши само на избирачките места на кои се установени неправилностите.

Член 135

На повторните избори за пратеници што се вршат од причините наведени во член 133 став 1 точ. 1 и 2 од овој закон гласањето во општинското собрание се врши според постојните, како и според дополнително потврдените предлози на кандидатури.

Предлозите на кандидатурите за нови кандидати се поднесуваат најдоцна десет дена пред денот определен за спроведување на изборите.

Во случаите од член 133 став 1 точ. 3 од овој закон, повторен избор се врши само меѓу кандидатите што добиле еднаков број на гласови.

Член 136

Повторните избори за пратеници ги распишува надлежната општинска изборна комисија.

Ако повторните избори се вршат на основа на одлука на собор на Собранието, изборите ги распишува Републичката изборна комисија, која со одлуката за распишување го определува и денот во кој ќе се одржат изборите.

Повторните избори за пратеници на Републичкиот собор од граѓаните се вршат во втората наредна недела, сметајќи од денот на одржаните избори.

Член 137

Денот во кој ќе се одржат повторните избори за пратеници на Републичкиот собор од граѓаните ќе го објави надлежната изборна комисија најдоцна пет дена пред денот определен за тие избори. Комисијата ќе ги огласи постојните потврдени предлози на кандидатури како и новите, доколку има такви.

2) Дополнителни избори

Член 138

Дополнителни избори се вршат кога на пратеникот му престане мандатот.

Член 139

Дополнителни избори се распишуваат најдоцна петнаесет дена од денот на престанокот на мандатот на пратеникот.

Дополнителните избори се распишуваат само ако до редовниот истек на мандатот на пратеникот преостануваат повеќе од шест месеци.

Член 140

Дополнителните избори се одржуваат во рок од три месеци од денот кога соодветното пратеничко место останало упразнето.

Одлуката за дополнителните избори се објавува во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“ најдоцна шест недели пред денот определен за избори.

Член 141

Доколку со одредбите од оваа глава не е поинаку определено, на повторните и дополнителните избори сходно се применуваат одредбите на главите III, IV, V и VI од овој закон.

Глава VIII

ОТПОВИКУВАЊЕ НА ПРАТЕНИЦИТЕ

1) Предлагање на отповикувањето

а) Од собирите на избирачите односно од собирите на работните луѓе

Член 142

Постапката за отповикување на пратеник на Републичкиот собор се покренува по предлог од собирите на избирачите ако за покренувањето на постапката се изјасни мнозинство на избирачите на собирите што опфаќаат најмалку една третина од сите избирачи на изборната единица во која е избран пратеникот чие отповикување се предлага, или по предлог од најмалку една третина од вкуп-

ниот број на избирачи на изборната единица во која е избран пратеникот чие отповикување се предлага.

Член 143

Постапка за отповикување на пратеник на еден од соборите на работните заедници на Собранието се покренува по предлог од собирите на работните луѓе во работните организации односно во работните заедници (член 58—62) во соодветната област на трудот и други работни луѓе што имаат право да предлагаат кандидати за избор на пратеници на соодветниот собор на Собранието, и ако за покренување на постапката се изјасни мнозинството на работните луѓе на собирите на кои учествувале најмалку една третина од сите работни луѓе од подрачјето на изборната единица во која е избран пратеникот чие отповикување се предлага.

Член 144

Предлог за свикување на собирите на избирачите за покренување на постапка за отповикување на пратеник на Републичкиот собор, можат да поднесат најмалку педесет избирачи, а предлог за свикување на собир на работните луѓе за отповикување на пратеник во некој од соборите на работните заедници на Собранието — најмалку педесет работни луѓе што имаат право да предлагаат кандидати за избор на пратеници на соодветниот собор.

Предлог за свикување на собири на избирачите односно собирите на работните луѓе за покренување на постапка за отповикување на пратеник може да поднесе и мнозинството на одборници на општинското собрание на чие подрачје е избран пратеникот чие отповикување се предлага.

Предлогот за свикување на собирот за покренување на постапка за отповикување се поднесува писмено.

Член 145

Предлогот на избирачите за свикување на собири на избирачите за покренување на постапка за отповикување на пратеници на Републичкиот собор му се поднесува на претседателот на надлежното општинско собрание, а за тоа истовремено се известува и надлежната општинска изборна комисија.

Предлогот за свикување на собири на работните луѓе во работна организација односно во работна заедница за покренување на постапка за отповикување на пратеник на еден од соборите на работните заедници на Собранието се доставува на претседателот на работничкиот совет или нему соодветниот орган на управување на работната организација односно на функционерот на работна заедница во државен орган, општествено-политичка организација или здружение (свикувач на собирот), а за тоа истовремено се известува и надлежната општинска изборна комисија.

Член 146

Собирот на избирачите за покренување на постапка за отповикување на пратеник го свикува претседателот на општинското собрание, а собирот на работните луѓе — свикувачот на собирот на кој му е упатен предлогот за свикување на собирот.

Ако претседателот на општинското собрание односно свикувачот на собирот не свика собир на избирачите односно собир на работните луѓе најдоцна петнаесет дена од денот на поднесувањето на предлогот, собирот во натамошен рок од пет дена ќе го свика општинската изборна комисија.

Член 147

По извршениот избор на претседателство, претседавачот ја објавува целта на свикнувањето на собирот и начинот на неговата работа, го чита текстот на предлогот за свикнување на собирот и го повикува претставникот на предлагачот да го образложи предлогот за покренување на постапка за отповикување на пратеникот.

Собирот го претресува предлогот и по завршениот претрес пристапува кон гласање за или против предлогот за покренување на постапка за отповикување.

Гласањето се врши јавно со кревање рака. Во случај на потреба се врши пребројување на гласовите.

Предлогот за покренување на постапка за отповикување е усвоен на собирот ако за него гласа мнозинството на присутните избирачи односно работни луѓе.

Член 148

Ако собирот на избирачите односно собирот на работните луѓе не го усвои предлогот за покренување на постапка за отповикување, предлог за свикнување на нов собир за покренување на постапка за отповикување на пратеникот од истите причини не може да се поднесе повторно пред истекот на една година од денот на одржувањето на собирот на кој е одлучено таквиот предлог да не се усвои.

Член 149

За работата на собирот се води записник што го потпишуваат претседавачот, записничарот и заверувачите на записникот.

Записникот содржи особено: место на одржување на собирот, означување на општината, денот и часот на почнувањето и свршувањето на собирот; означување на подрачјето на собирот на избирачите, односно собирот на работните луѓе за кои собирот е одржан; кој го свикал и отворил собирот; фамилијарно и родено име на членовите на претседателството на собирот, записничарот и заверувачите на записникот; вкупниот број на избирачите односно работни луѓе што имаат право да учествуваат на собирот; број на присутните лица и дневниот ред на собирот; фамилијарно, татково и родено име и место на живеење на пратеникот чие отповикување се предлага со означување на соборот на Собранието чиј е член; резултатот на гласањето за предлогот за покренување на постапка за отповикување и причините за покренување на таа постапка, ако предлогот е усвоен; на кој начин е утврден резултатот на гласањето; други okolности од значење за работата на собирот.

Член 150

Ако собирот го усвои предлогот за покренување на постапка за отповикување на пратеник, се составува предлог за отповикување.

Предлогот за отповикување го составува претседателството на собирот, но собирот може да определи тоа да го сторат други тројца граѓани присутни на собирот. Предлогот го потпишуваат членовите на претседателството односно другите тројца граѓани што ги определил собирот. Нивните потписи мора да бидат заверени од органот надлежен за заверување.

б) Од група избирачи

Член 151

Предлогот за отповикување на пратеник на Републичкиот собор што го поднесува група на избирачи мора да биде потпишан од најмалку една третина од вкупниот број на избирачи што се запишани во избирачкиот список на подрачјето на изборната единица.

Потписите на предлагачите мора да бидат заверени од органот надлежен за заверување.

Кон предлогот за отповикување на пратеник на Републичкиот собор мора да се приложи потврда од општинскиот орган на управата надлежен за работите на општа управа за тоа дека потписниците на предлогот се запишани во избирачкиот список, како и потврда на општинската изборна комисија за вкупниот број на избирачи запишани во избирачкиот список на подрачјето на општината.

Потврдите од претходниот став можат да се дадат на самиот предлог.

2) Содржина на предлогот за отповикување

Член 152

Предлогот за отповикување мора да содржи:

1) фамилијарно, татково и родено име и место на живеење на пратеникот чие отповикување се предлага; означување на соборот на Собранието чиј е член и на изборната единица во која е избран;

2) причини поради кои се предлага отповикување.

Покрај потписот на секој потписник на предлогот за отповикување мора да се означи и неговото фамилијарно, татково и родено име, занимање и место на живеење.

Кон предлогот на собирот на избирачите односно собирот на работните луѓе мора да биде приложен и записникот за работата на собирот на кој е усвоен предлогот за отповикување.

Член 153

Предлогот за отповикување се поднесува писмено.

Предлогот за отповикување на пратеник на Републичкиот собор, како и предлогот за отповикување на пратеник избран во еден од соборите на работните заедници на Собранието се поднесува до Републичката изборна комисија преку надлежната општинска изборна комисија.

Општинската изборна комисија е должна без одлагање да го достави до Републичката изборна комисија поднесениот предлог за отповикување на пратеникот.

3) Испитување на предлогот и распишување на гласање за отповикување

Член 154

Републичката изборна комисија испитува дали поднесените предлог за отповикување е составен согласно одредбите на овој закон, не влегувајќи во испитување на оправданоста на причините изнесени во предлогот.

Ако предлогот содржи само формални недостатоци, Републичката изборна комисија предлогот ќе им го врати на подносителите за да ги отстранат недостатоците, определувајќи рок во кој тоа мора да биде извршено.

Републичката изборна комисија со решение ќе го одбие предлогот што не ги исполнува условите од одредбите од овој закон, или ако подносителите во определениот рок не ги отстраниле формалните недостатоци. Комисијата ги известува за тоа подносителите на предлогот со доставување на решение. За подносителите на предлогот се сметаат потписниците на предлогот.

Член 155

Ако Републичката изборна комисија утврди дека предлогот за отповикување на пратеник ги исполнува условите според одредбите на овој закон, ќе го потврди предлогот и ќе распише гласање за отповикување и тоа во рок од триесет дена од денот на потврдувањето на предлогот за отповикување.

Решението за распишување на гласање за отповикување содржи: фамилијарно, татково и родено име на пратеникот за чие отповикување се гласа, означување на соборот на Собранието чиј член е пратеникот чие отповикување се предлага, означување на изборната единица во која ќе се врши гласањето и денот определен за гласање.

За отповикување на пратеник на Републичкиот собор се гласа само во недела.

Член 156

Републичката изборна комисија е должна за распишување на гласањето за отповикување да го известат соборот на Собранието чиј е член пратеникот чие отповикување се предлага, самиот пратеник и надлежната општинска изборна комисија.

Решението на Републичката изборна комисија за распишување на гласање за отповикување на пратеник се објавува во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“, најдоцна петнаесет дена пред денот определен за гласање.

4) Гласање за отповикување

а) За пратеник на Републичкиот собор

Член 157

Гласањето за отповикување на пратеник на Републичкиот собор ќе се врши на избирачките места на подрачјето на изборната единица во која пратеникот е избран.

Општинската изборна комисија е должна најдоцна седум дена пред денот определен за гласање за отповикување да ги определи избирачките места на кои ќе се гласа и за секое избирачко место да именува избирачки одбор што ќе раководи со гласањето за отповикување.

Член 158

Општинската изборна комисија е должна да издаде оглас за определување на гласање за отповикување.

Овој оглас мора да содржи: фамилијарно, татково и родено име на пратеникот за чие отповикување се гласа, означување на соборот на Собранието чиј е член пратеникот за чие отповикување се гласа, како и означување на изборната единица во која се врши гласањето за отповикување и денот на гласањето.

Општинската изборна комисија ќе обезбеди огласот за определување на гласањето за отповикување на пратеникот да биде објавен најдоцна седум дена пред денот определен за гласање за отповикување во сите места на подрачјето на изборната единица во која се врши гласањето за отповикување.

Член 159

Најдоцна три дена пред денот определен за гласање за отповикување на пратеникот за чие отповикување се гласа подносителите на предлогот за отповикување можат да ѝ пријават на општинската изборна комисија по еден свој претставник и еден негов заменик за секое избирачко место. За претставник на пратеникот односно на подносителот на предлогот за отповикување и за негов заменик можат да бидат предложени само лица што имаат избирачко право. Претседателот на општинската изборна комисија најдоцна 48 часа по приемот на пријавата за секој претставник и заменик ќе издаде уверение на основа кое тие ќе можат да учествуваат во работата на избирачкиот одбор, но без право на одлучување.

Пратеникот за чие отповикување се гласа и подносителите на предлогот за отповикување можат да пријават свој претставник и негов заменик и во општинската изборна комисија.

Член 160

На секое избирачко место ќе се постави гласачка кутија за гласање за отповикувањето на која ќе се истакне оглас за определување на гласањето за отповикување.

Член 161

Претседателот на избирачкиот одбор на секој избирач му предава гласачко ливче.

Гласачкото ливче го содржи фамилијарното, татково и родено име и местото на живеење на пратеникот за чие отповикување се гласа, а под името на пратеникот се отпечатени еден под друг зборовите „за отповикување“ и „против отповикување“.

Ако избирачот гласа за отповикувањето на пратеникот, ги заокружува зборовите „за отповикување“, а ако гласа против неговото отповикување ги заокружува зборовите „против отповикување“.

Гласачките ливчиња на кои не се заокружени зборовите „за отповикување“, ни зборовите „против отповикување“ како и гласачките ливчиња пополнети така што да не може со сигурност да се утврди дали избирачот гласал за или против отповикувањето се сметаат за неважни.

Член 162

По свршеното гласање се врши пребројување на гласачките ливчиња и се утврдува бројот на ливчињата на кои е гласано за отповикувањето, бројот на ливчињата на кои е гласано против отповикување како и бројот на неважните ливчиња.

По свршеното пребројување во записникот за работата на избирачкиот одбор ќе се внесе колку избирачи имало на тоа избирачко место според изводот од избирачкиот список, колку избирачи гласале според изводот од избирачкиот список, бројот на гласачките ливчиња на кои е гласано за отповикувањето, бројот на ливчињата на кои е гласано против отповикувањето и бројот на неважните ливчиња.

По свршената работа, избирачкиот одбор пред зградата во која е вршено гласањето, ќе го објави резултатот од гласањето на тоа избирачко место.

Избирачкиот одбор најитно и по најкус пат ќе ги достави записникот за гласањето со гласачките ливчиња и сите останати изборни материјали на надлежната општинска изборна комисија, на начинот што ќе го определи Републичката изборна комисија.

Член 163

На основа на материјалот примен од избирачките одбори, општинската изборна комисија ќе утврди колку избирачи вкупно гласале во изборната единица, колку вкупно гласале за отповикувањето, а колку против отповикувањето, бројот на неважните ливчиња, како и вкупниот број на избирачите запишани во избирачкиот список на целата изборна единица и на основа тоа ќе установи дали пратеникот е отповикан. Овие податоци, комисијата ќе ги внесе во записникот за својата работа.

За резултатите од гласањето комисијата писмено ќе ја извести Републичката изборна комисија и пратеникот за чие отповикување се гласало.

Член 164

Откако општинската изборна комисија ќе го утврди резултатот од гласањето за отповикување, ќе го објави на огласната табла на општинското собрание на подрачјето на изборната единица и без одлагање ќе му достави на Републичкиот собор, преку Републичката изборна комисија, извештај за својата работа со сите акти што се однесуваат на постапката за гласањето за отповикување.

б) За пратеник на собор на работните заедници

Член 165

Гласањето за отповикување на пратеник на собор на работните заедници на Собранието се врши на седница на општинското собрание.

Ако изборната единица опфаќа две или повеќе општини, гласањето се врши во секое општинско собрание одделно.

Право да гласат за отповикување имаат сите одборници на општинското собрание.

Член 166

Одборниците на општинското собрание гласаат за отповикувањето на тој начин што ги заокру-

жуваат зборовите „за отповикување“ или зборовите „против отповикување“.

За гласањето се составува записник.

Член 167

На основа материјалот примен од општинските собранија, надлежната општинска изборна комисија го утврдува резултатот од гласањето за отповикување и на основа тоа утврдува дали пратеникот е отповикан според одредбите на овој закон (член 24).

По утврдувањето на резултатот од гласањето за отповикување општинската изборна комисија, без одлагање, преку Републичката изборна комисија, ќе му достави на надлежниот собор на Собранието извештај за својата работа со сите акти што се однесуваат на постапката за гласање за отповикување.

Член 168

Ако со одредбите на член 157—167 од овој закон не е поинаку определено за постапката за гласање за отповикување на пратеник на Републичкиот собор и за утврдување на резултатот на гласањето, сходно се применуваат одредбите од главите III, IV, V и VI од овој закон, а за постапката за гласањето за отповикување на пратеници на соборите на работните заедници и за утврдувањето на резултатот на гласањето за отповикување на тие пратеници сходно се применуваат и одредбите на член 157—164 од овој закон.

Глава IX**ЗАШТИТА НА ИЗБОРНИТЕ ПРАВА****1) Приговори и жалби****Член 169**

Заради неправилности во работата на собирачите на избирачите на кои е извршено кандидирање за избор на пратеници на Републичкиот собор или на кој е претресуван предлогот за покренување на постапка за отповикување на пратеник избран во тој собор, како и заради неправилности во работата на избирачкиот одбор при изборите односно отповикувањето на пратеник на тој собор, секој кандидат односно пратеник чие отповикување се предлага, како и секој избирач, имаат право да поднесат приговор до надлежната општинска изборна комисија.

Заради неправилности во работата на собирачите на работните луѓе во работните организации и во работните заедници во кои е извршено кандидирање за избор на пратеник за соборите на работните заедници на Собранието или на кои е претресуван предлогот за покренување на постапка за отповикување на пратеник во еден од тие собори, имаат право да поднесат приговор до надлежната општинска изборна комисија пратеникот чие отповикување се предлага како и секој работен човек што има право да учествува на соборот на работните луѓе.

Ако општинската изборна комисија, по повод на приговорите поднесени пред истекот на рокот за поднесување на предлозите на кандидатурите на потврдување, утврди неправилности во работата

на собирот што битно влијаеле или можеле да влијаат на утврдувањето на кандидатурата на собирите, ќе ја поништи работата на собирот на кој имало неправилности и ќе определи во одреден рок да се свика нов собир.

Ако група од најмалку десет луѓе во работна организација или во работна заедница смета дека кандидатот за пратеник на собор на работните заедници на Собранието не ги исполнува условите да биде избран во соодветниот собор, можат да поднесат приговор до надлежната општинска изборна комисија, која по приговорот одлучува при решавањето за потврдувањето на кандидатурата.

Член 170

Против решението на општинската изборна комисија за одбивање на предлогот на кандидатурата, како и против решението на таа комисија со кое се утврдува дека не се исполнети условите за потврдување на кандидатурата, подносителите на соодветниот предлог на кандидатура можат да изјават жалба до Врховниот суд на Македонија во рок од 48 часа од приемот на решението. Врховниот суд на Македонија ќе донесе решение по жалбата во рок од 48 часа по приемот на жалбата.

Против решението на изборната комисија со кое е потврдена кандидатура за пратеник на собор на работните заедници на Собранието група работни луѓе што поднеле приговор во смисла на член 169 став 4 од овој закон може да изјави жалба до Врховниот суд на Македонија ако смета дека кандидатот не ги исполнува условите да биде избран во соодветниот собор.

Член 171

Против решението на општинската изборна комисија, доколку не е поинаку определено во член 170 од овој закон, секој кандидат и секој избирач може да изјави жалба до надлежниот собор на Собранието. Жалба против решението на општинската изборна комисија донесено во врска со изборот на пратеник може да изјави и секој член на општинското собрание во кое е извршен изборот. Тие можат да му укажат на надлежниот собор на Собранието и на неправилностите во работата на избирачкиот одбор или во работата на собирите на избирачите односно собирите на работните луѓе во поглед предлагањето на кандидати.

Пратеник за чие отповикување се гласало и секој избирач односно секој одборник на општинското собрание што одлучувало за отповикувањето на пратеникот можат против решението на општинската изборна комисија донесено во врска со спроведувањето на одлуката за отповикување на пратеник да изјават жалба до надлежниот собор на Собранието.

Жалбата изјавена до денот на изборите односно до денот на гласањето за отповикување се поднесува преку Републичката изборна комисија, а жалбата изјавена по тој ден направо до надлежниот собор на Собранието.

Жалбата до соборот на Собранието се поднесува најдоцна до денот на состанокот на верификациониот одбор а жалбата што се однесува на дополнителните избори или на гласањето за от-

повикување на пратеник — во рок од 15 дена од денот на изборите односно гласањето за отповикувањето.

Член 172

Против решението на Републичката изборна комисија за одбивање на предлогот за отповикување на пратеник, подносителите можат да изјават жалба до Врховниот суд на Македонија. Жалбата се поднесува во рок од три дена од денот на приемот на решението.

2) Казнени одредби

Член 173

Со парична казна или казна затвор до една година ќе се казни за кривично дело:

1) кој со подмитување влијае на избирач на изборите или при отповикувањето на пратеници да гласа за или против определен кандидат, односно за или против отповикувањето на пратеник или воопшто да не гласа, или да потпише предлог на кандидатура или предлог за отповикување, или да го одрече потписот што го дал на нив;

2) избирач кој гласал и одново гласа или се обиде да гласа на изборите за ист собор на Собранието или при гласањето за отповикување за пратеник во иста изборна единица;

3) избирач кој на изборите или при гласањето за отповикување гласа или се обиде да гласа наместо друг под негово име;

4) кој спротивно на одредбите на член 114 став 2 од овој закон дојде на избиралиште под оружје или со некое опасно орудие, како и кој без повик од претседателот на избирачкиот одбор нареди да се доведе оружана сила на избиралиштето или ја доведе без негова наредба;

5) кој уништи, прикрие, оштети или однесе некоја исправа за изборите или за гласањето за отповикување, или некој предмет што служи за избор или гласање за отповикување;

6) службено лице што ќе повика избирач на одговорност поради гласањето или од него бара да каже за кого гласал или зошто не гласал, односно дали гласал за или против отповикувањето.

Член 174

Со парична казна до 50.000 динари или со казна затвор до три месеци ќе се казни за кривично дело:

1) кој при гласањето непристојно се однесува;

2) кој, откако гласал односно откако се утврди дека не е запишан во избирачкиот список, на опомена од претседателот од избирачкиот одбор не го напушти избиралиштето;

3) кој им пречи во работата на избирачкиот одбор или на изборната комисија;

4) членот на избирачкиот одбор или на изборната комисија, како и секое друго лице кое на било кој друг начин ја повреди тајноста на гласањето.

Член 175

За кривично дело фалсификат, повреда на слободата на определувањето на избирачот, спречување на службеното лице во вршењето на службената должност, навреда или клевета на член на претседателство на собир на избирачите или член

на избирачки одбор или изборна комисија при вршењето на нивната службена должност, како и за било кое друго кривично дело предвидено во Кривичниот законик сторено во врска со изборот или отповикувањето на пратеници, сторителот ќе се казни според одредбите на Кривичниот законик.

Член 176

Сите дејства што се казнуваат според овој закон или според Кривичниот законик сторени на избиралиштето, избирачкиот одбор ќе ги внесе во својот записник со означување на името, занимањето и местото на живеење на сторителот.

Откако општинската изборна комисија ќе ја свърши својата работа, ќе состави извод и од примените записници за сите казниви дејства, ако имало такви, и овие изводи ќе му ги достави на јавниот обвинител за покренување на кривична постапка.

Глава X

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 177

Материјални средства за спроведување на првите избори според овој закон ќе обезбеди Извршниот совет.

Член 178

Сите дејства и акти на државните органи, како и сите поднесоци и останати списи во врска со спроведувањето на избори за пратеници, се ослободени од плаќање такси.

Член 179

Во работните заедници во државните органи, општествено-политичките организации и здруженијата во кои не постојат органи на управување на тие заедници, за пратеници на Организационо-политичкиот собор на првите избори што ќе се одржат според одредбите на овој закон можат да бидат избирани членови на извршните одбори на синдикалните организации во тие органи, општествено-политички организации односно здруженија.

Член 180

На првите избори што ќе се одржат според одредбите на овој закон, право да учествуваат на собирањето на работните луѓе на кои се предлагаат кандидати за пратеници за Стопанскиот собор имаат, покрај земјоделците — членови на задруги и земјоделците — членови на други работни организации и членовите на нивните домаќинства кои се занимаваат со земјоделство.

Член 181

Прописи за извршување на овој закон донесува, по потреба, Извршниот совет.

Член 182

Со влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за правата и должностите, изборот и отповикувањето на народните пратеници на Народното собрание („Службен весник на НРМ“ бр. 35/57).

Член 183

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

90.

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ НА ОПШТИНСКИТЕ И ОКОЛИСКИТЕ СОБРАНИЈА

На основа член 71 точка 11 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија, се прогласува Законот за избор на одборници на општинските и околиците собранија, што Народното собрание на Народна Република Македонија го усвои на седницата на Републичкиот собор, одржана на 12 април 1963 година и на седницата на Соборот на производителите, одржана на 12 април 1963 година.

У бр. 11

12 април 1963 година

Скопје

Претседател Претседател
на Народното собрание, на Извршниот совет,
Љупчо Арсов, с. р. Александар Грличков, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ НА ОПШТИНСКИТЕ И ОКОЛИСКИТЕ СОБРАНИЈА

Глава I

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Изборот и отповикувањето на одборниците на општинското и околиците собрание се вршат според одредбите на овој закон.

Член 2

Одборниците на општинскиот собор на општинското собрание ги избираат граѓаните што се запишани во избирачкиот список на подрачјето на општината на основа општо, еднакво и непосредно избирачко право.

За одборник на општинскиот собор на општинското собрание може да биде избран секој граѓанин што има избирачко право.

Член 3

Одборниците на соборот на работните заедници на општинското собрание ги избираат работните луѓе што на подрачјето на општината работат во работните организации, државните органи, општествено-политичките организации и здруженијата, земјоделците — членови на земјоделска задруга, земјоделците — членови на други работни организации, членовите на нивните домаќинства што според статутот на задругата односно на работната организација се сметаат за нејзини членови, занаетчиите — членови на комора, земјоделските и занаетчиите работници што работат во работна организација.

За одборник на соборот на работните заедници на општинското собрание може да биде избран секој работен човек што има право да избира одборници на овој собор, како и член на орган на управување во работна организација односно работна заедница во државен орган, општествено-политичка организација и здружение, член на управување

на здружение на работни организации, како и функционер на синдикатите или на општествено-политичка организација во општината.

Член 4

Одборниците на околинското собрание ги избираат општинските собранија од подрачјето на околинјата од редот на своите членови, сразмерно со бројот на жителите на општината.

Член 5

Бројот на одборниците на општинското односно околинското собрание се утврдува со статутот на општината односно околинјата со оглед бројот на жителите во следните граници:

- 1) општина што има до 20.000 жители — до 30 одборници на секој собор на општинското собрание;
- 2) општина што има над 20.000 жители — до 50 одборници на секој собор на општинското собрание;
- 3) околинја што има до 150.000 жители — до 50 одборници на секој собор на околинското собрание;
- 4) околинја што има над 150.000 жители — до 70 одборници на секој собор на околинското собрание.

Член 6

Избори за одборници на општинското собрание распишува општинското собрание.

Избори за одборници на околинското собрание распишува околинското собрание.

Изборите за нови одборници мора да се одржат најдоцна еден месец пред истекот на изборниот период на одборниците на кои им престанува мандатот.

Од денот на распишувањето на изборите до денот на изборите на одборниците не може да помине повеќе од два месеци ниту помалку од еден месец.

Член 7

Ако на одборниците на општинското и околинското собрание им е продолжен мандатот, Собранието на Социјалистичка Република Македонија е должно да распише избори најдоцна во рок од седум дена по престанокот на причините заради кои мандатот бил продолжен.

Член 8

Изборите за одборници на општинското собрание се вршат во ист ден на целата територија на Социјалистичка Република Македонија.

Изборите за одборници на општинскиот собор и на соборот на работните заедници не можат да се одржуваат во ист ден.

Времето помеѓу изборите за одборници на општинскиот собор и за одборници на соборот на работните заедници на општинско собрание не може да биде подолго од осум дена.

Изборите за одборници на општинскиот собор се вршат во недела. Изборите за одборници на соборот на работните заедници можат да се вршат и во друг ден.

Денот на изборите се определува со актот за распишувањето на изборите.

Член 9

Актот за распишувањето на изборите за одборници на општинското собрание се објавува во

„Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Актот за распишување на дополнителни избори за избор на одборници на општинското собрание се објавува со оглас што се истакнува на сите места на подрачјето на изборната единица.

Член 10

Именуван функционер и службеник на орган што му одговара на општинското собрание и судија на општински суд не може истовремено да биде одборник на општинско собрание.

Именуван функционер и службеник што му одговара на околинското собрание и судија на окружниот суд не може истовремено да биде одборник на околинското собрание.

На функционерот, службеникот и судијата од претходните ставови што е избран за одборник му престанува функцијата односно службата со денот на верификацијата на мандатот.

Член 11

Изборот на одборници на општинското собрание се врши по изборни единици.

Изборните единици се утврдуваат со одлука на општинското собрание на основа на податоците од спштиот попис на жителите.

Изборните единици се образуваат така што по правило на еднаков број жители односно работни луѓе да се избира еден одборник на општинскиот собор односно на соборот на работните заедници.

Член 12

Во изборната единица се избира, по правило, еден одборник.

Едно лице може да биде кандидат само во една изборна единица.

Член 13

Никој не може истовремено да биде кандидат за одборник на обата собора на општинското собрание.

Никој не може да биде кандидат за одборник на соборот на општинското собрание чиј член бил во изминатиот мандатен период. По исклучок, одборник на општинско собрание што бил избран за одборник на околинско собрание може да биде кандидат за одборник на истиот собор на општинското собрание уште во наредниот мандатен период, но во тој период не може да биде избран за одборник на околинското собрание.

Член 14

Одборниците на општинското односно околинското собрание се избираат за време од четири години.

Секои две години се врши избор на половината одборници на секој собор на општинското и околинското собрание.

Член 15

Изборите за одборници на општинските собранија се одржуваат во месец април.

Почетокот на траењето на мандатот се смета од денот на верификацијата на мандатот. Мандатот на поранешните одборници им престанува на 15 април во годината во која се вршат изборите, кога

се верифицираат мандатите на новоизбраните одборници.

Секој собор на општинското и околското собрание врши верификација на мандатите на своите членови.

Член 16

Кандидати за одборници на општинскиот собор предлагаат граѓаните на собирите на избирачите, како и со овој закон определен број на избирачи.

Кандидати за одборници на соборот на работните заедници на општинското собрание предлагаат собирите на работните луѓе во работните организации и други работни заедници во рамките на својата група, а под условите од овој закон и други работни луѓе

Кандидати за одборници на околското собрание има право да предлага секој одборник на општинското собрание што учествува во изборот на одборници на околското собрание чии предлог ќе го подржат уште четири други одборници.

Член 17

Заради што пошироко учество на граѓаните и што попотполно остварување на начелото на јавноста во постапката на кандидирањето, организациите на Социјалистичкиот сојуз на работниот народ можат со учество на претставници на општествено-политичките и другите организации, јавно да ги претресуваат прашањата во врска со предлагањето на кандидати за одборници.

Член 18

За одборник на општинското собрание е избран кандидатот за кого гласало мнозинството од сите избирачи од изборната единица.

Ако во изборната единица е кандидиран двоен или поголем број одборници од бројот на одборниците што се избираат во таа изборна единица, за одборници се избрани кандидатите што добиле најголем број гласови.

За одборник на околското собрание е избран кандидатот што добил мнозинство од гласовите на сите одборници од општинското собрание.

Член 19

На одборник на општинското собрание му престанува мандатот пред истекот на времето за кое е избран:

- 1) со губиток на избирачкото право;
- 2) со правосилна судска пресуда на казна затвор во траење подолго од шест месеци или на друга потешка казна;
- 3) со отповикување;
- 4) со уважување на оставка од страна на соборот чиј е член;
- 5) ако настапи случај на неспоивост на одборничката функција со друга функција или служба; и
- 6) со смрт на одборникот.

Член 20

На одборник на околското собрание му престанува мандатот пред истекот на времето за кое е избран:

- 1) со престанување на мандатот на одборник на општинско собрание;

2) со отповикување од страна на општинското собрание што го избрало во околското собрание;

3) со уважување на оставка — од страна на соборот чиј е член;

4) ако настапи случај на неспоивост на одборничката функција со друга функција или служба;

5) со смрт на одборникот.

Член 21

Избирачите можат да го отповикаат одборникот на општинското собрание што го избрале.

Одборникот на околското собрание може да го отповика општинското собрание што го избрало.

Член 22

Одборникот на општинското собрание е отповикан ако за отповикувањето гласало мнозинството на избирачите од подрачјето на изборната единица во која е избран.

Одборникот на околското собрание е отповикан, ако за отповикувањето гласало мнозинството од сите одборници на општинското собрание.

На отповиканиот одборник на општинското собрание што бил избран за одборник на околското собрание му престанува мандатот во околското собрание.

На отповикан одборник на околското собрание не му престанува мандатот во општинското собрание.

Член 23

На одборник на општинското односно околското собрание што е отповикан му престанува одборничката функција од денот кога соодветното собрание ќе утврди дека мандатот му престана со отповикување.

Член 24

Гласањето на изборите и гласањето за отповикување е тајно и се врши со гласачки ливчиња. Избирачите гласаат лично.

Секој избирач има право само на еден глас и на исти избори може да гласа само еднаш за еден собор.

Член 25

Граѓанинот што е запишан во избирачкиот список не може да биде лишен од право на глас, ниту да биде спречен да гласа.

Член 26

Загарантирана е слободата на определувањето на избирачите и тајноста на гласањето.

Ниту еден државен орган или службено лице не може да го повикува избирачот на одговорност за гласањето, ниту од него да бара да каже за кого гласал или зошто не гласал односно дали гласал за или против отповикувањето.

Член 27

Со спроведувањето на изборите за одборници и со гласањето за отповикување раководат изборни комисији и избирачките одбори.

Органите од претходниот став се независни во својата работа и работат според закон и други прописи донесени на основа на закон.

Изборните комисији се образуваат за време од четири години.

Член 28

Ако изборите за општинско собрание се вршат кога и изборите за Собранието на Социјалистичка Република Македонија односно за Сојузната скупштина, кандидирањето за општинско собрание може да се врши на исти собири на избирачите односно собири на работните луѓе на кои се врши кандидирање на републички и сојузни пратеници, но сите изборни дејства за избор на одборници на општинското собрание се вршат одделно.

Според одредбите од претходниот став ќе се постапи и во случај кога во општинското собрание се вршат во ист ден избори за околинско собрание и за Собранието на Социјалистичка Република Македонија односно за Сојузната скупштина.

Член 29

Средства за спроведување на изборите и за работата на општинските изборни комисии обезбедуваат општините.

Глава II**ОРГАНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ****Член 30**

Изборни комисии се: Републичка изборна комисија, околински изборни комисии и општински изборни комисии.

Со решението за именување на членовите на изборна комисија се определува и нејзиното седиште.

Член 31

Републичката изборна комисија ја сочинуваат претседател, секретар и пет членови.

На претседателот, секретарот и членовите на изборната комисија им се определуваат заменици.

Членовите на Републичката изборна комисија ги именува Републичкиот собор на Собранието на Социјалистичка Република Македонија.

Претседателот на Републичката изборна комисија и неговиот заменик се именуваат од редот на судиите на Врховниот суд на Македонија.

Составот и измените во составот на Републичката изборна комисија се објавуваат во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Член 32

Околинската и општинската изборна комисија ги сочинуваат претседател, секретар и еден член.

На претседателот, секретарот и членот на изборната комисија им се определуваат заменици.

Член 33

Околинските изборни комисии ги именуваат околинските собранија, а општинските изборни комисии ги именуваат општинските собранија.

Претседателите на околинските изборни комисии и нивните заменици се именуваат од редот на судиите. Претседателите на општинските изборни комисии и нивните заменици се именуваат од редот на судиите, а во недостиг на судии можат да се именуваат и од редот на други лица што имаат правна спрема односно лица што постојано работат на правни работи.

Составот и измените во составот на околинските и општинските изборни комисии се објавуваат во службеното гласило на околинското односно општинското собрание.

Член 34

Републичката изборна комисија:

1) се грижи за законитото спроведување на изборите;

2) ја усогласува работата и им дава упатства и на изборните комисии по сите прашања во врска со спроведувањето на изборите;

3) дава објаснувања за примена на одредбите на овој закон што се однесуваат на изборната постапка;

4) врши други задачи според одредбите на овој закон.

Републичката изборна комисија пропишува обрасци за извршувањето на овој закон.

Член 35

Околинската изборна комисија:

1) се грижи за законитото спроведување на изборите;

2) ја усогласува работата и им дава упатства на општинските изборни комисии по сите прашања за спроведувањето на изборите;

3) раководи со спроведувањето на изборите за одборници на околинското собрание и ги објавува резултатите на изборите за одборници на околинското собрание;

4) врши и други задачи според одредбите на овој закон.

Член 36

Општинската изборна комисија:

1) се грижи за законитото спроведување на изборите;

2) врши технички подготовки за изборите;

3) ги определува избирачките места и поставува избирачки одбори;

4) ги потврдува и објавува кандидатурите;

5) се грижи за правилна работа на избирачките одбори и врши надзор над нивната работа;

6) ги утврдува и прогласува резултатите од изборите за општинските собранија;

7) им издава уверенија за изборот на избраните одборници во општинското собрание;

8) врши и други задачи според одредбите на овој закон.

Член 37

Избирачки одбори се образуваат за секое место во кое се врши гласање (избирачко место).

Избирачките одбори раководат на избирачките места со гласањето за избор на одборници на општинското собрание.

Избирачкиот одбор обезбедува правилност и тајност на гласањето.

Избирачкиот одбор се состои од претседател и два члена. На претседателот и членовите на избирачкиот одбор им се определуваат заменици.

За членови на избирачкиот одбор и нивни заменици можат да бидат именувани лица што живеат на подрачјето на општината во која се наоѓа избирачкото место. Членовите на избирачкиот од-

бор на избирачките места на кои се гласа за избор на одборници на соборот на работните заедници се именуваат од редот на работните луѓе во работните организации за кои е образувано избирачкото место.

Општинската изборна комисија на претседателот и на членовите на избирачкиот одбор, како и на нивните заменици им врачува решение за поставување во избирачкиот одбор.

Член 38

Членови на изборните комисији и на избирачките одбори како и нивни заменици можат да бидат граѓани што имаат избирачко право.

Членовите на изборните комисији и на избирачкиот одбор и нивните заменици не можат да бидат кандидати за одборници на општинското собрание, а ако се согласат да се кандидираат им престанува должноста на член односно заменик во тие органи.

За член на изборна комисија или избирачки одбор, како и за нивни заменик не може да биде поставен одборник за чие отповикување се гласа.

Член 39

Општинските и околските изборни комисији и избирачките одбори можат полноважно да одлучуваат само во полн состав, а одлуките ги донесуваат со мнозинство на гласови на своите членови.

Член 40

Општинското собрание и другите органи се должни да им укажуваат помош на изборните органи во вршењето на нивната должност.

Глава III

ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ НА ОПШТИНСКИ СОБОР

1) Изборни единици

Член 41

Изборни единици за избор на одборници на општинскиот собор се образуваат така што по правило секое населено место (село, населба) да сочинува одделна изборна единица.

Поголемите населени места можат по потреба да се делат на две или повеќе изборни единици, а помалите села и населени места можат да се соединуваат во една изборна единица.

Одделни делови на населени места не можат да се припојуваат кон изборни единици на други населени места ниту делови на разни населени места можат да се соединуваат во една изборна единица.

Во една изборна единица се избира по правило еден одборник на општинскиот собор, а по исклучок и повеќе, но најмногу пет.

Член 42

Изборните единици и бројот на одборниците што во нив се избираат се определуваат со одлука на општинското собрание.

Бројот на одборниците што се избираат во одделна изборна единица се определува според бројот на жителите на подрачјето на изборната единица

така што секој одборник да се избира на приближно еднаков број жители.

Одлуката за определување на изборните единици и бројот на одборниците што во нив се избира се објавува најдоцна три дена по распишување на изборите. Ова објавување се врши со оглас што се истакнува на огласната табла на општинското собрание или на друг вообичаен начин на подрачјето на општината.

Секоја изборна единица има свој реден број.

Член 43

Изборните единици се определуваат на основа на податоците од општиот попис на жителите.

2) Предлагање на кандидати

а) Од собирите на избирачите

Член 44

Собири на избирачите за предлагање на кандидати се одржуваат за подрачја што ќе ги определат општинското собрание со одлука.

Општинската изборна комисија најдоцна три дена по распишувањето на изборите со оглас ги објавува подрачјата за кои ќе се одржат собири на избирачите за предлагање на кандидати. Огласот се објавува на огласната табла на општинското собрание и во секоја изборна единица.

Член 45

Собирот на избирачите го свикнува претседателот на општинското собрание и тоа најдоцна три дена по објавувањето на подрачјата на собирите на избирачите.

Ако претседателот на општинското собрание не го свика собирот на избирачите во определениот рок, во натамошен рок од пет дена собирот ќе го свика општинската изборна комисија.

Свикнувањето на собирот на избирачите се објавува на вообичаен начин најдоцна три дена пред неговото одржување со означување на дневниот ред на собирот.

Времето и местото на одржувањето на собирот се определува така што да се овозможи присуство на што поголем број избирачи.

Член 46

Собирот на избирачите свикан за предлагање на кандидати може да се одржи ако присуствува најмалку една десетина од вкупниот број на избирачите од подрачјето за која собирот се одржува, но тој број не може да биде помал од 50. Ако вкупниот број на избирачите од подрачјето за кое се одржува собирот е помал од 100, собирот може да се одржи ако присуствува најмалку една третина од вкупниот број на избирачите.

Ако на собирот не присуствува бројот на избирачите определен со претходниот став, тој може да се одржи по истекот на еден час од времето определено за почетокот на собирот со присутниот број на избирачи или одржувањето на собирот може да се одложи односно да се свика нов собир на избирачите.

Член 47

Право на одлучување на собирот на избирачите имаат само лицата што имаат избирачко право и живеат на подрачјето за кое собирот на избирачите е свикан, а се запишани во избирачкиот список.

Член 48

Претседателот на општинското собрание или одборникот на општинското собрание што тој ќе го определи го отвора собирот на избирачите и раководи со неговата работа до изборот на претседателство на собирот.

Ако собирот на избирачите го свикала општинската изборна комисија, собирот го отвора и со неговата работа до изборот на претседателството раководи лицето што ќе го определи општинската изборна комисија.

Со работата на собирот на избирачите раководи претседателство што го избираат избирачите на собирот од својата средина. Претседателството се состои од претседавач и два члена.

Собирот на избирачите избира од својата средина и два заверувачи на записникот.

За работата на собирот на избирачите се води записник, што го потпишуваат претседавачот, записничарот и заверувачите на записникот.

Секретарот на општинското собрание е должен да му обезбеди на собирот на избирачите записничар, но собирот може да избере за записничар и друго лице.

Член 49

По изборот на претседателството на собирот на избирачите, претседавачот ја објаснува целта за свикнување на собирот и начинот на неговата работа и ги чита одредбите на членовите 47 и 49—52 од овој закон.

Потоа претседавачот на собирот предлага дневен ред:

- 1) предлагање на кандидати; и
- 2) утврдување на кандидатите.

Член 50

По утврдувањето на дневниот ред се пристапува кон предлагање на кандидати.

Секој избирач има право да предложи по еден кандидат за одборник на општинското собрание. Ако предлогот го подржат најмалку четири избирачи, предложениот кандидат влегува во листата за која собирот гласа.

Предлозите се поднесуваат усно.

Член 51

По свршеното предлагање на кандидатите се пристапува кон гласање.

Избирачите гласаат одделно за секој предложен кандидат и тоа по редот по кој кандидатите се предложени.

Гласањето се врши јавно со кревање рака.

Во случај на потреба се врши пребројување на гласовите. Секои пет избирачи имаат право да бараат да се изврши пребројување на гласовите.

Член 52

За кандидат на собирот на избирачите се смета секој од предложените кандидати за кого гласало мнозинството од присутните избирачи.

Ако ниту еден од предложените кандидати не го добил мнозинството на гласовите од претходниот став, се врши повторно предлагање и утврдување на кандидати.

По свршеното гласање претседавачот ги соопштува резултатите на гласањето и прогласува кои кандидати се прифатени од собирот на избирачите.

Член 53

Во изборната единица во која за кандидирање се одржуваат повеќе собири на избирачите, како кандидати утврдени на собирите на избирачите се сметаат сите кандидати што ги предложила најмалку една третина од сите собири на избирачите во таа изборна единица или што ги прифатиле собирите на избирачите на чие подрачје живее најмалку една третина од сите избирачи што се запишани во избирачкиот список на подрачјето на изборната единица.

Член 54

Записникот на собирот на избирачите содржи особено: ден и час на почетокот и место на одржување на собирот на избирачите; подрачје и изборна единица за кои се одржува собирот на избирачите; кој го свикал и отворил собирот на избирачите; фамилијарно, татково и родено име на членовите на претседателството на собирот, записничарот и заверувачите на записникот; вкупниот број на избирачи запишани во избирачкиот список за подрачјето за кое се одржува собирот; бројот на присутните избирачи; прифатениот дневен ред; кои кандидати биле предложени; кои кандидати се прифатени и со колкав број на гласови; на кој начин е утврден резултатот на гласањето; други околности од значење за работата на собирот на избирачите и час на свршувањето на собирот.

Член 55

На основа на заклучокот на собирот на избирачите се составува предлог на кандидатура кој содржи:

1) означување на општинското собрание и собирот за кој се врши изборот, како и означување на изборната единица за која се поднесува предлогот на кандидатурата и денот на изборите;

2) означување дека предлогот е утврден на собирот на избирачите и наведување податоци за тоа во кое место и за кое подрачје е одржан собирот и кога;

3) фамилијарно, татково и родено име и место на живеење за секој кандидат утврден на собирот на избирачите.

Предлогот го потпишува претседавачот на собирот на избирачите. Покрај потписот мора да се значи и неговото фамилијарно, татково и родено име, занимање и место на живеење. Неговиот потпис мора да биде заверен од страна на органот надлежен за заверување.

Кон предлогот на кандидатурата на собирот на избирачите мора да се приложи:

1) писмена изјава од секој кандидат дека се согласува да биде кандидиран, заверена од органот надлежен за заверување;

2) потврда од надлежниот општински орган за секој кандидат дека е запишан во избирачкиот список, што може да се даде и на самиот предлог на кандидатурата;

3) записник за работата на собирот на избирачите.

Кон предлогот на кандидатурата на собирот на избирачите не мораат да се приложат прилозите под 1 и 2 од претходниот став ако се веќе приложени кон предлогот на кандидатурата на некој друг собир на избирачите на истата изборна единица.

б) Од група избирачи

Член 56

Кандидат за одборник на општинскиот собор може да предложи и група од најмалку педесет избирачи од подрачјето на изборната единица што се запишани во избирачкиот список.

Член 57

Предлогот на кандидатурата што го поднесува група избирачи содржи:

1) назив на општинското собрание и соборот за кој се врши изборот;

2) означување на изборната единица за која се поднесува предлогот на кандидатурата;

3) денот на изборите за кои предлогот на кандидатурата се поднесува;

4) фамилијарно, татково и родено име и место на живеење на кандидатот.

Предлогот на кандидатурата во смисла на овој член треба да содржи најмалку онолку кандидати колку што се избираат одборници на општинскиот собор во изборната единица.

Предлогот го потпишуваат сите предлагачи. Покрај потписот на предлагачите мора да се означат и нивното фамилијарно, татково и родено име, занимање и место на живеење. Потписите на предлагачите мораат да бидат заверени од органот надлежен за заверување.

Член 58

Кон предлогот на кандидатурата мора да се приложи:

1) писмена изјава на секој кандидат дека е согласен да биде кандидиран, заверена од органот надлежен за заверување;

2) потврда од надлежниот општински орган за секој кандидат и за секој потписник на предлогот дека се заведени во избирачкиот список, а за потписниците на предлогот уште и дека живеат на подрачјето на изборната единица за која кандидатурата се поднесува. Оваа потврда може да се даде и на предлогот на кандидатурата.

Член 59

Едно лице може да биде предлагач само на една кандидатура што ја поднесува група избирачи. Ако исто лице потпише како предлагач два или повеќе предлози на кандидатури, се смета за предлагач само на онаа кандидатура што прва е поднесена на потврдување.

3) Потврдување на кандидатурите

Член 60

Предлозите на кандидатурите ѝ се поднесуваат на општинската изборна комисија најдоцна петнаесет дена пред денот определен за одржување на изборите.

Потписниците на предлогот на кандидатурата на собирот на избирачите, како и првите три потписници на предлогот на кандидатурата од група избирачи се сметаат за подносителите на предлогот на кандидатурата.

Член 61

Општинската изборна комисија веднаш по приемот на предлогот на кандидатурата утврдува дали предлогот е поднесен во определениот рок и составен според одредбите на овој закон, како и дали е поднесена заверена писмена изјава на кандидатот за согласност да биде кандидиран.

Ако најде само формални недостатоци комисијата најдоцна 24 часа по приемот на предлогот ќе ги повика подносителите да ги отстранат недостатоците во рок од три дена.

Ако комисијата установи дека предлогот на кандидатурата е поднесен по истекот на рокот за поднесување на предлогот на кандидатурата на потврдување, односно дека предлогот не содржи најмалку онолку кандидати колку одборници се избираат во изборната единица за која кандидатурата се поднесува или дека подносителите на предлогот на кандидатурата не постапиле според одредбите од претходниот став, ќе го одбие предлогот на кандидатурата и за тоа најдоцна 24 часа по приемот на предлогот односно по истекот на рокот за отстранување на недостатоците, ќе ги известат подносителите со доставување на решение.

Член 62

Ако предлогот на кандидатурата бил вратен на подносителите заради отстранување на формални недостатоци и подносителите во определениот рок постанат според забелешките на општинската изборна комисија, ќе се смета дека предлогот е поднесен во времето кога прв пат ѝ бил поднесен на комисијата.

Член 63

Ако во предлозите на кандидатурите нема формални недостатоци односно ако утврдените недостатоци се отстранети во определениот рок, комисијата ќе утврди дали за предложените кандидати е исполнет условот од член 52 односно од овој закон. Ако установи дека тој услов е исполнет комисијата ќе ги потврди поднесените кандидатури.

Член 64

Ако општинската изборна комисија утврди дека во поглед на одделни или за сите кандидати не е исполнет условот од член 52 од овој закон, тоа ќе го утврди со образложено решение и решението ќе им го достави на подносителите на предлогот на кандидатурата.

Ако општинската изборна комисија утврди дека одделен кандидат што ги исполнува условите од член 52 од овој закон не може според законот да биде избран за одборник, со решение ќе го одбие

предлогот на кандидатурата и за тоа со доставување на решението ќе ги извести подносителите.

Член 65

Ако исто лице е предложено за кандидат во повеќе од една изборна единица или за кандидат за одборник на општинскиот собор и на соборот на работните заедници, општинската изборна комисија ќе го одбие предлогот на кандидатурата што е поднесен подоцна и за тоа ќе ги извести подносителите на предлогот на кандидатурата со доставување на решение.

Член 66

Ако до истекот на рокот за поднесување на предлозите на кандидатурите не е поднесена на потврда ниту една кандидатура или ако сите поднесени предлози на кандидатури се одбиени, собирарите на избирачите можат дополнително, а најдоцна десет дена пред денот на изборите, да предлагаат нови кандидати.

Најмалку дваесет избирачи од подрачјето за кое се предлага свикување на собирот имаат право да бараат свикување на собир на избирачите.

Ако собирот не биде свикан во рок од 24 часа од предавањето на писмениот предлог за свикување на собирот, собирот можат да го свикаат предлагачите сами, за што ја известуваат веднаш општинската изборна комисија. Во овој случај собирот го отвора и со неговата работа, до изборот на претседателството на собирот, раководи лице што ќе го определи општинската изборна комисија.

Во поглед на свикувањето и работата на овие собири сходно се применуваат одредбите на член 44—59 од овој закон.

Член 67

Ако во поглед на кандидатурата нема недостатоци или ако тие бидат отстранети, општинската изборна комисија најдоцна во рок од 48 часа ќе ја потврди кандидатурата и во решението за потврдување ќе го означи времето кога предлогот е примен и кој е по ред. За потврдата на предлогот на кандидатурата комисијата ги известува подносителите со решение, што го објавува на огласната табла во своите службени простории. Оваа објава го заменува доставувањето на решението.

Член 68

Решението за потврдување или одбивање на кандидатурата, општинската изборна комисија ќе го донесе најдоцна 48 часа по истекот на рокот за поднесување на предлогот на кандидатурата на потврдување односно 48 часа по истекот на рокот што им е определен на подносителите на кандидатурата за отстранување на недостатоците.

Во решението за потврдување на предлогот на кандидатурата ќе се означи денот и часот кога е примен предлогот за соодветниот кандидат и која по ред е таа кандидатура.

Член 69

Редот на кандидатурите што ги предложиле собирарите на избирачите се определува според времето кога е примен последниот предлог на кандидатурата за определен кандидат. Ако последниот предлог на одделен собир на избирачите потребен за

потврдување на кандидатурата опфаќа два или повеќе кандидата што се опфатени и во претходните предлози, редот на нивните кандидатури се определува според редот по кој имињата на тие кандидати се наведени во последниот предлог.

Член 70

Во случај на смрт на кандидат чија кандидатура е потврдена, избирачите можат на собирарите на избирачите од подрачјето на изборната единица наместо умрениот кандидат да ѝ предложат на општинската изборна комисија на потврдување нов кандидат. Кандидатурата на новиот кандидат го задржува редот што го имала кандидатурата на умрениот кандидат.

И во случај на смрт на кандидатот од група избирачи чија кандидатура е потврдена, предлагачите на потврдена кандидатура можат исто така наместо умрениот кандидат да ѝ предложат на општинската изборна комисија на потврдување нов кандидат. Овој предлог мора да биде потпишан од определен број избирачи (член 56) од кои најмалку половината мора да бидат избирачи што го потпишале предлогот на кандидатурата на умрениот кандидат. Кандидатурата на новиот кандидат го задржува редот што го имала кандидатурата на умрениот кандидат.

На начинот предвиден во претходните ставови ќе се постапи и во случај кога кандидатот од потврдена кандидатура не ги исполнува условите за кандидат за одборник.

Предлогот на кандидатурата во смисла на претходните ставови ѝ се поднесува на изборната комисија најдоцна десет дена пред денот на изборите.

Член 71

Две третини од собирарите на избирачите односно две третини од предлагачите на група избирачи што ја предложиле потврдена кандидатура можат да ја повлечат и на општинската изборна комисија да ѝ предложат на потврдување кандидатура за други кандидати најдоцна десет дена пред денот на изборите.

Во поглед свикувањето и работата на собирарите на избирачите како и во поглед кандидатурата на група избирачи во случајот од претходниот став, се применуваат одредбите од овој закон што се однесуваат на предлагање на кандидатура од собири на избирачите односно на предлагање кандидатури од група избирачи.

Член 72

Секој кандидат може да се откаже од потврдена кандидатура.

Откажувањето од кандидатурата се поднесува писмено до надлежната општинска изборна комисија.

Во случај на откажување на кандидатот од кандидатурата, собирарите на избирачите односно групата избирачи што ја предложила неговата кандидатура можат, најдоцна десет дена пред денот на изборите, да ѝ поднесат на општинската изборна комисија на потврдување предлог на кандидатура за друг кандидат.

Член 73

Ако предлогот на кандидатурата биде поништен или повлечен или кандидатот се откаже од кандидатурата или умре, а новиот предлог на кандидатурата не биде поднесен десет дена пред денот на изборите, изборите ќе се извршат во определен ден на основа на останатите потврдени кандидатури.

Ако во случаите од претходниот став нема ниту еден предлог на потврдена кандидатура, изборите ќе се спроведат најдоцна триесет дена од денот определен за одржување на изборите.

Предлогот на новата кандидатура, во случаите од претходниот став, се поднесува најдоцна десет дена пред дополнително определениот ден за избори.

Член 74

Во случаите од член 70—73 од овој закон во поглед утврдувањето на нови кандидати односно во поглед на новите предлози на кандидатури се применуваат одредбите од член 44 до 59 од овој закон.

Општинската изборна комисија со овие предлози на кандидатури ќе постапи најитно во смисла на одредбите од овој закон.

4) Огласување на кандидатурите

Член 75

Веднаш по свршувањето на постапката за потврдување на предлозите на кандидатурите, а најдоцна десет дена пред денот на изборите, општинската изборна комисија ќе ги огласи сите потврдени кандидатури.

Огласот за потврдата на кандидатурата содржи:

- 1) назив на општинското собрание и соборот за кој изборот ќе се врши и денот на изборите;
- 2) фамилијарно, татково и родено име и место на живеење на сите кандидати и тоа прво од потврдените кандидатури на собираите на избирачи, а потоа од потврдените кандидатури од група избирачи по оној ред по кој кандидатурите за соодветната изборна единица се потврдени а кандидатите од истата кандидатура по оној ред по кој во неа се наведени; назив на изборната комисија што го извршила потврдувањето на кандидатурата и имињата на нивните членови.

Општинската изборна комисија ќе обезбеди, во соработка со надлежниот општински орган, огласите на кандидатурите да бидат изложени на подрачјето на изборната единица за која кандидатурите се поднесуваат, и тоа најдоцна пет дена пред изборите. На секое избирачко место ќе му се достави најмалку по еден примерок од огласот на потврдените кандидатури најдоцна пет дена пред денот на изборите.

5) Избирачки места и изборен материјал

Член 76

Гласањето се врши на избирачки места што ги определува општинската изборна комисија по предлог на органот на општинското собрание надлежен за работите од општа управа. Комисијата ги определува избирачките места најдоцна петнаесет дена пред денот на изборите.

Член 77

На секое избирачко место на подрачјето на општината му се определува реден број.

Најдоцна пет дена пред денот на изборите општинската изборна комисија ќе објави во сите изборни единици кои избирачки места се определени со назначување кои избирачи на кое избирачко место ќе гласаат.

Член 78

Избирачките места се определуваат така што на едно избирачко место да гласаат приближно 500 избирачи.

Во болниците, санаториумите, родилните домови, инвалидските домови и сличните установи во кои има повеќе од 25 избирачи се определува посебно избирачко место.

За избирачко место се определува посебна просторија.

Во просторијата каде што се врши гласањето, ќе се уреди барем еден, а по можност и повеќе простори, така оградени што никој од останатиот дел на просторијата да не може да види како избирачот го пополнува гласачкото ливче.

Член 79

Најдоцна три дена пред денот на изборите кандидатот што е предложен од група на избирачи може да ѝ пријави на општинската изборна комисија по еден претставник и негов заменик за секое избирачко место како и свој претставник и негов заменик во општинската изборна комисија.

За претставник на кандидатот и негов заменик може да биде предложено лице што има избирачко право.

Претседателот на општинската изборна комисија најдоцна во рок од 48 часа пред денот на изборите, на секој пријавен претставник и негов заменик ќе му издаде посебно уверение, што ќе му служи како легитимација за учество во работата на избирачкиот одбор односно општинската изборна комисија.

Претставниците на кандидатот имаат право да учествуваат во работата на избирачкиот одбор односно општинската изборна комисија, но без право на одлучување.

Член 80

Изборен материјал обезбедува општинската изборна комисија.

Општинската изборна комисија ќе подготви благовремено за секоја изборна единица потребен број гласачки кутии, отпечатени гласачки ливчиња и ќе обезбеди друг изборен материјал.

Член 81

Секое гласачко ливче содржи:

- 1) назив на општинското собрание и соборот за кој се врши избор и денот на изборот;
- 2) означување на изборната единица и колку одборници за соборот во неа се избираат;
- 3) фамилијарно, татково и родено име на сите кандидати од потврдените кандидатури за изборната единица.

Кандидатите во гласачкото ливче се наведуваат по оној ред како што се наведени во огласот на

општинската изборна комисија за потврдување на кандидатурите одделно по кандидатури.

Пред името на секој кандидат се става рсден број.

Општинската изборна комисија ќе го овери секое гласачко ливче со свој печат.

Член 82

Општинскиот орган надлежен за работите на општа управа е должен спроти денот на изборите да му го предаде на избирачкиот одбор потребниот материјал за гласање (гласачки кутии, гласачки ливчиња, извод од постојаниот избирачки список, оглас на изборната комисија), а избирачкиот одбор е должен истиот ден да утврди дали сите подготовки потребни за гласањето се правилно извршени и за тоа ќе состави записник.

6) Гласање

Член 83

На денот на изборите во 7 часот ќе се состане избирачкиот одбор во просторијата определена за гласање и за најдената состојба во неа и за состојбата на материјалот за гласање ќе состави записник што го потпишуваат сите членови на избирачкиот одбор и присутните претставници на кандидатите.

Претседателот на избирачкиот одбор веднаш потоа ќе го објави почетокот на гласањето.

Член 84

За сето време на гласањето мораат да бидат присутни сите членови на избирачкиот одбор односно нивните заменици. Ако некој претставник на кандидат го напушти избиралиштето тоа ќе се забележи во записникот, но гласањето ќе продолжи без него.

Член 85

Претседателот на избирачкиот одбор се грижи со помошта на останатите членови на одборот за одржување на редот и мирот за време на гласањето. Во случај на потреба претседателот ќе побара помош од припадниците на Народната милиција, кои откако ќе дојдат на избиралиштето се под негово раководство.

Никој не може да стапи на избиралиштето под оружје или со опасно оружје, освен во случаите предвидени во претходниот став.

Како избиралиште се смета зградата и нејзиниот двор.

Член 86

Во просторијата во која се гласа не може во исто време да има повеќе од десет избирачи.

Претседателот на избирачкиот одбор е должен, при предавањето на гласачкото ливче да му го објасни на избирачот начинот на гласањето.

Членовите на избирачкиот одбор се должни на избирачот, ако тој побара, повторно да му го објаснат начинот на гласањето а особено ќе внимаваат на избирачот никој да не му пречи при пополнувањето на гласачките ливчиња и во потполност да биде обезбедена тајноста на гласањето.

Член 87

Избирачот, откако ќе го прими гласачкото ливче, оди во оградениот простор определен за пополнување на гласачкото ливче.

Гласачкото ливче се пополнува на тој начин што избирачот ги заокружува редните броеви пред имињата на оние кандидати за кои сака да гласа.

Избирачот може да гласа за онолку кандидати колку одборници на општинското собрание во соодветната изборна единица се избираат и тоа само за оние кандидати чии имиња се напишани во гласачкото ливче.

Допишувањето на нови кандидати нема важност.

Откако ќе го исполни гласачкото ливче избирачот го спушта свитканото гласачко ливче во кутијата за гласање.

Член 88

Избирач, кој поради некоја телесна мана или поради тоа што е неписмен не може да гласа на начинот определен во претходниот член, има право со себе да доведе пред избирачкиот одбор лице кое наместо него ќе го исполни гласачкото ливче односно ќе го спушти ливчето во гласачката кутија. За ова избирачкиот одбор ќе донесе одлука и ќе ја внесе во записникот.

Член 89

Откако ќе сврши со гласањето, избирачот е должен да го напушти избиралиштето.

Член 90

Избирачкиот одбор не може да го спречи да гласа лицето запишано во изводот од постојаниот избирачки список ниту лицето што според овој закон може да гласа на основа на потврда. Ако некој член на избирачкиот одбор или претставник на кандидатура има нешто да забележи за одделни избирачи, тоа ќе се внесе во записникот.

Ако некој избирач се јави да гласа, а на негово име веќе некој гласал, претседателот на избирачкиот одбор ќе нареди да се внесе во записникот за гласање неговото фамилијарно, татково и родено име, занимањето и местото на живеење но не ќе му дозволи да гласа.

Член 91

Гласањето трае непрекинато до 19 часот. Само во случај на неред избирачкиот одбор може да го прекине гласањето додека не се воспостави ред. Времето за кое гласањето морало да биде прекинато и причините за прекинувањето на гласањето се внесуваат во записникот за гласање.

Во 19 часот свршува гласањето, се затвора избиралиштето и потоа никој не се пушта внатре, но ќе им се дозволи да гласаат на избирачите што се нашле во избиралиштето. Ако гласањето поради неред било прекинато подолго од еден час, гласањето ќе се продолжи за времето колку траел прекиниот подолг од еден час.

Член 92

За време на гласањето се води записник, во кој се внесуваат сите околности што се важни за гласањето. Членовите на избирачкиот одбор и прет-

ставниците на кандидатите можат да бараат во записникот да се внесат определени околности.

Сите членови на избирачкиот одбор го потпишуваат записникот. Записникот го потпишуваат и присутните претставници на кандидатите, но доколку тие не го потпишат, записникот е полноважен и без нивните потписи.

Секој член на избирачкиот одбор односно претставник на кандидатот може да даде во записник свое одвоено мислење или да стави забелешки на записникот.

7) Утврдување на резултатите од гласањето на избирачкото место

Член 93

По свршеното гласање избирачкиот одбор прво ќе ги изброи неупотребените гласачки ливчиња и ќе ги стави во посебен омот, што ќе го затвори и запечати.

По ова избирачкиот одбор ќе го утврди, според изводот од избирачкиот список и на основа на потврдите, вкупниот број на избирачи што гласале.

Потоа избирачкиот одбор ја отвора гласачката кутија и ги пребројува гласовите и тоа на следниот начин: претседателот на избирачкиот одбор вади од гласачката кутија едно по едно гласачко ливче и од секое гласачко ливче ги чита имињата на кандидатите за кои гласале избирачите и ги одделува неважните гласачки ливчиња; еден член на избирачкиот одбор бележи за секој кандидат посебно колку гласови добил како и колку ливчиња се прогласени за неважни; секое прочитано ливче претседателот го предава на другиот член на избирачкиот одбор.

Претседателот секое гласачко ливче ќе му го покаже на увид на претставникот на кандидатурата ако тој тоа го побара.

Како неважни се сметаат гласачките ливчиња на кои е заокружен редниот број пред имињата на повеќе кандидати отколку што се избираат одборници, оние на кои се внесени и заокружени нови имиња, непотполнетите ливчиња, како и оние кои се пополнети така што да не може со сигурност да се утврди за кои кандидати избирачот гласал.

Ако на гласачкото ливче се заокружени редните броеви на помал број кандидати отколку што се избираат одборници во соодветната изборна единица, се смета дека избирачот гласал само за оние кандидати пред чии имиња се заокружени редните броеви.

Ако се појави разлика помеѓу бројот на гласовите според изводот од избирачкиот список односно помеѓу збирот од тој број и бројот на избирачите што гласале на основа на потврда и бројот на гласовите според гласачките ливчиња важи резултатот на гласањето според гласачките ливчиња.

Член 94

Откако избирачкиот одбор ќе го утврди резултатот на гласањето во записникот за гласање ќе внесе особено: колку избирачи има на тоа избирачко место според изводот од избирачкиот список; колку избирачи гласале според изводот од избирачкиот список; колку на основа на потврда, колку

вкупно, колку гласови добил секој кандидат поодделно и колку гласачки ливчиња се прогласени за неважни. Во записникот ќе се внесат и издвоените мислења на членовите на избирачкиот одбор.

Записникот го потпишуваат сите членови на избирачкиот одбор и присутните претставници на кандидатите.

Секој член на избирачкиот одбор и претставник на кандидатот може да стави забелешка на записникот.

На претставниците на кандидатите ќе им се издаде, по нивно барање, потврда за резултатите од гласањето.

Претседателот на избирачкиот одбор ќе го објави јавно резултатот на гласањето пред зградата во која се гласало.

Член 95

По свршеното пребројување на гласовите избирачкиот одбор ќе ги стави во одделен омот записникот со изводот од избирачкиот список, потврдите на основа на кои гласале избирачите што не се запишани во избирачкиот список за соодветните избирачки места, употребените гласачки ливчиња, како и неупотребените гласачки ливчиња поодделно.

Избирачкиот одбор потоа најитно и по најкус пат омотот со изборните акти го доставува на надлежната општинска изборна комисија на начинот што ќе го определи Републичката изборна комисија.

Член 96

По свршеното утврдување на резултатите на гласањето, а најдоцна утредента, избирачкиот одбор е должен изборниот материјал да го врати на органот од кој го примил материјалот.

8) Утврдување резултатите од изборите

Член 97

Резултатот од изборите го утврдува општинската изборна комисија на основа на добиените изборни акти примени од избирачките одбори.

Член 98

На општинската изборна комисија подносителите на предлогот на кандидатурата можат да ѝ пријават по еден претставник кој има право да присуствува на утврдувањето на резултатот на изборите.

Член 99

Општинската изборна комисија го утврдува резултатот на изборите во секоја изборна единица одделно.

Изборната комисија претходно утврдува колку избирачи вкупно биле запишани во избирачкиот список и колку избирачи вкупно гласале во изборната единица, колку гласови добил секој кандидат во целата изборна единица, како и тоа колку неважни гласачки ливчиња имало и, на основа на тоа, утврдува кои кандидати се избрани за одборници.

Ако во изборната единица се избира само еден одборник, а во изборот учествувал само еден кандидат истиот е избран ако добил мнозинство на гласови од сите избирачи на изборната единица,

а ако имало повеќе кандидати е избран оној кандидат кој добил најголем број на гласови.

Ако во изборната единица се избираат повеќе одборници а во изборот учествувале помалку од двоен број на кандидати, избрани се оние кандидати што добиле мнозинство на гласови од сите избирачи на изборната единица, а ако имало двоен или поголем број на кандидати, избрани се оние кандидати што добиле најголем број на гласови.

Доколку кандидатот односно кандидатите не добијат потребно мнозинство во смисла на претходните ставови, се вршат повторни избори. На повторните избори е избран оној кандидат односно оние кандидати што добиле најголем број на гласови.

Ако во изборната единица два или повеќе кандидати, кои доаѓаат во предвид за доделување на мандат, добиле еднаков број на гласови се врши повторен избор.

Член 100

Ако општинската изборна комисија утврди неправилности во спроведувањето на изборите на одделни избирачки места што битно влијаеле или можеле да влијаат на резултатот на изборите, ќе го поништи гласањето на избирачките места на кои имало неправилности и ќе определи повторно гласање.

Член 101

За својата работа општинската изборна комисија води записник во кој внесува особено: колку одборници за општинскиот собор се избираат во секоја изборна единица; колку кандидати имало во секоја изборна единица; фамилијарно, татково и родено име и место на живеење на секој кандидат; вкупно и по избирачки места: број на сите дадени гласови, број на гласовите дадени за секој кандидат и број на неважните гласачки ливчиња; фамилијарно, татково и родено име и место на живеењето на кандидатите избрани за одборници на општинскиот собор.

Записникот го потпишуваат сите членови на комисијата. Секој член на комисијата има право да издвои свое мислење и да стави забелешки на записникот. Овие права ги имаат и претставниците на кандидатите на група избирачи. Записникот важи и ако не го потпишат претставниците на кандидатите.

Член 102

Општинската изборна комисија на избраните кандидати им издава уверение дека се избрани за одборници на општинското собрание.

Член 103

Општинската изборна комисија на основа на изборните акти ќе му поднесе извештај на општинскиот собор за резултатот од изборите а со извештајот ќе му ги достави и сите изборни акти.

По еден примерок од извештајот ќе им достави на околиската изборна комисија и на Републичката изборна комисија.

Општинското собрание ќе го објави извештајот на изборната комисија на својата огласна табла и на друг погоден начин.

Глава IV

ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ ЗА СОБОРОТ НА РАБОТНИТЕ ЗАЕДНИЦИ

1) Распоредување на мандатите

Член 104

Одборници на соборот на работните заедници избираат работните луѓе во соодветните групи на дејности и тоа:

1) група стопанство:

а) **подгрупа индустрија**, која ги опфаќа работните луѓе што работат во работните организации во областа на производството, сообраќајот и врските, трговијата, угостителството, туризмот, занаетчиството, комуналните дејности, банкарството, издавачката, новинската или друга стопанска дејност; занаетчиите — членови на комора и занаетчиите работници што работат во работна организација.

б) **подгрупа земјоделство**, која ги опфаќа земјоделците — членови на земјоделските задруги, земјоделците — членови на други работни организации, членовите на нивните домаќинства што според статутот на задругата односно на работната организација се сметаат за нејзини членови; работните луѓе што работат во земјоделските стопанства и другите земјоделски организации и во земјоделските задруги, како и земјоделските работници што работат во работна организација;

2) **група просвета и култура**, која ги опфаќа работните луѓе што работат во работните организации во областа на просветата, науката, уметноста и другите области на културата, физичката култура (основни, средни, виши и високи школи, факултети, научни установи, музеи, библиотеки, театри, радиостаници, телевизиски станици, издавачки и новински установи, установи во областа на информативната служба и др.);

3) **социјално-здравствена група**, која ги опфаќа работните луѓе што работат во работните организации во областа на здравството и социјалните служби (здравствени станици, диспанзери, центри за здравствена заштита на мајки и деца, здравствени домови, станици за брза помош, болници, заводи за здравствена заштита, служби за трансфузија на крв, заводи и станици за дезинфекција, дезинсекција и дератизација, медицински заводи, медицински институти, природни лекувалишта, опоравилишта, аптеки, здравствени центри за рехабилитација, центри за социјална работа, домови за деца и возрасни, установи за дневен престој на деца, заводи за социјални прашања, заводи за социјално осигурување и др.);

4) **група на јавни служби**, која ги опфаќа работните луѓе што работат во работните заедници во државните органи, општествено-политичките организации и здруженијата.

Член 105

Во соборот на работните заедници на општинското собрание можат да бидат избрани во соодветната група:

1) работните луѓе што работат односно се зачленети во организациите од соодветните подрачја од член 104 од овој закон;

2) членовите на органите на управување во работните организации и на органите на управување на работните заедници;

3) избрани синдикални функционери и функционери на општествено-политичките организации во општината.

Член 106

Во соборот на работните заедници на општинското собрание можат да избираат и да бидат избрани работните луѓе од член 104 и 105 од овој закон што работат односно што се зачленети во организациите на подрачјето на општината и имаат избирачко право.

Член 107

Бројот на одборниците што се избира во поодделна група го определува со своја одлука општинското собрание во рамките на вкупниот број на одборниците на соборот на работните заедници утврден со статутот на општината.

Бројот на одборниците што се избира во секоја група се утврдува сразмерно со бројот на работните луѓе, со тоа што на групата на просветата и културата, социјално-здравствената група и групата на јавните служби заедно да им припадне најмалку една четвртина од вкупниот број на одборниците на соборот на работните заедници без оглед на бројот на работните луѓе што тие ги опфаќаат.

Односот на бројот на одборниците во подгрупата на земјоделството спрема бројот на одборниците во подгрупата на индустријата е сразмерен на нивното учество во општествениот бруто производ утврден според последните службени податоци за извршувањето на општествениот план на општината за претходната година.

Бројот на одборниците на групата на просветата и културата, социјално-здравствената група и групата на јавните служби во рамките на вкупниот број што на тие групи им припаѓа, се утврдува со оглед на бројот на работните луѓе, важноста и развиеноста на службите од поодделните групи.

Секоја група, односно подгрупа без оглед на бројот на работните луѓе што ги опфаќа, избира најмалку два одборника во соборот на работните заедници.

Ако во поодделна група од претходните ставови има помалку од дваесет работни луѓе таквата група се спојува со друга од тие групи со која заедно има повеќе од 20 работни луѓе, а бројот на одборниците што се избира во припоената група се одредува според одредбите од претходниот став

2) Изборни единици

Член 108

Изборните единици за избор на одборници на соборот на работните заедници се образуваат по поодделните групи, а во групата на стопанството по подгрупи.

Член 109

Изборните единици опфаќаат определени работни организации односно работни заедници и други работни луѓе што имаат избирачко право за избор на одборници на соборот на работните заедници.

Секоја изборна единица опфаќа број на избирачи што е сразмерен на бројот на одборниците што се избира во неа.

Бројот на избирачите за образување изборна единица се утврдува на тој начин што бројот на работните луѓе во групата се дели со бројот на одборниците што се избираат во соодветната група на соборот на работните заедници.

Член 110

Во рамките на секоја група односно подгрупа изборните единици се образуваат така што во една изборна единица да се избира, по правило, еден одборник а по исклучок и повеќе, но најмногу пет одборника.

Во работна организација чиј број на работни луѓе е поголем од бројот на избирачите за образување на изборна единица според став 3 од претходниот член можат да се образуваат две или повеќе изборни единици.

Работни организации од иста група во кои според бројот на работните луѓе во нив, не може да се образува посебна изборна единица во смисла на став 3 од претходниот член се групираат во заедничка изборна единица. Во таква изборна единица се избира еден одборник.

Член 111

Изборните единици и бројот на одборниците што се избираат во нив ги определува со одлука општинското собрание.

Одлуката за утврдување изборните единици и бројот на одборниците што се избираат во нив се објавува најдоцна три дена по распишување на изборите. Ова објавување се врши со оглас што се истакнува на огласната табла на општинското собрание и се доставува на сите работни организации односно работни заедници.

Секоја изборна единица има свој реден број. Редните броеви на изборните единици се определуваат во рамките на групите.

Член 112

Изборните единици се определуваат според бројот на работните луѓе запишани во избирачките списоци на работните организации односно работните заедници.

3) Предлагање на кандидати

Од собираите на работните луѓе

Член 113

Собираите на работните луѓе се одржуваат во рамките на изборната единица, по правило, за секоја работна организација (стопанска организација, земјоделска задруга, установа) и работна заедница во државен орган, општествено-политичка организација односно здружение (работна заедница), а можат да се одржуваат и за две или повеќе работни организации односно работни заедници со помал број членови на работниот колектив.

Член 114

Општинското собрание, најдоцна пет дена од денот на распишувањето на изборите, определува со одлука за кои работни организации, погонска или деловна единица на работна организација од-

носно на работна заедница се одржува одделен собир, кои од тие организации односно заедници одржуваат заеднички собири за предлагање на кандидати за одборници, како и местото на нивното одржување, водејќи сметка за тоа овие собири да се одржуваат по правило за секоја работна организација односно работна заедница а само сродни организации односно работни заедници со помал број членови да се соединуваат за одржување на заеднички собир за предлагање на кандидати за одборници.

Одлуката од претходниот став општинското собрание веднаш им ја доставува на работните организации односно работните заедници од подрачјето на соодветната изборна единица.

Член 115

Во работната организација која сама претставува изборна единица и во која работат или се зачленети повеќе од 300 работни луѓе собири можат да се одржуваат по одделни погонски или деловни единици. Ако во работната организација се запослени или зачленети најмалку 20 работни луѓе за нив може да се определи одделен собир. Ако во местото има повеќе од 20 занаетчи за нив може да се определи посебен собир.

Ако во работната организација се запослени или зачленети помалку од 20 работни луѓе се образува заеднички собир на работните луѓе од таа организација со работните луѓе од други организации од истата изборна единица.

Член 116

На собирот на работните луѓе во работната организација односно во работната заедница учествуваат сите работни луѓе што работат во таа организација односно заедница и имаат избирачко право.

Член 117

Собирот на работните луѓе во работната организација го свикува претседателот на работничкиот совет, претседателот на задружниот совет односно на нив соодветен функционер во органот на управувањето; во погоните или другите деловни единици што немаат органи на управување собирот го свикува раководителот на работната единица за која се одржува посебен собир а во работната заедница функционерот што раководи со работата на органот, организацијата односно службата (свикувач на собирот).

Ако се одржува заеднички собир на работните луѓе за две или повеќе работни организации односно работни заедници, собирот го свикува претставникот на организацијата во која се одржува собирот односно функционерот што раководи со работата на органот, организацијата односно службата.

Свикувачот на собирот е должен да свика собир на работните луѓе најдоцна три дена по одредувањето на работните организации во кои ќе се одржуваат собирите на работните луѓе.

Ако свикувачот на собирот не свика собир на работните луѓе во определениот рок, собирот ќе го свика во рок од пет дена општинската изборна комисија.

Свикувањето на собирот на работните луѓе се објавува во сите погони, работилници односно одделенија или деловни единици на работните организации од изборната единица најдоцна три дена пред неговото одржување со означување на дневниот ред, местото и времето за одржување на собирот.

Времето и местото за одржување на собирот на работните луѓе се определува така што да се овозможи присуство на што поголем број работни луѓе.

Член 118

Собирот на работните луѓе свикан за предлагање на кандидати за одборници може да се одржи ако присуствува најмалку една десетина од вкупниот број на работни луѓе што имаат избирачко право а се запослени во работните организации односно работните заедници за кои се одржува собирот, со тоа што овој број не може да биде помал од триесет.

Ако вкупниот број на работните луѓе на собирот кој се одржува за една или повеќе работни организации односно работни заедници е помал од сто, собирот може да се одржи само ако присуствува најмалку една третина од вкупниот број на работни луѓе што имаат избирачко право.

При заедничкиот собир на работните луѓе потребно е од секоја работна организација односно работна заедница да присуствува најмалку една третина од работните луѓе.

Ако на собирот не присуствува бројот на работните луѓе определен со претходниот став, тој може по истекот на еден час од времето определено за почеток на собирот да се одржи со присутниот број на работни луѓе или одржувањето на собирот може да се одложи односно да се свика нов собир на избирачите.

Член 119

Собирот на работните луѓе го отвора и со него раководи до изборот на претседателство на собирот свикувачот на собирот. Ако собирот го свикала општинската изборна комисија собирот го отвора и со него раководи до изборот на претседателство на собирот лицето што ќе го определи комисијата.

Член 120

Кандидат на собирот на работните луѓе во работните организации односно работните заедници станува кандидатот чија кандидатура е прифатена на собирите што опфаќаат најмалку една третина од сите работни луѓе во работните организации односно работни заедници на подрачјето на изборната единица.

Член 121

Ако со одредбите на член 114 до 118 не е поинаку определено, на работата на собирите на работните луѓе сходно ќе се применуваат одредбите на член 44—52, 54 и 55 од овој закон.

4) Потврдување на кандидатурата

Член 122

Предлозите на кандидатурите и се поднесуваат на општинската изборна комисија најдоцна петнаесет дена пред денот определен за одржување на изборите.

Потписниците на предлогот на кандидатура на собирот на работните луѓе се сметаат како подносителите на предлогот на кандидатурата.

Член 123

На основа на примените предлози на кандидатурите, а откако ќе установи дека во нив нема недостатоци или дека утврдените недостатоци во определен рок се отстранети, општинската изборна комисија најдоцна во рок од 48 часа ќе ја потврди кандидатурата и во решението за потврдување ќе го означи времето кога е примен предлогот и кој е по ред. За потврдувањето на предлогот на кандидатурата комисијата ги известува подносителите на предлогот со решение кое го објавува на огласната табла во своите службени простории. Оваа објава го заменува доставувањето на решението.

Член 124

Во поглед на потврдувањето и огласувањето на кандидатурите сходно се применуваат одредбите на член 59—73 од овој закон.

5) Избирачки места и изборен материјал

Член 125

Гласањето се врши на посебни избирачки места образувани во работните организации односно работните заедници што ги определува општинската изборна комисија по нивни предлог. Комисијата ги определува избирачките места најдоцна петнаесет дена пред изборите.

Член 126

На секое избирачко место во групите се определува реден број

Најмалку пет дена пред денот на изборите општинската изборна комисија во сите изборни единици ќе објави кои избирачки места се определени со означување кои избирачи на кое избирачко место ќе гласаат.

Член 127

Избирачките места се определуваат така што на едно избирачко место, да гласаат приближно триста работни луѓе.

За секоја работна организација односно работна заедница во која работат односно се зачленети најмалку дваесет работни луѓе се определува посебно избирачко место.

За две или повеќе работни организации односно работни заедници во кои работат односно се зачленети помалку од дваесет работни луѓе ќе се одреди заедничко избирачко место.

Во работните организации односно работни заедници во кои се образуваат две или повеќе избирачки места, ќе се направи за секое избирачко место извод од избирачкиот список на соодветната работна организација односно работна заедница. За работните организации односно работните заедници од иста изборна единица во кои работат помалку од дваесет работни луѓе, а поради поголема оддалеченост не може да се образува заедничко избирачко место, општинската изборна комисија, по исклучок, може да образува посебни избирачки места.

Во случај кога во целата група бројот на работните луѓе е помал од дваесет, општинската изборна

комисија може да определи овие работни луѓе да гласаат во најблиското избирачко место за избор на одборници на соборот на работните заедници во друга група. Во таков случај изборната комисија ќе му достави за овие работни луѓе извод од избирачкиот список како и потребен број гласачки ливчиња на избирачкиот одбор на она избирачко место на кое тие ќе гласаат. На избирачкото место таквиот избирач добива гласачко ливче во кое се испишани имињата на сите кандидати во таа изборна единица и омот адресиран до општинската изборна комисија. Откако ќе гласа, избирачот го става гласачкото ливче во омотот, го затвора и го предава на претседателот на избирачкиот одбор.

Избирачките одбори во местата во кои се гласа во смисла на одредбите од претходниот став, за ова гласање водат посебен записник, кој по свршеното гласање заедно со изводот од избирачкиот список и затворените гласачки ливчиња ги доставуваат во посебен омот на општинската изборна комисија.

Член 128

Гласачкото ливче покрај податоците од член 81 од овој закон мора да содржи и означување за која група се врши изборот.

6) Гласање

Член 129

Времето за гласање на избирачкото место го определува избирачкиот одбор во согласност со општинската изборна комисија, така што на сите работни луѓе што гласаат на тоа избирачко место да им се овозможи гласањето.

Во согласност со работната организација односно заедница може да се определи гласањето да почне и пред 7 часот или да сврши по 19 часот ако е тоа нужно за да се овозможи гласање на одделни работни смени. Во таков случај гласањето не може да почне пред 4 часот ниту да сврши по 22 часот.

7) Примена на одредбите од глава III

Член 130

Доколку со одредбите на оваа глава не е поинаку определено, во поглед изборот на одборници во соборот на работните заедници сходно ќе се применуваат одредбите на глава III од овој закон.

Глава V

ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ НА ОКОЛИСКО СОБРАНИЕ

Член 131

Собранијата на општините од подрачјето на околицата го избираат во околицкото собрание оној број на одборници што одговара на односот помеѓу бројот на жителите на општината и на околицата.

Секое општинско собрание избира најмалку два одборника на околицкото собрание без оглед на бројот на жителите на општината.

Член 132

Одборниците на околицкото собрание општинските собранија ги избираат за секој собор на околицкото собрание од редот на членовите на своите собори и тоа во еднаков број од секој собор.

Член 133

Изборите на одборници на околиското собрание се вршат на заедничка седница на соборите на општинското собрание.

Член 134

Со изборот на одборниците на околиското собрание на седницата на општинското собрание раководи претседателот на општинското собрание со помош на два одборника што ќе ги определи собранието од редот на своите членови.

Ако претседателот на општинското собрание е кандидиран за одборник на околиското собрание го изборот раководи одборник што ќе го определи собранието.

Член 135

Откако ќе утврди дека општинското собрание може полноважно да одлучува претседавачот го известува собранието за бројот на одборниците што се избира и го објаснува начинот на изборот.

Член 136

Секој одборник на општинското собрание што ќе го подржат уште четири други одборници може да предложи еден или повеќе кандидати. Бројот на кандидатите може да биде и поголем од бројот на одборниците што се избираат за околиското собрание.

Член 137

По свршеното предлагање на кандидатите претседавачот ги објавува имињата на сите предложени кандидати.

Имињата на предложените кандидати се внесуваат во гласачките ливчиња по редот по кој се предложени.

Член 138

Гласачкото ливче содржи:

1) назив на околиското собрание и означување на соборот за кој се врши изборот;

2) назив на општинското собрание што го врши изборот;

3) назначување колку одборници на околиското собрание се избираат од редот на одборниците на секој собор;

4) фамилијарно, татково и родено име на предложените кандидати

На гласачкото ливче имињата на кандидатите се наведуваат одделно за секој собор според редот по кој биле предложени.

Пред името на секој кандидат се става реден број.

Член 139

Секој одборник на општинското собрание добива по едно гласачко ливче.

Гласачките ливчиња на одборниците им се предаваат по список.

Член 140

Секој одборник гласа за онолку кандидати колку што избира општинското собрание одборници на околиското собрание.

Одборникот гласа на тој начин што го заокружува редниот број пред името на кандидатот за кој сака да гласа и тоа само за кандидатите чии имиња се напишани во гласачкото ливче.

Член 141

По свршеното гласање се пристапува кон утврдување на резултатите на гласањето сходно одредбите за утврдување на резултатите на гласањето за избор на одборници на општинското собрание.

Член 142

За одборници на околиското собрание се избрани кандидатите што добиле мнозинство на гласови од сите одборници на општинското собрание.

Ако не биде избран определен број одборници изборот се повторува меѓу кандидатите што не го добиле мнозинството од претходниот став. Пред повторното гласање предлагачите можат да ги повлечат предложените кандидати и да предложат нови, а одделни кандидати можат да се откажат од кандидатурата.

Повторниот избор се врши на истата седница на собранието се додека не се избере определениот број одборници.

Член 143

Резултатот на изборите го објавува претседавачот на истата седница на општинското собрание.

Претседавачот на општинското собрание на избраните одборници им издава уверение за изборот.

Член 144

За седницата на општинското собрание на која се врши избор на одборници на околиското собрание се води записник, во кој се внесува особено: вкупен број на одборниците и број на присутните одборници од секој собор на општинското собрание; број на одборниците на околиското собрание што ги избира општинското собрание; фамилијарно, татково и родено име на кандидатите и на избраните одборници и колку гласови добил секој од кандидатите; податоци за неважните гласачки ливчиња.

Во записникот се внесуваат и сите други околности од значење за правилноста на изборите.

Записникот го потпишуваат претседавачот и записничарот.

Член 145

Претседавачот најдоцна во рок од три дена го доставува во посебен омот сиот изборен материјал (гласачките ливчиња, списокот на одборниците, оверен препис од записникот од седницата) на околиската изборна комисија.

Член 146

Околиската изборна комисија на основа изборните акти утврдува дали изборот на одборниците на околиското собрание е извршен според одредбите на овој закон.

Ако изборната комисија утврди неправилности во спроведувањето на изборите што влијаеле или можеле да влијаат на резултатот на изборите ќе го поништи изборот и ќе определи спроведување на повторен избор во општинското собрание во кое се извршиле неправилностите.

Член 147

За својата работа околиската изборна комисија води записник, во кој за секое општинско собрание внесува особено: колку кандидати имало во општинското собрание за секој собор на околиското собра-

ние како и фамилијарно, татково и родено име на секој кандидат; вкупен број на одборниците на секој собор на општинското собрание како и број на одборниците што присуствувале на седницата на која е извршен изборот; вкупен број на предадени гласачки ливчиња, како и број на гласовите што ги добиле одделни кандидати и број на неважните гласачки ливчиња; фамилијарно, татково и родено име на кандидатите избрани за одборници на околинското собрание.

Во записникот се внесуваат и други околности од значење за правилноста на изборите.

Записникот го потпишуваат сите членови на комисијата. Секој член на комисијата има право да издвои мислење и да стави забелешки.

Член 148

Околинската изборна комисија на основа на изборните акти на околинското собрание му поднесува извештај за резултатот од изборите во секое општинско собрание со целиот изборен материјал.

Околинската изборна комисија го објавува извештајот за резултатот од изборите за околинско собрание во службеното гласило на околинјата.

Член 149

Одредбите на овој закон што се однесуваат на изборот и отповикувањето на одборниците на околинското собрание сходно се применуваат и на одборниците на Градското собрание на град Скопје.

Глава VI

ПОВТОРНИ И ДОПОЛНИТЕЛНИ ИЗБОРИ

1) Повторни избори

Член 150

Повторни избори се вршат:

1) ако надлежната општинска изборна комисија го поништи гласањето поради неправилности при спроведувањето на изборите;

2) ако кандидатите не го добиле мнозинството од гласовите на сите избирачи од изборната единица во случајот од член 99 став 4 и 5;

3) ако во изборната единица во која се избира еден одборник два или повеќе кандидати со најголем број на гласови добиле еднаков број на гласови;

4) ако во постапката за верификација на мандатот се поништи изборот на одборник поради неправилности во спроведувањето на изборите.

Член 151

Во случаите од точка 1 и 4 од претходниот член повторни избори се вршат само на одделни избирачки места на кои се утврдени изборни неправилности, а во случаите од точка 2 и 3 од истиот член повторни избори се вршат на сите избирачки места односно изборни единици.

Член 152

Гласањето на повторните избори се врши според постојните кандидатури, како и според дополнително поднесените, ако такви има.

Предлозите на кандидатурите за нови кандидати за општински одборници се поднесуваат најдоцна десет дена пред денот определен за спроведувањето на изборите, а предлозите за нови кан-

дидати за околински одборници се поднесуваат на седницата на која се врши повторниот избор.

При повторните избори според точка 3 од член 150 од овој закон повторниот избор се врши само помеѓу кандидатите со најголем број на гласови што добиле еднаков број на гласови.

Во сите случаи на повторни избори кандидатите можат да се откажат од кандидатурата.

Член 153

Повторните избори во случајот од точка 1, 2 и 3 на член 150 од овој закон ги распишува општинската изборна комисија, а во случајот од точка 4 на член 150 од овој закон надлежниот собор односно собранието кое го поништило изборот.

Член 154

Повторните избори на општинските одборници се вршат во рок од 14 дена по одржаните избори, односно по верификацијата на мандатите, а повторните избори за одборници на околинското собрание на првата наредна седница на општинското собрание, освен во случајот од член 142 од овој закон.

Член 155

Денот во кој ќе се одржат повторните избори ќе го објави општинската изборна комисија најдоцна пет дена пред денот определен за тие избори. Таа ќе ги огласи постојните кандидатури, како и новите, ако такви има.

2) Дополнителни избори

Член 156

Дополнителни избори се вршат кога на одборник на општинско собрание односно на одборник на околинско собрание му престане мандатот пред истечувањето на времето за кое бил избран.

Член 157

Дополнителни избори за одборник на општинско собрание распишува соборот на општинското собрание чиј член е одборникот најдоцна петнаесет дена од денот на престанувањето на мандатот на одборникот.

Соодветниот собор што ги распишал дополнителните избори, без одлагање ќе ја извести за тоа општинската изборна комисија.

Дополнителните избори за одборници на општинското собрание се одржуваат најдоцна два месеца од денот кога е упразнето местото на одборникот.

Дополнителните избори за одборник на општинското собрание се распишуваат само ако до истечувањето на мандатот преостануваат повеќе од шест месеци.

Член 158

Во случај на престанување мандатот на одборник на околинско собрание, соодветниот собор на општинското собрание ќе изврши избор на нов одборник на седницата на која е констатиран престанок на мандатот на одборникот на околинското собрание.

Член 159

Мандатот на одборникот избран на дополнителните избори трае до истечувањето на времето за кое бил избран поранешниот одборник.

Член 160

Доколку со одредбите од оваа глава не е поинаку определено на повторните и дополнителните избори сходно се применуваат одредбите од глава Ш, IV и V.

Глава VII

ОТПОВИКУВАЊЕ

А) Отповикување на одборници на општинско собрание

1) Предлагање на отповикување

- а) Од собирите на избирачите
односно од собирите на
работните луѓе

Член 161

Постапката за отповикување на одборниците на општински собор се покренува по предлог од собирите на избирачите, ако за покренувањето на постапката се изјасни мнозинството на избирачите на собирите кои опфаќаат најмалку една третина од сите избирачи на изборната единица во која е избран одборникот чие отповикување се предлага, односно од најмалку една третина од вкупниот број на избирачите на изборната единица во која е избран одборникот чие отповикување се предлага.

Член 162

Постапката за отповикувањето на одборник на соборот на работните заедници се покренува по предлог од собирите на работните луѓе во работните организации односно работните заедници во соодветната група, ако за покренувањето на постапката се изјасни мнозинството на работните луѓе на собирите во работните организации односно заедници на соодветната група, кои опфаќаат најмалку една третина од сите работни луѓе во тие организации односно заедници на подрачјето на изборната единица во која е избран одборникот чие отповикување се предлага.

Член 163

Свикување на собирот на избирачите заради решавање да се покрене постапка за отповикување на одборник на општински собор може да предложат најмалку педесет избирачи што живеат на подрачјето за кое се одржува собирот на избирачите.

Предлогот за свикување на собирот писмено се поднесува до претседателот на општинското собрание, а истовремено за тоа се известува и надлежната општинска изборна комисија.

Собирот на избирачите го свикува претседателот на општинското собрание на чие подрачје собирот се одржува.

Ако претседателот на општинското собрание не го свика собирот на избирачите најдоцна петнаесет дена од денот на поднесувањето на предлогот, собирот ќе го свика во натамошен рок од пет дена надлежната општинска изборна комисија.

Член 164

Свикување за собир на работните луѓе заради решавање да се покрене постапка за отповикување на одборник на соборот на работните заедници мо-

жат да предложат најмалку педесет работни луѓе што имаат право да предлагаат кандидати за избор на одборник. Ако во одделна група има помалку од педесет работни луѓе, свикувањето на собир може да го предложи најмалку една третина од работните луѓе што имаат право да предлагаат кандидати за избор на одборник.

Предлог за свикување на собир на работните луѓе во работната организација односно работна заедница му се поднесува писмено на претставникот на работната организација односно заедница, кој според одредбите на став 1 од член 117 на овој закон е овластен да свика собир, а истовремено за тоа се известува и надлежната општинска изборна комисија.

Собирот на работните луѓе го свикува претставникот на работната организација односно заедница на кого му е поднесен предлогот за свикување на собирот.

Ако претставникот на работната организација односно заедница на кого му е поднесен предлогот не свика собир на работните луѓе во рок од петнаесет дена од денот на поднесувањето на предлогот, собирот во натамошен рок од пет дена ќе го свика надлежната општинска изборна комисија.

Член 165

Претседателот на општинското собрание кој го свикал собирот на избирачите или одборникот на општинското собрание што тој ќе го определи, односно претставникот кој го свикал собирот на работните луѓе во работната организација односно работна заедница, го отвора собирот и раководи со неговата работа до изборот на претседателството.

Ако собирот на избирачите односно собирот на работните луѓе го свикала општинската изборна комисија, собирот го отвора и со неговата работа раководи до изборот на претседателство лицето што ќе го определи комисијата.

Член 166

По извршениот избор на претседателството, претседавачот ја објавува целта на свикувањето на собирот и начинот на неговата работа, го чита текстот на предлогот за свикување на собирот и го повикува претставникот на предлагачите да го објасни предлогот за покренување на постапката за отповикувањето на одборникот.

Собирот го претресува предлогот и по завршениот претрес пристапува кон гласање за или против предлогот за покренување на постапката за отповикувањето.

Гласањето се врши јавно со кревање рака. Во случај на потреба се врши пребројување на гласовите.

Предлогот за покренување на постапката за отповикување е усвоен на собирот ако за него гласа мнозинството од присутните избирачи односно работни луѓе.

Член 167

Ако собирот не го усвои предлогот за покренување на постапката за отповикување, не може од истите причини повторно да се поднесе предлог за свикување на нов собир заради покренување на постапка за отповикување на истиот одборник пред

истекот на една година од денот на одржувањето на собирот на кој е решено таквиот предлог да не се усвои.

Член 168

За работата на собирот се води записник, што го потпишуваат претседавачот, записничарот и заверувачите на записникот.

Записникот содржи особено: почетокот на одржувањето на собирот; за кое подрачје односно за кои работни организации или работни заедници се одржува собирот; кој го предложил, свикал и отворил собирот; фамилијарно и родено име на членовите на претседателството на собирот, на записничарот и на заверувачите на записникот; вкупен број на избирачите запишани во избирачкиот список на подрачјето за кое се одржува собирот, односно вкупен број на работните луѓе што имаат право да учествуваат на собирот; број на присутните лица и дневен ред на собирот; фамилијарно, татково и родено име на одборникот на општинското собрание чие отповикување се предлага со означување на соборот на општинското собрание чиј е член; резултатот од гласањето по предлогот за покренување на постапката за отповикување и причините за покренување на постапката, ако предлогот е усвоен; на кој начин е утврден резултатот на гласањето и други околности што се од значење за работата на собирот, како и час на завршувањето на собирот.

Член 169

Ако собирот на избирачите односно собирот на работните луѓе го усвоил предлогот за покренување на постапка за отповикување на одборник на општинското собрание, се составува предлог за отповикување.

Предлогот за отповикување го составува претседателството на собирот, но собирот може да определи тоа да го сторат тројца други избирачи односно работни луѓе што се присутни на собирот.

Предлогот за отповикување го потпишуваат членовите на претседателството или другите тројца избирачи односно работни луѓе што ги определил собирот. Нивните потписи мораат да бидат заверени од органот надлежен за заверување.

б) Од група избирачи

Член 170

Предлогот за отповикување на одборник на општинско собрание што го поднесува група на избирачи мора да биде потпишан од најмалку една третина од вкупниот број на избирачите што се запишани во избирачкиот список на подрачјето на изборната единица во која е избран одборникот чие отповикување се предлага.

Потписите на предлагачите мораат да бидат заверени од органот надлежен за заверување.

Кон предлогот за отповикувањето мора да се приложи и потврда на општинскиот орган на управата надлежен за работите на општа управа, дека потписниците на предлогот се запишани во избирачкиот список, како и потврда на општинската изборна комисија за вкупниот број на избирачи запишани во избирачкиот список за изборната единица во која е избран одборникот чие

отповикување се предлага. Потврдите можат да се дадат и на самиот предлог.

в) Од општинското собрание

Член 171

Секој одборник на собор на општинското собрание има право да бара на дневен ред на седницата да се стави расправањето за покренување на постапка за отповикување на одборник на соборот.

За поднесување на предлог за отповикување на свој одборник соборот решава на седница со мнозинство на гласови на сите одборници на соборот.

Постапката за отповикување на одборник на општинско собрание се покренува и по предлог од соборот ако одборникот неоправдано отсутствува најмалку шест месеци непрекинато од седниците на соборот чиј е член.

Предлогот за отповикувањето што го усвоил соодветниот собор го потпишува претседателот на општинското собрание.

2) Содржина на предлогот за отповикување

Член 172

Предлогот за отповикување мора да содржи:

- 1) фамилијарно, татково и родено име и место на живеење на одборникот на општинското собрание чие отповикување се предлага, како и назив на општинското собрание и соборот чиј е член;
- 2) назив на изборната единица во која одборникот е избран;
- 3) причини поради кои се предлага отповикувањето

Покрај потписот од секој потписник на предлогот за отповикување, мора да се означи и неговото фамилијарно, татково и родено име, занимање и место на живеење.

Кон предлогот за отповикувањето на собирот на избирачите односно на собирот на работните луѓе се приложува и записник за работата на собирот на кој предлогот е усвоен.

Со предлогот за отповикување што го усвоил соодветниот собор на општинското собрание се приложува и заверен извод од записникот од седницата на соборот кој се однесува на работата на соборот во врска со предлогот за отповикување.

Член 173

Предлогот за отповикување на одборник на општинско собрание се поднесува писмено до надлежната општинска изборна комисија.

3) Испитување на предлогот и распишување на гласање за отповикување

Член 174

Општинската изборна комисија испитува дали поднесениот предлог за отповикување е составен согласно одредбите на овој закон, не влегувајќи во испитување на оправданоста на причините изнесени во предлогот.

Ако предлогот содржи само формални недостатоци, комисијата ќе им го врати на подносителите за да ги отстранат недостатоците, определ-

дувајќи истовремено и рок во кој тоа мора да биде извршено.

Комисијата ќе го одбие предлогот што не е составен според одредбите на овој закон и за тоа ќе ги известат подносителите на предлогот со доставување на решение. На ист начин ќе се постапи ако предлагачот во определениот рок не ги отстрани формалните недостатоци.

Како подносител на предлогот на соборот на избирачи односно на работни луѓе се сметаат потписниците на предлогот, а ако предлогот го поднесува група на избирачи трите први по ред потписници на предлогот

Член 175

Откако општинската изборна комисија утврди дека предлогот за отповикување на одборник на општинско собрание ги исполнува условите според одредбите на овој закон, ќе го потврди предлогот и ќе распише гласање за отповикувањето во изборната единица во која одборникот е избран најдоцна триесет дена од денот на потврдувањето на предлогот за отповикување.

Решението за распишувањето на гласање за отповикување содржи: фамилијарно, татково и родено име на одборникот на општинското собрание за чие отповикување се гласа; назив на општинското собрание и собор чиј е член одборникот за чие отповикување се гласа; означување на изборната единица во која ќе се изврши гласањето и денот определен за гласање.

Од денот на донесувањето на решението за распишување на гласање за отповикување до денот на гласањето не може да измине помалку од петнаесет ни повеќе од триесет дена.

Гласањето за отповикување на одборник на општинскиот собор се врши само во неделен ден, а гласање за отповикувањето на одборник на соборот на работните заедници и во работни денови.

Член 176

За распишувањето на гласање за отповикување општинската изборна комисија го известува соборот на општинското собрание чиј е член одборникот за кого е распишано отповикувањето како и самиот одборник.

Решението на комисијата за распишување на гласање за отповикување се објавува во службеното гласило на општинско собрание како и на друг вообичаен начин најдоцна петнаесет дена пред денот определен за гласање.

4) Гласање за отповикување и утврдување резултатите од гласањето

Член 177

Гласањето за отповикување на одборници на општинските собранија се врши на избирачките места на подрачјето на изборната единица во која одборникот е избран.

Општинската изборна комисија е должна најдоцна седум дена пред денот определен за гласање за отповикување да ги определи избирачките места на кои ќе се гласа и за секое избирачко место да именува избирачки одбор што ќе раководи со гласањето за отповикување.

Член 178

Општинската изборна комисија е должна да издаде оглас за распишување на гласање за отповикување.

Овој оглас мора да содржи: фамилијарно, татково и родено име на одборникот за чие отповикување се гласа, називот на соборот на кој му припаѓа одборникот, како и да се означи изборната единица во која се врши гласањето за отповикување и денот на гласањето.

Општинската изборна комисија ќе обезбеди огласот за распишување на гласањето за отповикување да биде објавен најдоцна седум дена пред денот определен за гласањето во сите места односно во сите работни организации односно работни заедници на подрачјето на изборната единица во која се врши гласање за отповикувањето, како и по еден примерок од тој оглас да биде доставен до секој избирачки одбор.

Член 179

Најдоцна три дена пред денот определен за гласање за отповикување одборникот за чие отповикување се гласа, подносителите на предлогот за отповикување можат да ѝ пријават на општинската изборна комисија по еден свој претставник и еден негов заменик за секое избирачко место. За претставник на одборникот за чие отповикување се гласа, односно на подносителите на предлогот за отповикување и за негов заменик можат да бидат предложени само лица што имаат избирачко право. Претседателот на општинската изборна комисија најдоцна 48 часа по примањето на пријавата за секој претставник и заменик ќе издаде уверение на основа на кое тие ќе можат да учествуваат во работата на избирачкиот одбор, но без право на одлучување.

Одборникот за чие отповикување се гласа и подносителите на предлогот за отповикување можат да пријават свој претставник и негов заменик и во општинската изборна комисија.

Член 180

На секое избирачко место ќе се постави гласачка кутија за гласање за отповикување на која ќе се истакне огласот за распишувањето на гласање за отповикување.

Член 181

Претседателот на избирачкиот одбор на секој избирач му предава гласачко ливче.

Гласачкото ливче содржи: 1) означување на општинското собрание и неговиот собор, како и на изборната единица во која е избран одборникот за чие отповикување се гласа; 2) фамилијарно, татково и родено име на одборникот за чие отповикување се гласа.

Под името на одборникот отпечатени се еден по друг зборовите „за отповикување“ и „против отповикување“.

Ако гласачот гласа за отповикување на одборникот ги заокружува зборовите „за отповикување“, а ако гласа против неговото отповикување ги заокружува зборовите „против отповикување“.

Гласачките ливчиња на кои не се заокружени зборовите „за отповикување“ ни зборовите „против

отповикување“, како и гласачките ливчиња пополнети така да не може со сигурност да се утврди дали избирачот гласал за или против отповикувањето се сметаат за неважни.

Член 182

По свршеното гласање се врши пребројување на гласачките ливчиња и се утврдува бројот на ливчињата на кои е гласано за отповикувањето, бројот на ливчињата на кои е гласано против отповикувањето, како и бројот на неважните ливчиња.

По свршеното пребројување ќе се состави записник за работата на избирачкиот одбор, во кој особено ќе се внесе: колку, според изводот од избирачкиот список, имало избирачи на тоа избирачко место, колку избирачи гласале според изводот од избирачкиот список, бројот на гласачките ливчиња на кои е гласано за отповикувањето, бројот на гласачките ливчиња на кои е гласано против отповикувањето и бројот на неважните ливчиња.

По свршената работа избирачкиот одбор пред зградата во која е извршено гласањето ќе го објави резултатот од гласањето на тоа избирачко место.

Избирачкиот одбор најитно ќе ѝ го достави на надлежната општинска изборна комисија записникот за гласањето со гласачките ливчиња и сите останати изборни материјали.

Член 183

На основа на примениот материјал од избирачкиот одбор, општинската изборна комисија ќе утврди: колку вкупно избирачи гласале во изборната единица, колку вкупно гласале за отповикувањето, а колку против отповикувањето, бројот на неважните ливчиња како и вкупниот број на избирачите запишани во избирачкиот список на целата изборна единица и на основа на тоа ќе установе дали одборникот на општинското собрание е отповикан. Овие податоци комисијата ќе ги внесе во записникот за својата работа.

Откако општинската изборна комисија ќе го утврди резултатот од гласањето за отповикување ќе го објави на огласната табла на општинското собрание и без одлагање ќе му достави на општинското собрание чиј е член одборникот за чие отповикување се гласало извештај за својата работа со сите акти што се однесуваат на постапката на гласањето.

За резултатот од гласањето за отповикувањето комисијата писмено ќе го извести одборникот на општинското собрание за чие отповикување се гласало како и надлежната околска изборна комисија.

Б) Отповикување на одборници на околското собрание

Член 184

Постапка за отповикување на одборник на околско собрание се покренува по предлог од најмалку една третина од одборниците на општинското собрание или по иницијатива на околското собрание ако одборникот неоправдано отсутствува најмалку шест месеци непрекинато од седниците на околското собрание односно на соборот чиј е член.

Член 185

По предлог за покренување постапка за отповикување на одборник на околското собрание одлучува општинското собрание што го избрало одборникот во околското собрание.

Општинското собрание претходно одлучува дали ќе пристапи кон гласање за отповикувањето.

Ако општинското собрание одлучи да се пристапи кон гласање за отповикување гласањето ќе се изврши на наредната седница што не може да се одржи пред да изминат седум дена од донесувањето на одлуката да се пристапи кон гласање за отповикување.

В) Примена на одредбите од глава III, IV и V

Член 186

Доколку со одредбите на оваа глава не е поинаку определено, во поглед на спроведувањето на постапката за отповикување ќе се применуваат одредбите од глава III, IV и V од овој закон.

Глава VIII

ЗАШТИТА НА ИЗБОРНИТЕ ПРАВА

1) Приговори и жалби

Член 187

Заради неправилности во работата на собирагите на избирачите односно собирагите на работните луѓе на кои е извршено кандидирање за избор на одборници на општинските собранија или е предложено отповикување на одборник на општинско собрание, како и заради неправилности во работата на избирачкиот одбор при изборите односно гласањето за отповикување, секој кандидат односно одборник чие што отповикување се предлага, како и секој избирач односно работен човек кој има право да учествува на собирот на работните луѓе имаат право да поднесат приговор до надлежната општинска изборна комисија.

Ако општинската изборна комисија, по повод приговорите поднесени пред истекот на рокот за поднесување на предлозите на кандидатурите на потврдување, утврди неправилности во работата на собирот на избирачите односно на собирот на работните луѓе што битно влијаеле или можеле да влијаат врз утврдувањето на кандидатурата на собирагите на избирачите или собирагите на работните луѓе односно на резултатот од гласањето, ќе ја поништи работата на собирот на избирачите односно собирот на работните луѓе на кои имало неправилности и ќе определи во определен рок да се свика нов собир на избирачите односно собир на работните луѓе.

Ако група од најмалку десет работни луѓе во работна организација или во работна заедница смета дека кандидатот за одборник во соборот на работните заедници не ги исполнува условите да биде избран во тој собор, може до надлежната општинска изборна комисија да поднесе приговор, која што за приговорот одлучува при решавањето за потврдување на кандидатурата.

Член 188

Против решението на општинската изборна комисија за одбивање на предлогот на кандидатурата,

како и против решението на таа комисија со кое се утврдува дека не се исполнети условите за потврдување на кандидатурата, подносителите на соодветниот предлог на кандидатура можат да изјават жалба до Врховниот суд на Македонија во рок од 48 часа од приемот на решението. Врховниот суд на Македонија ќе донесе решение по жалбата во рок од 48 часа по приемот на жалбата.

Против решението на општинската изборна комисија со кое е потврдена кандидатурата за одборник на собор на работните заедници, групата работни луѓе што поднела приговор во смисла на претходниот член може да изјави жалба до Врховниот суд на Македонија, ако смета дека кандидатот не ги исполнува условите да биде избран во тој собор.

Против решението на општинската изборна комисија за одбивање на предлогот за отповикување на одборник, подносителите имаат право на жалба до Врховниот суд на Македонија. Жалбата се поднесува во рок од три дена по приемот на решението.

Член 189

Против решението на општинската изборна комисија, освен решенијата од претходниот член, секој кандидат и секој избирач односно работен човек има право на жалба до околицката изборна комисија и до соодветниот собор на општинското собрание. Тие можат да му укажат на надлежниот собор на општинското собрание и на неправилности во работата на избирачкиот одбор или во работата на соборот на избирачите односно соборот на работните луѓе во поглед предлагањето на кандидати.

Одборникот за чие што отповикување се гласа и секој избирач односно работен човек против решението на општинската изборна комисија донесено во врска со спроведувањето на одлуката за отповикување на одборник имаат право на жалба до околицката изборна комисија односно до надлежниот собор на општинското собрание.

Жалбата изјавена до денот на изборите односно до денот на гласањето за отповикување се предава на околицката изборна комисија, а жалбата изјавена по тој ден се предава на соодветниот собор на општинското собрание.

Жалбата му се поднесува на соборот на општинското собрание најдоцна до денот на состанокот на верификационата комисија, а жалбата што се однесува на дополнителен избор или на гласање за отповикување на одборник — во рок од 15 дена од денот на изборите односно гласањето за отповикување.

Член 190

Одредбите на чл. 187—189 сходно се применуваат и во врска со неправилностите во изборите и отповикувањето на одборници за околицките собранија.

2) Казнени одредби

Член 191

Со парична казна или затвор до една година ќе се казни за кривично дело:

1) кој со подмитување влијае на избирачот на изборите или при отповикувањето на одборник да

гласа за или против определениот кандидат односно за или против отповикувањето на одборник или воопшто да не гласа или да потпише предлог на кандидатура или предлог за отповикување или да го одрече дадениот потпис на нив;

2) избирач кој гласал и одново гласа или се обиде да гласа на избори за ист собор на општинско собрание односно за околицко собрание или при гласање за отповикување;

3) избирач кај на изборите или при гласањето за отповикување гласа или се обиде да гласа наместо друг под негово име;

4) кој спротивно на одредбите на член 35 став 2 од овој закон дојде на избиралиште под оружје или со некое опасно орудие, како и кој без повик од претседателот на избирачкиот одбор нареди да се доведе оружена сила на избиралиштето или ја доведе без негова наредба;

5) кој уништи, прикрие, оштети или однесе некоја исправа за изборите односно гласањето за отповикување или некој предмет што служи за изборот односно за гласањето за отповикување;

6) службеното лице кое ќе повика избирач на одговорност поради гласањето или од него ќе побара да каже за кого гласал или зашто не гласал односно дали гласал за или против отповикувањето.

Член 192

Со парична казна до 50.000 динари или со казна за затвор до два месеца ќе се казни за кривично дело:

1) кој при гласањето се однесува непристојно;

2) кој, откако гласал односно откако ќе се утврди дека не е воведен во изводот од избирачкиот список, по опомена од претседателот на избирачкиот одбор да го напушти биралиштето истото не го напушти;

3) кој им пречи во работата на избирачкиот одбор или на изборната комисија;

4) член на избирачки одбор или изборна комисија како и секое друго лице што на кој и да било начин ќе ја повреди тајноста на гласањето.

Член 193

За кривично дело фалсификат, повреда на слободата на определувањето на избирачот, спречување на службено лице во вршење на службено дејство, навреда или клевета на член на претседателството на собор на избирачите или член на избирачки одбор или изборна комисија при вршење на нивната службена должност, како и за кое и да било друго кривично дело предвидено во Кривичниот законик што е сторено во врска со изборот или отповикувањето на одборник, сторителот ќе се казни според одредбите на Кривичниот законик.

Член 194

Сите дејствија што се казнуваат според овој закон или Кривичниот законик што се сторени на избиралиштето, избирачкиот одбор ќе ги внесе во својот записник со означување на фамилијарното, татковото и роденото име, занимање и местото на живеењето на сторителот.

Откако изборната комисија ќе ја заврши својата работа, ќе состави извод од примените за-

писници за сите казниви дејствија, ако имало такви, и овие изводи ќе му ги достави на јавниот обвинител заради започнување на кривична постапка.

Глава IX

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 195

Во работните заедници во државните органи општествено-политичките организации и здруженијата во кои не постојат органи на управување на тие заедници, за одборници во групата на јавни служби на соборот на работните заедници на општинските собранија, на првите избори што ќе се одржат според одредбите на овој закон можат да бидат избирани и членови на извршните одбори на синдикалните организации во тие органи, општествено-политичките организации односно здруженија.

Член 196

На првите избори што ќе се одржат според одредбите на овој закон право да учествуваат на собирањето на работните луѓе на кои се предлагаат кандидати за одборници за подгрупата земјоделство на групата стопанство на соборот на работните заедници на општинските собранија имаат, покрај земјоделците — членови на задруги и земјоделците — членови на други работни организации и членовите на нивните домаќинства кои се занимаваат со земјоделство.

Член 197

Сите дејствија и акти на државните органи, како и сите поднесоци и други списи во врска со спроведувањето на изборите односно отповикувањето за одборниците на општинските и околските собранија се ослободени од плаќање на такса.

Член 198

Прописи за извршување на овој закон донесува по потреба, Извршниот совет.

Член 199

Со влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за изборите и отповикувањето на одборниците на народните одбори („Службен весник на НРМ“ бр. 20/57).

Член 200

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

91.

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗБОРНИ ЕДИНИЦИ ЗА ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ НА СОБРАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

На основа член 71 точка 11 од Уставниот закон за основите на општественото и политичкото устројство и органите на власта на Народна Република Македонија, се прогласува Законот за изборни единици за избор на пратеници на Собра-

нието на Социјалистичка Република Македонија, што Народното собрание на Народна Република Македонија го усвои на седницата на Републичкиот собор, одржана на 12 април 1963 година и на седницата на Соборот на производителите, одржана на 12 април 1963 година.

У бр. 12

12 април 1963 година

Скопје

Претседател на Народното собрание, **Љупчо Арсов, с. р.**
Претседател на Извршниот совет, **Александар Грличков, с. р.**

ЗАКОН

ЗА ИЗБОРНИТЕ ЕДИНИЦИ ЗА ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ НА СОБРАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Пратениците на Собранието на Социјалистичка Република Македонија се избираат во изборните единици утврдени со овој закон.

Член 2

Изборните единици за избор на пратеници на Републичкиот собор на Собранието на Социјалистичка Република Македонија се:

1. Изборна единица Битола I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Битола помеѓу улиците: Западно од улицата Преспанска, Керим Абдул Паша и д-р Трифун Пановски; Јужно од улицата 1 мај од број 20 до 48 како и селата Лавци, Брусник и подрачјето на општината Дихово;

2. Изборна единица Битола II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Битола помеѓу улиците: Источно од улиците Преспанска, Керим Абдул Паша и д-р Трифун Пановски; Западно од улиците Маршал Тито, Маркс, Енгелс, Јосиф Христовски, Никола Тесла, Рајко Жинзифов, Ордан Николов-Џинот и Иван Милутиновиќ од број 90 до мостот кај плоштадот; северно од улицата Партизанска и јужно од улицата 1 мај од број 50 до 276 како и селата Буково, Крстоар и Орехово;

3. Изборна единица Битола III која го опфаќа делот од подрачјето на општината Битола помеѓу улиците: источно од улиците Иво Лола Рибар до Буковскиот мост, Маршал Тито, Маркс и Енгелс, Јосиф Христовски, Никола Тесла и Прилепска до монополот; јужно од улицата Булевар 1 Мај од број 278 до местото на улицата 4 Ноември како и селото Поешево;

4. Изборната единица Битола IV која го опфаќа делот од подрачјето на општината Битола помеѓу улиците: северозападно од улицата Прилепска, северно од улицата 1 Мај до мостот, улица 4 Ноември до број 278, Рајко Жинзифов, Ордан Николов-Џинот и Иван Милутиновиќ од број 90 до мостот на Плоштадот како и селата: Горно Оризари, Долно Оризари и Раштани;

5. Изборна единица Бистрица која го опфаќа подрачјето на Општината Бистрица:

6. Изборна единица Демир Хисар која го опфаќа подрачјето на Општината Демир Хисар;

7. Изборна единица Долнени која го опфаќа подрачјето на Општината Долнени;

8. Изборна единица Кривогаштани која го опфаќа подрачјето на Општината Кривогаштани;

9. Изборна единица Крушево која го опфаќа подрачјето на Општината Крушево;

10. Изборна единица Кукуречани која го опфаќа подрачјето на Општината Кукуречани;

11. Изборна единица Мориово која го опфаќа подрачјето на Општината Мориово;

12. Изборна единица Новаци која го опфаќа подрачјето на Општината Новаци;

13. Изборна единица Прилеп I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Прилеп помеѓу улиците: Илка Присаѓанка, Нада Ламевска, Адем Адемовски, Трајко Сандански, Круме Волнаровски, Јоска Ордановски, Кеј 1 мај, Браќа Ламески, Димо Димовски, Браќа Шемковски, дел од Пиринска, Никола Карев, дел од Мице Козар, Крушевска, Дабнички Завој како и подрачјата на селата Варош, Дабница, Мажучиште и Присат;

14. Изборна единица Прилеп II која го опфаќа делот од подрачјето на општина Прилеп помеѓу улиците: Ленин, Кузман Јосифовски, Ристе Секирчанец, Ладо Лапецот, Маркова, Егејска, Круме Јаскоски, Стеван Стефановски, дел од Круме Волнаровски, Митко Цветановски, Кукушка, Пана Талевски, Партизанска, Раде Ивановски, Белградска, и Тризла како и подрачјата на селата Мало Коњари, Големо Коњари, Кадино село и Боротино;

15. Изборна единица Прилеп III која го опфаќа делот од подрачјето на општината Прилеп помеѓу улиците: Рампо Лефката, Ѓуро Гаковиќ, Стеван Димовски, Илија Василевски, Борка Левата, Орде Тутевски, дел од Кејот 1 мај, Сотка Георгиевски, дел од Републиканска, Блаже Цаневски-Челото, Андон Слабејко, Сотка Цицижик, Орде Кабецот, населба Бончеица, Моша Пијаде, Кире Косевски, Менде Бошковски, Ристе Ристевски, Орде Чопела, Иво Лола Рибар, Кире Гавриловски, Савка Маневска, Божо Јанковски, Добре Ивановски, Цане Конаред и Благоја Крстевски како и подрачјата на селата Старо Лагово, Ново Лагово, Беровци, Галичани, Мало Рувци, Штавица, Чумово, Прилепец, Волково, и Селце;

16. Изборна единица Прилеп IV која го опфаќа делот од подрачјето на општината Прилеп помеѓу улиците: Борка Талевски, Круме Спирковски, Пенка Котевска, Мара Јосифовска, Вера Циривири, Мирче Ацев, Трајко Тарцан, Димитар Влахов, Гице Гавриловски, Стеван Вазерков, дел од Моша Пијаде, дел од Кеј 9 септември, Пере Тошев, Ѓорѓе Петров, 11 Октомври, Цане Илиевски, Браќа Талевски, Спасе Темелковски, Страшо Пинџур, како и подрачјата на селата Плевгар, Лениште, Оревоец, Крстец, Беловодица, Тројаци, Топлица, Ракле, Никодин, Голем Радобил, Мал Радобил, Дрен, Смолани и Царевик;

17. Изборна единица Тополчани која го опфаќа подрачјето на општината Тополчани;

18. Изборна единица Кратово која го опфаќа подрачјето на општината Кратово;

19. Изборна единица Крива Паланка I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Крива Паланка и тоа: Жидилово, Кркља, Трново, Узем, Костур, Добровница, Луке, Подржи Коњ, Голема Црцориа, Мала Црцориа, Крстов Дол, Градец, Осиче, Габар, Огут, Медежево, Крива Паланка, Дурачка Река, Мартиница, Дренак, Станци, Вас, Кошари, Варовиште, Дрење, Лозаново и Киселица;

20. Изборна единица Крива Паланка II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Крива Паланка и тоа: Конопница, Длабочица, Мождивјак, Псача, Борово, Баштево, Тлминце, Петралица, Криви Камен, Баратлија, Милутинце, Гиновци, Ранковци, Опило, Одрено, Радибуш, Љубинци, Ветуница, Отошница, Вржогрнци, Гулинци, Станча, Герман, Паклиште и Нерав;

21. Изборна единица Куманово I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Куманово помеѓу улиците: источно од улиците Народна Револуција преку плоштадот Маршал Тито и јужно од улицата Иво Рибар Лола како и подрачјата на селата Прсевци, Доброшане и Биљановце;

22. Изборна единица Куманово II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Куманово помеѓу улиците: северно од улицата Иво Рибар Лола, плоштадот Нова Југославија, 11 Октомври, западно од улицата Братство-единство како и подрачјата на селата Тронеѓе и Младо Нагоричане;

23. Изборна единица Куманово III која го опфаќа делот од подрачјето на општината Куманово помеѓу улиците: западно од улицата Гоце Делчев, јужно од плоштадот Нова Југославија и 11 Октомври, излегува на железничката станица Куманово како и подрачјата на селата Режановце, Речица, Долно Коњаре, Горно Коњаре, Сопот, Табановце, Лопате, Опае и Бедиње;

24. Изборна единица Куманово IV која го опфаќа делот од подрачјето на општината Куманово помеѓу улиците: западно од улицата Народна Револуција, преку плоштадот Маршал Тито и улицата Истра, источно од улицата Гоце Делчев до улицата Христијан Карпош како и подрачјата на селата Романовце, Агино село, Брзак, Умин Дол, Ново Село, Љубодраг и Черкези;

25. Изборна единица Липково која го опфаќа подрачјето на општината Липково;

26. Изборна единица Орашец која го опфаќа подрачјето на општината Орашец;

27. Изборна единица Старо Нагоричане која го опфаќа подрачјето на општината Старо Нагоричане;

28. Изборна единица Белчишта која го опфаќа подрачјето на општината Белчишта;

29. Изборна единица Брод која го опфаќа подрачјето на општината Брод;

30. Изборна единица Дебар која го опфаќа подрачјето на општината Дебар;

31. Изборна единица Кичево I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кичево и тоа: Градот Кичево, Кнежино, Раштани, Осој, Србјаџи, Вигор, Доленци и Другово;

32. Изборна единица Кичево II која го опфаќа делот од подрачјето на општина Кичево и тоа: Ехлонец, Иванчишта, Попоец, Малкоец, Извор, Кленоец, Душогубица, Лавчани, Добресец, Подвис, Пополжани, Видрани, Бржадани, Јудово, Свињишта, Козица, Велица, Прострање, Велмевци, Мало Црско, Големо Црско, Цер, Кладник, Карбуница, Староец, Вранештица, Атишта, Бигор Доленци, Челопеци, Лисичани, Орланци, Миокази, Речани, Крушица, Светораче, Рабетино, Козичино, Патец, Дупјани, Манастир Доленци и Јаворец;

33. Изборна единица Кичево III која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кичево и тоа: Длапкин Дол, Трапчин Дол, Грешница, Лешница, Речани, Бачишта, Зајас, Мидинци, Колари, Тајмишта, Колибари, Букојчани, Горно Страговиште, Долно Страговиште, Арангел, Гарани, Жубрино, Јагол, Јагол Доленци, Лазаровци, Мамудовци, Ново Село, Осломеј, Папрадиште, Поповјани, Премка, Србица, Стрелци, Туин, Црвивци, Шутово и Бериково;

34. Изборна единица Косел која го опфаќа подрачјето на општината Косел;

35. Изборна единица Охрид I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Охрид и тоа: новата населба Горна Влашка маала и подрачјата на селата Лескоец, Велгошти, Рамне, Велестово, Коњско, Елшани, Пештани, Трпејца, Шипокно и Љубаништа;

36. Изборна единица Охрид II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Охрид и тоа: градот Охрид без горна Влашка маала и новата населба;

37. Изборна единица Ресен I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Ресен и тоа: градот Ресен со улиците: 29 Ноември од број 1 до 99 од левата страна и од број 2 до 136 од десната страна, 11 Октомври, Мите Трповски, Јосиф Јосифовски, Мите Трајчевски, Бигла, 6 Ноември, плоштадот Маршал Тито, како и подрачјата на селата: Арвати, Асамати, Брајчино, Горна Бела Црква, Грнчари, Долна Бела Црква, Долно Дупени, Езерени, Козјак, Курбиново, Крапи, Љубојно, Наколец, Подмочани, Претор, Рајца, Сливница, и Штрбово;

38. Изборна единица Ресен II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Ресен и тоа: градот Ресен со улиците: Гоце Делчев, Мите Богоевски, Милан Думов, Наум Божиновски, Таше Милошевски, Илинденска, Крсте Трајчевски, Борис Кидрич, Иво Рибар Лола, Христо Герасовски, Охридска, Кочо Рацин, Стив Наумов, Преспанска, 29 Ноември од број 101 до 197 од левата страна и од број 138 до 194 од десната страна како и подрачјата на селата: Болно, Волкодери, Горно Дупени, Дрмени, Елва, Златари, Избишта, Илино, Јанковец, Коњско, Кривени, Крушје, Лавци, Лева Река, Лескоец, Отешево, Петрино, Перово, Покрвеник, Презубје, Сопотско, Стипона, Стење, Царев Двор и Шурленци;

39. Изборна единица Струга I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Струга и тоа: Струга, Калишта, Долна Велица, Мислешево,

Враништа, Радожда, Франгово, Мали Влај, Радолишта, Вишни, Заграчани и Шум;

40. Изборна единица Струга II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Струга и тоа: Драслајца, Бидево, Моромшта, Ливада, Ложани, Ново Село, Делогожда, Мешеишта, Климештани, Орошишта, Чепин, Мислодежда, Поум, Брчево, Богојци, Требеништа, Горенци, Оровник, Подмолје, Волино, Збачди, Аржаново, Локов, Присовјани, Велешта, Добовјани, Ташморуништа, Горно Татеша, Долно Татеша и Тоска;

41. Изборна единица Струга III која го опфаќа делот од подрачјето на општината Струга и тоа: Вевчани, Октиси, Горна Велица, Лабуништа, Подгорци, Боровец, Луково, Селица, Буринец, Дренек, Модрич, Глобочица, Нерези, Безево, Пискупштина, Јабланица и Лакајца;

42. Изборна единица Драчево која го опфаќа подрачјето на општината Драчево;

43. Изборна единица Горче Петров I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Горче Петров и тоа: Горче Петров, Крушопек, Грчец, Оризаре, Сарај, Љубин, Шишево, Глумово, Матка, Арнакија, Семениште, Чајлане, Буковиќ, Паничари, Раовиќ, Ласкарци, Влае, и Злокуќани;

44. Изборна единица Горче Петров II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Горче Петров и тоа: Бојане, Копаница, Рашче, Горно Свиларе, Грачани, Дворце, Кондово, Кучково, Никиштане, Ново Село, Орман, Село Радушa, Рудник Радушa, Бардовци, и Вучидол;

45. Изборна единица Петровец која го опфаќа подрачјето на општината Петровец;

46. Изборна единица Идадија I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Идадија и тоа: улиците: 235, 336, 218, ја сече улицата 216 и продолжува по неа, ја сече улицата 232 и продолжува по истата, излегува на плоштадот Маршал Тито, оди по улицата 339 и кај Градскиот стадион се соединува со улица 235;

47. Изборна единица Идадија II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Идадија и тоа: започнува од плоштадот Маршал Тито оди по улицата Маршал Тито, ја сече улицата 1 и оди по неа минува низ подвожњакот, оди по улиците 356 и 250 ја сече улицата 252 и оди по неа, продолжува по улиците 437, 433, 431, 430, 426 и 550, се спушта на раскрсниците помеѓу улицата 280 и 332 и оди по улица 332 се до плоштадот Маршал Тито;

48. Изборна единица Идадија III која го опфаќа делот на подрачјето на општината Идадија и тоа: започнува од катастарските граници помеѓу Идадија и Горче Петров опфаќајќи ги населбите Жданец, Горно и Долно Нерезе, оди по улица 332, ја сече улицата 216 продолжува по неа ја сече улицата 218 и оди по неа продолжува по улиците 236 и 229а се до катастарските граници помеѓу Идадија и Горче Петров;

49. Изборна единица Идадија IV која го опфаќа делот од подрачјето на општината Идадија и тоа: започнува од Градскиот стадион, оди по улиците 235, 336, 218, 236 и 229, оди по западните катастарски граници помеѓу Идадија и Горче

Петров оди по реката Вардар и кај Градскиот стадион се соединува со улица 235;

50. Изборна единица Кале I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кале и тоа: почнувајќи од Фестивалската сала преку Калето по улицата Маршал Тито на југ до пресекот на улицата 125 по таа улица, улицата 124 до улицата Цветан Димов по таа улица и улицата Борис Кидрич до Кејот Димитар Влахов и по Кејот Димитар Влахов на север до Фестивалската сала;

51. Изборна единица Кале II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кале и тоа: почнувајќи од улицата 124 на југ по улицата Цветан Димов до Дезинфекциониот завод, потоа по улиците 140, Коста Абрашевиќ и Булеварот Братство и Единство, улица 200 и 125 до пресекот со улицата 124;

52. Изборна единица Кале III која го опфаќа делот на подрачјето на општината Кале и тоа: почнувајќи од Фестивалската сала до улицата Маршал Тито преку Калето на југ, до улица 125 оди по неја до улица 200, по Булевар Братство и Единство и улица Коста Абрашевиќ до границите со Горче Петров на запад;

53. Изборна единица Кале IV која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кале и тоа: Бутел, Радишане, Љуботен, Љубанци, Брест, Бродец, Танушевици, Блаце, Чучер, Горњане, Бања, не Кучевиште, Побожје, Мирковце, Глуво, Бразда и Оризаре;

54. Изборна единица Кисела Вода I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кисела Вода и тоа: се граничи со населеното место Лисиче оди по брегот на реката Вардар се до стариот бетонски мост потоа од левата страна на улицата Моша Пијаде во правец на југоисток по левата страна на улицата 12 ударна бригада и левата страна на улицата 715;

55. Изборна единица Кисела Вода II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кисела Вода и тоа: од стариот бетонски мост по кејот на реката Вардар до плоштадот Маршал Тито потоа по левата страна на Маршал Тито до железничката станица, од железничката станица по левата страна на улицата железничка, подвожњакот, по железничката пруга потоа по улицата 464, од левата страна на улицата 468 во правец кон каменоломот, вклучувајќи ги тука сите згради до населеното место Усје. Потоа свртува во правецот кон населеното место Лисиче по левата страна на улицата 715, од левата страна на улица 12 Ударна бригада по левата страна на улицата Моша Пијаде до бетонскиот мост;

56. Изборна единица Кисела Вода III која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кисела Вода и тоа: од подвожњакот оди по железничката пруга во правец на исток се до преминот на железничката пруга, потоа свртува во правец на југоисток по десната страна на улица 461, по десната страна на улица 468 во правец на каменоломот се до десната страна од границата на бившата општина Ракотинци а од западната страна до границата на општина Идадија;

57. Изборна единица Кисела Вода IV која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кисела Вода и тоа: Барово, Говрлево, Горно Лисиче, Горно Солње, Добридол, Долно Солње, Држилово, Елово, Јаболци, Малчиште, Маркова Сушица, Нова Брезница Осинчани, Пагишка Река, Ракотинци, Света Петка, Сопиште, Умово, Усје, Цветово, Црни Врв и Чифлик;

58. Изборна единица Саат Кула I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Саат Кула и тоа: почнувајќи од новиот мост на реката Вардар (порано железен мост) по кејот Димитар Влахов и реката Вардар до железничкиот мост потоа по железничката линија Скопје—Куманово до преминот на железничката пруга на улица 163 па по оваа улица до улица 403, по истата улица до пресекот на улица Христијан Карпуш и Индустриска, по улица Христијан Карпуш и Борис Кидрич до новиот мост на реката Вардар;

59. Изборна единица Саат Кула II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Саат Кула и тоа: почнувајќи од границата на општината Саат Кула до општината Кале кај село Бутел, на југ по улицата Цветан Димов до пресекот со улицата Христијан Карпуш, по таа улица до пресекот на улица Индустриска, а потоа по билото на „Гази Баба“ до границата на општината Саат Кула со општина Кале кај пресекот на патот за Стајковци;

60. Изборна единица Саат Кула III која го опфаќа делот од подрачјето на општината Саат Кула и тоа: од пресекот на улица Индустриска и Христијан Карпуш оди на север по билото на „Гази Баба“ до границата на општината Саат Кула со општината Кале, кај пресекот со патот за Стајковци опфаќајќи ги подрачјата на селата Синделич, Стајковци, Булачани, Црешево, Раштак, Страчинци, Брњарци, Мојанци, Орланци, Арачиново и избива на реката Вардар кај село Трубареве оди по реката Вардар опфаќајќи ги подрачјата на селата Мацари, Инциково и населбата Аутокоманда до железничкиот мост а потоа по железничката линија до пресекот на ул. 163 по истата ул. до ул. 403 и по таа улица до пресекот на ул. Индустриска и Христијан Карпуш;

61. Изборна единица Гостивар I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Гостивар и тоа: Гостивар, Горња Вањица, Долна Вањица, Сушица, Здуње и Лешница;

62. Изборна единица Гостивар II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Гостивар и тоа: Врпчиште, Добридол, Топлица, Калиште, Пожаране, Галате, Зубовце, Дебреше, Врановци, Ново Село, Горно Јеловце, Долно Јеловце, Равен, Печково, Вруток Речане, Оркуше и Ново Село;

63. Изборна единица Гостивар III која го опфаќа делот од подрачјето на општината Гостивар и тоа: Чегране, Форино, Корито, Тумчевиште, Чајле, Балин Дол, Беловиште, Лакавица, Србиново, Трново, Страјане, Куново, Железна река, Падалиште, Кафа, Симница, Сретково, Церово, Долна Гоновица, Горна Гоновица и Митрој Крсти;

64. Изборна единица Жеровјане II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Жеров-

јане и тоа: Блаце, Челопек, Милетино, Теново, Стенча, Волковија, Радиовце, Жеровјане, Горно Седларце, Долно Палчиште, Новаке, Јеловјане и Урвич;

65. Изборна единица Жеровјане II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Жеровјане и тоа: Ломница, Гурфевиште, Горјане, Неготино, Сенокос, Градец, Пирок, Боговино, Селце Кеч, Ново Село II, Синиѓане и Камењане;

66. Изборна единица Маврово која го опфаќа подрачјето на општината Маврово;

67. Изборна единица Саракино која го опфаќа подрачјето на општината Саракино;

68. Изборна единица Тетово I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Тетово и тоа: улиците: Караорман, Иво Рибар Лола, Тодор Циповски Мерџан, Гоце Делчев, и сите улици северно од улиците: Иво Рибар Лола и Гоце Делчев како и подрачјата на селата Лавце, Селце, Вејце, Порој, Цепчиште, Гермол, Једоарце, Требош и Бродец;

69. Изборна единица Тетово II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Тетово и тоа: улиците: Цветан Димов, Горна Чаршија, Ленин, Охридска, Браќа Миладинови, Ново Село и сите улици кои се наоѓаат десно од коритото на река Пена како и подрачјата на селата: Гајре, Лисец, Шипковица, Вешала, Бозовце, Голема Речица, Мала Речица и Горно Палчиште;

70. Изборна единица Тетово III која го опфаќа делот од подрачјето на општина Тетово и тоа: улиците Орце Николов, Страшо Пинџур, Белградска, Гоце Стојчевски, Кузман Јосифовски Питу, Мирче Ацев, Илинденска од плоштадот до мостот на река Пена, Борис Кидрич, Маршал Тито и сите други улици помеѓу овие улици и јужно и северно од нив се наоѓаат на левата страна на реката Пена како и подрачјата на селата: Долно Седларце, Брвеница и Фалише;

71. Изборна единица Теарце I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Теарце и тоа: Беловиште, Јанчиште, Нераште, Одри, Орашје, Првце, Рогачево, Старо Село, Вратница, Жилче, Шемшево, Сиричино, Туденце, Прељубиште, Подбреѓе, Озормиште, Копанце, Јегуновце, Јажинце и Ротинце;

72. Изборна единица Теарце II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Теарце и тоа: Теарце, Отушиште, Пришовце, Глози, Јелошник, Доброште, Слатино, Брезно, Лешок, Непроштено, Отуње, Ратае, Сетоле и Варвара;

73. Изборна единица Богданци која го опфаќа подрачјето на општината Богданци;

74. Изборна единица Валандово која го опфаќа подрачјето на општината Валандово;

75. Изборна единица Гевгелија која го опфаќа подрачјето на општината Гевгелија;

76. Изборна единица Градско која го опфаќа подрачјето на општината Градско;

77. Изборна единица Кавадарци I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кавадарци и тоа: Кавадарци, Ваташа, и Глишиќ;

78. Изборна единица Кавадарци II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кавадарци и тоа: Марена, Сопот, Манастирец, Трстеник, Рибарци, Возарци, Шивец, Брушани, Бегни-

ште, Ресава, Дабниште, Кошани, Драгожел, Гарниково, Клиново, Шешково, Добротино, Праведник, Дреново, Драдња, Грбовец, Дебриште, Раец, Кесендре, Фариш, Галиште и Бунарче како и подрачјето на општината Конопиште;

79. Изборна единица Неготино која го опфаќа подрачјето на општината Неготино;

80. Изборна единица Титов Велес I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Титов Велес и тоа: западно од улиците Маршал Тито, Димко Најдов и д-р Стојан Јаникиевик; јужно од улицата Алексо Демниев и Железничката линија Титов Велес — Прилеп, како и населбите, Порцуланова, Свилара, Превалец и селата: Раштани, Горно Оризари, Долно Оризари, Клуковец, Бузалково, Белештевица, Слп, Карабуниште, Црквино и Бабуна;

81. Изборна единица Титов Велес II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Титов Велес и тоа: источно од улиците Маршал Тито, Димко Најдов, и д-р Стојан Јаникиевик; северно од улицата Алекса Демниев и железничката линија Титов Велес — Прилеп па сè до реката Вардар; источниот дел на градот Титов Велес — источно од реката Вардар како и селата: Ново Село, Горно Караслари, Долно Караслари, Чолошево, Башино Село, Иванковци, Крушје, Џидимирци, Отовица, Ветерско, Кумарино, Мамутчево, Новачани, Рудник, Сујаклари и Сопот;

82. Изборна единица Чашка која ги опфаќа подрачјата на општините Чашка и Богомила;

83. Изборна единица Берово која ги опфаќа подрачјата на општините Берово и Пехчево;

84. Изборна единица Василево која го опфаќа подрачјето на општината Василево;

85. Изборна единица Веница која го опфаќа подрачјето на општината Веница;

86. Изборна единица Делчево која го опфаќа подрачјето на општината Делчево;

87. Изборна единица Кочани I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кочани и тоа: Кочани, Долно Градче и Црвена Нива;

88. Изборна единица Кочани II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кочани и тоа: Безиково, Цера, Главовица, Горно Градче, Костин Дол, Небојани, Ново Село, Полаки, Пресека, Припер, Речани, Враници, Оризари, Прибачево, Грдовци, Мојанци, Долни Подлог, Горни Подлог, Зрновци, Видовиште и Мородвис;

89. Изборна единица Кочани III која го опфаќа делот од подрачјето на општината Кочани и тоа: Бели, Лешки, Нивичани, Пантелеј, Пашачаџиково, Рајчани, Бања, Лепопелци, Ново Селани, Соколарци, Спанчево, Уларци, Врбица, Жиганци, Чифлик, Облешево, Чешиново, Бурилчево, Кучичина, Теранци, Тркање и Јастребник;

90. Изборна единица Ново Село која го опфаќа подрачјето на општината Ново Село;

91. Изборна единица Пробиштип која го опфаќа подрачјето на општината Пробиштип;

92. Изборна единица Радовиш I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Радовиш и тоа: Радовиш, Козбунар, Шипковица, Калаузлија, Држанци, Алилобаси, Чешме Маале, Штурово, Караџалар, Каралобаси, Ораовица, Подареш, Коселија,

Друтлија, Сарифол, Худаверлија, Јаргулица, Покрајчево, Смиланци, Шаин Таш, Раклеш, Ново Село и Стопанството 1 мај;

93. Изборна единица Радовиш II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Радовиш и тоа: Долно Липовиќ, Габревци, Долни Радеш, Гарван, Загорци, Горно Липовиќ, Папавница, Конче, Лубница, Негреновци, Ракитец, Скоруша, Коцалија, Прналија, Супурге, Аликоц, Тополница, Бучин, Дамјан, Долна Враштица, Погулево, Ињево, Дедино, Воиславци, Сулдулци, Калугерица, Горна Враштица и Злеово;

94. Изборна единица Свети Николе I која го опфаќа делот на општината Свети Николе и тоа: Свети Николе, Горобинци, Сопот, Преот, Трстеник, Крушица, Стањевци, Павлешенци, Гуземелци, Милино, Кнежје, Нова Мездра, Стара Мездра, Долно Гуѓанце, Горно Гуѓанце, Стројменце и Орел;

95. Изборна единица Свети Николе II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Свети Николе и тоа: Немањица, Рамченци, Макреж, Патетино, Мечкуевци, Арбасанци, Стануловци, Мустафино, Ерделија, Кадрифаково, Буриловци, Амзабегово, Пеширово, Долно Црнилиште, Горно Црнилиште, Делисинци, Богословец, Ацибегово, Сарамзалино, Хаџиматово, Цумајлија, Дорфулија, Каратманово, Кишино, Коселари и Бокирлија;

96. Изборна единица Струмица I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Струмица и тоа: почнувајќи од влезот на касарната, оди по левата страна на улица 22 декември продолжува по улица Сандо Масев, продолжува по левата страна на улица Маршал Тито и завршува на патот за Миравци како и подрачјата на селата Банско, Босилово, Дабилџа, Еднокуќево, Хамзали, Моноспитово, Муртино, Петралинци, Робово, Сачево и Свидовица;

97. Изборна единица Струмица II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Струмица и тоа: почнувајќи од влезот на касарната оди по десната страна на улицата 22 декември, продолжува по десната страна на улица Сандо Масев, продолжува по десната страна на улица Маршал Тито и завршува до кантонот, како и подрачјата на селата: Баница, Белогино, Чепели, Дорломбос, Градско, Балдовци, Костурино, Куклиш, Мемешли, Орманли, Попчево, Раборци, Рич, Три Води и Водоча;

98. Изборна единица Штип I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Штип и тоа: десниот брег на реката Отиња како и подрачјата на селата: Три чешми, Кривидол, Царчијево, Врсково, Судиќ, Доброшани, Тестемелци;

99. Изборна единица Штип II која го опфаќа делот од подрачјето на општината Штип и тоа: левиот брег на реката Отиња како и подрачјата на селата: Валталија, Брест, Горачино, Дољани, Драгоево, Евеклерци, Јамуларци, Лакавица, Лесковица, Липов Дол, Љуботен, Ново Село, Пенуш, Пиперово, Пухче, Селце, Скандалци, Софилари, Степанци, Сувогрло, Танатарци, Топлиќ, Хаџирецепли, Хаџиамзали, Хаџиевдеди, Црешка, Чифлик и Шопур;

100. Изборна единица Штип III која го опфаќа делот од подрачјето на општината Штип и тоа:

Аргулица, Вртешка, Голем Габер, Ебеплија, Јунузлија, Калаузлија, Калпетровци, Карбинци, Кепекчелија, Кошево, Козјак, Курфалија, Кучилат, Мал Габер, Мичак, Муратлија, Никоман, Нов Караорман, Оцалија, Почивало, Прналија, Припечани, Радање, Руљак, Стар Караорман, Таринци, Црвулево, Шашварлија, Крупиште, Горни Балван, Долни Балван, Горно Трогерци, Долно Трогерци, Батање и Чардакли.

Член 3

Изборни единици за избор на пратеници на Стопанскиот, Просветно-културниот, Социјално-здравствениот и Организационо политичкиот собор се:

1. Изборна единица Битола I која го опфаќа делот од подрачјето на општината Битола и тоа: западно од улицата Иво Рибар Лола од Буковски мост до улица Маршал Тито, 14 Ноември, од улица Горѓи Горѓиев до мостот на реката Драгор; јужно од улицата Булевар 1 мај од број 2 до 276; северно долж улица Партизанска до пресекот со улица Иво Рибар Лола како и подрачјата на селата: Лавци, Брусник, Буково, Крстоар и Орехово;

2. Изборна единица Битола II, која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Битола и тоа: Северно од булевар 1 Мај од број 1 до мостот на улица 4 Ноември, од плоштадот Маршал Тито до улица Иван Милутиновиќ бр. 90, улица Орѓан Константинов-Џинот и Рајко Жинзифов; источно од улица 4 ноември, булевар 1 Мај од бр. 278 до крајот како и подрачјето на селата Горно Оризари, Долно Оризари, Раштани и Поашево;

3. Изборна единица Бистрица која ги опфаќа подрачјата на општините Бистрица и Новаци;

4. Изборна единица Демир Хисар која го опфаќа подрачјето на Општината Демир Хисар;

5. Изборна единица Дихово, која го опфаќа подрачјето на општините Дихово и Кукуречани;

6. Изборна единица Долнени која го опфаќа подрачјето на Општината Долнени;

7. Изборна единица Крушево која ги опфаќа подрачјата на општината Крушево и Кривогаштани;

8. Изборна единица Прилеп I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Прилеп и тоа: десната страна од улиците: Јоска Орданоски, булевар Маршал Тито, железничката станица и силосот како и подрачјата на селата: Варош, Мажучиште, Дабница, Присат, Оревоец и Крстец.

9. Изборна единица Прилеп II која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Прилеп и тоа: левата страна од улиците Јоска Орданоски, булевар Маршал Тито, железничката станица и силосот како и подрачјата на селата: Мало Коњари, Големо Коњари, Кадино Село, Боротино, Галичани, Беровци, Мало Рувци, Старо Лагово, Ново Лагово, Штавица, Чумово, Прилепец, Волково, Селце, Лениште, Плетвар, Беловодица, Тројаци, Топлица, Ракле, Никодин, Голем Радобил, Мал Радобил, Дрен, Смолани и Царевиќ;

10. Изборна единица Тополчани која ги опфаќа подрачјата на општините Тополчани и Мориово;

11. Изборна единица Кратово која ги опфаќа подрачјата на општините Кратово и Орашац;

12. Изборна единица Крива Паланка која го опфаќа подрачјето на општината Крива Паланка;

13. Изборна единица Куманово I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Куманово и тоа: почнувајќи од железничката станица Куманово, северно од улицата 11 Октомври, преку плоштадот Маршал Тито, по улицата Иво Рибар — Лола како и подрачјата на селата: Ведиње, Лопате, Опаје, Режановце, Речица, Долно Коњаре, Горно Коњаре, Сопот, Табановце и Младо Нагоричане;

14. Изборна единица Куманово II која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Куманово и тоа: почнувајќи од улицата 11 Октомври, преку плоштадот Маршал Тито, по улицата Иво Рибар — Лола како и подрачјата на селата: Тромеѓе, Превце, Доброшане, Биљановце, Романовце, Агино Село, Брзак, Черкези, Ново Село, Умин Дол и Љубодраг;

15. Изборна единица Липково која го опфаќа подрачјето на Општината Липково;

16. Изборна единица Старо Нагоричане која го опфаќа подрачјето на Општината Старо Нагоричане;

17. Изборна единица Белчишта која ги опфаќа подрачјата на општините: Белчишта и Косел;

18. Изборна единица Брод која го опфаќа подрачјето на Општината Брод;

19. Изборна единица Дебар која го опфаќа подрачјето на Општината Дебар;

20. Изборна единица Кичево I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Кичево и тоа: Кичево, Осој, Кнежино, Раштани, Длапкин Дол, Трапчин Дол, Грешница, Лешница, Речани, Зајас, Колари, Колибари, Мамудовци, Тајмишта, Букојчани, Бачиште, Горно Страгомишта и Долно Страгомишта;

21. Изборна единица Кичево II која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Кичево и тоа: Арангел, Бериково, Гарани, Жубрино, Јагол, Јагол Доленци, Лазаровци, Ново Село, Осломеј, Папрадишта, Поповјани, Премка, Србица, Стрелци, Туин, Црвивици, Шугово, Србјани, Бигор Доленци, Другово, Ехлонец, Иванчишта, Попоец, Малкоец, Извор, Кленоец, Душогубица, Лавчани, Добреноец, Подвис, Поцилжани, Видрани, Врждани, Јудово, Свиљишта, Козица, Белица, Прострање, Велмевци, Мало Црско, Големо Црско, Цер, Кладник, Карбуница, Староец, Вранештица, Атишта, Белопеци, Лисичани, Орланци, Миокази, Речани, Крушица, Светораче, Рабетино, Козичино, Патец, Дупјани, Манастирско Доленци и Јаворец.

22. Изборна единица Охрид која го опфаќа подрачјето на Општината Охрид;

23. Изборна единица Ресен која го опфаќа подрачјето на Општината Ресен;

24. Изборна единица Струга I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Струга и тоа: Струга, Долна Белица, Калишта, Радолишта, Вишни, Мали Влај, Радожда, Франгово, Заградчани, Шум, Вевчани, Окгиси, Горна Белица, Лабуништа, Подгорци, Боровец, Јабланица и Лакајца.

25. Изборна единица Струга II која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Струга и тоа: Мислешево, Враништа, Драс лајца, Бидево, Ново Село,

Ливада, Ложани, Моришта, Делогожда, Требеништа, Велино, Горенци, Оровник, Подмоље, Мешеишта, Тримештани, Корешта, Џепин, Велешта, Добовјани, Ташмуруништа, Горно Татеша, Долно Татеша, Тоска, Мислодежда, Поум, Брчево, Богојци, Буринец, Длобочица, Селци, Збџиди, Аржаново, Локов, Присовјани, Луково, Дренок, Модрич, Нерези, Безово и Пискупштина.

26. Изборна единица Горче Петров која го опфаќа подрачјето на Општината Горче Петров;

27. Изборна единица Драчево која го опфаќа подрачјето на Општината Драчево;

28. Изборна единица Петровец која го опфаќа подрачјето на Општината Петровец;

29. Изборна единица Идадија I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Идадија помеѓу улиците 235, 236 и 218, се сече со улицата 216 и продолжува по истата, се сече со улица 332 и продолжува по неа, ја сече железничката пруга и продолжува по улиците 275, 250, 424, 430, 431 и 433, ја сече улицата 437 и продолжува по неа оди по улица 252, ја сече улицата 250 и продолжува по неа минува низ подвожњакот и излегува на улица 1, продолжува по неа, ја сече улицата 100 и продолжува по неа до камениот мост, ја сече улицата 339, оди по неа до градскиот стадион и се состанува со улица 235;

30. Изборна единица Идадија II го опфаќа делот од подрачјето на Општината Идадија помеѓу улиците 235, 336, 218, 216 и 332, ги опфаќа населбите Жданец, Горно и Долно Нерези, продолжува по западните граници на катастарските парцели помеѓу Општина Идадија и Горче Петров, оди по текот на реката Вардар и кај градскиот стадион се состанува со улицата 235;

31. Изборна единица Кале I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Кале и тоа: почнувајќи од фестивалската сала по улицата Кеј Димитар Влахов, до улица Борис Кидрич оди по истата до улицата Цветан Димов, дел од таа улица до улицата 124, оди по истата улица до агалот на улиците 118 и 125, оди по улицата 118 до агалот на улиците 125 и Маршал Тито, преку улицата Маршал Тито и Калето до фестивалската сала;

32. Изборна единица Кале II која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Кале и тоа: северно од агалот на улиците Цветан Димов и 124, до агалот на улиците 125 и 118 оди по улицата 118 до агалот на улицата 125 и Маршал Тито, преку улицата Маршал Тито и Калето до фестивалската сала, западно до границата со Општината Горче Петров вклучувајќи ги селата: Бразда, Оризари Глувово, Бањане, Горњане, Чучер, Блаце, Танушевци, Мирковци, Кучевиште, Побожје, Љубанци, Љуботен, Бродец, Радишани и Бутел до Дезинфекциониот завод, од Дезинфекциониот завод до улицата Цветан Димов, оди по истата до агалот на улиците Цветан Димов и 124;

33. Изборна единица Кисела Вода I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Кисела Вода и тоа: од железничката станица во правец кон реката Вардар по десната страна на улицата Маршал Тито до плоштадот Маршал Тито, по тоа во правец на улицата 11 Октомври, левата страна

преку преминот на железничката пруга, по левата страна на улицата 461, потоа по десната страна на улицата 468 во правец на патот за Драчево заклучно со границата на Општината Драчево како и населените места: Барово, Говрлезо, Горно Лисиче, Горно Солње, Добри Дол, Долно Солње, Држилово, Елово, Јаболци, Малчиште, Маркова Сушица, Нова Брезна, Осинчани, Патишка Река, Ракотинци, Цвета Петка, Сопиште, Умово, Усје, Цветово, Црни Врв и Чифлик;

34. Изборна единица Кисела Вода II која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Кисела Вода и тоа: од границите на Општината Драчево во правец на градот по левата страна на патот, левата страна на улицата 468 во правец кон центарот на градот, на улицата 461, левата страна на преминот преку железничката пруга од левата страна на улицата 11 Октомври до плоштадот Маршал Тито, по десната страна на плоштадот Маршал Тито до реката Вардар, потоа по кејот на десната страна на реката Вардар заклучно со границата на Општината Драчево;

35. Изборна единица Саат Кула I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Саат Кула и тоа: од новиот мост на реката Вардар (порано железен мост), по улиците Борис Кидрич и Цветан Димов до пресекот со патот за село Сајковци, оди на југ по билото на Гази Баба до улица Индустриска, продолжува по улицата 403, од оваа улица оди по улицата 163 до железничката линија Скопје — Куманово, оди по истата до железничкиот мост на река Вардар, оттаму узводно по реката Вардар до новиот мост на улицата Борис Кидрич;

36. Изборна единица Саат Кула II која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Саат Кула и тоа: од пресекот на ул. Цветан Димов со патот за село Сајковци, оди по границата Саат Кула до Општината Кале, опфаќајќи ги подрачјата на селата: Сингелич, Стајковци, Булачани, Црешево, Раштак, Страчинци, Врњарци, Мојанци, Орланци, Арачиново, оди по границата на Општината Саат Кула со Општината Петровец и избива на реката Вардар северно од село Трубарско оди по реката Вардар до железничкиот мост, потоа оди по железничката линија до пресекот на улицата 163, продолжува по истата улица до пресекот со улица 403 и по истата улица преку пресекот на улицата Индустриска и Христјан Карпуш, оди по билото Гази Баба до пресекот на ул. Цветан Димов со патот за село Стајковци;

37. Изборна единица Гостивар I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Гостивар и тоа: Гостивар, Мало Турчане, Валин Дол, Беловиште, Лакавица, Србиново, Куново, Трново, Трајане, Железна Река, Падалиште, Кафа, Сушица, Горно Вањица, Долно Вањица и Здуње;

38. Изборна единица Гостивар II која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Гостивар и тоа: Врпчиште, Добри Дол, Топлица, Калиште, Пожаране, Галате, Зубовце, Врановци, Дебреше, Ново Село, Горно Еловце, Долно Еловце, Форино, Чергане, Тумчевиште, Корито и Чајле;

39. Изборна единица Гостивар III која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Гостивар и тоа:

Симница, Церово, Сретково, Горна Гоновица, Долна Гоновица, Митрои Крсти, Ново Сило II, Оркуше, Речане, Вруток, Печково, Равен како и подрачјето на Општината Маврово;

40. Изборна единица Жеровјане која го опфаќа подрачјето на Општината Жеровјане;

41. Изборна единица Тетово I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Тетово и тоа: подрачјето на град Тетово од десната страна на река Пена;

42. Изборна единица Тетово II која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Тетово и тоа: подрачјето на градот Тетово од левата страна на река Пена како и подрачјето на Општината Саракино;

43. Изборна единица Теарце која го опфаќа подрачјето на Општината Теарце;

44. Изборна единица Гевгелија која ги опфаќа подрачјата на општините: Гевгелија, Богданци и Валацково;

45. Изборна единица Кавадарци која го опфаќа подрачјето на Општината Кавадарци;

46. Изборна единица Неготино која ги опфаќа подрачјата на општините Неготино и Конопиште;

47. Изборна единица Титов Велес I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Титов Велес и тоа: западно од улиците Маршал Тито, Димко Најдов, и Д-р Стојан Јаникиевик; јужно од улицата Алексо Демниев и железничката линија Титов Велес — Прилеп како и населбите порцуланова, Свилара, Превалец и селата: Раштани, Горно Оризари, Долно Оризари, Луковец, Белештевица, Слп, Карбуниште, Црквико и Вабуна;

48. Изборна единица Титов Велес II која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Титов Велес и тоа: источно од улиците Маршал Тито, Димко Најдов и Д-р Стојан Јаникиевик; северно од улицата Алексо Демниев и железничка линија Титов Велес — Прилеп па се до реката Вардар; источниот дел на градот Титов Велес источно од реката Вардар како и подрачјата на селата: Ново Село, Горно Караслари, Долно Караслари, Чалошево, Вашино Село, Иванковци, Крушје, Цидимирци, Отовица, Ветерско, Кумарино, Мамудчево, Новачани, Рудник, Сујаклари и Сопот;

49. Изборна единица Чашка која ги опфаќа подрачјата на општините: Чашка, Богомила и Градско;

50. Изборна единица Берово која ги опфаќа подрачјата на општините Берово и Пехчево;

51. Изборна единица Делчево која го опфаќа подрачјето на Општината Делчево;

52. Изборна единица Кочани I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Кочани и тоа: Кочани, Вели, Нивичани, Пантелеј, Пашачаџиково, Рајчани, Јастребник, Лешки, Црвена Нива, Лепопелци, Новоселани, Жиганци, Уларци, Чешиново, Чифлик, Врбица, Соколарци, Спанчево, Вања, Облешево, Тркаље, Вурилчево, Кучичино, Теранци, Видовиште, Мородвис, Зрновци, Оризари, Грдовци, Прибачево, Припор, Горно Градче, Долно Градче, Мојанци, Горни Подлог, Долни Подлог;

53. Изборна единица Кочани II која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Кочани и тоа:

Безиково, Пресека, Цера, Главовица, Ново Село, Небојани, Костин Дол, Речани, Полаки, како и подрачјето на Општината Веница;

54. Изборна единица Ново Село која го опфаќа подрачјето на Општината Ново Село;

55. Изборна единица Пробиштип која го опфаќа подрачјето на Општината Пробиштип;

56. Изборна единица Радовиш која го опфаќа подрачјето на Општината Радовиш;

57. Изборна единица Свети Николе која го опфаќа подрачјето на Општината Свети Николе;

58. Изборна единица Струмица I која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Струмица и тоа: од влезот на касарната, оди по левата страна на улица 22 Декември, продолжува по улицата Сандо Масев, продолжува по левата страна на улица Маршал Тито и завршува на патот за Миравци, како и подрачјето на селата: Банско, Босилово, Дабиља, Еднокуќево, Хамзалија, Моноспитово, Муртино, Петралинци, Робово, Сачево, Свидовица како и подрачјето на Општината Василево;

59. Изборна единица Струмица II која го опфаќа делот од подрачјето на Општината Струмица и тоа: од влезот на касарната, оди по десната страна на улица 22 декември, продолжува по десната страна на улиците Сандо Масев, Маршал Тито и завршува до кантонот како и подрачјата на селата: Баница, Белотино, Чепели, Дорломбос, Градско Балдовци, Костурино, Куклиш, Мемешли, Орманли, Попчево, Раборци, Рич, Три Води и Водоча;

60. Изборна единица Штип која го опфаќа подрачјето на Општината Штип.

Член 4

Пратеничкиот мандат трае две години на оние пратеници на Републичкиот собор што се избрани на првите избори по влегувањето во сила на овој закон во следните изборни единици:

Битолска околија

1. Витола II
2. Витола IV
3. Прилеп I
4. Прилеп IV
5. Кривогаштани
6. Крушево
7. Новаци
8. Кукуречани
9. Демир Хисар

Охридска околија:

1. Белчишта
2. Дебар
3. Кичево I
4. Охрид II
5. Ресен II
6. Струга I
7. Струга III

Кумановска околија:

1. Кратово
2. Крива Паланка I
3. Куманово II
4. Куманово III
5. Куманово IV

Скопска околија:

1. Горче Петров II

2. Драчево

3. Петровец

4. Кале I

5. Кале III

6. Кисела Вода I

7. Кисела Вода II

8. Кисела Вода IV

9. Саат Кула III

Тетовска околија:

1. Гостивар II

2. Жеровјане II

3. Саракино

4. Тетово II

5. Теарце I

6. Теарце II

Титоввелешка околија:

1. Валандово

2. Гевгелија

3. Градско

4. Кавадарци I

5. Неготино

Штипска околија:

1. Берово — Пехчево

2. Василево

3. Веница

4. Кочани I

5. Кочани II

6. Свети Николе II

7. Радовиш I

8. Струмица II

9. Штип III

Член 5

Пратеничкиот мандат трае две години на оние пратеници на Стопанскиот, Просветно-културниот, Социјално-здравствениот и Организационо-политичкиот собор што се избрани на првите избори по влегувањето во сила на овој закон во следните изборни единици:

Битолска околија:

1. Витола II
2. Дихово
3. Демир Хисар
4. Крушево
5. Прилеп I

Кумановска околија:

1. Кратово
2. Крива Паланка
3. Куманово I

Охридска околија:

1. Дебар
2. Кичево I
3. Охрид
4. Струга I

Скопска околија:

1. Горче Петров
 2. Петровец
 3. Идадија II
 4. Кале II
 5. Кисела Вода II
 6. Саат Кула II
- Тетовска околија:
1. Гостивар I

2. Тетово I
3. Теарце
- Титоввешка околија:
1. Гевгелија
2. Кавадарци
3. Титов Велес I
- Штипска околија:
1. Берово
2. Кочани I
3. Пробиштип
4. Радовиш
5. Свети Николе
6. Струмица I

Член 6

Овој закон влегува во сила со денот на неговото објавување во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

92.

На основа член 42 став 2 од Уставниот закон за спроведување на Уставот на Социјалистичка Република Македонија,

Народното собрание на Народна Република Македонија на седницата на Републичкиот собор одржана на 12 април 1963 година и на седницата на Соборот на производителите одржана на 12 април 1963 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАСПИШУВАЊЕ НА ИЗБОРИ ЗА ПРАТЕНИЦИ НА СОБРАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

I

Се распишуваат избори за сите собори на Собранието на Социјалистичка Република Македонија.

II

Изборите за пратеници на Републичкиот собор, Стопанскиот собор, Просветно-културниот собор, Социјално-здравствениот собор и Организационо-политичкиот собор на Собранието на Социјалистичка Република Македонија ќе се одржат во општинските собранија на целата територија на Социјалистичка Република Македонија на 3 јуни 1963 година.

III

Изборите за пратеници на Републичкиот собор од страна на избирачите ќе се одржат на целата територија на Социјалистичка Република Македонија в недела на 16 јуни 1963 година.

IV

Како ден од кој почнуваат да течат роковите за преземање на одделни изборни дејства се смета денот на донесувањето на оваа одлука.

V

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето.

НАРОДНО СОБРАНИЕ НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 170

12 април 1963 година
Скопје

Претседател
на Народното собрание,
Љупчо Арсов, с. р.

Претседател на Соборот на производителите, на Републичкиот собор,
Борко Темелковски, с. р. Претседател
Киро Георгиевски, с. р.

93.

На основа член 42 став 2 од Уставниот закон за спроведување на Уставот на Социјалистичка Република Македонија,

Народното собрание на Народна Република Македонија на седницата на Републичкиот собор одржана на 12 април 1963 година и на седницата на Соборот на производителите, одржана на 12 април 1963 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАСПИШУВАЊЕ НА ИЗБОРИ ЗА ОДБОРНИЦИ НА ОПШТИНСКИТЕ И ОКОЛИСКИТЕ СОБРАНИЈА

I

Се распишуваат избори за одборници на општинските и околиците собранија на сите општини и околии, како и избори за одборници на Градското собрание на град Скопје.

II

1. Изборите за одборници на општинските собори на општинските собранија ќе се одржат на 26 мај 1963 година.

2. Изборите за одборници на соборите на работните заедници на општинските собранија ќе се одржат на 28 мај 1963 година.

III

1. Изборите за одборници на околиците собори на околиците собранија и на Градското собрание на град Скопје ќе се одржат на 3 јуни 1963 година.

2. Изборите за одборници на соборите на работните заедници на околиците собранија и на Градското собрание на град Скопје ќе се одржат на 3 јуни 1963 година.

IV

Како ден од кој почнуваат да течат роковите за преземање на одделни изборни дејства се смета денот на донесувањето на оваа одлука.

V

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето.

НАРОДНО СОБРАНИЕ
НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 171

12 април 1963 година

Скопје

Претседател
на Народното собрание,
Љупчо Арсов, с. р.

Претседател на Соборот на производителите, **Борко Темелковски, с. р.**
Претседател на Републичкиот собор, **Киро Георгиевски, с. р.**

94.

На основа член 42 став 3 од Уставниот закон за спроведување на Уставот на Социјалистичка Република Македонија,

Народното собрание на Народна Република Македонија на седницата на Републичкиот собор одржана на 12 април 1963 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА РЕПУБЛИЧКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ ЗА ИЗБОР НА ПРАТЕНИЦИ НА СОБРАНИЕТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

I

За раководење со спроведувањето на изборите за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија се образува Републичка изборна комисија.

II

Во Комисијата се именуваат:

1. За претседател — АСЕН ГРУПЧЕ, претседател на Врховниот суд на НРМ

за заменик — ЈОВАН ДУКОВСКИ, судија на Врховниот суд на НРМ

2. За секретар — ЃОРЃИ ЦАЦА, секретар на Секретаријатот за законодавство и организација на Извршниот совет

за заменик — ТОШО ИВАНОВСКИ, началник на Администрацијата на Народното собрание

3. За член — АНГЕЛЕ МИХАЈЛОВСКИ, член на Главниот одбор на ССРМ

за заменик — Д-р СТЕВАН ГАБЕР, вонреден професор на Правниот факултет во Скопје

4. За член — ЉУПЧО ЕФРЕМОВ, судија на Врховниот суд на НРМ

за заменик — НОВАК МАРКОВСКИ, началник во Секретаријатот за републички буџет и општа управа на Извршниот совет

5. За член — ПРЕДРАГ ЃОРЃЕВИЌ, член на Републичкиот совет на ССЈ за Македонија

за заменик — МИШКО БОЖИНОВСКИ, помошник секретар во Секретаријатот за општи стопански работи на Извршниот совет

6. За член — АЛЕКСАНДАР КРСТЕВСКИ, секретар на Секретаријатот за републички буџет и општа управа на Извршниот совет

за заменик — ПЕРО ЛЕШТАР, претседател на Вишиот стопански суд на НРМ

7. За член — КРСТЕ ЧАЛОВСКИ, секретар на Централниот комитет на Сојузот на младината на Македонија

за заменик — ДОНЕ ИЛИЕВСКИ, државен потсекретар во Извршниот совет

III

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето.

НАРОДНО СОБРАНИЕ
НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 173

12 април 1963 година

Скопје

Претседател
на Народното собрание,
Љупчо Арсов, с. р.

Претседател на Соборот на производителите, **Борко Темелковски, с. р.**
Претседател на Републичкиот собор, **Киро Георгиевски, с. р.**

95.

На основа член 42 став 3 од Уставниот закон за спроведување на Уставот на Социјалистичка Република Македонија,

Народното собрание на Народна Република Македонија, на седницата на Републичкиот собор одржана на 12 април 1963 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА РЕПУБЛИЧКА ИЗБОРНА КОМИСИЈА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ИЗБОРИТЕ ЗА ИЗБОР НА ОДБОРНИЦИ НА ОПШТИНСКИТЕ И ОКОЛИСКИТЕ СОБРАНИЈА

I

За раководење со спроведувањето на изборите за избор на одборници на општинските и околиците собранија, како и за избор на одборници на Градското собрание на град Скопје се образува Републичка изборна комисија.

II

Во Комисијата се именуваат:

1. За претседател — АСЕН ГРУПЧЕ, претседател на Врховниот суд на НРМ

за заменик — ЈОВАН ДУКОВСКИ, судија на Врховниот суд на НРМ

2. За секретар — ЃОРЃИ ЦАЦА, секретар на Секретаријатот за законодавство и организација на Извршниот совет

за заменик — ВЛАДО ЦРВЕНКОВСКИ, началник во Секретаријатот за законодавство и организација на Извршниот совет

3. За член — АНГЕЛЕ МИХАЈЛОВСКИ, член на Главниот одбор на ССРМ

за заменик — Д-р СТЕВАН ГАБЕР, вонреден професор на Правниот факултет

4. За член — ЉУПЧО ЕФРЕМОВ, судија на Врховниот суд на НРМ

за заменик — **НОВАК МАРКОВСКИ**, началник во Секретаријатот за републички буџет и општа управа на Извршниот совет

5. За член — **ПРЕДРАГ ГОРГЕВИЌ**, член на Републичкиот совет на ССЈ за Македонија

за заменик — **МИШКО БОЖИНОВСКИ**, помошник секретар во Секретаријатот за општи стопански работи на Извршниот совет

6. За член — **АЛЕКСАНДАР КРСТЕВСКИ**, секретар на Секретаријатот за републички буџет и општа управа на Извршниот совет

за заменик — **ПЕРО ЛЕШТАР**, претседател на Вишиот стопански суд на НРМ

7. За член — **КРСТЕ ЧАЛОВСКИ**, секретар на Централниот комитет на Сојузот на младината на Македонија

за заменик — **ДОНЕ ИЛИЕВСКИ**, државен потсекретар во Извршниот совет

III

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето.

НАРОДНО СОБРАНИЕ

НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 174

12 април 1963 година

Скопје

Претседател
на Народното собрание,
Љупчо Арсов, с. р.

Претседател на Претседател
Соборот на производителите, на Републичкиот собор,
Борко Темелковски, с. р. Киро Георгиевски, с. р.

96.

На основа Одлуката за продолжувањето мандатот на Народното собрание на Народна Република Македонија од 12 април 1962 година, а по усвојувањето на Уставот на Социјалистичка Република Македонија,

Народното собрание на Народна Република Македонија на седницата на Републичкиот собор одржана на 12 април 1963 година и на седницата на Соборот на производителите одржана на 12 април 1963 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА РАСПУШТАЊЕ НА НАРОДНОТО СОБРАНИЕ НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ОД ЧЕТВРТТО СВИКУВАЊЕ

I

Народното собрание на Народна Република Македонија од Четвртото свикнување, избрано на изборите одржани на 23 и 27 март 1958 година, чијшто мандат е продолжен со Одлуката на Собранието од 12 април 1962 година, се распушта на 12 април 1963 година.

II

Оваа одлука влегува во сила од денот на нејзиното донесување.

НАРОДНО СОБРАНИЕ

НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 172

12 април 1963 година

Скопје

Претседател
на Народното собрание,

Љупчо Арсов, с. р.

Претседател на Претседател
Соборот на производителите, на Републичкиот собор,
Борко Темелковски, с. р. Киро Георгиевски, с. р.

КОНКУРСИ

Комисијата за распишување на лицитацијата формирана со решение бр. 3021 од 4. IV. 1963 год. од страна на Работничкиот совет при Тутуновиот комбинат — Прилеп

РАСПИШУВА I ОФЕРТАЛНА ЛИЦИТАЦИЈА

за изградба на земјана брана на Хидросистемот „Прилепско Поле“ во Прилеп со сите свои објекти а со вкупна претсметковна вредност од 564,441.000 динари.

Објектите на браната се следни:

1. Тело на браната,
2. Зафатна градежна и прекидна комора,
3. Прелив, собирен канал и брзотек,
4. Мост на брзотекот,
5. Темелен испуст.

Лицитантите имаат право на денот на лицитацијата да истапат и со свој проект како контрапредлог т. е. своја варијанта.

Лицитацијата ќе се одржи на 15 дена по објавувањето во „Сл. весник на СРМ“, во 11 саатот во просториите на Тутуновиот комбинат во Прилеп.

Елаборатот, проектите и сите останати услови стојат на увид секој ден во просториите на Тутуновиот комбинат во Прилеп, од 8—12 саатот. (384)

КОНКУРСНАТА КОМИСИЈА ПРИ АРХЕОЛОШКИОТ МУЗЕЈ ВО СКОПЈЕ

р а с п и ш у в а К О Н К У Р С

за пополнување на следните работни места:

1. Кустос во античното одделение,
2. Кустос во средновековното одделение со тоа да врши и педагошка дејност.

УСЛОВИ: Под 1) Филозофски факултет, група археологија, класична филологија, положен стручен испит и работа во музеи од 3—5 години.

Под 2) Филозофски факултет, група археологија, историја на уметноста, положен стручен испит и работа во музеи од 3—5 години како и знаење на еден странски јазик.

Молбите таксирани со 50 дин. таксена марка и документите по член 31 од ЗЈС се доставуваат во Секретаријатот на Археолошкиот музеј во Скопје.

Конкурсот трае 15 дена од денот на објавувањето. (367)

Комисијата за службенички прашања на Народниот одбор на општина Кратово — Кумановска околина

распишува

К О Н К У Р С

за работно место

1. ДИРЕКТОР НА ЗАВОДОТ ЗА ЗАПОСЛУВАЊЕ НА РАБОТНИЦИТЕ ВО КРАТОВО.

УСЛОВИ: Завршен правен факултет, виша управна школа или средна школа со 5 години стаж на раководни места.

Молбите со кратка биографија, како и документите по чл. 31 од Законот за јавните службеници да се достават до Народниот одбор на општина Кратово — Комисија за службенички прашања.

Плата по Законот за јавните службеници, а положајна плата по Одлуката за положајните плати на Заводот.

Кандидатите што се наоѓаат на друга работа треба да достават, покрај останатите документи и потврда од органот каде што се на работа дека имаат право да конкурираат на ова работно место.

Овој конкурс трае до пополнување на работното место. (365)

УНИВЕРЗИТЕТОТ ВО СКОПЈЕ

распишува

К О Н К У Р С

за управник на Здравствената станица на Универзитетот во Скопје

Услови: лекар од општа практика и 5 години работен стаж во структурата. Личен доход според Правилникот за личните доходи.

Молбите, со куса биографија, се поднесуваат до Ректоратот на Универзитетот во Скопје, кеј „13 ноември“ бр. 10. Конкурсот е отворен до пополнување на работното место. (363)

КОНКУРСНАТА КОМИСИЈА ПРИ УПРАВАТА ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА МЕЛИОРАТИВНИОТ СИСТЕМ „БРЕГАЛНИЦА“ — КОЧАНИ

распишува

К О Н К У Р С

за пополнување на следните работни места:

1. Еден градежен инженер и
2. Еден правник.

Работните места под 1 и 2 се за работа во инвестиционата група за деталната каналска мрежа. УСЛОВИ:

Под точка 1 — Технички факултет — градежен смер.

Под точка 2 — Правен факултет.

Предимство ќе имаат кандидатите со практика во структурата.

Молбите таксирани со 50 динари такса, со кратка биографија, како и документите по чл. 31

од Законот за јавните службеници да се доставуваат до Конкурсната комисија при Управата за изведување на мелиоративниот систем „Брегалница“ — Кочани.

Кандидатите кои се во работен однос, покрај документите од претходниот став, да достават согласност од органот со кој се во службен однос дека можат да конкурираат за пополнување на горе наведените работни места.

Стан обезбеден.

Плата по Правилникот за плати на службениците и работниците на Дирекцијата за изградба на мелиоративните системи во СРМ.

Конкурсот трае до пополнување на работните места, а најмалку 15 дена од денот на објавувањето. (364)

СОДРЖИНА

	Страна
86. Одлука за прогласување на Уставот на Социјалистичка Република Македонија	217
Устав на Социјалистичка Република Македонија — — — — —	218
87. Одлука за прогласување на Уставниот закон за спроведување на Уставот на Социјалистичка Република Македонија —	250
Уставен закон за спроведување на Уставот на Социјалистичка Република Македонија — — — — —	250
88. Указ за прогласување на Законот за организацијата и работењето на Извршниот совет — — — — —	254
Закон за организацијата и работењето на Извршниот совет — — — — —	255
89. Указ за прогласување на Законот за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија — — — — —	258
Закон за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија — — — — —	258
90. Указ за прогласување на Законот за избор на одборници на општинските и околските собранија — — — — —	278
Закон за избор на одборници на општинските и околските собранија — — — — —	278
91. Указ за прогласување на Законот за изборни единици за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија — — — — —	300
Закон за изборните единици за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија — — — — —	300
92. Одлука за распишување на избори за пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија — — — — —	309
93. Одлука за распишување на избори за одборници на општинските и околските собранија — — — — —	309
94. Одлука за именување членови на Републичка изборна комисија за спроведување на изборите за избор на пратеници на Собранието на Социјалистичка Република Македонија — — — — —	310
95. Одлука за именување членови на Републичка изборна комисија за спроведување на изборите за избор на одборници на општинските и околските собранија — — — — —	310
96. Одлука за распуштање на Народното собрание на Народна Република Македонија од Четвртото свикување — — — — —	311